

भावें विट्ठुले केली गोष्टी । ज्ञानदेवें अपूर्व इच्छिले पोटीं ।
जावें उठाउठी । समुदायेंसी । ४ ।

४१७. विट्ठुल रुक्मिणीसहित गुरुड हनुमंत । आणिक संत महंत जमा झाले । १ ।
परिसा भागवत नामा पुंडलिक । पताकासहित उठावले । २ ।
गंधर्व आणि देव आले सुरगाण । चालली विमाने अलंकापुरी । ३ ।
लहान थोर सारे आले ऋषेश्वर । उतरले भार वैष्णवांचे । ४ ।
नामा म्हणे देवा दिसती तांतडी । जाती मज घडी युगाएसी । ५ ।

४१८. पंढरीचा पोहा आला अलंकापुरी । पंच कोसावरी साधुजन । १ ।
पांडुरंगा संगे वैष्णवांचे भार । दिंड्या ते बाहेर निघाल्यासे । २ ।
पताकांचे भार निघाले बाहेर । भेटती ऋषीश्वर पांडुरंगा । ३ ।
अवधिया भेटी झाल्या त्या बाहेरी । मग अलंकापुरी येते झाले । ४ ।
सोपानाने मग केला नमस्कार । उतरिले पार पांडुरंगा । ५ ।

४१९. हरिहर विधाता आले अलंकापुरी । इंद्रायणीतीरीं एक थाटी । १ ।
योगियांचा सखा कोठें ज्ञानेश्वर । जाती ऋषेश्वर भेटावया । २ ।
शून्याचिया पोटी निरंजन गुंफा । ज्ञानयज्ञ सोपा सिद्ध केला । ३ ।
उन्मनीं निद्रा लागलीसे फार । स्वरुपी ज्ञानेश्वर जागा झाला । ४ ।
नामा म्हणे देवा भली केली बुद्धी । लागली समाधि ज्ञानदेवा । ५ ।

४२०. लागली उन्मनी वैराग्याची धुणी । जागा निरंजनी निरंतर । १ ।
भूचरी खेचरी चाचरीच्या छेंदे । अगोचरीच्या नादें सहस्र दली । २ ।
औटहातध्वनी चितवृत्ति जेंथें । उजळली ज्योत चैतन्याची । ३ ।
नामा म्हणे देवा करा सावधान । नाही देहभान ज्ञानदेवा । ४ ।

४२१. धन्य इंद्रायणी पिंपळाचा पार । धन्य ज्ञानेश्वर पुण्यभूमी । १ ।
धन्य भागीरथी मनकर्णिका वोधा । आणिका हो गंगा त्रिवेणी त्या । २ ।

धन्य त्रिष्णीश्वर धन्य पांडुरंग । मिळाले ते सांग अलंकापुरी । ३ ।
नामा म्हणे धन्य भाग्याचे हे संत । झाला पहा एकांत ज्ञानोबाचा । ४ ।

४२२. आल्याड पल्याड पताकांचे भार । मध्ये मनोहर इंद्रायणी । १ ।
पिंवळ्या पारव्या आणिक हिरव्या । नीळवर्ण सान्या लखलखीत । २ ।
जरी जर्तारी झाल्या रानभरी । विजा त्यावरी खेळताती । ३ ।
सर्पाकार दंड तारांगणावाणी । पताका तिकोनी दाटताती । ४ ।
नामा म्हणे तेथे पताकांचे भार । केवळदे भाग्य थोर ज्ञानोबाचे । ५ ।

४२३. कैलासाचा वास अधिक सिद्ध बेट । विष्णूचे वैकुंठ पुरातन । १ ।
भूमिवरी पंढरी तैसी अलंकापुरी । पंच कोशावरी पुण्यभूमी । २ ।
सुखाची हे मुर्ति नीळकंठलिंग । चक्रतीर्थ सांग मोक्ष भेटे । ३ ।
परमार्थ सुअर्थ देखतांची संत । सांगितली मात अनुभवाची । ४ ।
नामा म्हणे देवा हें स्थळ चांगले । चित्त मन रंगले ज्ञानोबाचे । ५ ।

४२४. पुसताती संत सांगा देवा मार्ते । पूर्वी येथें होते कोण क्षेत्र । १ ।
देव म्हणे स्थळ सिद्ध हें अनादि । येथेच समाधि ज्ञानदेवा । २ ।
अष्टोन्तरशें वेळां साधिली समाधी । ऐसे हें अनादि ठाव असे । ३ ।
नामा म्हणे देवा सांगितले उत्तम । ज्ञानअंजने सुगम देखों डोळां । ४ ।

४२५. स्वानंदे देवभक्तां भेटी । वोरसोनि कंठीं आलिंगावें । १ ।
देव म्हणे भले आठवले तुज । ते हे संधी मज कळली असे । २ ।
पदपदांतरे केला मार्ग सोपा । त्यात माझी कृपा वोळली असे । ३ ।
देव म्हणे तुझी पुरवीन आळी । सुखी राही मंडळी वैष्णवांची । ४ ।
नामा म्हणे देवा आज्ञा देगा यासी । नेणूं काय आम्हासी आरंभिले । ५ ।

४२६. उदित झाले मन आतां काय अनुमान । करी शीघ्र प्रस्थान आज्ञा माझी । १ ।
देवाचा हो कर धरोनी ज्ञानेश्वर । निघाला बाहेर योगिराज । २ ।
मार्गे पुढे संत चालिले मिरवित । कौतुक पहात इहलोकीं । ३ ।

नारा विठा गोंदा माहादा विरक्त। परसा भागवत उभे तेथें । ४ ।
समुदाय वैष्णव मिळालासे भारी। महोत्सव गजरी आरंभिला । ५ ।
नामा म्हणे गुज दाविले श्रीहरी। धन्य अलंकापुरी पुण्यभूमी । ६ ।

४२७. सारासार विचार करिती अवघेजन। हे ज्ञान अंजन दाविले डोळां । १ ।
पाहिले गे माय अंतरीचे सुख। वैकुंठनायक उभा असे । २ ।
ज्ञानदेवायोगे सकळांशी दर्शन। परब्रह्म निधान डुल्लतसे । ३ ।
वोसंडले देव पाहोनियां प्रेम। डुल्लती सप्रेम अनुभवें । ४ ।
अवघे जन कोडे घालिती सांकडे। सांगावे निवाडे नामयाचे । ५ ।
देव म्हणे नामा विचारिले आम्हा। ते कां संधी तुम्हा कळली नसे । ६ ।

४२८. देव म्हणे नामया ब्रह्मक्षेत्र आदि। येथेंची समाधि ज्ञानदेवा । १ ।
चौयुगां आदि स्थळ पुरातन। गेले ते नेमून मुनिजन । २ ।
चालिले सकळ झाले ते विकळ। अनादि हें स्थळ ज्ञानदेवा । ३ ।
नामा म्हणे आम्हा सांगितले हरी। दीर्घध्वनि करी वोसंडोनी । ४ ।

४२९. खेद दुःख करी मनाचा कळवळा। प्रेमाश्रू डोळां दाटताती । १ ।
नारा विठा गोंदा पाठविला महादा। साहित्या गोविंदा सांगितले । २ ।
काय काय आणू सांगा हें प्रमाण। नेमियेला नेम पांडुरंगे । ३ ।
तुळसी आणि बेल दर्भ आणि फुले। उदक हें चांगले भागिरथीचें । ४ ।
नामा म्हणे देवा साहित्य करितां। आठविंते चित्ता खेद दुःख । ५ ।

४३०. साडेतीन पाउले टाकिली निश्छळ। नेमियेले स्थळ उत्तरायणी । १ ।
देव म्हणे ज्ञाना होई सावधान। माग वरदान मज कांही । २ ।
ज्ञानदेव म्हणे शुद्ध कार्तिक मासीं। व्रत एकादशी स्वामीकडे । ३ ।
कृष्णपक्षी व्रत हरिदिन परिपूर्ण। मागितला मान ज्ञानदेवे । ४ ।
नामा म्हणे देवा आवडीने देतां। जोडले हें संतां पियूष जें । ५ ।

४३१. वोसंडोनी हरि आनंदला तेर्थे । पुण्य हे अगणित सांगितले । १ ।
 सर्वांगालागी न्याहाळिले परिपूर्ण । केले निंबलोण आवडीने । २ ।
 अलंकापुरी कोणी करील कीर्तन । तयालागीं पेणे वैकुंठीचे । ३ ।
 अस्थि नासती उदकी करील ब्रह्मरूप । कोटी कुळांसहित उद्धरीन । ४ ।
 जेर्थे ज्ञानदेव तेर्थे मी निशिदिनीं । येथे सुखें ज्ञानी डुल्लताती । ५ ।
 नामा म्हणे आतां वोसंडले हरी । जडमूढावरी कृपा केली । ६ ।
४३२. वन वृक्ष वल्ली ईश्वरासमान । ऋषि मुनि जन राहाती जेर्थे । १ ।
 होऊनियां पक्षी कपोद कोकिला । वेष्ठियेले स्थळा ब्रह्मबोधें । २ ।
 मृतिका पाषाण पंचक्रोशीचे खडे । झाले पहा धडफुडे ब्रह्मरूप । ३ ।
 पंचमहापातकी गेले अलंकापुरी । न चाले त्याजवरी काळ यम । ४ ।
 सांगताती देव ऐकती रुक्मिणी । नामा म्हणे चक्रपाणि वर दिला । ५ ।
४३३. चक्रतीर्थीं पाहा उभा तो गोपाळ । पुढे विणे टाळ वाजताती । १ ।
 स्वर्गाहुनि पुष्ये वर्षती सुरवर । उभे ऋषेश्वर समुदायेंसी । २ ।
 आणिक वाढ्ये तेर्थे वाजती अपार । जाती ज्ञानेश्वर समाधीसी । ३ ।
 नामा म्हणे देवा चुकों नेदी संधी । पोहोंचवितां सिद्धि बाळकासी । ४ ।
४३४. कोणजाणे माझे जीवीचा कलवळा । प्रेमाश्रु डोळां लोटताती । १ ।
 अवधियांचे मन दूषित तटस्थ । लहान थोर संत वोसंडती । २ ।
 तारियेले जड बा माझ्या कीर्तनी । आठवती मर्नी गुण तुझे । ३ ।
 नामा म्हणे येथे बोलवेना मज । जातसे निजगुज आवडींचे । ४ ।
४३५. काय सांगे देवा ज्ञानेवाची ख्याती । वेद म्हैशा मुखीं वदविले । १ ।
 कोठवरी वानूं याची स्वरूपस्थिती । चालविली भिंती मृत्तिकेची । २ ।
 अविद्या मायेचा लागों नेदी वारा । ऐसें जगदोद्वारा बोलविले । ३ ।
 नामा म्हणे यांनी तारीले पतित । भक्ति केली ख्यात ज्ञानदेवें । ४ ।

४३६. अनुभव हा सागर गुहा आणि ब्रह्म। उघडे अध्यात्म बोलियले । १ ।
प्रगट हें गुहा उकलिले गाबाळ। केले करतळमळ ज्ञान यारें । २ ।
कोणाची कल्पना नुरेची बा येथें। उघडा गुहार्थ सिद्ध केला । ३ ।
करणे न करणे सांगितला पंथ। तिहीलोंकी कीर्त वाढविली । ४ ।
ज्ञान हें अंजन साधी संजीवनी। नामा म्हणे यांनी ख्याती केली । ५ ।

४३७. अहंकार पोटीचे उतरिले जहर। केला उपकार जगामाजी । १ ।
कामक्रोध उते उतरिले दंभ। करपले कोंभ संशयांचे । २ ।
विकल्पाचे पायी घातियेली बेडी। केली तडातोडी इंद्रियांची । ३ ।
स्वर्गादिक सुखें कमाविली रोकडी। वैकुंठासी शिंडी लावियेली । ४ ।
नामा म्हणे धन्य उभारिल्या ध्वजा। घातियेल्या सेजा सुखधार्मी । ५ ।

४३८. कासाविस प्राण मन तळमळी। जैसी कां मासोळी जीवनावीण । १ ।
दाही दिशा वोस वाटती उदास। करिताती सोस मनामाजी । २ ।
घातियेली घोण प्राण आला कंठी। ज्ञानदेवासाठी तळमळी । ३ ।
नामा म्हणे देवा वाटतसे खंती। चालली विभुति योगियांची । ४ ।

४३९. नानापरी मन आवरितो भारी। कांही केल्या हरी विसर न पडे । १ ।
दृश्या अदृश्याच्या दूर केल्या गोष्टी। उघडिली दृष्टि ज्ञानदेवे । २ ।
गीतेवरी टीका ग्रंथ केला सार। केवळ ईश्वर ज्ञानाचा हा । ३ ।
नामा म्हणे आतां देहासी विटला। स्वरूपी पालटला ज्ञानदेव । ४ ।

४४०. गंध आणि अक्षता पंचामृत उदक। धूप आणि दीप आणियेले । १ ।
संत सज्जनाचा मिळाला समुदावो। मध्ये ज्ञानदेवो चालतसे । २ ।
क्षेत्रप्रदक्षणा करावया उद्देशी। मुहूर्त देवापाशीं विचारिला । ३ ।
दशमीचे दिवशी रिघावे बाहेर। हरिदिनीं जागर निशिदिनीं । ४ ।
द्वादशी पारणे सोडावे निश्छल। नेमियेले स्थळ सिद्धेश्वरी । ५ ।
नामा म्हणे हरी नेमिला सिद्धांत। काय माझा अंत पाहातसां । ६ ।

४४१. ज्ञानेश्वरापाशी आनंदी आनंद। नाचतो गोविंद कीर्तनासी। १।
दशमीच्या दिवशी महोत्सव अलंकापुरी। करीतसे हरी आवडीने। २।
हरिदिनी जागरण होत सारी रात्र। बैसोनि पंढरिनाथ स्वये अंगे। ३।
द्वादशी पुण्यतिथी केली ज्ञानेश्वरा। पांच दिवस सारा महोत्सव। ४।
अमावास्येचे दिवशी केला गोपाळकाला। मग वैष्णवाला लाभ मोठा। ५।
नामा म्हणे देवा आनंद अलंकापुरी। काही दिवस हरि राहा येथें। ६।
४४२. विनविती संत आणिक सज्जन। नव्हे समाधान काहीं केल्या। १।
नानाचि प्रकार करितसे घोर। काही केल्या स्थिर चित्त नव्हे। २।
काय पहावे याला विरक्त पुरुषाला। स्वरुपी मिळाला ज्ञानदेव। ३।
नामा म्हणे याचें उचंबळले प्रेम। म्हणोनी परब्रह्म मार्गे पुढे। ४।
४४३. निवृत्ति सोपान आणिक मुक्ताई। जाताती पाही कोणीकडे। १।
देवासी गुह्यार्थ केला पा एकांत। ज्ञानदेवें हित आरंभिले। २।
नामा म्हणे अवघे बसा एकीकडे। ऐकों द्या निवाडे गुज यांचे। ३।
४४४. निवृत्ति सोपान मुक्ताई धाकुटी। धरियेली कंठी पांडुरंगे। १।
कलवळली मनीं करिती दीर्घ ध्वनी। आठविती मनीं ज्ञानदेव। २।
विकळ झालें चित्त संत हे दुश्शित। नामा विकळ तेथ होत असे। ३।
४४५. तिधांजनांलागी केलें समाधान। सांगितली खूण अंतरीची। १।
कलियुगीं जग आत्याती करिती। साहवेना कीं यांसी काही केल्या। २।
पापी उद्धरिले पतीत तारिले। जड पावविले मोक्षपंथी। ३।
नामा म्हणे यांचे करितां समाधान। कळलें अंतःकरण मन यांचे। ४।
४४६. निसंगासीं संग नलो अणिकाचा। परमार्थ हा साचा गहन केला। १।
जड या जीवाचें हरविले अज्ञान। नेलें उत्तरून भवसिंधु। २।
ज्ञानियासी केली सिंधुसंजीवनी। झालें जनीं वर्नीं एक तारू। ३।
नामा म्हणे सत्य बा माझ्याचें बोलणे। करीं निंबलोण पर्दीं त्याचे। ४।

४४७. फार आठवर्ते निवृत्तीचे चिर्ती । सोपान स्फुंदती मुक्ताबाई । १ ।

आम्हां माता पिता नित्य ज्ञानेश्वर । नाहीं आतां थार विश्रांतीसी । २ ।

छळिले ब्राह्मणे प्रतिष्ठानीं जातां । रेड्यामुखीं वेदांता बोलविले । ३ ।

आला चांगदेव व्याघ्र वहान घेऊन । नेला अभिमान ज्ञानदेवे । ४ ।

नामा प्रकारचे आठविती शब्द । नामा म्हणे बोध भाविकाला । ५ ।

४४८. देव म्हणे असे आठवाल फार । लागे उशीर समाधीसी । १ ।

रुक्माबाई म्हणे याजलार्गी जाण । ब्रह्मीं ब्रह्म खूण मेळविलीं । २ ।

अवतार हे चौधे झाले कैशापरी । सांगा आम्हां हरी उकलोनी । ३ ।

शिव तो निवृत्ति सोपान ब्रह्मस्थिती । ज्ञानदेव मूर्ति विष्णूची हो । ४ ।

ब्रह्मनी हे कळा माय मुक्ताबाई । विचारूनि पाही स्वयं मुक्ता । ५ ।

नामा म्हणे याला नाहीं पां उपाधी । पूर्ण हे समाधि ज्ञानदेवा । ६ ।

४४९. अंतर बाहेर कळले स्वरूप । स्वयें नंदादीप उजळिला । १ ।

येणे जाणे कोठे योगी पहा अवीट । सान वैकुंठ करूनि ठेवी । २ ।

ज्ञानियाला मरण म्हणती अज्ञान । वांयां तुम्ही शीण करूं नका । ३ ।

घटाचिया योगे प्रतींबिंब भासे । काय म्हणे नासे निरालंब । ४ ।

दर्पणाचे योगे दुसरे देखणे । काय मुखे दोन त्यांची झालीं । ५ ।

दृश्याचियामुळे जीव दिसे येथें । काय पां परमार्थ विटंबले । ६ ।

तंतूचियामुळे पटाला विस्तार । काय निराकार वांयां गेले । ७ ।

रुक्मादेवीवरे केले समाधान । नामा म्हणे मौन्य धरूनि ठेले । ८ ।

४५०. छत्र चामरे उधा सन्मुख भोवतीं । रुक्माईचा पति मध्य भागी । १ ।

मिबे आणि नारळ गोण्याचीं पोफळे । उंड तिर्ही केळे आणियलीं । २ ।

आणि बहुतापरी घेतली सामुग्री । पीत पीतांबरीं मृगछाला । ३ ।

भगवीं आभरणे घेतले भस्म । अंगे परब्रह्म साहा त्यासी । ४ ।

नामा म्हणे स्वामी तिष्ठताती अंगे । मेळविलीं सांगे साहित्यासी । ५ ।

४५१. उगमापासुनी गंगा सागरासी गेली। काय दोन जालीं उदकें त्यांची। १।
 तैसा ज्ञानदेव जाला अनुभव। काय आम्हां देव दुरावला। २।
 सरिता सरोवराचे एके ठारीं झरे। लहान थोर सारे स्वरूपीं माझ्या। ३।
 रुक्मादेवीवरें उगविलें गाबाळ। संत कृपाळ डुल्लताती। ४।
 नामा म्हणे येणे मोहिलें चित्त। राहिले तटस्थ चौघेजण। ५।
४५२. आणिक वार्द्ये तेथें वाजताती अपार। उठावले भार वैष्णवांचे। १।
 चिद्रत्नमंडप दिसला कल्लोळ। जैसे दीपमाळ दीप ठेले। २।
 नक्षत्र गोंधळ उसळती भारी। चक्रे त्याजवरी उल्लाळती। ३।
 मोतियें तोरणे लाविलीं अपार। झळकती तारे विभु ऐसे। ४।
 नामा म्हणे देवा नवल केले गहन। पुंजाळिले गगन ज्ञानदेवें। ५।
४५३. निवृत्ति ज्ञानदेव उभे दोर्हीकडे। सोपान तो पुढे मुक्ताबाई। १।
 देहुडे सुगरण थक्क पडिले लोकां। सुरु केला डंका वैकुंठीचा। २।
 चक्रतीर्थी उभे देव साधुजन। करविले स्नान ज्ञानदेवा। ३।
 देवांचे हैं तीर्थ घेतलें ज्ञानेश्वरें। केला नमस्कार पादपदीं। ४।
 विठ्ठल रुक्मिणी क्रष्ण सुरवर। पूजा ज्ञानेश्वर करीतसे। ५।
 नामयाच्या हाती गंध अक्षता। पूजा महंता मान्य झाली। ६।
४५४. टाळ विणे मृदंग वाजती अपार। नारद तुंबर गीत गाती। १।
 शुक वामदेव अंबक्रष्णि सादर। मध्यें ज्ञानेश्वर ब्रह्मरूप। २।
 पिपिलिकेसी मार्ग जावया न मिळे। जाती भार मेळे वैष्णवांचे। ३।
 नामा म्हणे देवा दाविली नवाळी। पुरविली आळी ज्ञानोबाची। ४।
४५५. दशमीचे दिवर्णी केली प्रदक्षिणा। आणिक कीर्तना संत उभे। १।
 रात्रंदिवस त्यांही केला हरिजागर। हरिदिनीं थोर कृष्णपक्षीं। २।
 मग केले स्नान भागिरथीचे तीरीं। संत महंता भारी पूजियेले। ३।
 अवलोकिले डोळां अंतर बाहेरी। मग सिद्धेश्वरी येते झाले। ४।

सिद्धेश्वरालागीं पूजिले निवळ । मागितलें स्थळ समाधीसी । ५ ।
गंगा आणि गिरजा नीळकंठ ईश्वर । केला नमस्कार नामा म्हणे । ६ ।

४५६. अष्टोत्तरशें वेळ समाधि निश्चळ । पूर्वी तुळ्यें स्थळ वहनाखाली । १ ।
उठविला नंदी शिवाचा ढवळा । उघडिली शिळा विवराची । २ ।
आसन आणि धुनी गृहछालावर । पाहाती ऋषेश्वर वोसंडोनी । ३ ।
बा माझी समाधि पाहिली जुनाट । केवळ वैकुंठ गुहागौप्य । ४ ।
नामा म्हणे देवा पुरातन स्थान । ऐसे नारायणे दावियेले । ५ ।

४५७. नारा विठा गोंदा महादा पाठविला । झाडविली जागा समाधीची । १ ।
हरिदिनी जागर केला निशीदिनी । उदईक पारणीं द्वादशीचीं । २ ।
गंगा गिरजा राही रुक्माबाई भामा । उठिल्या रांधण्या पारण्याच्या । ३ ।
नाना प्रकारचे पाक ते अपार । मुनि ऋषेश्वर बोलाविले । ४ ।
वैष्णव देव आणि आले सुरगण । करोनियां स्नान इंद्रायणी । ५ ।
पिंपळाचे पारं पैसविल्या पंक्ती । पात्रे ते श्रीपति वाढू लागे । ६ ।
नाना म्हणे देवा करणे साहित्यासी । होतो कासाविसी प्राण माझा । ७ ।

४५८. सोवळ्यानें हरि वाढितो सकळां । मर्नीचा कळवळा कोण जाणे । १ ।
रुक्माईचे कानी सांगितली गोष्ठ । विस्तारावें ताट ज्ञानदेवा । २ ।
राही रुक्माबाई वाढिती आवडीनें । सोडितो पारणे ज्ञानदेव । ३ ।
नामा म्हणे देवा परब्रह्म अन्न । जातों बोलावण ज्ञानदेवा । ४ ।

४५९. निवृत्ति सोपान मुक्ताई चवथी । अनेक विभूति ज्ञानेश्वरा । १ ।
नामा पुंडलिक गरुड हनुमंत । परसा भागवता बोलाविले । २ ।
विठ्ठल रुक्माई सत्यभामा राही । इतुके तयेठायी जमा झाल्या । ३ ।
विसोबा खेचर चांगा वटेश्वर । सांवता कुंभार एकेठायी । ४ ।
गंगा गिरजा दोघी नीळकंठ ईश्वर । मध्ये ज्ञानेश्वर घेतियेला । ५ ।

४६०. निवृत्ति मुक्ताईँचे करिती समाधान । घेतलां सोपान मध्यभार्गी । १ ।
ऐक्य आहिक्याची बैसली एकवटे । विस्तारिली ताटे रुक्माईने । २ ।
एक एकालागी देताती प्रसाद । आतां ज्ञानराज पाहू डोळां । ३ ।
नामा म्हणे स्वस्थ जेवितां पंगती । घृतपात्र हाती विस्तारीतु । ४ ।

४६१. ज्ञानदेवालागी चंदनाची उटी । पंचारती होती आनंदाच्या । १ ।
गंध आणि अक्षता पुष्पपरिमळा । घेती वोसंगळा नामदेव । २ ।
ज्ञानदेव स्वस्थ देवा वोसंगळा । माळा घाली गळां नामदेव । ३ ।

४६२. जेऊनियां स्वस्थ उठिले परिपुर्ण । केले आचमन वैष्णवांनी । १ ।
वैकुंठींचा प्रसाद पावले निवाडे । गोंदा माहादा विडे वाटितांती । २ ।
दोन प्रहरपावेतों आटोपले भोजन । तृतीय प्रहरी कीर्तन आरंभिले । ३ ।
कीर्तनाच्या नादे मोहिला गोविंद । करावा उद्योग समाधीचा । ४ ।
नामा म्हणे देवा करितां उशीर । विकळ ज्ञानेश्वर जात असे । ५ ।

४६३. मुगुट मनोहर कुंडले मकाराकार । कासे पीतांबर कसियेला । १ ।
खोविले गोशे स्वार गरुडावर । उठविले भार वैष्णवांचे । २ ।
केले आचमन तीर्थी त्या तांतडी । आले उठाउटीं सिद्धेश्वरी । ३ ।
परमार्थ स्वार्थ झाल्या गुह्या गोष्टी । होताती भेटी ज्ञानदेवा । ४ ।
नामा म्हणे भेटा लहान थोर सारे । जातो ज्ञानेश्वर समाधीसी । ५ ।

४६४. ब्रह्मादिक तेथें करिताती पूजा । घालिताती सेजा समाधीसी । १ ।
चिद्रत्न आसन उन्मनीची धुनी । समाधि सज्जनी पाहियेली । २ ।
धुवट वस्त्राची घडी ते अमोल । तुळसी आणि बेल आंथरिले । ३ ।
दुर्वा दर्भ वरी टाकिले मोकळे । पुष्पे ती सकळ समर्पिलीं । ४ ।
नामा म्हणे येथें छाया निरंतर । सुखी ज्ञानेश्वर सुखावला । ५ ।

४६५. लावियेला दीप निरंजन ज्योती | प्रकाशल्या दीप्ती तन्मयाच्या | १ |
 पुजुनि समाधि निघाले बाहेर | प्रेमे ज्ञानेश्वर डुलतसे | २ |
 अनुमानिले स्थळ सधोवती सारें | धन्य ज्ञानेश्वरे कृपा केली | ३ |
 देव आणि नामा रुक्माई राही | स्फुंदती ठारीं ठारीं संतजन | ४ |

४६६. निवृत्ति सोपान पुढे मुक्ताबाई | देवा सांगा कांहीं निजगुज | १ |
 देव ज्ञानेश्वर बैसले जवळी | घेतियेली आळी सोपानानें | २ |
 ज्ञानदेवे खूण सांगितली देवा | पूर्ण तूं विसांवा सज्जनाचा | ३ |
 सोपानाचे हात देवाचिये हातीं | तेब्हां आपमूर्ति कासावीस | ४ |
 म्लान वदने निवृत्ति सद्गुरुसागर | येऊनि ज्ञानेश्वर चरणीं लागे | ५ |
 नामा म्हणे याचें अंतर परिपूर्ण | नाहीं देहीं भान निवृत्तीसी | ६ |

४६७. पांडुरंग निवृत्ति उभे दोघेजण | आरंभिले नमन ज्ञानदेवे | १ |
 नामा पुंडलिक उभे दोहीकडे | ज्ञानराज पुढे उभे ठेले | २ |
 गंध आणि अक्षता पुष्य परिमळ | आणियेले जळ भागिरथीचे | ३ |
 अनंत स्वरूपाचीं अनंत हीं नांवे | नमन ज्ञानदेवे आरंभिले | ४ |
 नामा म्हणे देवा नमनाची रीती | नमन सर्वाभूतीं मान्य झाले | ५ |

४६८. पुढे ज्ञानेश्वर जोडोनियां कर | बोलतो उत्तर स्वामिसंगे | १ |
 पाळिले पोसिले चालविला लळा | बा माझ्या कृपाळा निवृत्तिराजा | २ |
 स्वामीचिया योगे झालों स्वरूपाकार | उतरलों पार मायानदी | ३ |
 निवृत्तीनें हात उतरिला वदना | त्यागिले निधाना आम्हालागीं | ४ |
 नामा म्हणे देवा देखवेना मज | ब्रह्मीं ज्ञानराज मिळविला | ५ |

४६९. वोसंडांनि निवृत्ति आलिंगे लागला | आणिकांच्या डोलां अश्रु येती | १ |
 अमर्यादा कर्धी केली नाहीं येणे | शिष्य गुरुपण सिद्धि नेले | २ |
 गीतार्थाचा अवधा घेतला सोहळा | गुहागौच्यमाळा लेवविल्या | ३ |
 केंडिली डोलियाचीं अत्यंत पारणी | आतां ऐसे कोणी सखे नाहीं | ४ |

काढोनियां गुहा वेद केले फोल । आठवती बोल मनामाजी । ५ ।
नामा म्हणे संत कासावीस सारे । लाविती पदर डोळियांसी । ६ ।

४७०. देव म्हणे ऐसे आठवाल कोठवर । होईल उशीर समाधीसी । १ ।
निरंजनीं समाधि निरंतर तुम्हांसी । व्यर्थ कासाविसी होऊं नये । २ ।
निवृत्तीसी पोटीं धरिले देवाने । केले समाधान अवधियांचे । ३ ।
ब्रह्मणीही कळा पुढे मुक्ताबाई । देवा सांगा कांहीं आम्हांलागी । ४ ।
देव म्हणे तुज येणे जाणे नाही । अनुभवोनी पाहीं जीवन्मुक्ति । ५ ।
म्हणे मुक्ताबाई सख्या ज्ञानेश्वरा । प्रार्थना तुम्ही करा देवालागी । ६ ।
ज्ञानदेवे वचन घातले देवावर । विश्वाचे माहेर पांडुरंग । ७ ।
नामा म्हणे स्वामी प्रेमाचिया रंगे । बोलावणे स्वांगे करूं आम्ही । ८ ।

४७१. ज्ञानदेवे देवा घातले वचन । करा समाधान सोपानाचे । १ ।
समुदायेसी तुम्हां करूं बोळवण । ऐसाची सोपान ब्रह्म करूं । २ ।
तीर्थावळी वेळे नेमियले स्थान । तेथे पौंचविणे मजलागी । ३ ।
विठ्ठल रुक्माई उर्भीं समाधान । दिधले वचन ज्ञानदेवा । ४ ।
नामा म्हणे देवा स्थिरावले मन । करितां समाधान अवधियांचे । ५ ।

४७२. निवृत्तिदेव म्हणे सांगतों या वाचे । राहाणे चौधांचे एकरूप । १ ।
त्रिवेणीचा ओघ जैसा एकेठायी । तैसी मुक्ताबाई आम्हांमध्ये । २ ।
ब्रह्माविष्णुहर जैसे एकेठायी । तैसी मुक्ताबाई आम्हांमध्ये । ३ ।
रज तम गुण सत्व गुणाठायी । तैसी मुक्ताबाई आम्हांमध्ये । ४ ।
भूचरीं खेचरी चांचरी ते पाही । अगोचरी ठायीं मुक्तगंगा । ५ ।
प्रथम ज्ञानेश्वरे काढियेली वाट । धरियेले वैकुंठ अलंकापुरी । ६ ।
इंद्रनील पर्वत नेमिला सोपाना । निवृत्तीसी जाणा त्रिंबकेश्वर । ७ ।
चौथी मुक्ताबाई नेमियेली तापी । नामा म्हणे ख्याती केली यांनी । ८ ।

४७३. निवृत्तिदेव म्हणे करितां समाधान । कांहीं केल्या मन राहात नाहीं । १ ।
 बांधल्या तळ्याचा फुटलासे पाट । ओघ बारा वाटा मुरडताती । २ ।
 बांधल्या पैंढीचा सुटलासे आला । तृण रानोमाळा पांगलासे । ३ ।
 हरिणीवीण खोपी पडियेली वोस । दशदिशा पाडस भ्रमताती । ४ ।
 मायबापें आम्हां त्यागियेलें जेव्हां । ऐसे संकट तेव्हां झालें नाहीं । ५ ।
 नामा म्हणे देवा पेटला हुताशन । करा समाधान निवृत्तीचें । ६ ।

४७४. देव रुक्माबाई आणिक साधुजन । करिती समाधान निवृत्तीचें । १ ।
 ज्ञानियांनी ऐसी करावी जंव खंती । अज्ञानाचा किती पाड आला । २ ।
 धन्य तुमचा महिमा बोलती पुराणी । दृश्य कांहीं मर्नी आठवूं नये । ३ ।
 आकाशाचे ठारीं अभें येती जाती । कोण त्यांची खंती करूं पाहे । ४ ।
 अवतारादिक गेले आले अपार । जैसा का विस्तार मृगजळाचा । ५ ।
 नामा म्हणे देवें धरियेलें हातीं । उठविली विभूति निवृत्तिराज । ६ ।

४७५. गरुड हनुमंत मुक्ताई सोपान । देव साधुजन आनंदले । १ ।
 मार्गे पुढे संत पताकाचें भार । मध्ये ज्ञानेश्वर मिरवतो । २ ।
 टाळ आणि वीणे मृदंग गायन । करिती कीर्तन सुस्वरेंसी । ३ ।
 जयजयकार ध्वनि करिती सुरगण । वर्षती सुमन स्वर्गीहुनी । ४ ।
 हरिपाठ गजर करिती अपार । नामा म्हणे भार उठविले । ५ ।

४७६. सर्व स्वस्ति क्षेम वैष्णव मंडळी । बैसलेती पाळी समाधीच्या । १ ।
 पताकांची छाया दुणावली फार । सिद्ध ज्ञानेश्वर तेव्हां झाले । २ ।
 अज्ञानवृक्षदंड आरोग्य अपार । समाधीसमोर स्थापियेला । ३ ।
 कोरड्या काढीं फुटियेला पाला । तेव्हां अवधियाला नमस्कारी । ४ ।
 नामा म्हणे देवा घार गेली उडोन । बाळे दानादान पडियेली । ५ ।

४७७. मुऱ्यांचिये विवरीं लागलीसे आग । पुढे आणि मार्गे झालें नाहीं । १ ।
 राही रुक्माई आणि सत्यभामा । औंवाळिती प्रेमा ज्ञानेश्वरा । २ ।

उभारिल्या गुढिया आणि तोरणे । छाया सुदर्शन धरियेले । ३ ।

नारा विठा गोंदा भेटला माहादा । उधे जागोजागां राहिलेती । ४ ।

विसोबा खेंचर चांगा वटेश्वर । केला नमस्कार अवघियांनी । ५ ।

गोरा कुंभार सांवता माळी । नामा तळमळी वत्सा ऐसे । ६ ।

४७८. परसा भागवते केला नमस्कार । सारे लहान थोर जमा झाले । १ ।

सकळांचिया पायीं नमियेले नमना । केली प्रदक्षिणा समाधीसी । २ ।

प्रथम पायरी बाहेरील जेथे । उभा पंढरिनाथ भेटावया । ३ ।

देव म्हणे बापा अमृत नेदी पाट । फार केले कष्ट जगासाठी । ४ ।

नामा म्हणे यांनी अनुभवाच्या नैका । पार केले लोकां जडमूढां । ५ ।

४७९. देव निवृत्ति यांनी धरिले दोन्ही कर । जातो ज्ञानेश्वर समाधीसी । १ ।

नदीचिया माशा घातले माजवण । तैसे जनवन कालवले । २ ।

दाही दिशा धुंद उदयास्तावीण । तैसेंची गगन कालवले । ३ ।

जाऊनि ज्ञानेश्वर बैसले आसनावरी । पुढे ज्ञानेश्वरी ठेवियेली । ४ ।

ज्ञानदेव म्हणे सुखी केले देवा । पादपद्मी ठेवा निरंतर । ५ ।

तीन वेळा तेब्हां जोडिले करकमळ । झांकियेले डोळे ज्ञानदेवे । ६ ।

भीममुद्रा डोळा निरंजनी लीन । झाले ब्रह्म पूर्ण ज्ञानदेव । ७ ।

नामा म्हणे आतां लोपला दिनकर । बाप ज्ञानेश्वर समाधिस्थ । ८ ।

शेवटचे कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. ‘महाराज ज्ञानेश्वर माऊली’, भजन करावे. शेवटी खालील आरती म्हणावी व उपसंहार करावा.

४८०. इंद्रायणीचे तरीं धरिला रहिवास । विश्व तारावया लक्ष्मी निवास ।

ज्ञानेश्वररूपे धरिले निज वेष । वर्म जाणे तया सद्गुरु उपदेश । १ ।

जयदेव जयदेव जय ज्ञानदेवा । जीवा शिवाचा आदि परब्रह्म ठेवा । धू० ।

कृष्ण एकादशी कार्तिकमार्सी । आपण पंढरिनाथ सनकादिकांसी ।

यात्रेसी येताती स्वानंदरासी । दर्शन घडे तयां निजमुक्ति देसी । २ ।

म्हैसिक पुत्र केला वाचक वेदाचा । प्रतिष्ठार्णी गर्व हरिला विप्रांचा ।
 विशेष अर्थ केला भगवद्गीतेचा । प्रत्यक्ष द्वारीं शोभे पिंपळ कनकाचा । ३ ।
 सनकसिद्धगणांमाजी तूं श्रेष्ठ । ज्ञानावरी माजी ज्ञानवरिष्ठ ।
 अनुताप दीप्ति विश्व घनदाट । नामयावरि लोटे प्रेमाचा लोट । ४ ।

४८१. धन्य सर्व काळ धन्य तो सुदिन । धन्य हा निधान ज्ञानदेव । १ ।
 बारा शर्ते अठरा दुर्मुख संवत्सर । तिथी गुरुवासर त्रयोदशी । २ ।
 क्रतु कृष्णपक्ष कार्तिक मास । बसे समाधीस ज्ञानराव । ३ ।
 नामयाची जनी लागतसे चरणी । ज्ञानेश्वरी ध्यानी जपतसे । ४ ।

४८२. निवृत्तीने बाहेर आणिले गोपाळा । घातियेली शिळा समाधीसी । १ ।
 सोपान मुक्ताई सांडिती शरीरा । म्हणती धरा धरा निवृत्तीसी । २ ।
 आणिकांचीं तेथे उद्विग्न तीं मने । घालिताती सुमने समाधीसी । ३ ।
 नामदेवे भावे केली असे पूजा । बापा ज्ञानराजा पुण्यपुरुषा । ४ ।

४८३. अवर्धी जयवकारे पिटियेली टाळी । उठली मंडळी वैष्णवांची । १ ।
 सह मंडळी सारे उठले क्रषीश्वर । केला नमस्कार समाधीसी । २ ।
 पश्चिमद्वारे संत रिघाले बाहेर । सखा ज्ञानेश्वर अलंकापुरी । ३ ।
 इंद्रायणी केले अवद्यांहीं आचमन । करिती समाधान निवृत्तीचे । ४ ।
 सोपानासी पोटीं धरिले देवाने । संवत्सरगांवीं जाणे नेम केला । ५ ।
 मुक्ताबाईलागीं सांगितली खूण । जाय तीं सोपान स्थीर असा । ६ ।
 त्रिवर्ग तीं ऐसीं राहिलीं एकमने । जाणोनियां खूण नामा म्हणे । ७ ।

४८४. देवसमागमे परतले भार । केला हरिजागर समाधीसी । १ ।
 नव दिवस संत समाधिजवळी । देव चंद्रमौळी कीर्तनासी । २ ।
 शुद्धमार्गसर दशमी भोजने । विधी नारायणे संपादिली । ३ ।
 एकादशी कीर्तन द्वादशी पारणी । मग क्रषि मुनि संतोषले । ४ ।

ब्रयोदशी देव निघाले बाहेरी । धन्य अलंकापुरीं ज्ञानराज । ५ ।
नामा म्हणे धन्य पलाटण पाउलीं । पंचक्रोशीं ठेलीं सकळ तीर्थे । ६ ।

४८५. धन्य अलंकापुरीं शिवपीठ शिवाचे । अगस्ति क्रष्णीचे पूर्वस्थळ । १ ।
त्रिवर्गीं म्हणितले जातां जातां हरी । आम्हां कौंडण्यपुरीं आज्ञा द्यावी । २ ।
इंद्रनीळ पर्वत नेमिला सोपानदेवा । तोंवरि करुं सेवा अंविकेची । ३ ।
देव म्हणे भले आरंभिले तुम्ही । आज्ञा घेतों आम्ही पंढरीसी । ४ ।
इंद्रनीळ पर्वतीं समाधि सोपान । सर्वत्र आमंत्रण देवे दिले । ५ ।
देव भक्तालार्गीं झाले समाधान । मग सुरगण आवंतिले । ६ ।
नामा पुंडलिक निघाले बाहेरी । गरुडावरी देव स्वार झाले । ७ ।

४८६. समाधी परिपूर्ण बैसले ज्ञानेश्वर । उठविले भार वैष्णवांचे । १ ।
अलंकापुरीं सव्य घेतली ते संतीं । दिली भागीरथी ज्ञानालार्गीं । २ ।
भैरवापासूनि उगम निरंतर । रानोमाळ झारे तीर्थ गंगा । ३ ।
सैंघ इंद्रायणी वाहाती मिळोनी । अखंड क्षणीं वोघ जाती । ४ ।
चालिले विमान गंधर्व सुरगण । यात्रा परिपूर्ण झाली म्हणती । ५ ।
तीर्थमहोत्साह झाला म्हणती सारासार । देव क्रष्णीश्वर परतले । ६ ।
वैष्णवांचे भार निघाले बाहेर । केला जयजयकार सर्वत्रांनी । ७ ।
पंढरीचा पोहा निघाला बाहेर । गरुडावरी स्वार देव झाले । ८ ।
नामा म्हणे ऐसा सुखी ज्ञानेश्वर । झाला असे स्थीर ब्रह्मबोधे । ९ ।

संत ज्ञानदेवांच्या दर्शनासाठी संत नामदेवांची आळी.

४८७. सदगुरु सख्या नाथा पंढरीराया । ठेवीं डोई पायां कृपेसाठी । १ ।
नाही गांठी पुंजी तव कृपेजोगी । झालों हतभागी भक्तिवीण । २ ।
हतभाग्या कैची समर्थाची भेटी । घाली घट मिठी संतांपायी । ३ ।
भक्तशिरोमणी ज्ञानदेव नामा । चरित्र महिमा गाऊं त्याचा । ४ ।
इच्छी परी मन ज्ञानशक्तीक्षीण । धरितों चरण नाथजींचे । ५ ।

४८८. अलंकापुरीस पांडुरंग गेले । समाधिस्थ केले ज्ञानदेवा । १ ।
 उरकोनी सोहळा संगे संतमेला । विठोबा राहिला आलंदीस । २ ।
 पाहे चक्रपणि नाम्याडोला पाणी । कंठ तो दाढुनी उगा आहे । ३ ।
 पुसे रुक्मिणीकांत कारे तू निवांत । नामया शोकाक्रांत कोण्या दुःखे । ४ ।

४८९. नामा म्हणे देवा ज्ञानदेव सृष्टी । पडेल कां दृष्टी पुन्हां आतां । १ ।
 ज्ञानाचा वियोग जडला हृद्रोग । भेटीचा प्रयोग करा देवा । २ ।
 ज्ञानदेव माझा दाखवा या वेळी । जीव तळमळी त्याच्यावीण । ३ ।
 संत अंतरला सखा झाला दूर । आतां पंढरपूर कैसे कंदूं । ४ ।
 तुमचें दर्शन ज्ञान कृपादान । पंढरीस येणे याचसाठी । ५ ।

संत समाधीचे आद्य उद्गाते निर्माते संत नामदेव आहेत.

४९०. तरीच येईन पंढरीस । दृष्टी देखेन ज्ञानेश । १ ।
 ज्ञानदेवा भेटी व्हावी । ऐशी सोय देवा लावीं । २ ।
 ऐसियाच्या कृपादाने । तुम्हां संगती नाचणे । ३ ।
 पंढरीचें जें कां सुख । जाणे तो एक भाविक । ४ ।

४९१. ज्ञानदेव पहावा डोळां । ऐसें वाटते विठ्ठला । १ ।
 जगजेठी जगत्पाळ । माझी पुरवावी आळ । २ ।
 तुम्हा काय अवघड । लीळे झेलां गिरीगड । ३ ।
 कल्पतरुतळी वास । त्या घडे कां उपवास । ४ ।
 माझ्या कृपाळुवा देवा । हांकेसरसी घेशी धांवा । ५ ।

४९२. ज्ञानदेव माझे सौख्य सरोवर । त्यांत जलचर स्वस्थ होतों । १ ।
 दुर्देव तापाने आटलें तें नीर । वर्षी रघुवीर कृपामेघ । २ ।
 ज्ञानदेवावीण व्याकुळ हे प्राण । तूं जगज्जीवन देवा होसी । ३ ।
 विठाबाई तूं गे जाणसी ना जाण । रक्षी मज कोण दुजें येथें । ४ ।

४९३. नामा हैं वदतां डोल्या आले पाणी। पडिला धरणी देवापुढे। १।
नामदेव स्थिति पाहून श्रीपति। विस्मित ते चिर्तीं स्तव्य झाले। २।
कैशा रीतीं नाम्या संबोखूं मी आतां। कठिण अवस्था देव म्हणे। ३।
प्रेम उचंबळे ऐकतां ही आळ। बुझावी गोपाळ नामयालार्गी। ४।

४९४. देव म्हणे नामया पाहें। ज्ञानदेव मीच आहें। १।
तो आणि मी नाही दुजा। ज्ञानदेव आत्मा माझा। २।
माझ्या ठारीं ठेवीं हेत। सोड खंत खंडी द्वैत। ३।
नामया उमज मानसीं। ऐसे म्हणे हृषिकेशी। ४।

४९५. ज्ञानदेवा पुढे कथा। करी वारील हा व्यथा। १।
आत्मरुपी ज्ञानेश्वर। तोचि ज्ञानाचा सागर। २।
ज्ञानदेवीं धरीं भाव। स्वयें होय तूंचि देव। ३।
राम कृष्ण रे गोविंद। जप म्हणे तो मुकुंद। ४।

४९६. प्रेमल तूं भक्ता माझ्या नामदेवा। जीर्वीचा विसावा भक्त तूंची। १।
तुमचेनीं माझें देवपण सत्य। चंद्रे पाझरत सोमकांत। २।
तुमचे भक्तीनें आणिले रूपासी। अवाच्य अविनाशी अरूप तें। ३।
पंढरीचा राणा सांगतो हा खुणा। भक्तांच्या कारणा येणे मज। ४।

४९७. ना जों तें सोर्ने लेण्या जोंगे होते। मुदी कंकण तैं नार्मे त्यांची। १।
मुशी माजी जेव्हां गेले तें मुरोन। झालेंसे सुवर्ण अभिन्न तें। २।
तैसा ज्ञानदेव भक्त तो मी देव। लौकिक लाघव दासांसारी। ३।
ज्ञान समाधी हे नाशी रूप नांवा। अंतिचा मेळावा मजमाजी। ४।

४९८. तेज स्पर्शे ज्योती कर्पुरी नियाली। दोन्ही तीं निमालीं एकदांची। १।
आधाताने नाद घंटेतून उठे। शेवटी तो मिटे घंटेमाजी। २।
ब्रह्मी माया स्फुरे चैतन्यप्रकाशे। शेवटी तें वसे ब्रह्मरुपी। ३।
पांडुरंग म्हणे ऐक नामया ज्ञान। वाटो समाधान तुझ्या जीवा। ४।

४९९. नामदेव म्हणे देवा । ब्रह्मज्ञान पोटी ठेवा । १ ।
 तुम्ही माये संगे गूढ । ज्ञान जाणिवेचे आड । २ ।
 आम्हा नाही याची चाड । वाटे संत भेटी गोड । ३ ।
 संत भेटी प्रेम फावे । प्रेमें देवाशीं भेटावें । ४ ।
 प्रेम आहे पोटभरी । देव त्यासी पोटी धरी । ५ ।
 नामदेवा ठायी प्रेम । मार्गी आडविले ब्रह्मा । ६ ।

५००. देई भक्ति रस प्रेमा । देवा घाली आम्हा जन्मा । १ ।
 प्रेम येई हातां जरी । जेथें नांदू ती पंढरी । २ ।
 ज्ञानदेवीं भेट व्हावी । ज्ञान गोष्ट कां सांगावी । ३ ।
 नामा न बुझावा जर्नी । कोण नाचेल कीर्तनी । ४ ।
 पुरवा नामयाच्या आर्ता । देवा सांगे जगन्माता । ५ ।
 ५०१. देव कळवळले चिर्तीं । त्यासी मायेची संमती । १ ।
 माय बापांचा त्या लळा । नामा घेईना कां आळा । २ ।
 बाप जगताचा स्वामी । आई प्रत्यक्ष लक्षुमी । ३ ।
 नामा थोरांचे लेंकरूं । छंद त्याचा अनिवारु । ४ ।
 छंद नामयाचा पुरविण्या । देव वेची प्रेमनाण्या । ५ ।
 हाटी उदमी भाविक । विठुराजा त्या ग्राहीक । ६ ।

५०२. गरुडासी मग म्हणे पांडुरंग । साकल्य हें सांग पुंडलिकां । १ ।
 नामदेव कष्टी ज्ञानदेवासाठीं । घेऊन या तो भेटी नामयाच्या । २ ।
 संतप्रेम भेटी देव गुज गोष्टी । जाणत्याच्या पोटी सर्व वसे । ३ ।
 करी पांडुरंग येई त्याच्या मना । निमित्ताकारणा भक्त शोधी । ४ ।
 ५०३. ऐकतां निरोप पुंडलीक भक्त । झाला सद्गदीत धन्य म्हणे । १ ।
 धन्य ती आलंदी धन्य विष्णुदास । धन्य हा दिवस देव भेटे । २ ।

ज्ञानदेवा आले वैकुंठींचे रूप। पोचतां निरोप पुंडलिका। ३।
पुंडलिके तेव्हां गरुड पूजियेला। ज्ञाना बैसविला विमानांत। ४।
पुढे तो गरुड मार्गे ये विमान। रुक्मिणी दुरोन दावी देवा। ५।

५०४. आकाशी पुष्पक शुभ्र दंड दिसे। बैसोनि येतसे ज्ञानदेव। १।
शुद्धभावे इच्छी ज्ञानदेव भेटी। येई उठाउठी भेटूं त्यासी। २।
पहाती नवल भक्त ते प्रेमल। निश्चय निढळ आहे ज्यांचा। ३।
देव म्हणे नामया घेई भेटीसुखा। ज्ञानदेव सखा उभा येथें। ४।

५०५. ज्ञानदेवा पहातां डोळा। नामदेवा हर्ष झाला। १।
घट धरियेले पाय। तूं तो झाला सदगुरुराय। २।
नको करूं रे अब्हेर। मज धरूं नको दूर। ३।
सदा आठवत मना। तुझ्या भक्तीच्या कल्पना। ४।

५०६. नाथा नको रे अंतरूं। तुझ्या कांसेचे वासरूं। १।
कळा दुभती तूं गाय। तुझा वियोग असहा। २।
देह भोगितां प्राक्तन। मना ठेवीं तथाधीन। ३।
ज्ञानदेवीं ही समाधि। जडो मनोवृत्ति अवधी। ४।
नामा भेटे ज्ञानदेवा। जना प्रसाद मिळावा। ५।

५०७. हरीचिया दासा नामया उदासा। तुझी हृषिकेशा प्रीति बहु। १।
हरिदासांमाजी होसी तूं आगळा। प्रेमाचा पुतळा नामदेव। २।
ज्ञानदेव म्हणे तूं विठोचा लऱ्डिवाळ। नामया तूं कृपाळ आम्हावरी। ३।

५०८. आळंदी हे गाव पुण्यभूमी ठाव। दैवताचे नंब सिद्धेश्वर। १।
चौन्यांशीं सिद्धांचा सिद्धभेटी मेळा। तो सुखसोहळा काय सांगूं। २।
विमानाची दाटी पाहती सुरवर। वर्षताती भार सुमनांचे। ३।
नामा म्हणे देवा चला तया ठाया। विश्रांति घ्यावया कल्पवरी। ४।

संत सोपानदेव समाधी, श्रीक्षेत्र सासवड, जि. पुणे

मार्गशीर्ष वद्य त्रयोदशी शके १२१८

५०९. मग उह्हाण केले गरूऱे । गगन आक्रमिले चंडे ।
 वरी आरूढले प्रचंडे । भक्त देव सकळीक । १ ।
 पक्षाचेनि फडत्कार । ग्राम ठाकिला संवत्सर ।
 गिरीकडे पठार । शिखरी गरूड उतरला । २ ।
 त्या काळी समारंभ केला । महा उत्सव हरिसी झाला ।
 जयजयकार प्रवर्तला । विमाने दाटली आकाशी । ३ ।
 दृष्टी देखावया कौतुक । शिवगण आले सकळीक ।
 कर्ता ब्रह्मांडनायक । ते कौतुक अवलोकिती । ४ ।
 मुनि पुंडलीक उतरला । संगर्ती वैष्णवांचा मेळा ।
 समाधिसुखाचा सोहळा । पाहाती देव सकळीक । ५ ।
 हातें खणोनि भूमिका । अमृत शिंपूनि सुगंधिका ।
 महा मंगळीक सुखा । वेद धोष आरंभिले । ६ ।
 नामा म्हणे सुखसंगती । वैष्णव हरिनाम गर्जती ।
 लक्ष्मी नारायण क्षिती । उतरोनी समाधी देताती । ७ ।

 ५१०. भक्तां समागमे हरी । सत्वर आले संवत्सरी ।
 ब्रह्मानंद परोपरी । चरण धरी सोपानदेव । १ ।
 भागीरथी सर्वे सरिता । धांवोनि आली गंगा माता ।
 यमुना सरस्वती उभयतां । एकात्मता कन्हेमाजी । २ ।
 इंद्र चंद्र तेहतीस कोटी । नवनाथ सिद्ध सौंगडी ।
 भक्त सनकादिक प्रौढी । वेद परवडी गर्जती । ३ ।
 गगनामाजी देवांगना । वर्षाव करिती दिव्यसुमनां ।
 म्हणे निवृत्तिनाथ सोपाना । चरणावरी ठेवी तूं । ४ ।

पुष्पकासूळ झाले देव । आणिक मागुती आले सर्व ।
 पांडुरंग दैव सदैव । सोपानदेव बाळमूर्ती । ५ ।
 इंद्रनीळ पर्वत आहे । तेथोनी ठाव जावया पाहे।
 सप्तपाताळीं शेष वाहे । दीर्घ देह फणी असे । ६ ।
 जावोनी त्यासी श्रुत करावे । गरुडासी बोलिले देवरावे।
 मार्गी चालिला लवलाहे । क्रमित जावे सप्तपाताळी । ७ ।
 नामा म्हणे अमृतकर्णी । मुख कुरवाळोनी श्रीहरी ।
 सोपानसमाधि भीतरी । आपण पुढारी बैसले । ८ ।

५११. नमो अगणित गुणा । नमो आगमगुणनिधाना ।
 नमो कलिविधवंसगहना । काळहनना तुज नमो । १ ।
 प्रेमल वैष्णव नैष्ठिक पूर्ण । गाती नामसंकीर्तन ।
 हांहां हूंहं गंधर्व देवगण । करिती गायन सुस्वर । २ ।
 हर्षे मंगळ वार्ये वाजविती । वैष्णव सप्रेमे नाचती ।
 नामा म्हणे पुढतोपुढती । समाधिस्थिति अखंड । ३ ।

५१२. ऐसा सोपान संबोधिला । महा उत्साव आनंद झाला ।
 अभय वर दिथला । गर्जिन्नला देवराणा । १ ।
 म्हणे तूर्णे न विसंबें । संवत्सरीं असेन स्वयंभे ।
 या वटेश्वरीं सगुण सुलभे । समारंभ प्रतिवर्षी । २ ।
 सिद्धसाधकाचें स्थळ । तो हा वटेश्वर सानुकूळ ।
 यासी म्हणती नीळकंठ शीतळ । सोडवील प्रथम नामा । ३ ।
 पूर्वी हे ब्रह्मायाचे स्थान । तेणे येथे तप साधिले गहन ।
 प्रत्यक्ष शंकर सुप्रसन्न । अशिर्वचन बोलिले । ४ ।
 इंद्रनीळ पर्वतरूप । प्रत्यक्ष नारायण स्वरूप ।
 असे कौंडिण्यपुर समीप । माता साक्षेपे । ५ ।

क्रषिगण गंधर्व | क्षेत्रपाळ मलहारी देव |
 इंद्र चंद्र ब्रह्मदेव | शुद्ध ठाव नेमिला | ६ |
 नामा म्हणे जनार्दन | बहुत संतोषला सोपान |
 अंगे ब्राह्मण सनातन | शुद्ध अधिष्ठान दिधले | ७ |

५१३. सोपान म्हणे देवात्तमा | पूर्वी येथें होतां ब्रह्मा |
 आणि तुम्ही सर्वोत्तमा | कोणे स्थळी होतां देवा | १ |
 देव म्हणे कथा परिस | कोट्यानकोटी युगांस |
 आम्ही होतों पंढरीस | अनंत कल्पे गेली | २ |
 अनंत भक्तांचिया मेळी | अनंत वैष्णव भूमंडली |
 माजी गवसले सकळी | केली आगळी पुंडलिके | ३ |
 येणे प्रसन्न केले शंकरा | शंकरे मज दाविले निर्धारा |
 आपण राहोनि पाठमोरा | विश्व तारिले कीर्तने | ४ |
 भक्ताचेनि आराधने | साधियले बहुत पुण्ये |
 माझे झालेसे येणे | एक कारण पुंडलिकाचे | ५ |
 पूर्वापर पंढरीसी | होती विष्णुमात ऐसी |
 निर्धार करोनि मानसी | अहर्निशी अनुष्ठान | ६ |
 येथोनि पूर्वभाग पंढरी | पश्चिमभागी ब्रह्माअवधारी |
 अवतार कन्हे पाठारी | महादेव शिखरी मान देशी | ७ |
 तेहतीस कोटी देवस्थळी | पूर्व पश्चिम वैश्य मंडळी |
 उग्र तप साधिले चंद्रमौळी | या इंद्रनीळ पर्वतावरी | ८ |
 द्रोणाचळ इंद्राचळ | हनुमंते आणिला विशाळ |
 त्याच्या शाखा अधोमूळ | तो हा इंद्रनीळ पर्वत | ९ |
 येथे वल्ली सुवर्णाकार | गुप्त असती त्या निर्धार |
 दिसे अस्तमार्नी अंधार | दीप आकार जगाप्रती | १० |
 येथोनियां दक्षिणद्वार | गोकर्ण महाबळेश्वर |
 पाताळद्वारां पूजा शंकर | बेलपत्र अद्यापि निधती | ११ |

नामा म्हणे देवाधिदेव । सांगितला स्वानुभाव ।
 अधिष्ठान गुढाव । सोपानदेव निवांत । १२ ।

५१४. पूर्वकथा संवत्सरनगरी । सांगितली असे अवधारी ।
 मग शेषाद्रि पर्वतावरी । गरुड शिखरी उभा असे । १ ।
 धन्य धन्य हा सोपान । धन्य समाधि संपूर्ण ।
 प्रत्यक्ष येऊनि नारायण । अभयदान दिधलेंसे । २ ।
 अनंत वैष्णव प्रेमळ । दिंडी पताका टाळ घोळ ।
 रामकृष्ण नाम सरळ । भक्त सर्वकाळ नाचती । ३ ।
 दिव्य उत्तरली विमाने । देव वर्षती सुमने ।
 इंद्र चंद्र देवगण । लोटांगण घालती । ४ ।
 समाधिसुखाचा आनंद । अंगे करीतसे गोविंद ।
 कथा सांगितली अभेद । श्रोते सन्निधि सकळी । ५ ।
 महणती धन्य धन्य सोपान । देव पुरुष चतुरानन ।
 संत महंत वैष्णव प्रमाण । रामकृष्ण गाताती । ६ ।
 नामा म्हणे देवराव । मनोरथ पूर्ण करोनी सर्वा ।
 अपार गुण कीर्तिलाघव । न कळे माव कोणाशी । ७ ।

५१५. सदगुरु सागरा दीनबंधु । अनाथनाथा सुरैकसिंधु ।
 चातकाते कृपाबिंदु । प्रसाद द्यावा । १ ।
 गुरु आणि गणपति पुरातन । सिद्धांत वेदांत जुनाट जुना ।
 दयाला पातकहरणा । रक्षीं रक्षीं स्वामिया । २ ।
 तूं अंतरींचे जाणता । तूं इच्छेचा दाता ।
 तूं हृदयीं प्रेरक होता । कमळालया । ३ ।
 दृश्यादृश्य करितां पार । चौन्यांशी लक्ष योनी दुर्धर ।
 चुकवुनि उतरसी पार । संकटी स्वामिया । ४ ।
 निवृत्ति प्रवृत्ति दोन्ही थडी । मधीं माया नदी उघडी ।
 बोधभावे घालिसी सांगडी । पार उतरिसी स्वामिया । ५ ।

सोपान आपुला अंकित | पद्महस्ते करावे मुक्त।
जो मने इच्छिला अर्थ | सिद्धि न्यावा स्वामिया ६।

५१६. तूं सदगुरु आनंदभरित | तुझा आदि ना अंत।
तूं प्रकाशा प्रकाशमंत | तुज नमो स्वामिया १।

बुद्धिपालका वैभवा | तूं देवाधिदेवा।
तूं जाणसी अंतर्र्चा गोवा | उगवीं उगवीं स्वामिया २।

तूं सत्वरुपाची चौघडी। आणि परेची पैल थडी।
बोधभावे करी उघडी। पार उतरी स्वामिया ३।

तूं विश्रांतिचे स्थळ | तूं निर्गुणानिर्गुण निर्मळ।
निवृत्तिमतीचा विशाळ | पुरवी आळ सोपानाची ४।

५१७. स्पष्ट जोडोनियां कर | मी दासानुदास अपार।
प्रार्थना करूनि नमस्कार। उतरीं पार भवाव्यि १।

निवृत्ति मुक्ताई परियेसी। योगीराज झाला उदयासी।
वद्य कार्तिक मासीं। अलंकापुरीं जावे लागे २।

ज्ञानदेवे मागितला मान। देव वैष्णवांचे आगमन।
येऊनि गंधर्वांचे विमान। विधि नारायण संपादिला ३।

इंद्रनील पर्वत पुरातन। पूर्वीं येथें ब्रह्मयाचे स्थान।
कौंडण्यपुरीं अंबिकाभुवन। महाबहू योग माया ४।

तिची भावे केली पूजा। परमार्थ साधिला स्वहित काजा।
मुक्ताई आणि निवृत्तिराजा। सोपान सहजा सिद्ध झाले ५।

५१८. धन्य कन्हेचे पाठारी। इंद्रनील पर्वत महागिरी।
जैसे अलंकापुरीं। तैसे पुण्य क्षेत्र हैं १।

ऐसे अनुमानिले स्थळ। पूर्वांपार निर्मळ।
सिद्धि पाववी आळ। माय बापा २।

मग सुमूहर्त अमृतयोग। सिद्ध संकेत ज्ञानमार्ग।
पहिला चंद्र स्वांग। गमन केले योगिराजे ३।

निवृत्ति सोपान मुक्ताई । अलंकापुर्णहूनि आले पाहीं ।
 मृदंग वाजती घाई । कीर्तन नवाई काय सांगू । ४ ।
 समाधि सावधान । सुखी ज्ञानेश्वर निधान ।
 झाला पां स्थिर सोपान । भेटीलागीं । ५ ।
 केलें समाधीस नमन । विज्ञापिले सर्वजन ।
 करा आमची बोळवण । शेवटीची । ६ ।

५१९. देव म्हणे नामया मार्गशीर्ष गाढा । जावें सासुवडा उत्सवासी । १ ।
 सोपानासी आम्हीं दिधले वचन । चला अवघेजण समुदाय । २ ।
 अलंकापुर्णची यात्रा केली सांग । मग पांडुरंग सिद्ध झाले । ३ ।
 दुरोनि पतका दिसती मनोहर । उठावले भार वैष्णवांचे । ४ ।
 निवृत्ति मुक्ताई घेतला सोपान । जातो नारायण कन्हेतीरीं । ५ ।
 नामा म्हणे देव गंधर्व सुरगण । चालिले सोपान समाधीसी । ६ ।

५२०. भक्तांचें ते साहा करणे पांडुरंगा । म्हणोनि तीर्थ गंगा उगविले । १ ।
 जान्हवी मंदाकिनी भोगावती मिळुनी । दुजी हे त्रिवेणी या भूमीसी । २ ।
 निर्झर जीवन वाहती निरंतर । तेथें वटेश्वर उतरले । ३ ।
 दुरोनि हें स्थळ दिसे मनोहर । उतरले भार वैष्णवांचे । ४ ।
 नामा म्हणे स्थळ आदि हे अनादि । येथेची समाधि सोपानासी । ५ ।

५२१. उतरिलीं विमाने स्वर्णांचे राऊळ । पताका रानोमाळ मिरविताती । १ ।
 सोपान मुक्ताई सद्गुरु निवृत्ति । रुक्माईचा पति मध्यभागीं । २ ।
 टाळ मृदंग वाजताती वीणे । नारद गायन करीतसे । ३ ।
 नामा पुंडलिक चालती आवडीने । संत साधुजन मिरवती । ४ ।
 लहान थोर संत चालती मिळोन । करिती बोळवण नामा म्हणे । ५ ।

५२२. भोगावती तीरीं दिधला मंडप । साधु आपरूप पांडुरंग । १ ।
 रखुमाई राही बैसल्या अनेक । सखा पांडुरंग उतरला । २ ।

वद्य मार्गशीर्ष दशर्मीं जागर । हरिदिनीं गजर कीर्तनाचा । ३ ।

क्षेत्रप्रदक्षिणा केली असे संतीं । आले भोगावती अवघेजण । ४ ।

निवृत्ति मुक्ताई दुश्चित्त अंतःकरण । साहित्य नारायण करीतसे । ५ ।

नामा म्हणे देवा आर्धी नेमा स्थळ । मग हें सकळ साहित्य करूळ । ६ ।

५२३. वटेश्वरे वृत्तांत सांगितला सकळ । पूर्वीं आमचे स्थळ याची क्षेत्रीं । १ ।

येथुनियां वाट जातसे पाताळां । उघडिली शिळा समाधीची । २ ।

आसन मनोहर मृगछालावर । पहाती ऋषेश्वर आनंदानें । ३ ।

सोपान वटेश्वर करिती एकांत । कळलें मनोगत नामा म्हणे । ४ ।

५२४. सोपान वटेश्वर पातले समोर । केला नमस्कार निवृत्तीसी । १ ।

म्हणे मुक्ताबाई जाती दोघेजण । ऐसे नारायणे बुझाविलें । २ ।

गरुड हनुमंता परिसा भागवता । मग साधुसंता श्रुत केले । ३ ।

गंधर्वा आणि देवा कळला वृत्तांत । जाती उभयता समाधीसी । ४ ।

नामा म्हणे यांनी आरंभिलें हित । करितो स्वहित पांडुरंग । ५ ।

५२५. सोपान वटेश्वर उभे ठेले पुढती । पंचारत्या होती आनंदाच्या । १ ।

गंध आणि अक्षता वाहियेल्या सहज । देव निवृत्तिराज पूजियेले । २ ।

थूप आणि दीप आणिले संपूर्ण । पूजिलें गगन सोपानानें । ३ ।

दाही दिशा दृष्टि अवलोकिली सारी । गगन अंकुरीं डवरिलें । ४ ।

चक्र सर्पाकार विजा लखलखती । ज्योति प्रकाशती रानोमाळ । ५ ।

नामा म्हणे देवा उदय झाला सकळ । सोपानदेवे मूळ दाखविलें । ६ ।

५२६. शेंदूर पारवे नीलवर्ण ठसे । जर्नीं वर्नीं दिसे परब्रह्म । १ ।

मुक्ताफळ भरित सबाहा कोंदलें । रूप हें चांगलें विठोबाचें । २ ।

श्वेत पीतवर्ण आंत तारांगण । अंकुरलें गगन नानारूपे । ३ ।

ज्योतिर्मय ब्रह्म एकांतीचें पाहाणे । समाधि नारायणे उदय केली । ४ ।

संत स्वरूप अवघें अवलोकिलें मने । नमन नामा म्हणे आरंभिलें । ५ ।

५२७. निवृत्ति म्हणे उमीं तुटल्या शृंखळा । मार्ग हा मोकळा आम्हां झाला । १ ।
 पांडुरंगे पाश आवरिला आपला । म्हणोनि फुटला मार्ग आम्हां । २ ।
 आवरिली माया पुरातन आपुली । म्हणोनि आम्हां झाली बुद्धि ऐसी । ३ ।
 नामदेवे मस्तक ठेवियले पार्यां । आतां खेद कांहीं करूं नका । ४ ।
५२८. जाती ब्रह्मादिक जाती चराचर । मायिक व्यवहार ऐशा परी । १ ।
 प्रकृति पुरुषाचा मांडियेला खेळ । जाईल सकळ नाशिवंत । २ ।
 चंद्र सूर्य जाईल जाईल मृगजळ । जाती तिन्ही ताळ शून्यापोटीं । ३ ।
 होईल निरामय अवघें चराचर । ब्रह्मींचा विस्तार होईल ब्रह्मी । ४ ।
 नामा म्हणे स्वामी जाताती सकळ । ब्रह्मीं माया मूळ झाली कैसी । ५ ।
५२९. धन्य आमचें भाग्य परब्रह्म संगे । साहित्य स्वआंगे करितसे । १ ।
 नाशिवंत देह जाईल किं अंतीं । नीचाची संगति कोण काज । २ ।
 पाहिला गे माय ब्रह्मींचा आवर्तु । जीव आणि जंतु विस्तारिले । ३ ।
 निवृत्ति मुक्ताईर्ने केलासे विवेक । आपपर लोक दुजें नाहीं । ४ ।
 नामा म्हणे चित्त केलें स्थिर । देव ऋषेश्वर उठावले । ५ ।
५३०. पांडुरंग म्हणे सख्या निवृत्तिराजा । झाडा आतां शेजा समाधीच्या । १ ।
 नारा विठा महादा पाठविला गोंदा । झाडावया जागा समाधीच्या । २ ।
 परिसा भागवत चांगदेव हातें । आणिले साहित्य समाधीचें । ३ ।
 तुळसी बुका बेल दर्भ आणि फुले । उदक चांगलें भोगावतीचें । ४ ।
 भस्म पीतांबर भगवीं तीं वस्त्रे । योगी दिगंबर समागमें । ५ ।
 नामा म्हणे देवा उठवा ऋषेश्वर । होईल उशीर समाधीसी । ६ ।
५३१. उठिले वैष्णव घेऊनि नारायण । चालिले ते स्नाना अवघे जन । १ ।
 गंध आणि अक्षता विसोबाचे हातीं । पूजा ते करिती सोपानाची । २ ।
 सोपान वटेश्वर सौंवळे झाले सांग । निवृत्ति पांडुरंग पूजियेले । ३ ।
 गंधर्व आणि सुरगण पुजिती सोपान । यथाविधी प्रमाण संपादिले । ४ ।
 नामा म्हणे पूजा केली हृषिकेशी । चला पारण्यासी अवघेजण । ५ ।

५३२. राही रखुमाई ऋद्धि सिद्धि जेथे । पडले पर्वत पक्वान्नांचे । १ ।
 बैसल्या त्या पंक्ति भोगावती तीरीं । पात्रे टाकी हरी वैष्णवाला । २ ।
 विसोबा खेचर पुंडलिक संगे । वाढी पांडुरंग वैष्णवाला । ३ ।
 संतसभेमाजी निवृत्ति सोपान । यथाविधी प्रमाण संपादिले । ४ ।
 रखुमाईला देवे सांगितली खूण । सोडितो पारणे सोपानदेव । ५ ।
 नामा म्हणे स्वामी जातो बोलावण । आणितो सोपान भोजनासी । ६ ।

५३३. चांगा वटेश्वर मुक्ता निवृत्तिश्वर । सांवता कुंभार ऐहिक ते । १ ।
 एकेठार्या मिळाले परब्रह्म गवसून । वटेश्वर सोपान मध्यभारी । २ ।
 सोपान वटेश्वर घेतले वोसंगळा । माळा घाली गळा पुंडलिक । ३ ।
 सोपान वटेश्वर पूजिती आवडीने । संगती निधान पांडुरंग । ४ ।
 आनंदाने सारे बैसले एकवट । विस्तारिले ताट रखुमाईने । ५ ।
 नारा विठा गोंदा बोलाविला महादा । नामा म्हणे पूजा अवघेजण । ६ ।

५३४. उठिले वैष्णव आटोपले भोजन । केले आचमन भोगावतीं । १ ।
 अवघ्यांनी घेतला सोपान वटेश्वर । गोंदा महादा साचार विडे देती । २ ।
 निशिदिनीं कीर्तन केले द्वादशी । वद्य त्रयोदशी मार्गशीर्ष । ३ ।
 भोगावतीं केले अवघ्यांनी स्नान । चालिले सोपान समाधीसी । ४ ।
 नामा म्हणे देवा स्थळ मनोहर । उठावले भार वैष्णवांचे । ५ ।

५३५. कळवळी मन नाही देहभान । वटेश्वर सोपान सोंवळे झाले । १ ।
 संत साधुजन होती कासाविसी । आले समाधीपाशीं तांतडीने । २ ।
 समाधीभोवते कुंकुमाचे सडे । पाहाती निवाडे अवघे जन । ३ ।
 वरी मृगछाला दिसताती लाल । दर्भ आणि फुले समर्पिलीं । ४ ।
 दुर्वा आणि बेल टाकिले मोकळे । साहित्य सकळ समर्पिले । ५ ।
 निवृत्ति पांडुरंग बैसले येऊन । नमन सोपान करितसे । ६ ।

“ संत सोपानदेवांचे नमन ”

५३६. नमो अगणित गुणा । नमो अगम्य ध्याना ।
 नमो कलिविधंसगहना । कालरूपा । १ ।
 नमो शून्यादि क्षरा । अक्षरा तूं हरा ।
 नमो हरिहर सर्वेश्वरा । नमो तुज । २ ।
 नमो वेदविदा विद्वदा । सहज बोधा परमानंदा ।
 नमो अनादि आनंदा । गोविंदा तुज नमो । ३ ।
 नमो चित्त विभ्रमा । नमो वृत्ति ध्यानागमा ।
 नमो आगमसमा । ऐशिया परमात्मा तुज नमो । ४ ।
 नमो अनंता अशेषा । नमो सकळ महेशा ।
 जीव शिवादि विश्वेशा । नमो तुज । ५ ।
 नमो देव देवोत्तमा सकळा । देवाधिदेवा वेगळा ।
 नमो तुज गोपाळा । चक्रचाळका हरी । ६ ।
 नमो विष्णु कृष्णरूपा । नमो शुद्धादिरूपा ।
 नमो नमो भुवनदीपा । नारायणा आदिनाथा । ७ ।
 नमो योगिया योगोत्तमा । नमो सर्वाचा तूं आत्मा ।
 नमो नमो परब्रह्मा । सर्वरामा आत्मया । ८ ।
 नमो नमो नमन । तूं जगादि जगजीवन ।
 नमो जगज्जनकु जनार्दन । आनंदघन महामूर्ति । ९ ।
 नमो कौतुहलहळणा । नमो भक्त प्रेमपाळणा ।
 नमो परात्पर निधाना । परादि वाचा । १० ।
 नमो परेहि परतत्वा । नाहीं जेथें रजतमसत्त्वा ।
 वेदादिका देउनी महत्वा । पाळण करिसी धर्माचें । ११ ।
 नमो अनंत योगाधीशा । अनंत नामाधिवासा ।
 नमो अनंत तपें सहसा । न जोडसी तूं स्वामी । १२ ।

ऐशिया विश्वेश्वरादि शिवा । नमो तुज महादेवा ।
 होय जयावरी कृपाहेलावा । तरी सर्व सुख देशी । १३ ।
 नमो भुक्ति मुक्ति विशेषा । दवडुनी मी माझी आशा ।
 सांडुनी रजतम दुराशा । चरणी चित्त रमले । १४ ।
 नमो उद्घोथ विशद । तया वरील जो बोध ।
 वरी झालके प्रसिद्ध । तो शुद्धाशुद्ध रस दई । १५ ।
 नमो निर्विकाराचा विकार । स्वस्वरूपाचा निर्धार ।
 सर्वरूप होऊनि निर्विकार । ग्रास न करिशी माझा । १६ ।
 नमो शमदमादि समश्रेष्ठा । आदि अनादि वरिष्ठा ।
 सकळा होऊनि विशिष्टा । भुवनपदा दावी । १७ ।
 नमो अनंत अनंतेश्वरा । अरूपाचाही आकारा ।
 ग्रास न करूनी निर्धारा । सांठवी हृदयी आपुला । १८ ।
 नमो नाथ दीनानाथा दीनेशा । चित्ताचित्त समरसा ।
 नमो शिवादि शिवेशा । आदि प्रभु । १९ ।
 नमो नमो रामा । नमो नमो भवादिश्रमा ।
 नमो योगादि विश्रामा । आदिपती तुज नमो । २० ।
 नमो अवधूत महादत्ता । सकळ दृष्ट तूंचि हर्ता ।
 नमो सकळ कर्ता । आदिसत्ता पैं तुझी । २१ ।
 नमो दशानंद परेशा । नमो तुज ऐशिया जगदिशा ।
 तुजविण व्यर्थ भरंवसा । आणिकां देवांचा । २२ ।
 नमो नमो हरी मुकुंदा । नमो नमो पावविसी परमपदा ।
 ऐशिया तुज सदा । पुढती नमो नमो । २३ ।
 नमो वामदक्षिण परिपूर्णा । अथउर्ध्व शून्यपणा ।
 नमो तुज सर्वाभरणा । समाधि देशी तुज नमो । २४ ।
 नमो वीर्य धैर्य संपन्नगुणा । निरशा आशा अवगुणा ।
 तुज स्मरतां पूर्णनिधाना । पावविसी परमपदा । २५ ।

नमो चतुराचतुर शून्या । वेदशास्त्र श्रुतिमौन्या ।
 नमो सकलजन सौजन्या । नांदसी सभराभरित । २६ ।
 नमो मंजुल शब्दाचिया गुणा । मंजुल नादाचिया ध्याना ।
 विश्वरूप अनन्या । वैकुंठीं नांदसी सदा । २७ ।
 नमो जगदगुरु जगदपालका । जगदादि जगन्नायका ।
 नमो वेदादि विवेका । कर्ता हर्ता जगदीशा । २८ ।
 नमो नारायणा पूर्णचैतन्या । पूर्णापूर्ण सौजन्या ।
 श्रुतितुजमार्जिं मौन्या । मौन्यरूपी नांदसी सदा । २९ ।
 तूं परमेश्वर परेपरता । सकल देहीं देहहर्ता ।
 सकल रूपें हे सत्य वार्ता । वेद बोलोनी गेले । ३० ।
 ऐशिया नमो हो देवा । महामूर्ति निरंजन ठेवा ।
 तो तूं पुंडलिक अनुभवा । रूपरेखें आलासी । ३१ ।
 नमो विनट विठ्ठलमूर्ति । युगें अट्टावीस कीर्ति ।
 नमो वीटे नीट लक्ष्मीपती । भक्तालागीं तिष्ठसी । ३२ ।
 नमो भक्तालागीं दयालु । दीनदयानिधि गोपालु ।
 तूं द्वारकेचा भूपालु । बाळलीला अवतरलासी । ३३ ।
 निराभिवरासंगम । चंद्रभागेचा उगम ।
 मार्जीं सर्वात्माराम । वृदावर्णीं खेळसी । ३४ ।
 नमो वैकुंठादि वैकुंठवासा । वैकुंठरूपा जगदीशा ।
 नमो सर्वज्ञा हृषिकेशा । त्राहे त्राहे स्वामिया । ३५ ।
 समाधिधन देवा तूंचि । समाधी सेज तूंचि रची ।
 समाधि हे जिवाची । शिवाशीं मेलवी । ३६ ।
 अनंत जन्माचें संचित । अनंत दोष दुर्घटित ।
 अनंत नामाचा संकेत । हारपे तुजमार्जीं । ३७ ।

ऐसी सोपान स्तुति करीत | तें संतोषला पंढरीनाथ |
 त्वां जग तारिले समस्त | कीर्तने करूनी | ३८ |
 नामा म्हणे ऐसे स्तवन | सोपान देवे केले संपूर्ण |
 मग बोले जगज्जीवन | तयाप्रती | ३९ |

५३७. आतां स्तुति पुरे पुरे सोपाना | प्रेमलाचिया निधाना |
 संतुष्ट जालों रे वचना | एका एका तुझिया | १ |
 तूं अवतार चतुरानन | ऐसे बोलिले जगज्जीवन |
 तंव स्तवन करितां सोपान | तो मौन्यचि राहिला | २ |
 सर्वोत्तम म्हणे चतुरा | महा विचाराच्या सारा |
 पवित्ररूपा परिकरा | सकळ जनासी तूंचि | ३ |
 मग पाचारिली तीर्थे | जे जे तीर्थरूपा सामथ्ये |
 म्हणे उदक द्यावे स्नानाते | सोपानदेवासी | ४ |
 गंगा जान्हवी मंदाकिनी | भोगावती भीमरथी तिन्ही |
 येती जालिया माध्यान्हीं | पंचारती घेऊनियां | ५ |
 योगी सिद्ध प्रसिद्ध | नाथादि नारायण नवविध |
 आणि सनकादिक अगाध | नारद तुंबर पातले | ६ |
 देवीं आदरिले स्तवन | ऋषीं वेदधोष आरंभिले पूर्ण |
 सनकादिकीं भाष्य जाण | हा हा हु हु गंधर्व | ७ |
 मंगळ तुरे वाजती | महावैष्णव हरिकथा करिती |
 नामा म्हणे पुढतो पुढतीं | चरणा लागे सोपान | ८ |

५३८. नमो ज्योतिर्मय ब्रह्मा | आनंद ईश्वर पुरातना |
 नमो नारायणा कमळकोंदणा | नमो नमो स्वामिया | १ |
 नमो सदगुरु निवृत्ति | नमो रखुमाईच्या पति |
 नमो ज्ञानमूर्ती | अगम्य पुरुषा | २ |

नमो भुक्ति मुक्ति चैतन्य माया । नमो कर्ता हर्ता काया ।
 नमो आदी पुरातन पाया । परब्रह्मा । ३ ।
 नमो विराट पुरुषा पुरातना । नमो जगज्जीवना करूणाघना ।
 चराचरपालका आनंदघना । अंगिकारीं नमना माङ्गिया । ४ ।
 नमो ब्रह्मांडव्यापका । नमो गुणातीतामायांतका ।
 चुकर्वीं जन्ममरण एका । तारीं विश्व कृपेने । ५ ।
 नमो जलस्थळ रक्षिता । आदी अवसानी तारिता ।
 नमो रोमारोम अव्यक्ता । नमो नमो दीनबंधू । ६ ।
 नमो विराट महद्ब्रह्मा । निष्कलंक परब्रह्मा ।
 योगियांच्या सुखधामा । नमो नमो दयाला । ७ ।
 औट हात ध्वनी । नमो नमो अंतःकरणी ।
 नमो नमो सत्रावी त्रिवेणी । त्रिपुटी येथें । ८ ।
 नमो विटेवरी सदटा । नमो वैकुंठीचिये पिठा ।
 आदी अंतीं एकटा । नमो आदिपुरुषा । ९ ।
 आदी अंतीं शेवटीं । सहस्रदलीं गुहा पिठीं ।
 नमो उघडी दृष्टि । स्वरूपीं तुझ्या । १० ।
 नमो पार्यीं पडली मिठी । नमो बांधिली हृदयीं गांठी ।
 तुझें स्वरूप हृदयीं संपुष्टीं । धरून ठेविले स्वामिया । ११ ।
 नमो गेले आले । नमो झाले ते झाले ।
 नमो सांभाळुनी तुझें । ठेवीं आम्हा । १२ ।

“ संत वटेश्वरांचें नमन ”

५३९. नमो नमो गणपती । नमो सरस्वती ।
 नमो नमो रमापति । दीनबंधू । १ ।
 नमो योगी दिगंतरा । नमो वैष्णवांचिया भारा ।
 नमो गंधर्व ऋषीश्वरा । लहान थोरां । २ ।

नमो नमो अंतरीं । नमो नमो दिशा चारी ।
 नमो अंतरबाहेरी । एकत्व एक । ३ ।
 नमो अनंता अनंतनामा । जानकीश जगज्जीवना ।
 जयजय रामारामा । तुज नमो । ४ ।
 नमो मत्स्य कच्छ अवतार । नमो सिंह सूकर ।
 नमो परशुराम फरशाधर । वामना तुज नमो । ५ ।
 नमो रामा वेदपाळका । नमो इंद्रियेचालका ।
 नमो बोधभाविका । श्रीविठ्ठला । ६ ।
 नमो कलंकी विनटला । नमो पटला विठ्ठला ।
 सारासार नटला । तुज नमो । ७ ।
 नमो निरामय निर्णय तुज । नमो नमो चतुर्भुज ।
 नमो सर्व जगदात्मज । अनाथनाथा । ८ ।
 नमो बारा ज्योतिर्लिंगा । नमो पंढरी पांडुरंगा ।
 नमो भिकरा चंद्रभागा । नमो वैकुंठपीठा । ९ ।
 मी काय जाणे नामस्थिती । नमन केले भोळे भक्ती ।
 नमन श्रीपती । मान्य झाले । १० ।
 नमन निवृत्ति ज्ञानेश्वरा । नमो सोपान वटेश्वरा ।
 नमन मुक्ताबाई निर्झरा । सत्रावीच्या । ११ ।
 नमो हंसा सुअक्षरा । नमो व्यापक चराचरा ।
 नमो नमो अव्यक्त विषयावरा । पांडुरंगा । १२ ।
 नमन तुमचे तुम्हीं केले । नमन सहजासहज झाले ।
 नेणे काय आले गेले । सद्गुरुनाथा । १३ ।
 ५४०. उभयतांर्नी नमन केले यथासांग । अर्थीं पांडुरंग साहा केला । १ ।
 कळवळिले संत वैष्णवांचे भार । आणिक योगेश्वर स्फुंदताती । २ ।

गरुड हनुमंत विसाबा खेचर । लाविती पदर डोळियांसी । ३ ।
 निवृत्ति मुक्ताबाई चांगदेवासहित । परसा भागवत शोक करी । ४ ।
 नामा म्हणे देवा खेद सिंधु लोटा । उठा आतां भेटा सोपानासी । ५ ।

५४१. सोपानदेवे ग्रुथ केला होता सार । ठेविला समोर निवृत्तीच्या । १ ।
 सर्वे मुक्ताबाई सदगुरु निवृत्ति । लक्ष्मीचा पति घेतियेला । २ ।
 जयजयकार ध्वनि होताती अपार । जाती योगेश्वर समाधीसी । ३ ।
 राही रखुमाई नीळकंठ जवळी । समाधीच्या पाळी अवघेजण । ४ ।
 समाधि पायरीवरी वटेश्वर सोपान । मागितला मान पांडुरंगा । ५ ।
 प्रतिवर्षी भेटी देऊ उभयतां । अलंकापुरी हुनि जातां उत्सवासी । ६ ।
 नामा म्हणे देवा कृपा केली फार । दिधला कीं वर भक्तराजा । ७ ।

५४२. निवृत्ति मुक्ताईने धरियेले मौन । वटेश्वर सोपान त्यागियेला । १ ।
 समाधि पताकांची पडली सावली । उतरले खालीं योगीराज । २ ।
 पांडुरंगासंगे गेले ऋषेश्वर । सोपान वटेश्वरा बैसविले । ३ ।
 शिवाचा अवतार सदगुरु निवृत्ति । मुक्ताबाई सखी तुम्हापाशी । ४ ।
 अंतरींचे जाणतां बा पंढरीनाथ । आले अश्रुपात सोपानासी । ५ ।
 सोपानाची बोलवण करितसे हरी । दीर्घध्वनि करी नामदेव । ६ ।

५४३. सोपान समाधी बैसला । सकळीं पुष्प वर्षाव केला ।
 जयजयकारे भूगोल कोंदला । आनंद दाटला महीवरी । १ ।
 हे कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. निवृत्ती ज्ञानदेव सोपान मुक्ताई एकनाथ
 नामदेव तुकाराम हे संत भजन करावे. शेवटी पारंपारिक आरती म्हणावी.

धन्य धन्य हा सोपान । वर्णितसे श्रीभगवान ।
 क्षणोक्षणीं माझी आठवण । उद्विग्न मन होतसे । २ ।
 नारद तुंबर अकुर उद्घव । पुंडलिकादि कसूनि सर्व ।
 मुनिदेवगण गंधर्व । स्तुतिस्तव बोलती । ३ ।

म्हणती चौघेजण भाग्याचे । जें निधान ब्रह्मादिकांचे ।
 तें निजध्यान शंकराचे । सकळ जीवांची जीवनकळा । ४ ।
 तो प्रत्यक्ष येऊनि अनंत । याची परीचर्या करित ।
 भक्ता साहा होऊनि भगवंत । पूर्ण आर्त करावया । ५ ।
 निजभक्तांचे कौतुक । करोनी ब्रह्मांडनायक ।
 तथा वर्णिती सनकादिक । वरकड मशक बापुडे । ६ ।
 पुंडलिक विस्मय बोलती । हे चौघे भाग्याच्या मूर्ती ।
 याच्या नामे जग उद्ध्रती । पावे विश्रांति जगासी । ७ ।
 नामा म्हणे सकळ जगाचा । उदय जाहलासे दैवाचां ।
 सुकाळ केला स्वानंदाचा । ब्रह्मविद्येचा मृत्युलोकीं । ८ ।

५४४. धूप आणि दीप उजळिल्या ज्योती । तेव्हां ओसंडती अवघे जन । १ ।
 सोपान वटेश्वरे केला नमस्कार । उतरले पार भवसिंधू । २ ।
 घेतियेले तीर्थ तंव झाले विकळ । झांकियेले डोळे ब्रह्मबोधे । ३ ।
 निवृत्ति मुक्ताई राहिली बाहेरी । आतां तुम्हीं हरी सांभाळावे । ४ ।
 देव ऋषेश्वर निघाले बाहेर । केला नमस्कार नामदेवे । ५ ।

५४५. जयजयकारे टाळी पिटली सकळां । घातियेली शिळा समाधीसी । १ ।
 निवृत्ति मुक्ताईने घातियेली घोन । करितो समाधान पांडुरंग । २ ।
 सोपान वटेश्वर सुखधार्मी शेजा । करिताती पूजा समाधीची । ३ ।
 खेद दुःख झाले अवघ्या साधुजनां । केली प्रदक्षिणा समाधीसी । ४ ।
 निवृत्ति मुक्ताईने वंदिली समाधी । देहभान शुद्धि हारपली । ५ ।
 नामा म्हणे देवा उठा अवघेजण । करूं आचमन भोगावती । ६ ।

५४६. वैष्णवांनी केली समाधि प्रदक्षिणा । गेले आचमना भोगावती । १ ।
 सारी रात्र कीर्तन केले त्रयोदशी । चतुर्दशी दिवशी भोजने केली । २ ।
 अमावास्ये जागरण केले परिपूर्ण । प्रतिपदे गमन वैष्णवांचे । ३ ।

निवृत्ति मुक्ताई झाली उदासी । आतां हृषिकेशी बोलवावें । ४ ।
 चांगा म्हणे माझी करा बोलवण । घेऊनि नारायण समागमें । ५ ।
 नामा म्हणे देवा माघमास नेमा । चांगदेवा प्रेमा समाधि देऊं । ६ ।

५४७. सव्य हातें नगर घेती ऋषेश्वर । केला नमस्कार समाधीसी । १ ।
 परतले देव आणि सुरगण । चाललीं विमाने वैष्णवांचीं । २ ।
 निवृत्ति मुक्ताबाई चांगदेव संगे । रुक्मिणी पांडुरंग समुदायेसी । ३ ।
 नामा म्हणे देव गंधर्व ऋषिमुनी । जाती उत्तरायणी निवृत्तिराज । ४ ।

५४८. निवृत्तिदेवासंगे देव ऋषीश्वर । उठावले भार वैष्णवांचे । १ ।
 प्रतिपदे देव निधाले बाहेर । केला नमस्कार समाधीसी । २ ।
 अवधियासहित वैष्णव मंडळी । सर्वे बनमाळी चालताती । ३ ।
 गोदातीरा जाया निवृत्ति उद्देशी । सह समुदायेसी उठावले । ४ ।
 नामा म्हणे घेतला नारायण संगे । चालिले अनेगे भक्तराज । ५ ।

संत चांगदेवांची समाधी, श्रीक्षेत्र पुणतांबे, जि. अहमदनगर

माघ वद्य त्रयोदशी शके १२१८

५४९. निवृत्तिदेवा योग्य गंगेचे तें स्नान । करूं अवघेजण आवडीने । १ ।
 तीर्थयात्रा होईल देवसमागमें । केवढा महिमा रामे सांगितला । २ ।
 मार्गी चालताती भक्त आणि हरी । आले भुलेश्वरीं अवघेजण । ३ ।
 भुलेश्वरालागीं पूजा केली सांगा । भक्त पांडुरंगे तीन रात्रीं । ४ ।
 तेथून वैष्णव चालियेले हरी । आले सिद्धेश्वरीं देवभक्त । ५ ।
 पाराशर ऋषीचे स्थळ पुरातन । राहिले नारायण पंचरात्र । ६ ।
 नामा म्हणे देवा जावे कपिलेश्वरा । आनंद ऋषीश्वरा झाला फार । ७ ।

५५०. कौतुकाने तेथे आले सावकाश । उभे हरीदास कीर्तनासी । १ ।
 दहा दिवस तेथे राहियेले स्वस्थ । अवध्यांचा मनोरथ पूर्ण झाला । २ ।

क्षेत्रींचा महिमा पुसिती देवासी । जना आगळी काशी सांगितली । ३ ।
येथोनियां वाट जाते वाराणसी । मुनि आणि ऋषि आनंदले । ४ ।
नामा म्हणे देवा दिवस झाले फार । लागेल उशीर समाधीसी । ५ ।

५५१. चालिले घेऊनि देव ऋषीश्वरा । आवधिया पुढारा गरूड देव । १ ।
दिवसानुदिवस चालिले सत्वर । पहावें गोदातीर म्हणोनियां । २ ।
धन्य गोदातीर धन्य कचेश्वर । जाती ऋषीश्वर स्नानालागी । ३ ।
सारा पौष मास गेला कचेश्वरी । नित्य गंगातीरी स्नानसंध्या । ४ ।
पाहिला कचेश्वर पाहिली ती गोदा । आली प्रतिपदा माघमास । ५ ।
नामा म्हणे देवा जावें पुण्यस्तंभा । मनोहर जागा सिद्धेश्वर । ६ ।

५५२. उठले वैष्णव कीर्तन गजरी । आले सिद्धेश्वरीं आश्रमासी । १ ।
पौर्णिमेपावेतों राहिले निश्चल । नेमा आतां स्थळ समाधीसी । २ ।
निवृत्ति मुक्ताबाई संगें आला चांगा । म्हणती पांडुरंगा उठा आतां । ३ ।
ज्ञानदेवासाठीं उत्सव अलंकापुरी । तैसा कन्हेतीरीं सोपानासी । ४ ।
तैसी चांगयाची पुरवावी आळी । नामा वनमाळी उठावले । ५ ।

५५३. दशमीचे दिवशी ठेविले प्रस्थान । साधियेला येणे देव गुरु । १ ।
दिधिला मंडप सिद्धेश्वरासमोर । उठावले भार वैष्णवांचे । २ ।
सर्व स्वस्थ तेथें बैसले मिळून । नारद कीर्तन पुढे होते । ३ ।
धन्य पुण्यस्तंभ धन्य गंगातीर । धन्य दिसती भार पताकांचे । ४ ।
नामा म्हणे देवा निज भक्तीसाठी । अंगे होसी कष्टी पांडुरंगा । ५ ।

५५४. गोदातीरीं उत्सव करिती जगजेठी । चांगदेवासाठीं समारंभ । १ ।
निवृत्ति मुक्ताबाबाई संगें पंढरिनाथ । आले मंडपांत समुदायेसी । २ ।
निवृत्ति पांडुरंग बैसले निवाढे । चांगदेव पुढे उभे ठेले । ३ ।
जोडियेले कर चांगदेवें पुढती । करिती विनंति वोसंडोनी । ४ ।
नामा म्हणे देवा उठिले अंतःकरण । नाहीं देहभान चांगयासी । ५ ।

५५५. चवदाशें वर्षे शरीर केले जतन। नाहीं अज्ञानपण गेले माझें। १।
 अहंकारे माझें बुडविले घर। झालों सेवा थोर स्वामीसंगें। २।
 तापत्रयीं तापलों महा अर्नीं जळालों। अविवेकीं झालों मंदमती। ३।
 काय माझा देह वायावीण व्यर्थे। आलों शरणागत पांडुरंगा। ४।
 अभिमाने आलों श्रीअलंकापुरी। अज्ञान केले दुरी मुक्ताईने। ५।
 नामा म्हणे योग दुःखाचे शरीर। काय याचा घोर कुरुनियां। ६।

५५६. नाना दुःख माया आठवती मन। आतां नारायणा कृपा करीं। १।
 माझ्या पातकांचा लागू नेदी अंत। ऐसें माझें चित्त साक्ष असे। २।
 ज्ञानाग्नि माझी करा तृणवत। होऊनि कृपावंत श्रीहरी। ३।
 योगीराज यासी नाहीं पापदोष। केला उपदेश मुक्ताईने। ४।
 नामा म्हणे देवा पेटले अंतर। करा आतां स्थीर योगीराज। ५।

५५७. अवध्या विद्येचा करूनि अभ्यास। पावलों मी क्लेश देवराया। १।
 मुक्ताबाई योगें उतरलों भवसिंधु। तैसी दीनबंधु कृपा करी। २।
 पतितपावन नाम तुझें थोर। करीं अंगिकार अनाथाचा। ३।
 धन्य आमुचे भाग्य जाहलें दर्शन। अंगें नारायण साहित्य करी। ४।
 चांगदेवे ऐसें आठविले फार। केला नमस्कार नामा म्हणे। ५।

५५८. कृपावंत झाली जेळां मुक्ताबाई। स्वरूप दिशा दाही दाखविले। १।
 पाठीं पोटीं स्वरूप केले सदगुरुने। तंव अभिमान गेला माझा। २।
 याच्या उपकाराची काय वर्णू थोरी। ज्यांच्या संगें हरि जोडियेला। ३।
 पुरे पुरे आतां आठविसी फार। होईल उशीर समाधीसी। ४।
 नामा म्हणे देवा उठा संतजन। करूं आतां स्नान गौतमीसी। ५।

५५९. हरिपाठ गजरे केला जयजयकार। उठावले भार वैष्णवांचे। १।
 टाळ मृदंग वाजती अपार। मिरविती भार वैष्णवांचे। २।
 दोही बाहीं उभे पातकांचे भार। मध्ये मनोहर गौतमी ते। ३।

विसोबा खेचरे पुंडलिका हाते । आणिले साहित्य समाधीचे । ४ ।
नामा म्हणे हरि चांगदेवा स्नान । घाली आवडीने प्रेमयुक्त । ५ ।

५६०. निवृत्ति मुक्ताई गोविंद गोपाळ । उठले सकळ स्नानालार्गी । १ ।
राही रखुमाई सहस्रमुदायेसी । मुनि आणि ऋषि उठावले । २ ।
करूनियां स्नान निधाले सकळ । नाचती गोपाळ गोदातीरी । ३ ।
चांगदेवे सोंवळे होऊनियां त्वरे । देव ऋषीश्वर पूजियेले । ४ ।
धन्य गोदातीर आदि हें अनादि । उकरिली समाधि यथासांग । ५ ।
नामयाचे पुत्र नारा विठा गोंदा । जागा झाडी महादा समाधीची । ६ ।

५६१. चांगदेव योगी निष्काम चांगला । स्वरूपीं रंगला केशवाच्या । १ ।
सुगंध अक्षता पुष्पे परिमळ । पूजिले सकळ साधुसंत । २ ।
राही रखुमाई आणि पांडुरंग । पूजियले सांग चांगदेवे । ३ ।
पूजिली मुक्ताई सदगुरु निवृत्ति । आणिक विभूति गौरविले । ४ ।
नामा म्हणे आतां नका राहूं स्थीर । होईल उशीर समाधीसी । ५ ।

५६२. उठियेले देव गोपाळ मंडळी । बैसले ते पाळीं समाधीचे । १ ।
निझीं सर्व कीर्तन वद्य माघमासी । व्रत एकादशी गोदातीरी । २ ।
द्वादशी पारणे वैष्णव सोडिती । बैसल्या त्या पंक्ती सिद्धेश्वरी । ३ ।
सिद्धेश्वरीं पूजा केली चांगयाने । पात्रे नारायण टाकूं लागे । ४ ।
राही रखुमाई करिती पक्कान्ने । सोडितो पारणे चांगदेव । ५ ।
चांगदेवासंगे निवृत्ति मुक्ताई । बैसली ते पाहीं वैष्णवांत । ६ ।
नामा म्हणे आतां करावीं भोजने । ताटे रखुमाईने विस्तारिली । ७ ।

५६३. एकमेळी जेविती वैष्णव सकळ । वाढिती गोपाळ सकळांसी । १ ।
पांडुरंगे केला चांगोबाचा सोहळा । माळ घाली गळां पुंडलिक । २ ।
गंध आणि अक्षता विसोबाचे हातीं । महापूजा होती चांगोबाला । ३ ।
आरत्या पंचारत्या करिती आनंदाने । नामा म्हणे प्रेमे वोसंडले । ४ ।

५६४. निवृत्ति मुक्ताईचे वोसंडले नयन। करितो समाधान पांडुरंग। १।
 विसोबा खेचराचे भरोनि येती डोळे। परिसा तळमळे पुंडलिक। २।
 नाना खेद करूनि सारिलै भोजना। जाती आचमना गंगेलार्णि। ३।
 आंचवले देव वैष्णव ते क्रष्ण। जाती समाधीसी चांगदेव। ४।
 जेवूनियां संत बैसले निवाढे। गोंदा महादा विडे वांटिताती। ५।
 नामा म्हणे सर्वे उठे नारायण। आले अवधेजण समाधीपाश्णि। ६।

५६५. मुक्ताईने चांगा घेतलासे पोटा। उठा आतां भेटा लहान थोर। १।
 भेटले क्रष्णश्वर वैष्णव सकळी। बैसले ते पाळी समाधीच्या। २।
 निवृत्ति मुक्ताईसी केला नमस्कार। उतरिले पार भवसिंधू। ३।
 विठ्ठल रखुमाईसी केली प्रदक्षिणा। मग शुद्ध नमना आरंभिले। ४।
 नामा म्हणे देवा निवृत्ति मुक्ताई। चांगा लागे पार्यी जाऊनियां। ५।

“ संत चांगदेवांचे नमन ”

५६६. नमो अनादि चक्रपाणि। नमो निवृत्ति ज्ञान स्वामी।
 नमो सोपान संजीवनी। मुक्ताबाई । १।
 नमो सदगुरु मुक्ताई। नमो स्वस्वरूप ठार्यी ठार्यी।
 नमो वंदितसे पार्यी। नमो नमो परमपद। २।
 नमो सूर्योदयशनी। नमो भूमध्य आटणी।
 नमो माय कुंडलिणी। योगियांची । ३।
 नमो त्रिविध ताप हरण। नमो विषय निवारण।
 नमो स्वामी निष्काम। कर्ता हर्ता नमो। ४।
 नमो अर्ध नासिक धसनी। नमो पाठीपोटी दाटणी।
 नमो जनी वर्नी। चिन्मयछत्र । ५।
 नमो योगमाया दिगंबर। नमो व्यापक चराचर।
 नमो दाही अवतार। परब्रह्म नमो। ६।

कंद कल्लीकाळ हरणा नमो । तुङ्गेनि परब्रह्म गमो ।
 शांति अव्यक्त शमो । श्रीहरी । ७ ।
 नमो संसार निरसिता । नमो माया हर्ता ।
 नमो अद्वय अनंता । पांडुरंगा । ८ ।
 नमो पातकसंहारी । नमो परब्रह्म खेचरी ।
 नमो योग अगोचरी । परमात्मा आत्मा । ९ ।
 नमो शिवशिवेशा । नमो आदिगुरु जगदीशा ।
 नमो प्रकाश प्रकाशा । परब्रह्मा । १० ।
 पुरे पुरे येरङ्गारा । नमो वेब्हार सारा ।
 नमो शारंगधरा । अंतःकरण पाहसी । ११ ।
 नमो मुक्तार्डच्या उपदेशा । नमो आदि अनंता जगदिशा ।
 स्वरूपादि परेशा । जगद्गुरु नमो नमो । १२ ।
 नमस्ते नमस्ते निवृत्ति । नमस्ते नमस्ते ज्ञानमूर्ति ।
 नमस्ते नमस्ते सोपान ज्योती । परेशा नमो । १३ ।

५६७. लाविली कौपिन पितांबरी एक । त्यागिली अनेक महत्माया । १ ।
 सव्य हातें घेतलें संतसाधुजनां । केली प्रदक्षिणा समाधिसी । २ ।
 समाधीचे पाळी निवृत्ति वनमाळी । अंतरी कलवळी मुक्ताबाई । ३ ।
 आणिकांच्या डोलां अश्रुपात येत । होईल कीं गुप्त योगिराज । ४ ।
 चांगदेवा दिधर्ली विठोबाची पाउले । तीर्थ तें घेतलें देवगुरुचें । ५ ।
 नामा म्हणे हरि झाली आळवण । करा बोळवण चांगोबाची । ६ ।
 ५६८. पुंडिलिके धरिलां चांगोबाचा हात । तंव सकळ संत कलवळती । १ ।
 पताकांचे भार समाधी भोवतें । तेव्हा साधुसंत उठावले । २ ।
 यांच्या या ज्ञानाचा अंतपार नाही । भली मुक्ताबाई ओसंडली । ३ ।
 संतसमागम फळला तुजला । एकांत फावला मुक्ताई । ४ ।

मसुरेप्रमाणे दावियेली खूण । तेंचि पूर्णब्रह्म योगियांचे । ५ ।
फार दिवस तुम्ही रक्षिलें शरीर । मुक्ताईनें पार उतरिले । ६ ।
नामा म्हणे देवा सद्गुरुचा महिमा । बाप पूर्ण आम्हां पांडुरंग । ७ ।

५६९. कुंकुम केशराचे समाधीस सडे । पहाती निवाडे जनलोक । १ ।
गोदातीरी महोत्सव चांगदेवा । पूर्ण तूं विसावां पांडुरंगा । २ ।
समाधीभोवते उभे साधुसंत । उतरले आंत चांगदेव । ३ ।
निवृत्ति पांडुरंग गेले समागमे । वैष्णव रामराम बोलताती । ४ ।
राही रखुमाबाई उभ्या दोही बाही । मध्यें मुक्ताबाई संबोखिती । ५ ।
नामा पुंडलिक करिती समाधान । स्थीर करा मन बोधभावे । ६ ।

५७०. समाधीसी शेज घातली मनोहर । बैसविले वर चांगदेव । १ ।
आनंदाने टाळ्या पिटी वैष्णवभार । लाविती पदर डोळियांसी । २ ।
टाळ मृदंगाचा झाला झणत्कार । गेले योगेश्वर समाधीसी । ३ ।
सांडिली भूषणे भस्म आभरणे । झाले निमग्न परब्रह्मी । ४ ।
झांकियेले नेत्र उन्मनीच्या संगे । निवृत्ति पांडुरंग ओसंडले । ५ ।
नामा म्हणे झाला समाधिस्थ योगेश्वर । निघाले बाहेर देवभक्त । ६ ।
शेवटचे कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी, निवृत्ति ज्ञानदेव सोपान मुक्ताई एकनाथ
नामदेव तुकाराम भजन करावे. शेवटी पारंपारिक आरती म्हणावी.

५७१. भूचरी खेचरी चाचरी निश्चला । अगोचरी डोळा स्थिरावली । १ ।
झांकिली समाधि संतसज्जनांनी । तुळसी पुष्ये वरुनि वर्षताती । २ ।
निवृत्तिने मिठी विठोबाच्या गळां । आणिकांच्या डोळां अश्रु येती । ३ ।
केले समाधान विठ्ठल रखुमाईने । निवृत्ति म्हणे राहणे काय आतां । ४ ।
गेले योगिराज राहिले ठार्या ठार्या । आतां मुक्ताई जाईल कीं । ५ ।
स्वरुपींचे ओघ जातील स्वरुपीं । नामा म्हणे निरोपी पांडुरंग । ६ ।

५७२. देवे समाधान केले अवघेजणा । चला आचमना गौतमीसी । १ ।
 वद्य त्रयोदशी दिधली समाधी । महोत्सव गोविंदीं समर्पिला । २ ।
 गर्जती वैष्णव विठोबाच्या नामा । थोर तुळा महिमा दीनबंधू । ३ ।
 समाधि प्रदक्षिणा केली अवघेजणे । झाली बोलवण चांगयाची । ४ ।
 कीर्तन करीत आले गौतमीसी । देव मुनि ऋषि आंचवले । ५ ।
 अवघ्यांनी आचमने केली गोदातीरीं । नामा म्हणे हरी उठा आतां । ६ ।

५७३. आचमन करुनि आले सिद्धेश्वरा । हरि ऋषिश्वरा आर्जविती । १ ।
 निवृत्ति मुक्ताईला त्यागू नये कोणी । आतां उत्तरायणीं गमन करू । २ ।
 पांच दिवस उत्सव केला चांगदेवा । विश्वाचा विसांवा श्रीहरी । ३ ।
 वैष्णवांनीं समाधि बांधिली साजिरी । सुवर्णाचा वरी पिंपळ तो । ४ ।
 केला नमस्कार वैष्णवांनीं जेव्हां । मुक्ताई तेव्हां बोसंडली । ५ ।
 नामा म्हणे देवा तीर्थक्षेत्र चांगले । चित्त मन रंगले चांगयाचे । ६ ।

५७४. शुद्ध फालुन मार्सी वैष्णव हृषीकेशी । पंचमीचे दिवसीं सिद्ध झाले । १ ।
 निवृत्तिराज म्हणे जावे म्हाळसापुरी । जेथें ज्ञानेश्वरी पूर्ण झाली । २ ।
 उठावले भार देवऋषीश्वर । केला नमस्कार समाधीसी । ३ ।
 सव्यहाते क्षेत्र घेतले वैष्णवांनी । चाललीं विमाने नेवाशासी । ४ ।
 नामा म्हणे देव निघाले बाहेर । कीर्तन गजर पुढे होती । ५ ।

संत मुक्ताईची समाधी, मुक्ताईनगर, जि. जळगांव

वैशाख वद्य दशमी शके १२१९

५७५. तेथोनि वैष्णव आले नेवाशासी । सहसमुदायेसी देवराव । १ ।
 ह्याळसेलार्गीं पूजा केली असे निगुती । राहिले दहा रात्रीं हृषीकेशी । २ ।
 येथोनि चलावे पुढती शारंगधरा । जावे टोकेश्वरा स्नानालार्गीं । ३ ।
 चाहूं युगा आदि स्थळ पुरातन । आले नारायण गोदातीरीं । ४ ।
 नामा म्हणे येथें रहावे हृषीकेशी । विजया दशमीसी सिद्ध होऊं । ५ ।

५७६. देव म्हणे राहणे न घडेचि येथे । जावें आतां पुढते उद्योगासी । १ ।

निवृत्तिराज म्हणे शुद्ध प्रतिपदा । जाऊंजी गोविंदा प्रतिष्ठाना । २ ।

अनादि जें स्थळ दाविले नारायणे । मग प्रतिष्ठाना येते जाहले । ३ ।

चक्रतीर्थी पोहा म्हणती आला थोर । वैष्णवांचे भार उतरले । ४ ।

नामा म्हणे हरी सहज आली वाट । आपेगांव कोरे सांगा स्वामी । ५ ।

५७७. मायधूमि पाहू यांची आमी डोळां । चलावें गोपाळा सहजासहज । १ ।

भक्त त्र्यंबकपंत मूळ पुरुष आदि । तयाची समाधि आपेगांवी । २ ।

आपेगांवी आले देव ऋषीश्वर । उतरले भार वैष्णवांचे । ३ ।

धन्य यांचे कूळ धन्य यांचा वंश । धन्य यांचे कुशीं योगीराज । ४ ।

नामा म्हणे आम्हां दाविले नारायणे । आली चौधीजणे याचि क्षेत्री । ५ ।

५७८. निवृति मुक्ताईने पाहुनि स्थळ डोळां । आलासे उमाळा ओसंडोनी । १ ।

तात आणि माता गोलीसे येथून । तेव्हां आम्ही लहान पांडुरंगा । २ ।

निवृत्ति ज्ञानेश्वर कोरान्नाचे अन्न । सांभाळी सोपान मजलागी । ३ ।

तुझ्या योगे हरी क्रमियेले काळा । फुटलासे मेळा तापसांचा । ४ ।

नामा म्हणे यांचे कळवळिले मन । करी समाधान पांडुरंग । ५ ।

५७९. पाहिली गे माय पूर्वधूमि आपुली । बहुत सन्मानिली वैष्णवांनी । १ ।

चैत्रमास शिवरात्र उत्सव आगळा । जावें पां वेसूळा धृष्णोश्वरा । २ ।

दशमीचे दिवशीं निघाले बाहेर । उठावले भार वैष्णवांचे । ३ ।

वेसूळ नगर असे पुरातन । विश्वकर्मा याने किर्ति केली । ४ ।

अगाध तें पुण्य बोलताती ऋषि । जावें वेसूळासी नामा म्हणे । ५ ।

५८०. मुक्ताई उदासी झाली असे फार । आतां हें शरीर रक्षू नये । १ ।

त्यागिले आहार अन्नपाणी सकळी । निवृत्तिराज तळमळी मनामाजी । २ ।

गंधर्व सुरगण उठले सहमेळां । गेले ते वेसूळा अवघेजण । ३ ।

वेरुलाचा महिमा सांगे हृषिकेशी । जना आगळी काशी म्हणोनियां । ४ ।
वेरुलाची यात्रा केली यथासांग । मग पांडुरंग निघते झाले । ५ ।
चालिले श्रीरंग वैष्णवांचे भार । पाहावें तापीतीर नामा म्हणे । ६ ।

५८१. निवृत्तिराज म्हणे आतां पंढरीनाथा । मुक्ताईला जपा अवघेजण । १ ।
वेधली चित्तवृत्ति स्वरूपीं निमग्न । नाही देहभान मुक्ताईला । २ ।
अवघेजण जपती जपे नारायण । चालती घेऊन मध्यभागी । ३ ।
निवृत्तिराजे धरिली मुक्ताई हातीं । सांभाळीत जाती निशीदिनीं । ४ ।
पदोपर्दीं जपे निवृत्तिराज करें । आणिक ऋषीश्वर सांभाळिती । ५ ।
नामा म्हणे देवा जातां तातडीनें । पुढे स्थळ कोण नेमियेले । ६ ।

५८२. तापीचिये तीरीं महत् ग्राम थोर । असे सोमेश्वर पुरातन । १ ।
वद्य वैशाख मास दशमी निर्मल । उष्णकाळ फार तापतसे । २ ।
तेथें परशुरामे मारियेला बाण । पाहती पुरातन पश्चिमेस । ३ ।
पाहिले माय आम्हीं तापीतीर । उतरले भार वैष्णवांचे । ४ ।
धन्य तापीतीर दिसे मनोहर । दोही थडी भार पताकांचे । ५ ।
नामा म्हणे हरी आवडीचें स्थळ । कण्हेर कमळ उदय झाला । ६ ।

५८३. फुलले अनेक तस्ववर तेथें । दुर्वा दर्भ आंत डंवरले । १ ।
करंज जांभळी लागली एक थाटी । वरी बहु दाटी तस्ववरांची । २ ।
अमृतफळे अपार विस्तारले फार । त्यामाजी मयूर टाहो देती । ३ ।
कंठ कोकिला त्या सुस्वर गायन । तस्ववर सुमने परिमळते । ४ ।
पारिजातकांची दाटी थाटी झाली भारी । आंत मैलागिरी डुल्लताती । ५ ।
नामा म्हणे देवा भला हा एकांत । मार्कडेये येथें तप केले । ६ ।

५८४. सोनियार्ची झाडे अनेक कर्दळी । त्यांत रानकेळी फॉफावल्या । १ ।
सिताफळी भरीत अवधि तापी थडी । दाट दिसती गाढी रामफळे । २ ।
तापीतीरीं ऋषि आणि शारंगधर । पाठीमार्गे भार वैष्णवांचे । ३ ।

धन्य महत्नगर धन्य सोमेश्वर । धन्य तापीतीर योगियांचे । ४ ।

उष्णकाळी छाया आवडती फार । म्हणती ऋषीश्वर रम्य स्थळ । ५ ।

नामा म्हणे देवा रंगले अंतःकरण । उतरती विमाने गंधर्वांची । ६ ।

५८५. उदित कमळे नानावर्ण सुंदर । फुलले तरूवर नानारूपे । १ ।

श्वेतपीतरक्त भ्रमर रूणझुण । होताती श्रवण वैष्णवांसी । २ ।

गुंजारव भ्रमती रत्नकळा फांकती । मनोहर दिसती सुरवरांला । ३ ।

तरूवर गगर्नी अंकुरले भारी । विजा तैं कोंदल्या बहुतांपरी । ४ ।

गंधर्वे गायने आलापित सुस्वरी । केले स्पष्ट नयर्नी गुहा गौच्य । ५ ।

नामा म्हणे देवा मन झाले स्थीर । पडियेला विसर अविद्योचा । ६ ।

५८६. निवृत्तीने एकांत केला मुक्ताईशी । गमन कोणे दिवशीं आरंभिले । १ ।

मुक्ताई म्हणे जावे यावे कोरे । अवर्घे निघोट स्वरूप स्वामी । २ ।

गर्जतां गगन कडाडली वीज । स्वरूपीं सहज मिळियेली । ३ ।

मावळला दीप ज्योत कोरे होती । सहज सामावती निरंजनी । ४ ।

नामा म्हणे हरी जाईल पाहतां । ऐसे माझे चित्ता कळों आले । ५ ।

५८७. आमुच्या स्वस्थानी नाही पां अंधार । अवघी चराचर प्रकाशत्वे । १ ।

उदयु आणि अस्तु नाहीं स्वरूपासी । ऐसे मुनि ऋषि जाणताती । २ ।

आम्ही कर्धीं आलों स्वरूप सोडोन । जावे पालटोन जेथिल तेर्थे । ३ ।

अंतर बाहेर स्वामीचे स्वरूप । स्वयें नंदादीप उजळिला । ४ ।

वद्य वैशाखमासीं दशमीचे दिवशीं । गेले ते स्नानासी तापीतीरीं । ५ ।

नामा म्हणे गोविंदा मनोहर पद्मनाभा । अंकुरला गाभा विराटाचा । ६ ।

५८८. टाळ विणे मृदंग सुस्वर गायन । कोंदले गगन दाही दिशा । १ ।

प्रल्यांच्या विजा वर्षती अपार । झाला धुंधकार दाही दिशा । २ ।

करोनियां स्नान बैसले बाहेर । म्हणती अंधकार फार झाला । ३ ।

झुंजाट सुटला वारा कांपू लागे धरा । नभचि अंतरा कालवले । ४ ।
नामा म्हणे देवा झाली कैसी गती । पडलीसे भ्रांति अवघ्या जनां । ५ ।

५८९. निवृत्तिराज म्हणे प्रलयांचा वारा । सुटला शारंगधरा ऐसे वाटे । १ ।
हालतें गगन डोलती विमाने । गेले देहभान अवघियांचे । २ ।
अवघियांचे डोळे झांकले एकट । माध्यान्हीं अभूट वलुनि आले । ३ ।
निवृत्ति पांडुरंग राही रखुमाई । धरा म्हणती घाई मुक्ताईला । ४ ।
नामा म्हणे केशवा जाहला उबाला । कांहीं केल्या डोळा उघडों नेदी । ५ ।

५९०. ऋषि म्हणती हरि पातलेसे विघ्र । आतां कैसे प्राण वांचतील । १ ।
कोणाचिया शुद्धि नाहीचिया कोणा । म्हणती नारायणा मृत्यु आला । २ ।
कडाडली वीज निरंजनीं जेव्हां । मुक्ताई तेव्हां गुप्त झाली । ३ ।
वैकुंठी लक्ष घंटा वाजती एकघाई । झाली मुक्ताई स्वरूपाकार । ४ ।
एक प्रहर झाला प्रकाश त्रिभुवनी । जेव्हां निरंजनीं गुप्त झाली । ५ ।
गेले निवारूनी आकाश अभुट । नामा म्हणें कोर्ठे मुक्ताबाई । ६ ।

कडवे पाचवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. निवृत्ति, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताई,
एकनाथ, नामदेव, तुकाराम भजन करावे. शेवटी पारंपारिक आरती म्हणावी.

५९१. उघडिल्या दिशा उघडिले गगन । पाहिले वदन भास्कराचे । १ ।
निवृत्तिराजांते कलवळा वाटे भारी । आतां आम्हां हरि आज्ञा द्यावी । २ ।
जयजयकारे टाळ्या पिटिती सकळ । नाचती गोपाळ तापीतीरी । ३ ।
सकळांचे चित्ती येतो कलवळा । मुक्ताई डोळां पाहिली नाहीं । ४ ।
नानापरि खेद करिती योगेश्वर । लाविती पदर डोळियांसी । ५ ।
नामा म्हणे देवा कैसे आतां कांहीं । आम्हा मुक्ताबाई बोलली नाहीं । ६ ।

५९२. ज्ञानेश्वरा तुम्हीं निरविले सोपान । केली बोलवण पांडुरंगा । १ ।
तो आम्हीं उत्सव पाहिलासे डोळां । चांगोबाचा सोहळा दाविला हरी । २ ।
होती ऐसी नाहीं झाली मुक्ताई । संत ठार्यी ठार्यी स्फुंदताती । ३ ।

रम्य स्थळ म्हणोनि राहिले एक मास । युगा ऐसे दिवस क्रमियेले । ४ ।
 अर्ध मास वैशाख अर्ध मास ज्येष्ठ । फार होती कष्ट निवृत्तिराजा । ५ ।
 मुक्ताई मुक्त केली केशवराजें । नामा म्हणे पूजा तापीतीरा । ६ ।
 ५९३. पूजियेली तापी पूजिला सोमेश्वर । उठावले भार वैष्णवांचे । १ ।
 कांहीं कोणावरी नाहीं पडले ओङ्गे । कष्टी निवृत्तिराज होत असे । २ ।
 आली गेली कैसी आम्हां कळले नाहीं । कोरें मुक्ताई विसर्जिली । ३ ।
 नामा म्हणे देवा उठवा क्रषीश्वरा । निवृत्तीचे करा समाधान । ४ ।

संत निवृत्तीनाथांची समाधी, त्र्यंबकेश्वर, जि. नाशिक
 ज्येष्ठ वद्य द्वादशी शके १२१९

५९४. निवृत्तिराज म्हणे भले केले देवा । आतां जी केशवा सिद्ध व्हावें । १ ।
 निवृत्तिराज म्हणे सहजासहज हरी । बोलविलीं सारीं सुखधामा । २ ।
 दाही दिशा चित्त झाले असे सैरा । आतां शारंगधरा सिद्ध व्हावें । ३ ।
 आतां माझे श्रम नको घेऊं हरी । जावें त्र्यंबकेश्वरीं समाधीसी । ४ ।
 फार माझा प्राण आला असे कंठीं । आतां जगजेठी सिद्ध व्हावें । ५ ।
 नामा म्हणे देवा दिवस नाहीं आतां । त्वरे वेगीं संतां सिद्ध करा । ६ ।

५९५. विमार्णी बैसली विट्ठल सुखमूर्ती । घेतला निवृत्ति मध्यभागी । १ ।
 राही रखुमाई बैसले सुरगण । उठलीं विमार्णे गंधर्वाचीं । २ ।
 गोपाळांचे भार उठले तातडीने । चालिलीं विमार्णे सुरवरांची । ३ ।
 आतां त्वरे चला तुम्ही सप्तशृंगा । कार्य हें गोविंदा सिद्धि न्यावें । ४ ।
 आदिमाया तेथें होईल दर्शन । संत साधुजन भेटील । ५ ।
 नामा म्हणे धन्य तुझ्यायोगे हरी । तीर्थयात्रा सारी घडली आम्हां । ६ ।

५९६. टाळ हे मृदंग गायन पुढती । रंजविती निवृत्ति अवघेजण । १ ।
 गीतार्थ करिती योगी मुनिजन । रंजविती मन निवृत्तीचे । २ ।
 आत्मसुख एक बोलती बोलणी । ज्ञानराज मर्नी आठवतो । ३ ।
 ज्ञानराजे आमुचे निविले डोळे । आतां ऐसे खेळे नाहीं कोणी । ४ ।

ऐकावा हा अर्थ मुक्ताईच्या मुखीं। आतां ऐसी सखी नाहीं कोणी। ५।
नामा म्हणे स्वामी सांगतां प्रमाण। ऐकतां श्रवण खेद वाटे। ६।

५९७. अविट बोलणे बोलावे अनादि। जें गुहा वेदीं सांपडेना। १।
कीर्ति पैं वैराग्य केलें सामराज्य। गुरुत्वासी लाज नाहीं आली। २।
नाशिवंत शरीर केलें अविनाश। घडविला विलास अध्यात्मीचा। ३।
अविट बोलणीं आठवती मर्नी। आतां त्रिभुवनीं दिसेनात। ४।
तुझ्यामुळे हरि चालतो उगला। देहा आर्धीं गेला प्राण माझा। ५।
नामा म्हणे देवा करितां ऐसा घोर। सांडील शरीर निवृत्तिराज। ६।

५९८. जे जे मुख आम्ही अनुभविलै मना। त्याचा नारायणा आठव होतो। १।
ऐसे पदोपदीं निवृत्तिराज कष्टी। कोणकोणाच्या गोष्टी आठवाव्या। २।
ज्येष्ठाच्या आर्धीं कनिष्ठाचें जाणें। केलें नारायणे उफराटें। ३।
उफराटें फार कळलें माझे मर्नी। बळचणीचें पाणी आढऱ्या गेलें। ४।
अवघ्यापरिस कष्टी केलें मुक्ताईनें। कांहीच बोलणे घडलें नाहीं। ५।
नामा म्हणे विठोबा ऐकशी बोलणे। अवघियांची मर्ने कळवळती। ६।

५९९. गहिनीनाथे मज सांगितले सार। केली ज्ञानेश्वरे व्याख्या त्याची। १।
काढिला शोधून अनुभव मुक्ताईनें। तें ज्ञान सोपाने संपादिले। २।
अनुभवें निवविला चांगा वटेश्वर। विसोबा खेचर सिद्ध झाला। ३।
त्या ज्ञाने झाला चांगदेव विकळ। त्यागियेली सकळ अविद्या माया। ४।
अज्ञानासी ज्ञान झाले तें सहज। ऐसे निवृत्तिराज आठविती। ५।
सप्तशृंगीं आले देव सुरगण। उतरिलीं विमाने नामा म्हणे। ६।

६००. देवीं देवेश शिवीं शिवेश। अगम्य सुरस आदिमाया। १।
अष्टदिशा अगोचरे अष्टभुजा संहारकरे। असुरादि मंथन विरे कुलस्वामिनीये। २।
वदताती देव आणि सुरगण। उतरिलीं विमाने ठारीं ठारीं। ३।
सकळांनीं पूजा केली आनंदाने। करिती कीर्तने अंबेपुढे। ४।

मंडपीं बैसले निवृत्ति नारायण । नारद कीर्तने पुढे होत । ५ ।
 नामा म्हणे देवी पहाती सकळ । पूजिती गोपाळ आनंदाने । ६ ।

६०१. सप्तशृंगालार्णी केली प्रदक्षिणा । आतां नारायणा सिद्ध व्हावे । १ ।
 मार्गीं आदिमाया पूजिली आनंदी । म्हणती धन्य मांदी वैष्णवांची । २ ।
 चालतां चालतां दिवस झाले फार । होईल उशीर समाधीसी । ३ ।
 तीन रात्र येथें राहिले गोपाळ । मग म्हणती सकळ चला आतां । ४ ।
 नामा म्हणे देव बैसले गस्लावर । उठावले भार वैष्णवांचे । ५ ।

६०२. वंदिली अंबिका निघाले बाहेर । कीर्तन गजर पुढे होत । १ ।
 गोदातीर्णी क्षेत्र धन्य त्र्यंबकेश्वर । उतरले भार वैष्णवांचे । २ ।
 म्हणती पांडुरंगे दावियेले स्थळ । निवृत्तिराज विकळ फार झाले । ३ ।
 पंचमीचे दिवशीं गेले पंचवटीं । उतरले तटीं गौतमीचे । ४ ।
 नामा म्हणे शेवट केला वनमाळी । रहाती ये स्थळीं निवृत्तिराज । ५ ।

६०३. सुंदर नारायण गौरविले फार । केला नमस्कार वैष्णवांनी । १ ।
 सुरस सर्व तीर्थे आदि पुरातन । केली नारायणे तीर्थयात्रा । २ ।
 विसोबा खेचर परिसा भागवत । अनेक ते संत बैसविले । ३ ।
 मध्ये निवृत्तिराज पांडुरंग पुंडलिक । पाहाती कौतुक गौतमीचे । ४ ।
 दशमीचे दिवशीं केले ते प्रस्थान । विधि नारायण सांगतसे । ५ ।
 नामा म्हणे श्रीरंगा गौरविले सकळ । झालासे विकळ निवृत्तिराज । ६ ।

६०४. सह समुदायेसी उठावे शारंगधरा । हरिहरेश्वरा जाऊ आतां । १ ।
 उठले वैष्णव आणि हृषिकेशी । आले त्र्यंबकासी निवृत्तिराज । २ ।
 एकादशी व्रत वद्य ज्येष्ठ मार्सी । उत्सव निवृत्तीसी देवे केला । ३ ।
 द्वादशी पारणे सोडितां वैष्णव । समारंभ देव करीतसे । ४ ।
 राहिली ते शक्ति गळाले शरीर । देह अहंकार त्यागियेला । ५ ।
 कोणाची करावी पूजा कोण कोणा । अवधे नारायणा करणे येथे । ६ ।
 नामा म्हणे देवा मुक्ताईची गती । सांडिले निवृत्ति शरीरासी । ७ ।

- . आपुलिया अंगे साहित्य श्रीरंगे । पूजियेले सांग संतसाधू । १ ।
 तेदेवे केली विठोबाची पूजा । उभारिल्या ध्वजा पताकांच्या । २ ।
 मेसी स्थळ अनादि समूळ । उघडिली शीळ समाधीची । ३ ।
 री योगेश्वर अनादि या शेजा । चिद्रत्ने ती पूजा केली असे । ४ ।
 म्हणे देवा जागा निरंजनी । युगादि हे धुणी धुपतीये । ५ ।
- . तुळसी बेल पुष्टे समर्पिलीं वर । पाहाती ऋषीश्वर पहिली पूजा । १ ।
 विठा गोंदा पाठविला महादा । झाडावया शेजा पुढे झाले । २ ।
 वर्तीं जागा झाडिली निर्मळ । अनादि हें स्थळ निवृत्तिराजा । ३ ।
 वर्ती दीप लाविले समाधी । म्हणती पूजा आर्धी केली असे । ४ ।
 दि हे पूजा केली म्हणती संत । आतां कोणी आंत उतरू नये । ५ ।
 म्हणे हरि काय स्थळ चांगले । दुर्वा दर्भ फुले वाहियेली । ६ ।
- . पुष्कर्णीच्या कांठीं वैष्णवांचे भार । देव ऋषीश्वर जेविताती । १ ।
 घियां पात्रे वाढिलीं नारायणे । सोडिती पारणे निवृत्तिराज । २ ।
 बा रखुमार्डने घेतला निवृत्ति । जेविताती पंकित गोपाळांच्या । ३ ।
 ले वैष्णव आणि हृषिकेशी । गेले आचमनासी पुष्कर्णीते । ४ ।
 घे संत तेथें बैसले निवाडे । पुंडलिक विडे वांटीतसे । ५ ।
 म्हणे केशव बैसले कीर्तनास । होतो कासावीस निवृत्तिराज । ६ ।
- . निवृत्तिदेवांसाठीं स्फुंदती ऋषीश्वर । लाविला पदर डोळियांसी । १ ।
 डावर पुंडलिके घातियेला साज । जाती निवृत्तिराज समाधीसी । २ ।
 लती विमाने वाजतसे घंटा । उठा आतां भेटा अवघेजण । ३ ।
 आधीभोंवते कुंकुमाचें सडे । पाहाती निवाडे योगीराज । ४ ।
 तंन गजरीं गेलीसे मंडळी । बैसली ते पाळीं समाधीच्या । ५ ।
 ग म्हणे पुढे उभे नारायण । आरंभिले नमन निवृत्तिराजे । ६ ।

“ संत निवृत्तीनाथांचे नमन ”

नमो गणपति गजानना । नमो सरस्वति मंगलध्याना ।
 अगाध ब्रह्मपरायणा । नमो नमो स्वामी । १ ।
 आदिमायादि सागरा । नमो चिदानंद दिगंबरा ।
 एकत्व एक सारा । नमो नमो तुज । २ ।
 मत्स्येन्द्रनाथा अनादि । नमो सर्वव्यापका बुद्धी ।
 जुनाट युगादि । तुज नमो । ३ ।
 सत्यकाळनाथ त्रिगती । नमो पुढत पुढती ।
 योगेश्वरा आदिअंती । नमो नमो स्वामी । ४ ।
 गहिनीनाथ अविनाशा । नमो सहजासहज प्रकाशा ।
 व्यापुनि दाही दिशा । आदि गुरु तुज नमो । ५ ।
 गुप्तनाथ तुज नमन । नमो सद्गुरु परब्रह्म पूर्ण ।
 स्वरूपी अनुसंधान । नमस्ते नमस्ते । ६ ।
 गहिनीनाथ आदिगुरु । तूं संकटीं आदि तारूं ।
 संसारहर्ता हरू । सद्गुरुनाथा तुज नमो । ७ ।
 कर्ता हर्ता नारायणा । नमो उदया अस्तु गगनधना ।
 विराटपुरुषा जगज्जीवना । नमस्ते नमस्ते कुळस्वामी । ८ ।
 त्रिपुटी गुप्तधना । नीलवर्णा कलंकी कोंदणा ।
 ज्योतिर्मय दासूणा । नमो नमो जगद्गुरु । ९ ।
 पांडुरंग दयाला । नमो गोविंदा गोपाला ।
 वैष्णवां सकलां । योगियां ऋषीश्वरां नमो नमो । १० ।
 सर्व चराचर । नमो अंतरबाहेर ।
 दहाही अवतार । जगद्भूषणा तुज नमो । ११ ।
 नेणों कैसे व्यापी । नमन रंगले विश्वरूपी ।
 चिन्मय गुहा गौप्यी । नमो सर्व भूतीं निजगुरु । १२ ।

६१०. धूप पंचारती गंधाक्षता वाहती। पूजिला निवृत्ति वैष्णवांनीं। १।
 प्रेमे आसुवें येती सकळांचिये डोळां। माळ घाली गळां पुंडलिक। २।
 निवृत्तदेवें ग्रंथ केला होता सार। ठेविला समोर विठोबाच्या। ३।
 अवघ्या जनालागीं केला नमस्कार। उठावले भार वैष्णवांचे। ४।
 गोविंद गोपाळ आले ते सकळ। प्रेमे होती विकळ निवृत्तिराज। ५।
 केलीं आचमने पुष्कर्णीचे तरीं। आले उठाउठी समाधीपाशीं। ६।
 नामा म्हणे देवा निवृत्तिसारखा योगी। नाहीं आतां जगीं दावावया। ७।

६११. समाधीच्या पाळीं बैसलीं सकळीं। केला त्या गोपाळीं जयजयकार। १।
 निवृत्तीच्या संगे पुंडलिक पांडुरंग। सिद्ध झाले सांग समाधीसी। २।
 निवृत्तिदेवीं वंदिलीं सकळांचीं पाउलें। तीर्थ तें घेतलें विठोबाचें। ३।
 पताकांची छाया समाधीसी आली। उतरले खाली निवृत्तिदेव। ४।
 पुंडलिक पांडुरंग गेले बरोबरी। बैसले आसनावरी निवृत्तिराज। ५।
 नामा म्हणे देवा काय पाहावे आतां। गेला पंढरीनाथा चिद्धानु तो। ६।

६१२. निवृत्तिराज बैसले समाधी सुचित। चिन्मय ते ज्योत उजळली। १।
 पुंडलिके मिठी निवृत्तीच्या गळां। अवधियांच्या डोळां आसुवें येती। २।
 विठोबाचें हृदय आलेसे भरून। झांकियेले नयन निवृत्तिराजें। ३।
 पुंडलिके आणिले विठोबासी बाहेर। केला नमस्कार वैष्णवांनीं। ४।
 राही रखुमाबाईं बैसल्या गहिंवरत। आणिक संत महंत वोसंडती। ५।
 नामा म्हणे हरि शुद्धि नाहीं सकळां। घाला आतां शिळा समाधीसी। ६।

शेवटचे कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताई,
 एकनाथ, नामदेव, तुकाराम हे संत भजन करावे व पारंपारीक आरत्या म्हणाव्या.

६१३. नारा महादा गोंदा विठा विकळ झाला। झांकियेली शीळा समाधीची। १।
 गंधर्व आणि देव चिंतावले भारी। दीर्घ ध्वनि करी नारा विठा। २।
 गोंदा आणि महादा सांडिती शरीर। विसोबा खेचर फार कष्टी। ३।

लोपलासे भानु पडला अंधार । गेला योगेश्वर निवृत्तिराज । ४ ।
 गेल्या त्या विभूति अनादि अवतार । आतां देवा फार आठवर्ते । ५ ।
 नामा म्हणे हरि धरवेना धीर । येती गहिंवर वोसंडोनी । ६ ।
 ६१४. परसा भागवत करितसे शोक । म्हणती देवा दुःख अति झाले । १ ।
 द्वादशी समाधि दिथली निवृत्तीसी । झाले उदासी अवघे जण । २ ।
 देव म्हणे उठा करा आतां पूजा । घालूं पुष्पशेजा समाधीसी । ३ ।
 उठले सकळ होताती विकळ । गेले ते गोपाळ समाधीसी । ४ ।
 घेतली समाधि सव्य वैष्णवांनी । पूजिताती सुमनीं समाधीसी । ५ ।
 नामा म्हणे अवघे करा प्रदक्षिणा । चला आचमना पुष्कर्णीसी । ६ ।

« पुण्यक्षेत्र त्र्यंबकेश्वराचे महिमेचा अभंग »

६१५. वाचे म्हणता गंगा गंगा । सकळ पाये जाती भंगा । १ ।
 कुशावर्तीं करितां स्नान । त्याचे वैकुंठीं राहणे । २ ।
 दृष्टी पडतां ब्रह्मगिरी । त्यासि नाहीं यमपुरी । ३ ।
 नामा म्हणे प्रदक्षिणा । त्याच्या पुण्या नाही गणना । ४ ।

६१६. पांच दिवस उत्सव केला निवृत्तीसी । काला आमावस्येशी त्र्यंबकेश्वरी । १ ।
 प्रतिपदेसी हरि निघाले बाहेरी । कीर्तन गजरी पुढे होत । २ ।
 कांहीं ऋषीश्वर राहियेले तेथे । गेले ते बहुतेक अलंकापुरा । ३ ।
 गरुडावरी सिद्ध झाले नारायण । चाललीं विमाने गंधर्वाचीं । ४ ।
 नामा म्हणे देवा जावे आषाढीसी । आले एकादशी पंढरीये । ५ ।

६१७. जयजयकारौ टाळी पिटिली सकळी । चालली मंडळी वैष्णवांची । १ ।
 पंढरीचा पोहा निघाला बाहेरी । कीर्तन गजरीं पुढे होत । २ ।
 विठोबा रखुमाई बैसली गरुडावर । केला नमस्कार वैष्णवांनी । ३ ।
 म्हणती तीर्थयात्रा झाली यथासांग । पाहिले प्रसंग समाधिचे । ४ ।
 गेले योगिराज अनादि जे आदि । राहिल्या समाधि जगामाजी । ५ ।
 नामा म्हणे देवा गेले मुनिजन । राहिलें तें ज्ञान जगामाजी । ६ ।

६१८. गेले दिगंबर ईश्वर विभूति । राहिल्या त्या कीर्ति जगामाजी । १ ।
 वैराग्याच्या गोष्टी ऐकिल्या त्या कार्णी । आतां ऐसें कोणी होणे नाहीं । २ ।
 सांगतील ज्ञान म्हणतील खूण । नयेची साधन निवृत्तीचे । ३ ।
 परब्रह्म डोळां दावू ऐसें म्हणती । कोणा नये युक्ति ज्ञानोबाची । ४ ।
 करतील अर्थ सांगतील परमार्थ । नये पां एकांत सोपानाचा । ५ ।
 नामा म्हणे देवा सांगुनियां कांहीं । न ये मुक्ताबाई गुहा तुझें । ६ ।
६१९. नानापरी खेद आठविती मना । आतां नारायणा सिद्धि न्यावे । १ ।
 समाधिसी केली आरती पंचारती । राहिली निवृत्ति स्वरूपी तुझ्या । २ ।
 सुखाचे साधन झाली चौधेजणे । केली नारायणे बोलवण । ३ ।
 पंचक्रोशावरी उभे ठेले भार । केला नमस्कार समाधीसी । ४ ।
 नामा म्हणे आतां जावै पंढरपुरा । समाधीचा सारा विधि झाला । ५ ।
६२०. शेवटची समाधि झाली जैशी तैशी । तुज हृषिकेशी समर्पिली । १ ।
 आपुल्या सत्ताबळे चालविले हरी । विष्णुदासावरी कृपा केली । २ ।
 नेणों कैसा होईल समाधीचा प्रसंग । बोलिलेती अंगे पांडुरंगा । ३ ।
 मुकियाला वाचा दिधली श्रीरंगे । इच्छिला प्रसंग सिद्धि नेला । ४ ।
 नामा म्हणे देव मायबाप विठ्ठल । म्हणोनि माझे बोल स्विकारीले । ५ ।
६२१. काय प्या बोलवै किती माझी माती । तुम्ही रमापति गोड केले । १ ।
 विश्वरूप घडी उघडिली धडफुडी । आतां काय थोडी कृपा म्हणूं । २ ।
 चिन्मय लहरी येती उन्मळुनी । दया नारायणी थोर केली । ३ ।
 समाधि चरित्र केलें यथामती । रखुमाईचा पति आर्जविला । ४ ।
 समाधिचरित्र जो करील श्रवण । तयालागी पेणे वैकुंठीचे । ५ ।
 नामा म्हणे देवगुरु धरील चिर्ती । उद्धरील पति रुक्माईचा । ६ ।
६२२. समाधि श्रवण करिती निशिदिनी । त्यासी चक्रपाणि देईल भेटी । १ ।
 समाधिश्रवणाचा धरील जो विश्वास । नाही नाही दोष पातकाचा । २ ।

समाधि विरक्ताची पतिताला वाराणशी । कोटि कुळे त्यासी उद्धरील । ३ ।
जो कोणी बैसेल समाधिश्रवणा । तया प्रदक्षणा पृथ्वीची हे । ४ ।
स्वहित साधन सांगितले येथे । परिसा भागवत लेखकु झाला । ५ ।
नामा म्हणे हरि बोलिलो तुझिया बळे । वाहिलीं तुळसीदळे स्वामीलागी । ६ ।

६२३. रखुमाई माता राही औंवाळिती । नित्य पंचारती हरीच्या दासा । १ ।
नित्य भक्तां हरि यालागी विनट । पंढरीची पेठ वसविली । २ ।
धन्य तो निवृत्ति धन्य तो सोपान । धन्य हा निधान ज्ञानदेव । ३ ।
खेचर सांवता धन्य जगमित्र । यांसि कवळ देत हरी ब्रह्म । ४ ।
पांडुरंग पिसा यालागी जाहला । मुक्ताई फावला प्रेम पान्हा । ५ ।
नामा म्हणे खूण जाणती सज्जान । अखंड तें ध्यान निवृत्तिदेवा । ६ ।

६२४. अगा पांडुरंगा भक्तजन कैवारी । सेवकजन द्वारीं तिष्ठताती । १ ।
निवृत्ति ज्ञानदेव सोपान हा पाही । आली मुक्ताबाई चांगदेवा । २ ।
खेचर विसोबा असंद सुदामा । चोरखा पुरुषोत्तमा आला असे । ३ ।
मैराळ जनक वत्सरा तो नारा । विठा सारंगधरा आला असे । ४ ।
परसा भागवत सांवता नरहरी । राका बंका द्वारी कूर्मदास । ५ ।
नटनाट्यकुसरी कान्होपात्रा द्वारी । चवरें विंजणे हरी जाणविती । ६ ।
माचंगा अनंता नरसीपुरी होता । तो हा पंढरीनाथा आला असे । ७ ।
मच्छिंद्र गोरक्ष चरपटी चौरंगी । गोपीचंद योगी आला असे । ८ ।
इडा ती पिंगळा सूक्ष्म ती आबळा । घड्स गोपाळा घेऊनि आली । ९ ।
तेथें टाळ दिंडी घेऊनियां नामा । भेटी पुरुषोत्तमा आला असे । १० ।

संत गोरोबा कुंभार जीवन व समाधी, श्रीक्षेत्र तेर, जि. उमानाबाद,

चैत्र वद्य १३, शके १२३९

६२५. प्रेम अंगीं सदा वाचे भगवंत । प्रेमळ तो भक्त कुंभार गोरा । १ ।
असे घराश्रमी करीत व्यवहार । न पडे विसर विठोबाचा । २ ।

कालवुनी माती तुडवीत गोरा । आठवीत वरा रखुमाईच्या । ३ ।
 प्रेम आंगीं असे झांकुनी नयन । करीत भजन विठोबाचे । ४ ।
 तयाचि ते कांता आणू गेली जळ । खेळतसे बाळ आंगणांत । ५ ।
 रांगत लेंकरू गेले असे तेथे । तुडविले त्याते न कळतां । ६ ।
 तत्क्षणीं त्याचा गेला तेव्हां प्राण । घेउनी जीवन आली कांता । ७ ।
 पाहती ते चिखलांत दिसे रक्तमांस । केला तो अक्रोश मोठा तिने । ८ ।
 पिटीयेले तेव्हां आपुले वदन । जळो हें भजन तुझ्यां आतां । ९ ।
 डोळे असोनियां जाहलासी आंधळा । कोठोनी कपाळा पडलासी । १० ।
 कसाबासी तरी कांहीं येती दया । बारे बाळराया तुडविले । ११ ।
 विठोबाने कैसे लावियेले वेड । नाहीं मार्गेपुढे पाहिलेसी । १२ ।
 निर्दयाची तुज लागली संगती । अर्थर्मीं श्रीपति देखियेला । १३ ।
 काय तुझा याने केला असे अन्याय । दूर परता होय चांडाळा तूं । १४ ।
 हार्ती लोटोनियां केला तो परता । आग लाव आतां विठोबासी । १५ ।
 ऐकूनियां शब्द सावथ तो जाहला । कां गे भंग केला भजनाचा । १६ ।
 विठोबासी माझ्या कां गे त्वां गांजिले । कर्म ओढविले बाळकाचे । १७ ।
 सांग मज ऐसे कोणाचे ते जाले । पुण्य फळा आले लेंकुराचे । १८ ।
 याजसाठीं माझ्या गांजिलेसे देवा । पाठी लागे तेव्हां मारावया । १९ ।
 हात बोट मज लावशील आतां । आण तुज सर्वथा विठोबाची । २० ।
 ऐकतांचि ऐसे ठेवियेली काठी । राहिला उगाची गोरा तेव्हां । २१ ।
 न करी तो कांहीं तयेसीं भाषण । वर्जियेली तेणे कांता तेचि । २२ ।
 विनवीते कांता गोरिया लागुनी । न मोर्डीं तो आण विठोबाची । २३ ।
 जाली तेव्हां श्रमी वंश बुडविला । विठोबा कोपला मजवरी । २४ ।
 मनामाजी तिने केला तो विचार । करावे दुसरे लग्न याचे । २५ ।
 बोलविला तिने आपुला तो पिता । सांगितली वार्ता पाहूं आतां । २६ ।
 कनिष्ठ हे कन्या दे माझ्या भ्रतारा । नको या विचारा पाहूं आतां । २७ ।

अवश्य म्हणुनियां विनविला गोरा । लम्नाची हे त्वरा केली तेव्हां । २८ ।
 लम्न झाल्यावरी घाली वोसंगळा । दोघीसही पाळा समानची । २९ ।
 न पाळितां आण तुम्हा विठोबाची । धरा या शब्दाची आठवण । ३० ।
 अवश्य म्हणोनियां निघाला तो गोरा । आला असे घरा आपुलिया । ३१ ।
 कनिष्ठ स्त्रियेसी आले असे न्हाण । न करी भाषण तिसीं कांहीं । ३२ ।
 येरु म्हणे बाई कैसा हा भ्रतार । करूं मी विचार कैसा आतां । ३३ ।
 पहिली ती कांता विनवी गोरियाते । अंगिकारा इतें स्वामी आतां । ३४ ।
 मामानें ही मज घातलीसे आण । दोघींचे पाळण समान करा । ३५ ।
 गेला तरी आतां जावो माझा प्राण । न मोर्डी मी आण विठोबाची । ३६ ।
 जाहल्या दोघी श्रमी कपाळ पिटिती । पुरविली पाठी विठोबानें । ३७ ।
 वंश बुडविला हा मेल्या काळ्यानें । जळो थोरपण याचें आतां । ३८ ।
 वेडे मेले लोक घेती दरूशन । नसावें भाषण यासीं कांहीं । ३९ ।
 होवोनियां श्रमी बैसल्या घरांत । काढियेली युक्ती कनिष्ठेने । ४० ।
 म्हणे बाई आतां मोडूं याची आण । करील भाषण आपणची । ४१ ।
 निजतो हो जेथें तेथें हो जाऊन । करावें शयन दोघीनीं तें । ४२ ।
 निद्रेमाजी उरस्थळीं याचे हात । ठेऊं अवचित आपुलिया । ४३ ।
 मग हा करील सहजचि भाषण । न लगे सांगणे कोणासी तें । ४४ ।
 निद्रेमाजी गोरा जाहला तो निमग्न । दोघीनीं शयन केले तेथें । ४५ ।
 उचलोनियां कर ठेविले शरीरीं । नाहीं देहावरी गोरा तेथें । ४६ ।
 सावध होवोनि पाहियेलें तेणे । अन्याय हातानें केला माझ्या । ४७ ।
 विठोबाची माझ्या मोडियेली आण । टाकावे तोडून हातचि हे । ४८ ।
 घेऊनियां शस्त्र तोडियेले कर । आनंदला फार गोरा तेव्हां । ४९ ।
 समजले तेव्हां लोकां त्या सकळां । भक्त हा आगळा देखियेला । ५० ।
 कैसा बाई आतां करावा विचार । बुडाला संसार सर्वस्व हा । ५१ ।
 आतां शरण जाऊं तया पांडुरंगा । करील तो चिंता आमुचीये । ५२ ।

सांगू सर्वमान रुक्मिणीजवळी । विनवीं वनमाळी आम्हांविसीं । ५३ ।
 शरणागतां हरी नेदीच अंतर । वर्णिताती शास्त्रे मोठीमोठी । ५४ ।
 संत हें गाताती बाई सदोदीत । पाहूं तो अनंत कैसा असे । ५५ ।
 दोघी तेव्हां गेल्या रुक्मिणीजवळी । विनविली बाळी रुक्मिणी ते । ५६ ।
 सांगितला तिसी सकळ वृत्तांत । विनवी हा कांत आम्हाविसीं । ५७ ।
 ऐकेल गे बाई तुझें तो वचन । समजले पूर्ण आम्हांलागीं । ५८ ।
 करीं माते आम्हा येवढा उपकार । न पडे विसर जन्मोजन्मी । ५९ ।
 करुनी प्रार्थना आल्या त्या आश्रमा । उभा होता नामा किर्तनासी । ६० ।
 आवडीने गोरा करीत श्रवण । आणिक सज्जन हरिभक्ता । ६१ ।
 नामयाने टाळी पिटिली गजरे । गोरियासी कर फुटले ते । ६२ ।
 रांगत लेंकरूं आले तयावेळीं । मातेच्या जवळी आनंदाने । ६३ ।
 आलिंगुनी तिने धरिले हृदयीं । झाली विठाबाई कृपावंत । ६४ ।
 आलिंगुनी गोरा बोले मेघःशाम । करीं घराश्रम सुखें आतां । ६५ ।
 संशयाची जात नको धरूं चित्ता । आण तुज आतां माझी असे । ६६ ।
 ऐकोनियां गोरा वर्ते घराश्रमी । लक्ष असे नार्मी विठोबाच्या । ६७ ।
 ऐसियां संतांचे आठवितां गुण । जाती हे जळोन सर्व दोष । ६८ ।
 नामदेव त्यासी करी विनवणी । ठाव द्या चरणीं तुमचीया । ६९ ।
 हेचि तुम्ही आतां मज द्यावै दान । आठवीन गुण वारंवार । ७० ।
 ६२६. आषाढी पर्वणी आला यात्राकाळ । निघाले सकळ वारकरी । १ ।
 यांचे समागमें जात असे खुळें । स्मरे वेळोवेळे विठ्ठलासी । २ ।
 धन्य पुण्यतिथि आली एकादर्शी । पावले क्षेत्रासी विश्वजन । ३ ।
 स्नानविधि करोनि समस्तां भेटला । किर्तनीं बैसला हरिदासा । ४ ।
 निवृत्ति ज्ञानदेव सोपान सांवता । नामयाची कथा ऐकताती । ५ ।
 तंव तो म्हणे करा नामाचा उच्चार । टाळीचा गजर करुनियां । ६ ।
 गोरियाचे नेत्रीं आले जळबिंदु । मज कां गोविंदु विसरला । ७ ।

कां गा केशिराजा मोकलिले माते । शरण कोणाते जाऊ आतां । ८ ।
 तुजवीण मज न दिसे निर्वाणी । माय बाप धनी गण गोत । ९ ।
 आतां माझी लाज राखे पंढरीनाथा । तुजवीण आतां कोणी नाही । १० ।
 अनाथाचा नाथ दिनाचा कैवारी । पावला झडकरी आपुल्या दासा । ११ ।
 पोरियाचे हात आले तत्क्षणी । गजोनि नामध्वनी उभा ठेला । १२ ।
 सकळ संतजनीं देखोनि नयनीं । टाळिया पिटोनि गर्जताती । १३ ।
 निधडा म्हणती भक्त हा वैष्णव । अघटीत भाव न कळे याचा । १४ ।
 कैसा येणे केला ऋणी पंढरीनाथ । आहे सदोदित याचे उदरीं । १५ ।
 गूर्वीं तो प्रन्हाद श्रवणीं ऐकिला । किंवा हा देखिला संतांमधीं । १६ ।
 नामा येऊनियां चरणासी लागला । हृदयीं आलिंगिला भक्तराज । १७ ।

१२७. माती तुडवितां नाहीं देहस्थिती । आठवीत चिर्तीं पांडुरंग । १ ।
 गोरोबाची कांता पाणियासी जातां । पुत्राला पाहतां खेळतसे । २ ।
 दृष्टी असों द्यावी स्वामी बालावरी । नाहीं कोणी घरी सांभालाया । ३ ।
 नामा म्हणे नाहीं गोरा देहावर । सर्वही निर्धार पांडुरंगीं । ४ ।

परंपरेप्रमाणे पुष्पवृष्टी करावी. निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताई, एकनाथ,
 नामदेव, तुकाराम हे संतभजन करावे. पारंपारिक आरती म्हणावी.

संत चोखामेळा जीवन व समाधि, महाद्वार, श्रीक्षेत्र पंढरपूर

निर्वाण गुरुवार वैशाख वद्य पंचमी, समाधि शुक्रवार वैशाख वद्य त्रयोदशी शके १२६०

१२८. चोखामेळियाने पाजियेले दही । पडों दिले नाहीं उणे त्याचें । १ ।
 त्याचें चरित्र परिसावें सादर । करितों नमस्कार संतजनां । २ ।
 त्याची जे कांता तथाचि सारिखी । भावार्थ नेटकी आवडीची । ३ ।
 गाधन द्वादशी आली एके काळीं । उठोनि प्रातःकाळीं काय बोले । ४ ।
 इर्ठीं उर्ठीं कांते स्वयंपाक करीं । आतां येतील हरि पारण्यासी । ५ ।
 वं एक्या ब्राह्मणे आइकिली मात । तेणे दिवाणांत सांगितले । ६ ।
 देवाणाने दूत पाठविले त्यासी । चोखामेळियासी धरूनि आणा । ७ ।

दूर्तीं जाऊनियां धरूनी आणिले । म्हणे काय झालें चोखामेळा । ८
 विठोबासी दहीं पाजीत असतां । कांहो माझ्या हाता आंसडीले । ९
 रडतो हा कां रे सधेसी पुसती । तो म्हणे वृत्तांत ऐसा झाला । १०
 रुसूनियां विठो गेला म्हणऊनि । रडे दीर्घध्वनी करुनियां । ११
 म्हणती या महाराने देव बाटविला । जिवें मारा याला बैल जुंपा । १२
 बांधोनियां पाय हांकियले बैल । धरूनि शिवळ विठो उभा । १३
 उडती आमुड बैलांचे पाठी । मारितां हिंपुटीं थोर झाली । १४
 तयाची ते कांता उभी राहुनियां । म्हणे देवराया हात काढी । १५
 खादलें जेविले त्याचा हा उपकार । दुबळीचा भ्रतार मारूं पाहसी । १६
 पाळिले पोसिले माझिया धन्याशी । उतराई झालासी ओढवण्या । १७
 अन्नाची त्वां क्रिया नाहीं रे राखिली । रांडकी त्वां केली चोखियाची । १८
 काढीं हात आतां जाय परता उसण्या । जाय पोट पोसण्या येथूनियां । १९
 चोखा म्हणे रांडे विश्वाचा पोसणा । संतांचा देखणा विठो माझा । २०
 जन लोक पुसती कोणा बोलतीस । ते म्हणे तुम्हांस काय दिसे । २१
 अनंत ब्रह्मांडे जयाचे उदरीं । त्याने चहुंकरीं धरियेले । २२
 पीतांबरधारी घनःशाम मूर्ती । रखुमाईचा पति विट्ठल हा । २३
 समस्तांसी तेव्हां दिलें दरूशन । केले समाधान नामा म्हणे । २४

“ संत चोखोबांचे स्त्रीचे बाळंतपण ”

६२९. चोखोबाची कांता असे ती गर्भिण । झाले तीस पूर्ण नव मास । १
 करूनि विनंति पतीसी बोलत । असावें साहित्य घरामाजी । २
 ऐकुनियां चोखा करीत विचार । कोणे ऐसा घोर वागवावा । ३
 न पुसतां गेला बहिणीच्या गांवा । आनंदे केशवा आळवीत । ४
 दोन प्रहर झाले न येती भोजना । कांता विचारणा करीतसे । ५
 शोध करितांना संध्याकाळ झाला । पति माझा गेला कोणीकडे । ६
 विरक्तासी मी तों सांगितले काम । कैसा झाला भ्रम माझे बुद्धि । ७

अहो पांडुरंगा आणा त्यासी आतां । न सांगे मी वार्ता संसाराची ।
 झाली तेव्हां श्रमी प्रसूत वेळा आली । विठाई धांवली तेचिवेळां ।
 चोखोबाची बहिण झाला सारंगधर । वहिनी उघडा द्वार हांका मारी । १
 दोघीही भेटल्या तेव्हां आनंदानें । आले तें रुदन चोख्याकांते । १
 बरे बाई तुम्हां देवाने धाडिले । पती माझा गेला कोणीकडे । १
 चाणाक्ष बायका तुम्ही अनिवार । अज्ञान भ्रतार तुमचे गांवी । १
 म्हणोनियां तुम्ही सांगतां त्या काम । विरक्तासी श्रम वाटतसे । १
 दादा माझा सुज आर्धीच हें श्रुत । होयाचें तें होत आपणाची । १
 केली त्वां सूचना आला माझ्या घरा । त्याने केली त्वरा मजलार्गी । १
 सर्वहि साहित्य दिले म्हणे आतां । नको करूं चिंता वहिनी कांहीं । १
 सर्वहि साहित्य होतें तिजपाशीं । रिद्धीसिद्धि दासी तयाचिया । १
 प्रसूत ते झाली पुत्र झाला तिला । आनंद वाटला पांडुरंगा । १
 वांटिली शर्करा सर्वत्र यातीसी । माझ्या चोखोबासी पुत्र झाला । २
 लावुनि उटणे न्हाणियेले तिला । श्रम तिचा गेला सर्वांगाचा । २
 पांचबीही केली तिने आनंदानें । घातले भोजन यातीलार्गी । २
 तेरावे दिवशीं बाळ ते पाळणां । घालितसे राणा वैकुंठीचा । २
 साडी आणि चोळी आंगडे टोपडे । आणियले कोणे रखमाईने । २
 बोलावुनि सुवासिनी पाळणां घातले । नाम तें ठेविले कर्ममेळा । २
 बारसेंहि केले तिने आनंदानें । घातले भोजन सर्व याती । २
 चोखोबासी मास झाला बहिणी घरी । विचारी अंतरीं चोखा तेव्हां । २
 सोडोनियां आलों प्रपंचाचे भर्ये । अंतरले पाय देवाजीचे । २
 सद्गगदित झाले तयाचें अंतर । प्रेम अश्रुनीर वाहे डोळां । २
 येतों बाई आतां कृपा असों द्यावी । सांगोन पाठवीं आपुल्या हातें । ३
 आतां जातें वहिनी आपुल्या गांवाला । रागे भरतील मला धनी माझे । ३
 ऐकूनियां बोले चोखोबाची कांता । नका जाऊं आतां बाई तुम्ही । ३

येऊं द्या घरधनी करतील बोळवण | काय मी उत्तीर्ण होऊं आता | ३३
 काय काय आठवूं तुमचे उपकार | न पडे विसर जन्मोजन्मी | ३४
 दादा माझा असे पांडुरंग भक्त | सदा त्याचें चित्त देवावरी | ३५
 मान्य करीं वहिनी तयाचें वचन | तेणेंचि कल्याण असे तुमचें | ३६
 सद्गदित झालें दोघीचें अंतर | प्रेम अश्रुनीर वाहे डोळां | ३७
 सांभाळीं हा आतां माझा कर्ममेळा | येईल चोखामेळा घरीं आतां | ३८
 थांबा बाई आतां शिंवतें मी चोली | न लगे वनमाळी बोलतसे | ३९
 पुसोनि सर्वासी गेला तो सांबळा | आला चोखामेळा घरालागीं | ४०
 येवोनियां कांता वंदीत चरण | दिलें उचलोन बाळ हातीं | ४१
 बाई आतां गेल्या भेटल्या वाटेसी | खंती या जिवासी वाटे त्याची | ४२
 सांगितला त्यासी सकळ वृत्तांत | सद्गदित चित्त चोखा झाला | ४३
 कैंची बाई येथें आले पांडुरंग | धन्य तुझे भाग्य भेटी झाली | ४४
 सद्गदित झालें दोघांचें अंतर | प्रेम अश्रुनीर वाहे डोळां | ४५
 भक्तांसी संकट पडों नेदी देव | घालीतसे धांव त्यांच्या काजा | ४६
 विष्णुदास नामा वंदी त्याचे चरण | वर्णितसे गुण वारंवार | ४७

“ संत चोखामेळा समाधीचे अभंग ”

६३०. मंगळवेद्याभौवतें कुसूं घालावया | महारासी न्यावया दूत आले |
 महारासमागमें चोखामेळा गेला | काम तें लागला करावया |
 सर्वकाळ वाचे विठ्ठलनाम छंद | आठवी गोविंद वेळोवेळां |
 चार महिने याचि रितीनें लोटिले | कुसूं कडाडिले अकस्मात् |
 तयाखालीं महार बहु चूर झाले | चोख्यानें अर्पिले प्राण देवा |
 देव म्हणे नामया त्वां जावें तेथें | त्याच्या अस्थि येथें घेऊनि याव्या |
 नामा म्हणे देवा कैशा ओळखाव्या | विठ्ठलनाम जयामध्यें निघे |

६३१. ऐकोनिया कार्णी अंचलीं भराव्या । आणोनियां द्याव्या आम्हापाशी ।
 शालिवाहन शके बाराशें साठ । प्रमाथी नाम स्पष्ट संवत्सर ।
 वैशाख वद्य पंचमी सुदिन । गुरुवारी प्रयाण करी चोखा ।
 चोखा माझा जीव चोखा माझा भाव । कुळ धर्म देव चोखा माझा ।
 काय त्याची भक्ति काय त्याची शक्ति । मीहि आलों व्यक्ति तयासाठी ।
 माझ्या चोखियाचे करिती जे ध्यान । तया कर्थीं विघ्न पडों नेदीं ।
 नामदेवं अस्थि आणिल्या पारखोनी । घेत चक्रपाणि पीतांबरी ।

६३२. देवाचे अंचलीं उठिला गजर । विठ्ठलनामें अंबर गर्जतसे ।
 संत समुदाय पताकांचे भार । लोटले गजर ऐकावया ।
 वद्य त्रयोदशी वैशाख शुक्रवार । नामाचा गजर महाद्वारी ।
 ऐसी आनंदानें नामाच्या गजरी । दिली महाद्वारीं समाधि त्या ।

वरिल कडवे म्हणून पुण्यवृष्टी करावी.

निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताई, एकनाथ, नामदेव, तुकाराम हे संतभ
 करावे. पारंपारिक आरती म्हणावी.

अस्थी निक्षेपण आपुलीया हातें । करूनि अनंतें पाषाण ठेवी ।
 राही रखुमाई कुर्वडी करिती । सत्यभामा आरती औंवाळीत ।
 नामा म्हणे धन्य विठोबाची कृपा । जाईन माझ्या बापा औंवाळून ।

*** संत जनाबाई जीवन ***

६३३. नामयाचे घरीं असे दासी जनी । तिनें चक्रपाणि वश केला ।
 करितां कामधंदा ध्यानीं नारायण । करीत चिंतन अहोरात्र ।
 देखोनियां भाव तिचा पांडुरंग । काम करू लागे जनीलागीं ।
 रात्रीं येऊनियां जनीचिया घरीं । दलूं लागे हरी तिजलागीं ।
 दलितां काढिली माळ वैजयंती । ठेविली परती शालजोडी ।
 जनीचें आवडे देवाजीस गाणे । झालासे तल्लिन पांडुरंग ।

प्रातःकाळ झाला तेव्हां त्या समयासी । जात हृषिकेशी तांतडीने ।
 घेऊनियां गेले जनीची वाकळ । विसरले माळ शालजोडी ।
 तेव्हां पुजान्यानें उघडिले द्वार । पाहिला तो वर रुक्मिणीचा ।
 देवाच्या अंगावर देखिली वाकळ । नाहीं गळां माळ शालजोडी ।
 एकमेकां तेव्हां पुसती पुजारी । कोणे केली चोरी देवाजीची ।
 शोध करितांना जनीची वाकळ । आले ते सकळ तिच्या घरी ।
 शालजोडी माळ होती तिचे घरी । दाविती पुजारी सर्वालागी ।
 बांधियेली तेव्हां त्यांनी दासी जनी । नामया लागुनी श्रुत केले ।
 नामा म्हणे जने कांगे केली चोरी । बोलतसे खरें जनी त्यासी ।
 रात्री माझ्या घरा आले पांडुरंग । दलितां श्रीरंगा घाम आला ।
 काढियेली माळ तेव्हां शालजोडी । गातसे आवडी मजसवे ।
 प्रातःकाळीं देव गेले ते उठोनि । न कळे करणी कैसी केली ।
 बापा मी सांगते हेंचि हो प्रमाण । पुसावें जाऊन पांडुरंगा ।
 नामा म्हणे तुम्हां कळेल तैसें करा । नका या विचारा पुसों मज ।
 नामा म्हणे जने केले असें कर्म । जाणे एक वर्ष पांडुरंग ।
 धर्मकावुनी नेली त्यांनी दासी जनी । सकळ ब्राह्मणीं मिळोनियां ।
 श्रुत केली वार्ता गांवीच्या राजाला । तो म्हणे जनीला शुल्की द्यावें ।
 शूल तो रोंविला चंद्रभागेतीरीं । पाहती नरनारी दृष्टी तेव्हां ।
 जनी आठवीत तेव्हां पांडुरंगा । कां गा तूं श्रीरंगा मोकलिसी ।
 घडी घडी येत होतासी तूं देवा । आज कां केशवा निद्रा आली ।
 कोठे गुंतलासी भक्तिचिया काजा । धांवें महाराजा येई आतां ।
 प्रलहादाकारणे नृसिंह झालासी । स्तंभीं प्रकटसी क्षणमात्रे ।
 दीनांचा दयालु तुझें नांव बापा । कां हो अवकृपा केली मज ।
 द्रौपदीने केला जेव्हां तुझा धांवा । आलासी केशवा क्षणामाजी ।
 माझा तुज देवा आला हो कंटाळा । आळ हा घातला मजवरी ।

समजले मज होते तुझे मर्नी । नसावी हे जनी पांडुरंगा करितां कामधंदा तुज आला शीण । कंटाळले मन देवा तुझे कासयासी बोल ठेवूं तुज देवा । प्रारब्धाचा ठेवा फळा आल आतां एक माझी हेचि विनवणी । भेट चक्रपाणि एक वेळां न मागें मी कांहीं देवा तुज आतां । पायां पै अनंता ठाव देई ऐकुनियां ऐसी जनीची विनवणी । आले चक्रपाणि धांवोनियां जनीच्या सांगाते होते राजदूत । नेलीसे त्वरित शुलापाशी जनीने तो शूल पाहातां नयर्नी । अकस्मात् पाणी झाले त्याचें शस्त्रे जीं कां होतीं राजदूतां करीं । विरालीं तीं सारी पाणी झाले विठोबाने तेव्हां आलिंगिली जनी । म्हणे माय बहिणी श्रमलीसी जनी म्हणे देवा तूं पाठीसी असतां । नाहीं भय चिंता आम्हालागी श्रुत झाली वार्ता राजया लागोनि । शूलासुद्धां पाणी शस्त्रे झालीं समजले तेव्हां तयाचे अंतरीं । जनीला श्रीहरी सांभाळितो चला जाऊं आतां जनीच्या दर्शना । सिद्ध झाली सेना पाय चाली क्षमा करीं माते आमुचे अन्याय । कृपा दृष्टी पाहें आम्हांकडे देऊनियां वस्त्रे भूषणे जनीसी । गेला आश्रमासी राजा तेव्हां समजले तेव्हां पंढरीच्या लोकां । जनीचा हा सखा पांडुरंग जनीचे अभंग लिहीत नारायण । करिती श्रवण साधुसंत धन्य तेचि जनी धन्य तिची भक्ति । नामदेव स्तुति करीतसे

६३४. सोयरिक सांडिली सर्वाची । जोडी केली विठ्ठलाची लोभ सांडिला सर्वाचा । संग धरिला विठोबाचा जालों निधडा निःशंक । गायनाचें कौतुक प्रेमभरित सर्वदा । मुखीं नाम हरि गोविंदा ऐसा सर्वकाळ गाय । भावें विठोबांचे पाय नामा म्हणे ऐके हरी । दासी जनीची वाट करी

संत सांवता माळी समाधी, श्रीक्षेत्र अरण, जि. सोलापूर
आषाढ वद्य चतुर्दशी

६३५. धन्य ते अरण रत्नाची खाण। जन्मला निधान सांवता तो। १।
सांवता सागर प्रेमाचा आगर। घेतला अवतार माळ्या घरी। २।
धन्य त्याची माता धन्य त्याचा पिता। सांठविला दाता त्रैलोक्याचा। ३।
नामा म्हणे त्याचा जन्म मुफळ झाला। वंश उद्धरिला माळियाचा। ४।

वरिल कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताई,
एकनाथ, नामदेव, तुकाराम हे भजन करावे. पारंपारीक आरती म्हणावी.

“संत राका कुंभार जीवन”

६३६. कुंभार तो राका कांता त्याची बंका। कन्या नाम वंका तिधे जण। १।
पंढरीक्षेत्रांत राहतां आनंदे। वाचे गोविंद आळविती। २।
करिती आपुला स्वकर्म व्यवहार। वाचे निरंतर रामनाम। ३।
घडोनि भाजणे ठेविली घरांत। व्याली डेरियांत मांजर ते। ४।
न देखितां त्याने आवा तो रचिला। अग्नि तो लाविला तेचि वेळां। ५।
फिरुनि मांजर घरासि ते आली। नाहीत ती पिल्ली डेरा तोही। ६।
आव्यापाशी तेव्हां आली ती धांवत। आरडत फिरत भोवताली। ७।
पाहुनि राका समजला मर्नी। आहा चक्रपाणि काय केले। ८।
जळो जळो माझा प्रपंच व्यवहार। नाही म्यां विचार केला देवा। ९।
करावया गेलों प्रपंचाचें हित। पापाचे पर्वत झाले माथां। १०।
अज्ञान ही बाळे जळतील आतां। धांव पंढरीनाथा येचि वेळां। ११।
पांडव ते रक्षिले लाक्षातें जोहरी। तैसी करी परि पिल्लियांसी। १२।
आगीमाजी तुवां प्रलहाद रक्षिला। अगाथ हें तुला काय झालें। १३।
रक्षीं यासी आतां येऊनियां अंगे। घेईन वैराग्य नवस हाचि। १४।
तिधांजणी तेव्हां त्यजिले अन्नपाणी। धांव चक्रपाणि लवलाहीं। १५।
तीन रोज झाले शांत झाला अग्नि। पाहाती उकलूनि आवा तेव्हां। १६।

सर्वस्व भाजणे भाजुनियां गेलीं । खेळताती पिल्लीं डेरियांत । १७ ।
 कच्चा असे डेरा नसे आंच त्याला । नवसास पावला पांडुरंग । १८ ।
 पाहती सकळ पंढरीचे लोक । अगाध कवतुक देवाजीचे । १९ ।
 आनंदोनी राका बोलवी ब्राह्मण । दिलें तें लुटून घर तेव्हां । २० ।
 वेंचुनियां चिंध्या लाविती ढुंगासी । भावें हृषिकेशी आळविती । २१ ।
 जाऊनियां वर्नी वेंचिताती काष्ठे । उदरापुरते विकिताती । २२ ।
 अखंड करिती नामाचा गजर । ध्यानी मर्नी वर रखुमाईचा । २३ ।
 बंका बोले बाई चंद्रभागे स्नाना । नामयाचि कन्या धुया आली । २४ ।
 बंका बोले बाई सिंतोडे येतील । ऐकूनियां बोले येरी तिसी । २५ ।
 जातीची कुंभार कामीक वैराग्य । घेतलेंसे सोंग कासियासी । २६ ।
 ऐकूनियां बंका करीत उत्तर । बौद्ध अवतार पांडुरंग । २७ ।
 रडका हा नामा घेतलीसे आली । त्याने वनमाळी बोलविला । २८ ।
 अबोल हा देव बोलविला याने । काय थोरपण आले यासी । २९ ।
 वाढविली किर्ति जगांत डांगोरा । बोलविला खरा पांडुरंग । ३० ।
 चंद्रभागे तीरीं झाला वृत्तांत । श्रुत झाली मात नामयासी । ३१ ।
 नामदेव तेव्हां आले राउळासी । विनंति देवासी करूनी बोले । ३२ ।
 राका कुंभारानें घेतलेंसे वैराग्य । कांहो केला त्याग संसारीचा । ३३ ।
 बोले पांडुरंग निष्काम हे भक्ती । दावितों प्रचिती तुजलागीं । ३४ ।
 विठ्ठल रखुमाई नामा असे संगे । आली तेव्हां तिघें वनाप्रती । ३५ ।
 रुक्मिणीने तेव्हां काढुनी कंकण । ठेविले झांकून काष्ठामाजी । ३६ ।
 राका बंका वंका वेंचिताती काष्ठ । आली अवचित तया ठायां । ३७ ।
 उचलितां काष्ठ देखिले कंकण । दिलें तें ढाकून तेचि वेळां । ३८ ।
 म्हणती याजलागीं विटाळ जाहला । न घेती तयाला म्हणोनियां । ३९ ।
 पाहुनी रुक्मिणी विस्मय करीत । निष्काम हे भक्त देखियेले । ४० ।
 बोले रखुमाबाई अहो पांडुरंगा । भेटावें श्रीरंगा याजलागीं । ४१ ।

नामा म्हणे देवा वंदितो मी चरण । धरा आलिंगून तिघांजणा । ४२ ।
 होती हे आवडी देवाजीचे चिर्ती । आलिंगिली प्रीती तिघेजण । ४३ ।
 राका बंका वंका वंदिती चरण । कांहो येणे केले देवराया । ४४ ।
 उष्णकाळ दिन श्रमली माझी आई । बैसा रखुमाबाई छायेखाली । ४५ ।
 ऐसी असे ज्याची देवावरी माया । करी त्यासी दया पांडुरंग । ४६ ।
 नामदेव बोले त्याचा मी हा दास । शरण तयास वारंवार । ४७ ।

संत जगमित्र नागा जीवन, श्रीक्षेत्र परळी, जि. बीड

समाधी कार्तिक शुद्ध एकादशी

६३७. परळी वैजनार्थी जगमित्र नागा । ध्यानीं पांडुरंगा आठवीत । १ ।
 सर्वाभूतीं त्यासी दिसे वासुदेव । नाहीं दुजाभाव त्याचे मर्नी । २ ।
 निंद्य आणि वंद्य लेखितो सारिखे । पाहे ब्रह्मरूप सर्वत्रांसी । ३ ।
 रात्रंदिवस करी हरीचें भजन । सुखें आनंदाने राहतसे । ४ ।
 सज्जन हे त्यासी बहुत मानिती । दुर्जन द्वेषिती त्याजलागी । ५ ।
 परि त्याचे चिर्ती वाटेना हें दुःख । मानी प्रेमसुख आनंदाने । ६ ।
 दुर्जनांनी त्याच्या घरासी तो अग्नि । लाविला येऊनि रात्रीमध्ये । ७ ।
 अग्नि मोठा तेव्हां प्रदिप तो झाला । वृत्तांत कळला सज्जनांसी । ८ ।
 धांवुनी ते आले पाहती नयनी । कांहो चक्रपाणि ऐसें केले । ९ ।
 तुजवीण कोण राखे यासी आतां । धांव तूं अनंता येचि वेळां । १० ।
 पांडव राखिले लक्षांतून जोहरी । तैसी करीं परी नागयासी । ११ ।
 येथे नाहीं देवा कोणाचा उपाय । घालीं आतां घाय पांडुरंगा । १२ ।
 प्रलहाद रक्षिला अग्नि तो माझासी । तैसी करीं परी त्यासी आतां । १३ ।
 ब्रीद हें सांभाळीं आपुले अनंता । राखीं आतां भक्तां आपुलिया । १४ ।
 ऐकोनियां स्तुति आले नारायण । शांत झाला अग्नि तेचि वेळां । १५ ।
 स्वस्थ असे नागा आनंदाने सुखें । पाहती सर्वलोक परळीचे । १६ ।
 सज्जन संतोष अंतरीं मानिती । धांवण्या श्रीपति धाविन्नला । १७ ।
 दुर्जनांचीं तेव्हां तोडे जाहलीं काळीं । साहा वनमाळी भक्तालागी । १८ ।

चाहुर एक भूमी इनाम त्या दिली। पत्रिका लिहिली त्याच्या नांवे। १९।
 ग्रामवासी त्यासी पिकवुनी धान्य। देती तें नेऊन नाग्या घरी। २०।
 वारसीक नेम चालविती लोक। आला नवा एक अंमलदार। २१।
 करोनि पाहणी मागतसे सारा। नायके विचारा कोणाचिया। २२।
 तयासी उत्तर करिती ग्रामवासी। नवसिले देवासी सर्वत्रांर्नी। २३।
 जगमित्र नागा हरिचा तो भक्त। सांगती वृतांत त्याजलागी। २४।
 याचे मर्नी नाहीं कांहीं दुजा भाव। सर्वाभूर्ती देव पाहतसे। २५।
 कृपावंत असे यासी चक्रपाणि। नका तुम्ही मर्नी आणूं दुजे। २६।
 मनामाजी त्याने केला तो विचार। पाहूं चमत्कार याचा आतां। २७।
 जगमित्र नागा त्याने बोलाविला। बोलता त्या झाला सुभेदार। २८।
 आमुचिया घरी मुलीचे तें लग्न। व्याघ्राचे कारण असे आम्हां। २९।
 घेऊनियां आतां यावा तुम्ही व्याघ्र। म्हणवितां जगमित्र पाहूं कैसे। ३०।
 व्याघ्रस्त्रूप असे माझा नारायण। येतों मी घेउनी आतांची हो। ३१।
 आनंदानें नागा नियाला तेथुनी। आला असे वर्नी अरण्यांत। ३२।
 धांवुनियां तेथें आले पांडुरंग। पुसतसे अंगे त्याजलागी। ३३।
 कोर्टे जासी बापा घोर अरण्यांत। भय असे तेथें श्वापदांचे। ३४।
 मारतील तुज फिर तूं माघारी। येरु म्हणे हरि रक्षीं आम्हां। ३५।
 सुभेदार माझा असे परम मित्र। पाहिजे हा व्याघ्र त्याजलागी। ३६।
 येरु म्हणे सुभेदार आहे नष्ट। काय त्याची गोष्ट ऐकसी तूं। ३७।
 तया चांडाळासी वधितों मी आतां। झाला तो बोलतां जगन्मित्रा। ३८।
 तूंचि हा चांडाळ बोलसी या गोष्टी। नको करूं कष्टी मित्र माझा। ३९।
 जाय तूं वाटेने आपुल्या या आतां। होतसे बोलतां उशीर मज। ४०।
 व्याघ्र तेचि वेळां जाहले नारायण। धरी आलिंगुनी नागा त्यासी। ४१।
 गळां त्याचे तेव्हां बांधिले अंगवस्त्र। घेऊनियां व्याघ्र आला नागा। ४२।
 भयांभीत झाले तेव्हां ग्रामवासी। लावियेल्या वेसी गांवीचिया। ४३।

ग्रामवासी यांनी लावियेले द्वार। करी सुभेदार विचार तेव्हां । ४४।
 करीत गर्जना भयानक व्याघ्र । कांपती थरथर सकळ लोक । ४५।
 जगमित्र नागा आला वेसीपाशी । उघडा द्वारासी हांका मारी । ४६।
 ऐकोनियां कोणी न देती उत्तर । मोडियेले द्वार व्याघ्रानें तें । ४७।
 प्रवेशला नागा सुभेदार घरी । हांका त्यासी मारी यावें आतां । ४८।
 करा कार्य सिद्धि घेऊनियां व्याघ्र । हांका वारंवार मारीतसे । ४९।
 द्वारपाळ त्याचे नुघडिती द्वार । मोडोनिया व्याघ्र शिरे आंत । ५०।
 करीत गर्जना आपटूनि पुच्छ । जाहले भयाभीत सकळ लोक । ५१।
 सुभेदार होते जया मंदिरांत । व्याघ्र नागा आंत गेले दोघे । ५२।
 सुभेदार बोले द्वाराचे आंतून । देई जीवदान मज आतां । ५३।
 पतीत मी पापी तुझा शरणागत । होई कृपावंत जगमित्रा । ५४।
 कर जोडोनियां करितों विनंती । अज्ञानाची भ्रांति झाली मज । ५५।
 वारंवार तुज घेतों लोटांगणी । देई बा सोडोनी वर्नी व्याघ्र । ५६।
 कृपावंत साधु वर्णिताती वेद । करीं अपराध क्षमा माझा । ५७।
 ऐकोनियां व्याघ्र गर्जना करीत । भक्षावया धांवत त्याजलागी । ५८।
 जगमित्र नागा अवरीत त्यासी । चाल तूं वनासी मायबापा । ५९।
 घेऊनियां व्याघ्र चालिला जगमित्र । पाहती सर्वत्र लोक तेव्हां । ६०।
 भक्तांनीं जिंकिला भाव बळे देव । घालीतसे धांव संकर्टी तो । ६१।
 संतांचा महिमा न वर्णवे कांहीं । जाहला लीन पायीं नामदेव । ६२।

संत नरहरी सोनार, समाधी महाद्वार मार्ग,

श्रीक्षेत्र पंढरपूर माघ वद्य तृतीया

६३८. हा हा: कार झाला मानवा दानवी । ऋषि वृंदी पाही देवादिकी । १।
 नरहरी बैसला हरि कटि स्थांनी । पाहती लोचनी संत मेळे । २।
 खुणा खुण व्यक्ति खुणाचे ते अव्यक्त । संत ते भाषिक एकसरा । ३।
 नामा म्हणे तेव्हां होतो मी जवळी । नरहरी वनमाळी एक झाला । ४।

६३९. देवाचे समोर नरहरी सोनार। हृदयी निरंतर हरिहर। १
पार्थीव संवत्सरे बारासे सात। उगवला दिवस सोमवार। २
नरहरी दोन प्रहरी देवाचे कटीशी। माघ वद्य तृतीयेसी बैसलासे। ३
नामदेव म्हणे नरहरी महाद्वारी। नामाचे गजरी गुप्त झाला। ४
वरील कडवे म्हणून पुष्पवृष्टी करावी. निवृती, जानदेव, सोपान, मुक्ताई,
एकनाथ, नामदेव, तुकाराम हे संतभजन करावे. पारंपारीक आरती म्हणावी.

६४०. संत समागमें चाले दलभारू। आशा तृष्णा देशधडी अहंकारू। १
दुम दुम दुम दुम भेरी वाजे। आले अयोध्येसी श्रीरघुनाथ राजे। २
भक्तभद्रजाती दोही बाहीं चालत। विष्णुदास नामा कीर्ति वाखाणित। ३

६४१. पैल आला रामराणा। लंका दिधली विभीषणा। १
नळनीळ जांबुवंत। मध्यें चाले रघुनाथ। २
मार्गे वानराचे थाट। पुढे गर्जताती भाट। ३
केला अयोध्या प्रवेश। म्हणे नामा विष्णुदास। ४

◆ गुढीपाडवा अभंग ◆

६४२. आनंदु वो माये नगरी उत्सावो। आजि येईल रामरावो॥
मोतिया तांदुळ कांडिती बाळा। गाती वेळोवेळा रामचंद्र॥
अंजिक्य जिकोनि आले कौसल्यानंदन। धन्य आजि दिन सोनियाचा॥
कनक दंड चवज्या ढळताती राम। विष्णुदास नामा गुढीयेसी॥

गुढी उभारून पूजन करून हा अभंग व युगे अट्ठावीसे आरती म्हणावी.

◆ श्री मत्स्य जयंती, चैत्रशुद्ध तृतीया ◆

६४३. मीनरूप झाला प्रथम तो हरी। ज्याचा चराचरी वास होता। १
मार्केडेयालागी दाखविली माया। वटपत्री तया रूपासी हो। २
बाळमुकुंदाने स्वरूप दाविता। श्वासोळ्हास घेता चौदाकल्प। ३
पाहोनिया माया अंतरी निमाला। घाबरा तो झाला ऋषिराज। ४
आश्वासून तया दाखविली माया। धन्य देवराया नामा म्हणे। ५

‘युगे अट्ठावीसे’ व ‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती म्हणून उपसंहार करावा.

“ मर्यादा पुरुषोत्तम प्रभु श्री रामचंद्रांचा जन्मकाळ ”

चैत्र शुद्ध नवमी, माध्यान्ही, खालील अभंग म्हणावे.

६४४. देवांगना हाती आणविला श्रृंगी। यज्ञ तो प्रसंगी आरंभिला। १।
विभांडिका क्रोध आला असे भारी। अयोध्ये भीतरी वेगी आला। २।
राजा दशरथ सामोरा जाऊनी। अति प्रिती करूनी सधे नेला। ३।
पुत्र स्नुषा दोन्ही देखता नयनी। आनंदला मनी नामा म्हणे। ४।

६४५. आनंदोनी म्हणे राया धन्य केले। इच्छिले सोहळे पुरवीन। १।
यज्ञाचा आरंभ करी लवलाहा। पुसोनी आचार्या वसिष्ठासी। २।
सर्व क्रषिजन मिळाले सकळ। मंत्राचा कल्लोळ करिताती। ३।
नामा म्हणे श्रृंगी मुख्यत्वे शोभला। यज्ञ आरंभिला तेव्हा तेणे। ४।

६४६. आरंभिला यज्ञ संतोष सर्वत्र। आनंदे नगर दुमदुमीत। १।
यज्ञ नारायण संतोष पावला। प्रत्यक्ष तो आला कुंडातुनी। २।
पायस ते पात्र घेऊनिया करी। श्रृंगीस झाडकरी बोलतसे। ३।
विलंब करीता विघ्न वोढवेल। सत्वर वहिला भाग करा। ४।
नामा म्हणे देव येईल पोटासी। ऐसे गुज त्यासी अग्नी सांगे। ५।

६४७. कुलगुरु वसिष्ठ सांगे नृपवरा। असती गरोदरा तुझ्या कांता। १।
धर्मशास्त्र ऐसें डोहळे पुसावे। त्यांचे पुरवावे मनोरथ। २।
ऐकोनियां ऐसें आनंद मानसी। कैकयी सदनासी जाता झाला। ३।
मंचकीं बैसली होती ते पापिणी। देखतां नयनी पहूडली। ४।
सुंदरपणाचा अभिमान मनी। त्यावरी गर्भिणी नामा म्हणे। ५।

६४८. राया म्हणे इच्छा तुझ्ये मानसी। डोहळे मजसीं सांग आतां। १।
येरी म्हणें ऐसें वाटतसे जीवा। कनिष्ठासी द्यावा राज्यपट। २।
ज्येष्ठासी धाडावें दुरी दिगंतरा। नये समाचार त्याचा आम्हां। ३।
जनांत हें निंद्य वेदबाहा कर्म। करितां अर्थं पाप बहू। ४।

माड्यिये मस्तकीं ठेवावा हा दोष । तुम्हांकडे लेश नाहीं नाहीं । ५ ।
 निंदितील जन मज वाटे सुख । ऐकतांची दुःख राया झाले । ६ ।
 वृश्चिकाचे पेंवी तक्षक पडत । घालिताती घृत अग्निमुखीं । ७ ।
 ऐशी व्यथा होय नामा म्हणे त्यासी । उठिला त्वरेसी तेथूनियां । ८ ।

६४९. येतसे दशरथ सुमित्रामंदिरी । देखतां सामोरी येती झाली । १ ।
 न माये आनंद तियेचे मानसीं । ठेवी मस्तकासी चरणांवरी । २ ।
 घालोनि आसन प्रक्षाळी चरण । सर्वांगीं लेपन तीर्थोदकें । ३ ।
 गंध धूप दीप पुष्पांचिया माळा । अर्पूनी तांबुला उभी राहे । ४ ।
 कैकयीचें दुःख विसरला राव । पाहोनियां भाव सुमित्रेचा । ५ ।
 होती जे डोहळे तुझिये मानसीं । सांग मजपाशीं पतिव्रते । ६ ।
 प्राणनाथा ऐसे वाटतसें जीवा । वडिलांची सेवा अहर्निशीं । ७ ।
 आवडे हें ऐक नावडे आणिक । द्यावें मज एक हेंचि आतां । ८ ।
 ऐकतांचि ऐसे कांतेचें वचन । आनंदे निमग्न मन होय । ९ ।
 घेऊनियां हातीं रत्नाचें भूषण । टाकी औंवाळून नामा म्हणे । १० ।

६५०. दशरथ राजा उठिला तेथुनी । कौसल्ये सदर्नीं जातां झाला । १ ।
 पाहातसे दृष्टी तेव्हां श्रावणारी । न माये अंतरीं तेज तिचे । २ ।
 तुझिये मानसीं होती जे डोहळे । सांग वो वेल्हाळे मजपाशीं । ३ ।
 उदरांत असे भक्तांचा कैवारी । तेथें कैंची उरी देहभावा । ४ ।
 सदा समाधिस्थ रामरूप झाली । कौसल्या माउली नामा म्हणे । ५ ।

६५१. न बोलेची कांहीं इसीं काय झाले । भूतें झडपिले निश्चयेसी । १ ।
 माड्यिये अदृष्टीं नाहीं हा नंदन । म्हणोनियां विघ्न ओढवले । २ ।
 निवारी हें दुःख वैकुंठनायका । रक्षीं या बाळका सुदर्शने । ३ ।
 तुझा मी किंकर आजी अंबुजाक्षा । द्यावी मज भिक्षा हेंचि आतां । ४ ।
 नामाचा उच्चार ऐकतांचि कानीं । नेत्र उघडोनि पाहती झाली । ५ ।

राजा म्हणे कांहो ऐसी हे अवस्था । कांहो भ्रम चित्ता झाला असे । ६ ।
विश्वाचा मी आत्मा स्वर्ये असे राम । मजमाजी भ्रम कैंचा असे । ७ ।
अवतार महिमा वाणी वेद माझा । सुरवरांच्या काजा नामा म्हणे । ८ ।

६५२. रावणे हे केले लग्नामाजी विघ्न । असे किं स्मरण तुजलागी । १ ।
आणी रे धनुष्य मारीन रावणा । लंका विभिषणा दर्दैन मी । २ ।
अंगद सुग्रीव जांबुवंत वीरा । हनुमंत पाचारा लवकरी । ३ ।
टाकोनि पर्वत बुजवारे सागरा । पायवाट करा जावयासी । ४ ।
लंके पुढे मोठे माजवीण रण । तोडीन बंधन सुरवरांचे । ५ ।
विश्वामित्र याग नेईन मी सिद्धी । मारीन कुबुद्धि दोघांजणां । ६ ।
खर दूषणांचा घेर्दैन मी प्राण । धनुष्य मोडीन भुजाबळे । ७ ।
ध्याती मज त्याची बहुत आवडी । न विसंबे घडी त्यासी एक । ८ ।
बोलिला वाल्मिक तैसेंचि करीन । वर्तोनि दावीन नामा म्हणे । ९ ।

६५३. परब्रह्म पूर्ण आले माझे घरी । न कळे अंतरी नृपाचिया । १ ।
करी ती बडबड होती भूत चेष्टा । पाचारा वसिष्ठा लवकरी । २ ।
येऊनि वसिष्ठ पाहे कौसल्येसी । नावरती त्यासी अष्टभाव । ३ ।
राजा म्हणे कैसे विपरीत झाले । वसिष्ठा झडपिले महाभूते । ४ ।
श्रावणवधाचे अघ नाहीं जलाले । दुजे हे निर्मिले प्रारब्धासी । ५ ।
ऐकतांचि हांसे सावथ होऊनि । बोलतसे झर्णी नामा म्हणे । ६ ।

६५४. विरंचीचा बाप क्षीरसागरवासी । ध्याती योगी त्यासी निरंतर । १ ।
परेहूनिपर वैखरीहूनि दुरी । कौसल्येचे उदरीं तोचि असे । २ ।
बोलियेले जे जे नव्हे असत्य वाणी । न येऊं दे मर्नी शंका कांहीं । ३ ।
माझें हे संचित धन्य धन्य आतां । पाहीन मी कांता लक्षुमीच्या । ४ ।
धन्य धन्य धन्य अयोध्येचे लोक । वैकुंठनायक पाहातील । ५ ।
धन्य पशुपक्षी श्वापदे तरूवर । राजा रघुवीर पाहातील । ६ ।
त्रैलोक्यांत धन्य तूचि एक नृपा । नामयाच्या बापा पाहशील । ७ ।

६५५. उत्तम हा चैत्रमास। क्रतु वसंताचा दिवस। १
 शुक्लपक्ष ही नवमी। उभे सुरवर ते व्योमी। २
 माध्यान्हासी दिनकर। पळभरी होय स्थीर। ३
 सुशोभित दाही दिशा। आनंद नरनारी शेषा। ४
 नाहीं कौसल्येसी भान। गर्भी आले नारायण। ५
 अयोर्नीं संभव। प्रगटला हा राघव। ६
 नामा म्हणे डोळा। पाहीन भुवनत्रयपाळा। ७

६ वे कडवे म्हणून पुष्पबृष्टी करावी. राम राम राम सीताराम सीताराम भज करावे. सुंठवड्याचा नैवेद्य द्यावा व वाटावा. पारंपारिक किंवा 'युगे अढावीसे व 'जन्मता पांडुरंगे' आरत्या म्हणाव्यात व उपसंहार करावा.

६५६. सुवर्णाचा शोभे मस्तकी मुगुट। हिरे घनदाट तथावरी। १
 विस्तीर्ण कपाळ व्यंकटा भृकुटी। टिळक लल्लाटीं केशराचा। २
 कमळाकार नेत्र आकर्ण शोभती। कुंडले झळकती कर्णी ज्याच्या। ३
 सरळ नासिक लावण्य मुखचंद्र। हनुवटी सुंदर राघवाची। ४
 कंठाचा आकार कंबुगीवा ऐसा। हृदयावरी ठसा द्वीजपद। ५
 सुकुमार सुरेख जयाचें उदर। ब्रह्मांडे अपार वसती जेथें। ६
 नाभीकमळीचा ब्रह्मा नेणे अंत। कडदोरा शोभत कर्टी ज्याच्या। ७
 दंडीं पेण्या करीं जडित मुद्रिका। पिवळा नेटका पीतांबर। ८
 केशराची उटी सरळ बाहुदंड। चिमणा कोदंड हातीं ज्याच्या। ९
 गर्जती नेपुरे कोमळ चरणी। वज्रांकुश चिन्हीं विराजीत। १०
 कौस्तुभ मुक्तमाळा रुळे वैजयंती। भ्रमर भुलती नामा म्हणे। ११

६५७. सांगताती दाया। तुम्हां पुत्र झाला राया। १
 ऐकतांचि ऐसे कानी। हर्ष न समाये मनी। २
 उठा उठा हो त्वरेसी। पाचारावे वसिष्ठासी। ३
 ब्राह्मणासी पाचारा। सांगा सर्व नारीनरा। ४

फोडा फोडा रे भांडारे । आणवा गाईचीं खिल्लारे । ५ ।

उभवा उभवा रे गुढी । सोडा वस्त्रांचीं गाठोडीं । ६ ।

झाडोनियां टाका खडे । घाला केशराचे सडे । ७ ।

नामा म्हणे भूमंडळा । स्वामी माझा पहा डोळा । ८ ।

६५८. अनंत ब्रह्मांडे जयाचे उदरीं । ध्यातसे त्रिपुरारी अहर्निशी । १ ।

पाहातसे मुख दशरथ त्याचें । भाग्य मी तयाचें काय वर्णु । २ ।

गंध पुष्प वस्त्रे अर्पोनियां द्विजां । समभावे पूजा सकळांसी । ३ ।

साखरेच्या गोण्या घाली हत्तीवरी । धाडीं घरोघरीं नामा म्हणे । ४ ।

६५९. करितसे सान अजाचा बालक । वस्त्रे अमोलिक परिधान । १ ।

लावोनियां भाळीं कस्तुरी केशर । करी नमस्कार वसिष्ठासी । २ ।

पुण्याहवाचनीं बैसे दशरथ । त्रिभुवनीं समर्थ तूंचि एक । ३ ।

वेदमंत्र घोष करिती ऋषेश्वर । पुष्पे सुरवर वरूषती । ४ ।

आणिती आहेर अयोध्येचे जन । करिती गायन गायक जे । ५ ।

नाचती अप्परा वाजती नगारे । वाजंत्री तुतारे भोंवारे ही । ६ ।

गुलालाची धूम रंग वस्त्रावरी । बंदीजन द्वारीं गर्जताती । ७ ।

नामा म्हणे इंद्रे पाहोनियां सभा । नाहीं ऐसी शोभा चिर्तीं म्हणे । ८ ।

६६०. बाई कशाच्या नवबता । पुत्र झाला दशरथा । १ ।

चला चला तेथें जाऊं । कौसल्येचें बाळ पाहूं । २ ।

नवसें बहुत । तिशीं पावला भगवंत । ३ ।

ध्या गे ध्या गे त्वरें वाण । झाबले टोपडे पेहरणा । ४ ।

करूनि शृंगारा । येती राजयाच्या घरा । ५ ।

पाहतां सुकुमार सांवळा । लवूं विसरला डोळा । ६ ।

सार्थक जन्माचें । नामा म्हणे झाले त्यांचे । ७ ।

६६१. वस्त्रे अलंकार दिली सुवासिनी । लेवविली लेणी आनंदाची । १
 पुत्राचा सोहळा आयोध्येत होता । राजा दशरथ धन्य धन्य । २
 भांडारी येऊनि करिती प्रार्थना । द्विजांसी दक्षणा काय द्यावी । ३
 जया लागे जितुके तितुके त्याने घ्यावे । तुम्हीं न रहावे उभे येथे । ४
 धांवताती तेव्हां विप्र सकळिक । एकावरी एक पडताती । ५
 करूं नका घाई सर्वासी पुरेल । न राहे दुर्बळ यांत कोणी । ६
 नामा म्हणे ऐसे धन वाटी राजा । सुखी केल्या प्रजा सकळीक । ७

६६२. ब्राह्मणांची इच्छा पूर्ण झाली तेव्हां । आशिर्वाद तेव्हां वदताती । १
 कल्पकोटी यासी नाहीं नाहीं भय । सकळांचे ध्येय हेंचि असे । २
 तपाचिया राशी जाहल्या बहुता । म्हणोनियां सुत झाला तुज । ३
 तथास्तु म्हणोनि जोडीत अंजुळ । पायांवरी भाळ नामा म्हणे । ४

६६३. बाई कौसल्येचा पुत्र । दिसे सर्वाही विचित्र । १
 ऐसे वाटे माझ्या चिन्तीं । प्रगटली विष्णुमूर्ती । २
 झाणीं होईल या दृष्ट । मोडताती कानीं बोट । ३
 तिच्या भाग्ये असो सुखी । नामा म्हणे सर्वामुखी । ४

६६४. धन्य ते संसारी पवित्र ते वाणी । अखंड उच्चारणी रामनामा । १
 तयांचीच एक सरली येरझार । उतरले पार भवनदी । २
 वधोनी ताटीका सुबाहुही देख । सिद्धि नेला मख कौशिकाचा । ३
 पहावया यावे स्वयंवर सीतेचे । आले जनकाचे पत्र तेथे । ४
 मारगीं चालतां ब्रह्मीयाची बाळा । उद्धरली शिळा पदरजे । ५
 मोडील धनुष्य तया हें देईन । केला होता पण जनकाने । ६
 रावणादि राजे आले थोर थोर । त्यांचा उतरला नूर पाहतांची । ७
 अहर्निशीं जया ध्यानीं ध्याय भोळा । तो उठला सांवळा बाप माझा । ८
 सुरां असुरां असाध्य ऐसे तें प्रचंड । ती ठायी कोदंड मोडियले । ९
 पाहोनि ऐसे नामा म्हणे बळ । सीता घाली माळ रघुवीरा । १०

६६५. गुंडाळिल्या जटा तोचि माथा फेटा । गोजिरा गोमटा रामचंद्र । १ ।
 वैकुंठींचा राजा म्हणवितो योगी । दावावया जर्गी योग करी । २ ।
 आकर्ण लोचन हातीं चापबाण । वल्कले भूषणे नेसोनियां । ३ ।
 पितृवचनालागी मानोनि साचारी । झाला पादचारी वर्नी हिंडे । ४ ।
 देवांचिया कार्जीं ठेवोनियां निज । सर्वापरी सज्ज झाला अंगे । ५ ।
 नामा म्हणे त्याचें न कळे कौतुक । आपुलिया सुख वाढावया । ६ ।

« सीताशुद्धि »

६६६. हनुमंत गेला सीताशुद्धिलागी । लंका मध्यभागी घेऊनियां । १ ।
 माता जानकीच्या करीत शुद्धीसी । हिंडे गृहदेशीं राक्षसांच्या । २ ।
 न देखे तो सती सीतादेवीमाया । अकस्मात तया वनामाजी । ३ ।
 शिंसीवावृक्षाचे असे तळवटीं । समीप निकटीं राक्षसींचे । ४ ।
 न चले उपाय कांहीं तो बोलाया । स्मरे रामराया तयेकाळीं । ५ ।
 श्रीरामें मुद्रिका दिली होती संगे । तयासी अव्यंग सोडावया । ६ ।
 वृक्षाचिया माथां बैसोनियां बळी । देत करकमळीं सोडूनियां । ७ ।
 जानकी अवलोकी श्रीरामाची मुद्रा । कोठोनी कर्पींद्रा आणलीसे । ८ ।
 सुखी रामराणा कवणिये वना । माङ्गिया तूं प्राणा बोलें वेर्गीं । ९ ।
 ऐकोनि कर्पींद्र चरणासी वंदी । म्हणे रामचंद्र सुखी असे । १० ।
 सहितसौमित्र वनामाजी आहे । शुद्धीलागीं पाहे पाठविलें । ११ ।
 तुझेनि वियोगे रामराजा दुःखी । यालागीं तुज देखीं पाठविलें । १२ ।
 ऐकतांची वाणी करीत अक्रोशा । म्हणे राम कैसा सोडियेला । १३ ।
 नानापरी खेद आलाप करूनी । हा हा राम वाणी बोलतसे । १४ ।
 समीप जे होते रक्षपाळ बळी । ऐकोनि आरोळी दूर झाले । १५ ।
 तये संधीमध्ये हनुमंत खालौता । येवोनियां माता वंदितसे । १६ ।
 क्षुधाक्रांत भारी म्हणे काय खाऊं । सांगसी उपाऊ तरी येथें । १७ ।
 वनामाजी मेवा घेऊनियां कांहीं । क्षुधेसी ते पाही शांतवावी । १८ ।
 म्हणे सीता दूता रक्षपाळ होती । निरोध करिती तुजलागीं । १९ ।

म्हणोनियां पाहीं भूमीगत कांहीं । घेऊनि स्वदेहीं विश्रांतीसी । २० ।
 पडलें तें घेर्ई ऐसी आज्ञा पाही । वंदोनियां पार्यीं संतोषला । २१ ।
 करोनी उड्हाण वृक्षमाथां बैसे । उपडोनि झाडास हालवीत । २२ ।
 खालीं पाडी फळें तयांचे भोजन । करूनियां वन विध्वंसिले । २३ ।
 इक्षपाळ सारे मिळोनि कर्पींद्रा । धरावया सारा यत्न केला । २४ ।
 न चढे हातासी बहुबळ त्यासी । राक्षसां विध्वंसी हातपार्यी । २५ ।
 इक्षाचेनि घायें मारिले उपायें । ऐसी बळे सोय दाखवीत । २६ ।
 नंवूमाळी बागीं तया अधिकार । धांवोनि सत्वर रायापाशी । २७ ।
 गत ते घेऊनि आला तो धांवुनि । कपीराज वर्नीं आला एक । २८ ।
 यानें सर्व वन पाडिलें उपडोन । कोणाचा तो कोण कळेना हो । २९ ।
 जा करी आज्ञा धरा बांधा त्याला । मारा वानराला वेगीं जारे । ३० ।
 इक्तांचि वाणी भूपामुखींची हो । उठिले लवलाहो राक्षसगण । ३१ ।
 गावोनि वेढिला कपीराज राणा । धनुष्यासी बाणां लावुनियां । ३२ ।
 आरितां बाणासी न लागे कपिसी । तेव्हां युक्ति कैसी आरंभिली । ३३ ।
 झुनि फांसासी धरूं म्हणती त्यासी । नये तो फांसासी आटोपितां । ३४ ।
 रिती जरी बाहीं निधोनियां जातां । न चढे तो हातां कवणाच्या । ३५ ।
 थोर जरी फांसा होत तो लहान । जाय तो निधोन फाशांतुनी । ३६ ।
 लहान जरी केला तरी होतो थोर । फाशांचा विचार व्यर्थ करीती । ३७ ।
 शापरी झाले श्रमातुर भारी । कपि तो विचारी कार्य पुढे । ३८ ।
 इणोनि फांशांत पडे तो तेधवां । धरोनि वानरा नेती दूत । ३९ ।
 नमुख रावणे देखुनि कपीसी । करी कौतुकासी अपूर्व हो । ४० ।
 धीं नाहीं ऐसें स्वरूप देखिलें । येणे फार केले नाशालागीं । ४१ ।
 प्रत तूं कोण कवण कार्यालागीं । पातलासी वेगीं याच ठारीं । ४२ ।
 नर म्हणे आलों मूर्खीं रावणा रे । रामदूत खरे सीताशुद्धि । ४३ ।
 कोनि रावण म्हणे यासी जाळा । शेंपूट गुंडाळा अग्नि लावा । ४४ ।
 पीसी पुसिले मरण कोणी ठारीं । येरू पुच्छ दावी म्हणोनियां । ४५ ।

समग्र लंकेचीं आणोनियां वस्त्रे । कपीपुच्छ पुरे न होयची । ४६ ।
 तेव्हां राजधानी आणोनि वेष्टितां । परी तो पुरतां न होयची । ४७ ।
 तेव्हां तेल घाला म्हणे तो रावण । दूत ते धांवोन टाकिताती । ४८ ।
 लावुनि अग्निसी केला मोठा ज्वाळ । वानर तत्काळ उडाला हो । ४९ ।
 लंकेची ते केली सारी तेणे होली । सहित मंडळी राजघरे । ५० ।
 भुभुक्कार केला वानर उडाला । लंकेमाजी झाला प्रळय हो । ५१ ।
 अग्निचा उबाळा धुरानें दाटला । देखे कपि त्याला सुखरूप । ५२ ।
 मुखासी लागला पाहतांची डोळां । म्हणोनि तो झाला शामवर्ण । ५३ ।
 येवोनि लवलाहीं श्रीरामाते पाही । नमूनि सर्वही सांगितले । ५४ ।
 तेव्हां नामा म्हणे होतों मी जवळा । चरणकमळां ध्यात तेथें । ५५ ।

“रावण मंदोदरी संवाद”

६६७. मंदोदरी सांगे रावणाप्रती । स्वप्न देखिले म्यां मध्यरातीं ।
 नेणों वान्नर मिळाले किती । शिळा सागरु बांधिला । १ ।
 दोघे धनुर्धर वीर वान्नर । उतरोनि आले पैलसागर ।
 एकापरीस एक गा वीर । ते बडीवार बोलताती । २ ।
 नेणो त्याचा बळीया आला । लंकेभोवता वेढा घातला ।
 सभामंडप उडोनि नेला । जो केला त्रिकुटेसी । ३ ।
 लंकेभोवता रुधिराचा पूर । रणी पडिला कुंभकर्ण वीर ।
 तो तुमचा सखा सहोदर । निद्रा करी सा मास । ४ ।
 सत्य तुझीं छेदील दशशिरे । येणे रामे रणरंगधीरे ।
 लंका जाळोनि केली जोहरे । अंबरीं तुरे गर्जताती । ५ ।
 हे स्वप्न सत्य होईल जाणा । लंका दान बिभीषणा ।
 शरण जाई रघुनंदना । नामयाच्या स्वामीसी । ६ ।

६६८. विनंती करी मंदोदरी । परिसा स्वामी दशकंधरी । १ ।
 वांयां आणिली जानकी घरी । लाज झाली तिर्हीं लोकीं । २ ।

मज पाहातां हे विवसी। क्षय आणिली कुळासी। ३।
 अभिलाषितां पर सती। हे तो नव्हे राजनीती। ४।
 कोण आमुचा हितकरू। सांगे निर्मळ विचारू। ५।
 नामया स्वामीसी शरण जावें। स्वहित आपुले करावें। ६।

६६९. ज्यातें ध्यानीं ध्याती योगी। तो मज येतो भेटीलागीं। १।
 तथा रामासी विन्मुख होणे। जळो जिणे लाजिरवाणे। २।
 ब्रतें तपें ज्या साधिती। तो मज नित्य ध्यातो चिर्ती। ३।
 जो अगम्य वेद पुराणां। तो मज येतो समरंगणा। ४।
 नामया स्वामीच्या दर्शने। मग कॅचि भवबंधने। ५।

६७०. मंदोदरी करी विनंती। परिसा स्वामी लंकापती। १।
 सोडा रामाची अंतुरी। जंव तो राम आहे दुरी। २।
 उदकीं तारिले पाषाण। हा तो प्रताप नव्हे सान। ३।
 झाला बिभीषण शाहाणा। देखोनि तुमच्या दुश्चिंतपणा। ४।
 जाउनि रामासी भेटला। मृत्युपासूनि सुटला। ५।
 नामयास्वामी रघुनंदन। वेगीं करावा प्रसन्न। ६।

६७१. तेहतीस कोटीची केली सोडवण। तो हा राम जपून धरा वेगीं। १।
 राघवाचें नाम वाचेसी उच्चारा। निजाचा सोयरा रामचंद्र। २।
 सागरी ह्या शिळा तारिल्या अवलीला। ब्रह्मयाची बाळा उद्धरिली। ३।
 रावण कुंभकर्ण विदारिले बाणी। दिधली राजधानी शरणागता। ४।
 वाल्मिक भविष्य कथूनियां गेला। रामें पवाडा केला तिर्हीं लोकीं। ५।
 नामा म्हणे रामनाम हें दुर्लभ। शिव स्वयंभ हेंचि जपे। ६।

६७२. राम पिता सिता माता। लक्ष्मण सोयरा चुलता। १।
 तयांसी भेटों जाऊं आतां। चित्रकुटीच्या पर्वता। २।
 नामा म्हणे माझें गोत। चित्रकुटीं असे नांदत। ३।

६७३. काळे गोरे धनुवर्डे । ते चालताती रामापुढे । १ ।
 राम निळिये गुढारी । कनक दंड चवरे वरी । २ ।
 चला चित्रकुटी जाऊँ । राम दशरथाचा पाहूँ । ३ ।
 अयोध्ये केला अवतारूळ । राम नामया दातारू । ४ ।
६७४. गोरे सांवळे धनवटे । एक चालती एकापुढे । १ ।
 राम निळीये गुढारी । कनकदंड चौरे वरी । २ ।
 राम लक्ष्मण विजयी झाले । आनंदे अयोध्ये आले । ३ ।
 चंद्रगिरीचे तलवटी । राम सीतेसी झाली भेटी । ४ ।
 चंद्रगिरीं चला जाऊँ । राम दशरथी पाहूँ । ५ ।
 चंद्रगिरीं केला वास । म्हणे नामा विष्णुदास । ६ ।
६७५. महणसी विभिषण शाहणा । परि तो महा मूर्ख जाणा । १ ।
 काय तो रामासी भेटला । अवघा रामचि नाहीं झाला । २ ।
 राम दृष्टी देखतांची । पदवी न घेववेचि त्याची । ३ ।
 कोण हित केले तेणे । राम नाकळी चिंतने । ४ ।
 जरी तो झाला लंकापती । नाश पावेल कल्पांती । ५ ।
 नामया स्वामी तें जाणोन । अवघा रामचि होईन । ६ ।
६७६. श्रीराम सोयरा आला माझ्या घरा । दिधला म्यां थारा हृदयीं माझ्या । १ ।
 पावलों विश्रांति धालें माझें मन । न लगे आतां ध्यान शिकावया । २ ।
 ज्या साठीं हिंडणे जटामैन नम । धरिले तेणे ठाणे हृदयीं माझ्या । ३ ।
 योग याग तप करावें साधन । तोहि औंठीं जाण सदा वसे । ४ ।
 तीर्थयात्रा देव ज्यासाठीं करावे । तें ब्रह्म बरवें नांदे देहीं । ५ ।
 ब्रह्मचर्यादिक आश्रम साधावे । केली तया देवे देहीं वस्ती । ६ ।
 वेदशास्त्र पुराण ज्यासाठीं पठण । तो नांदे परिपूर्ण हृदयीं माझ्या । ७ ।
 ऐसा तो सज्जन जिवलग सांगाती । दिधली मज विश्रांति नामसंगे । ८ ।
 तैसें नव्हे ज्ञान फुटक्या हांडोन्याचे । धरूनियां साचे खोखा वाजे । ९ ।

स्वधर्मी विचार वेंचाचे अन्वयें। लाधले हे पाय गुरुकृपें। १०।
 अभंग भंगेना फोडितां फुटेना। गुरुकृपें जाणा प्राप्त जालें। ११।
 चावळी वटवट बोलणे बासर। हे तंब अवघे चार मर्कटाचे। १२।
 परनिंदा परद्रोहो करणे या संतांचा। जाळावी ते वाचा ज्ञान त्याचें। १३।
 न लगे सोंग धरणे देह ताप करणे। ऐसे निजध्यान हातां आलें। १४।
 नाम घेतां रूप हृदयीं बिंबलें। सर्वत्र देखिलें तेचि डोळां। १५।
 नाममंत्र बीज नाहीं जंववरि। केशव तंबवरि प्राप्त नाहीं। १६।
 नामाचे धारक ते केशवरूप देख। वैकुंठींचे सुख रूळे पायीं। १७।
 नामेविण ज्ञान नपूऱ्सक ऐसे। नातळती कैसे साधुसंत। १८।
 नाम तेंचि रूप रूप तेंचि नाम। नामरूपाभिन्न नाहीं नाहीं। १९।
 आकारला देव नामरूपा आलें। म्हणोनि स्थापिले नामदेवे। २०।
 नामापरता मंत्र नाहीं तो आणिक। सांगती ते मूर्ख ज्ञानहीन। २१।
 नामा म्हणे ज्ञान केशव केवळ। जाणती प्रेमळ भले भले। २२।

◆ श्री हनुमान जन्मकाळाचे अभंग ◆

चैत्र शुद्ध पौर्णिमा, खालील अभंग म्हणावेत.

६७७. देवांगना हाती आणविला श्रृंगी। यज्ञ तो प्रसंगी आरंभिला। १।
 विभांडिका क्रोध आला असे भारी। अयोध्ये भीतरी वेगी आला। २।
 राजा दशरथ सामोरा जाऊनी। अति प्रिती करूनी सधे नेला। ३।
 पुत्र स्नुषा दोन्ही देखता नयनी। आनंदला मनी नामा म्हणे। ४।

६७८. आनंदोनी म्हणे राया धन्य केले। इच्छिले सोहळे पुरवीन। १।
 यज्ञाचा आरंभ करी लवलाहा। पुसोनी आचार्या वसिष्ठासी। २।
 सर्व ऋषिजन मिळाले सकळ। मंत्राचा कल्लोळ करिताती। ३।
 नामा म्हणे श्रृंगी मुख्यत्वे शोभला। यज्ञ आरंभिला तेव्हा तेणे। ४।

६७९. आरंभिला यज्ञ संतोष सर्वत्र। आनंदे नगर दुमदुमीत। १।
 यज्ञ नारायण संतोष पावला। प्रत्यक्ष तो आला कुंडातुनी। २।
 पायस ते पात्र घेऊनिया करी। श्रृंगीस झडकरी बोलतसे। ३।

विलंब करीता विघ्न वोढवेल । सत्वर वहिला भाग करा । ४ ।
नामा म्हणे देव येईल पोटासी । ऐसे गुज त्यासी अग्नी सांगे । ५ ।

६८०. विभाग सत्वर वसिष्ठाने केले । राया बोलाविले संनिधची । १ ।
प्रथम तो भाग कौसल्येसी दिला । तेणे क्रोध आला कनिष्ठेसी । २ ।
येतांचि क्रोध विघ्न वोढवले । मुखी झडपिले पिंड घारी । ३ ।
आसुडोनि पिंड घारीन पै नेला । नामा म्हणे घातिला अंजनी करी । ४ ।

६८१. ऋषिमुख पर्वती ध्यानस्थ अंजनी । सांगतसे कानी खूण वायु । १ ।
तंव करी पिंड पडताचि सत्वर । भक्षी तो निर्धार स्मरणमात्रे । २ ।
शिव स्मरणे पिंड प्राशन पै केला । जन्मासी तो आला बळियारूद्र । ३ ।
नामा म्हणे जन्म पावतांचि बाळ । झाला असे काळ रविमंडळा । ४ ।

६८२. पिंड घारीने झडपिला । अंजनीने तो सेविला । १ ।
अंजनीच्या तपासाठी । महारुद्र आले पोटी । २ ।
चैत्र शुद्ध पौर्णिमेसी । सूर्योदय समयासी । ३ ।
महारुद्र प्रगटले । नामा म्हणे म्यां वंदिले । ४ ।

वरील अभंग म्हणून शेवटी पुष्पवृष्टि करावी. राम लक्ष्मण जानकी जय बोला
हनुमान की भजन करावे. सुंठवड्याचा नैवेद्य करावा. पारंपारिक आरत्या किंवा
‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती म्हणून उपसंहार करावा.

“ श्री भगवान परशुराम जयंती अक्षय्य तृतीया, माध्यान्ही ”

६८३. मारावया राजे ब्राह्मणाचे घरी । रेणुका उदरी अवतार । १ ।
करुनियां पृथ्वी निःक्षत्रिय बहुवेळां । दान ते सकळां विप्रां दिली । २ ।
खुंटविला चिरंजीव अद्यापि तो आहे । आत्मरूपीं पाहे निजानंदी । ३ ।
दाशरथी रामा समागम झाला । तेणे एक बाण दिला म्हणे नामा । ४ ।

अक्षय्य तृतीया ही पितृतिथी आहे. तेव्हा ब्रह्ममूर्ती संत व धन्य तोचि देश
हे ही अभंग म्हणावे व खालील आरत्या म्हणाव्या.

‘युगे अट्टावीसे’ व ‘जन्मता पांडुरंगे’ या आरत्या म्हणून उपसंहार करावा.

श्री नृसिंह जयंती वैशाख शुद्ध चतुर्दशी, सायंकाळी ६८४. दैत्य राजा थोर महा बळीवंत । जर्गी तो विख्यात हिरण्यकश्यप । १ । करूनियां तप तोषवी ब्रह्मया । मागे वर तया दैत्यराव । २ । वरदान मागे नसावा तो मृत्यु । कवणाचे हातु देव सुरां । ३ । गंधर्व मानव सकळांचे भय । नसावे तिळप्राय कवणोकाळी । ४ । दिवसां ना रात्रीं तिथीं हो नक्षत्रीं । अंतरिक्ष क्षितीं मरण नसो । ५ । घरीं राजधानीं चोहटा मंदिरीं । कवणे ते स्थळीं मृत्यू नसो । ६ । ऐसा वर मागे दिला ब्रह्म देवे । तपाचे स्वभावे तये काळीं । ७ । वर मागुनियां हरियले पद । देवांसहित इंद्र स्थानधृष्ट । ८ । तयेकाळीं देव लपोनियां हरी । स्तविती अंतरीं त्राहीं त्राहीं । ९ । देवराया आली कृपा ते समर्यां । म्हणे सर्व होई काळ्योगे । १० । तयाचे उदरीं भक्तराजराणा । प्रलहाद सुजाणा होईल तो । ११ । तयासी छळितां पावेल शासन । हाचि भरवसेन नेम आहे । १२ । नामा म्हणे देवे केले समाधान । आनंदे निमग्न आले स्थाना । १३ ।

६८५. ऐसे हो असतां देव खेळे मेळा । सहित गोपाळा चाल केली । १ । भय तें मानुनी स्त्री पाठवी माहेरा । होता तो उदरा भक्तराज । २ । अकस्मात् वाटे नारद भेटला । उपदेश केला दैत्यपत्नी । ३ । हरिमंत्र शुद्ध पडतां श्रवणीं । गर्भस्थ ते क्षणीं स्वहित मानी । ४ । आठवीत नाम हृदय गुफेत । काले तो प्रसूत होता झाला । ५ । आनंदे भरित मेदिनी भरली । राजा मात आली पुत्र झाला । ६ । भिकान्यासी दान सभायें करुनि । संतोषला मर्नी दैत्यभूप । ७ । देव होते करीत अनुष्ठान सिद्धी । झाला भक्तनिधी महाराज । ८ । स्वर्गी ध्वज उभे केले देवे सर्व । आनंदे वैभव संतोषोनि । ९ । ऐशापरी बाळ पावतां वृद्धीसी । पंच कर्म त्यासी संस्कार । १० । मग करवी त्याला विद्या अभ्यासाला । गुरु शुक्र झाला सांगावया । ११ ।

शंडामर्क नामे शिक्षेसी ठेविला । पढूं तो घातला कुमरवर । १२ ।
 समस्त ते बाळ पढती जें कांहीं । गुरुचे ते ठारीं भावयुक्त । १३ ।
 प्रलहादासी पूर्वीं गर्भवास झाला । उपदेश फळला नारदाचा । १४ ।
 त्याचि छंदे गात हरिनाम अंतरीं । वाचेमाजी हरि आठवीता । १५ ।
 गुरु वैरभाव सांगत हरीचा । न मानी तयाचा उपदेश । १६ ।
 समस्तां बाळकां सांगे हरिनाम । प्रेमे तो आपण वाखाणितो । १७ ।
 तेणे तीं लेंकुरें हरिरूप जपतांची । हरिरूप सार्चीं झालीं पाहा हो । १८ ।
 गुरु करी चिंता काय रायाप्रती । जाऊनि निगुती सांगों आतां । १९ ।
 आपण तो कांहीं न शिके बोलिले । समस्त लेंकुरें नाशियेलीं । २० ।
 जाऊनि हे मात रायासी निवेदी । कोप करूनि आर्धीं राजा बोले । २१ ।
 मग म्हणे आणा अधमासी येथें । गुरुराज पंथें नेत जात । २२ ।
 नाही कांहीं भय चिंतनीं हरीचे । आनंद करीत साचें चालिला तो । २३ ।
 नामा म्हणे ऐसा भक्तराज बळी । स्मरे वनमाळी हृदयांत । २४ ।
 ६८६. घेऊनियां गुरु आले राजसभे । वंदूनियां उभे सन्मुख तो । १ ।
 म्हणे काय पढसी तूं सांग । म्हणे लागूं वेगें हरीहरी । २ ।
 ऐकतां वचन बोले क्रोधावोनि । पापीयासी झणी नका येथें । ३ ।
 माझा जो वैरी तया आठवितो । कुळघात होतो ऐशानेचि । ४ ।
 म्हणूनि समुद्रीं नेऊनियां टाका । अर्गांत लोटा कां दुराचारी । ५ ।
 शस्त्रघाव वरी मारारे अधम । काळाग्नीते सम विष पाजा । ६ ।
 पर्वतावरी नेऊनियां टाका । प्राण याचा घ्या कां अवघे दूत । ७ ।
 राजआज्ञा होतां संकोचित दूत । राजा बोले त्यांते काय पाहतां । ८ ।
 दूरीं राजाज्ञेने धरूनि हो नेतां । मुखीं त्या अनंता आठवितो । ९ ।
 तयेकाळीं भक्त उभा निर्भय चित्त । काय हो करीत हरि माझा । १० ।
 नेऊनियां तिरा समुद्राचे पाहीं । म्हणती आतांही ऐक बापा । ११ ।
 येसु म्हणे हरि असे नारायण । तो मज लागून तारील हो । १२ ।

टाकितां उदकीं वरतीच राहे। म्हणती हा पाहें पोहतसे। १३।
 तेथुनि काढिला अग्नीत टाकीला। शीतळ हो झाला अग्नी स्पर्शै। १४।
 हरिदासा काय शक्ति हो जाळाया। म्हणोनियां पायां वंदितसे। १५।
 मुखीं हरिहरि उच्चार नामाचा। गर्जे भक्त साचा सर्वाठार्यी। १६।
 अग्नि तो शीतळ होतां मात राया। म्हणे जादु केली या दुर्जनाने। १७।
 विष हळाहळ करुनियां वाटी। नेऊनियां होटीं लाविताती। १८।
 भोक्ता नारायण म्हणोनियां प्याला। अमृत तो झाला प्रलहादासी। १९।
 पर्वत शिखरीं बैसऊनि खालें। लोटितां हो बोले सर्व सत्ता। २०।
 जळीं स्थळीं व्यापि आहे नारायण। तेथें काय होणे भय दुःख। २१।
 पडतांचि खालीं उठोनियां उभा। पाहतां हो सभा भय दुःख मानी। २२।
 म्हणे मारायाला शस्त्रधाय वरी। धांवोनियां चिरी महाबळे। २३।
 हाणितां शस्त्रानें न लगती कांहीं। मुखीं हरि पाही आठवीत। २४।
 म्हणे गजपार्यी बांधोनियां मारा। कुंजर ते आणा बोले राजा। २५।
 आणोनियां हत्ती घालीत हो वर। पाहे तो समोर विक्राळ सिंह। २६।
 दाहि दिगंतर उलंधुनी गेले। उपाय न चाले कांहीं त्यासी। २७।
 श्रमयुक्त झाला राजा कांहीं केल्या। भक्त राजा भला न ढळेचि। २८।
 नामा म्हणे भक्त निर्भय सर्वासी। काय हो तयासी उपेक्षी हरी। २९।

६८७. आघात न चले आणवी जवळी। म्हणे कोण बळी साहाकर्ता। १।
 कोर्टे राहतो कैसा कोण सांग। येऱु म्हणे वेग नाहीं कोर्टे। २।
 सर्वा ठार्यीं आहे व्यापुनी सगळा। नाहीं तो निराळा कोर्टे पाहतां। ३।
 जळीं काढीं आहे माझें अंतरंग। सखा पांडुरंग मायबाप। ४।
 ऐकतांचि बोल राजा कोपावत। म्हणे तो निश्चीत काढीं आहे। ५।
 सभास्तंभीं आहे संदेह तो काय। ऐकतां स्वयमेव उठीयला। ६।
 कोपोनिया लाथ मारीत स्तंभासी। करीत नादासी हरिरूप। ७।

भक्ताच्या वचना कोरडिया काढी । सत्य करी गोष्टी नारायण । ८ ।
 महानाद झाला त्रिभुवन भ्याला । गर्भपात झाला स्वर्गलोकी । ९ ।
 फुटों पाहे अंड बुडों पाहे क्षिती । ऐसी होती गति तये काळी । १० ।
 स्तंभ तो चिरला नरहरी देखिला । भयाभीत झाला राजा तेव्हां । ११ ।
 परी शूर क्षेत्री न टाकी धैर्यासी । घेऊनि खडगासी धांवियला । १२ ।
 धांबोनियां जातां धरिला तात्काळ । चिरीतां ते वेळ मांडीवरी । १३ ।
 नखें घाय केला हृदयीं चिरीला । काढी अंत्रमाळा पोटांतुनी । १४ ।
 रुधिर जिव्हेने चाटी करी शोष । भय बहु त्रासें उग्ररूपी । १५ ।
 मानव शरीर सिंहवदन हरी । गुरुगुर तो करी देवराव । १६ ।
 अवतार वेळा वैशाख मासी । चतुर्दशी संधीसी अर्धबिंब । १७ ।
 दिवा ना रात्रीं स्वाती नक्षत्रासी । प्रगटला ज्योतीसी दैत्यहर्ता । १८ ।
 घरीं ना मंदिरीं सभे ना बाहेरी । उंबरीयावरी मारीयेला । १९ ।
 शस्त्रानें न मरे ऐसा वर होता । म्हणोनि नखें त्याचा अंत केला असे । २० ।
 वर राखोनियां केला वध पाही । दासाची नवाई वाढवीत । २१ ।
 शब्द जो कां झाला प्रगटां रूप । तेणे अंतराळीं अमूप नाद भरे । २२ ।
 नक्षत्रे पडती भूमीं रिचवती । भयेंचि खालती आघात ते । २३ ।
 ब्रह्मांदिकां भय त्रास उपजला । धांऊनियां आला दर्शनासी । २४ ।
 सहित देवगण करीत स्तुतिसी । न होय शांतीसी कांहीं केल्या । २५ ।
 रमा पूर्ण माये आली ते समर्यां । तीसी ते वैभवी साहवेना । २६ ।
 तये काळीं देवीं प्रल्हाद प्रार्थिला । सन्मुख गेला उग्ररूप । २७ ।
 प्रेत टाकियेले शांतरूप झाला । प्रल्हाद पावला आनंदाते । २८ ।
 पाहतांचि बाळ वोसंगा घेतला । हातें कुर्वाळिला भक्तराज । २९ ।
 देव सुर राज्यीं बैसऊनि हरी । स्वरूप संहरी उग्रभाव । ३० ।
 राज्यीं बैसविला प्रल्हाद निजभक्त । केली जर्गी ख्यात नामा म्हणे । ३१ ।

६८८. अज्ञानबाळके तुझा हाकार केला । तेणे तये वेळां स्वर्ग भेदिला ।
 ऐकुनि तो धाविन्नला । अवो देवी खेचरे । १
 स्तंभी प्रगटलीसे हाक । कापिन्नले तिन्हि लोक ।
 भेणे पळती शंखादिक । आणि कैलास आंदोलले । २
 आली त्रिभुवन देवता । नाभी नाभीरे म्हणतां ।
 माझा प्रलहाद केउता । तो कवणे रे गांजिला । ३
 वदन पसरूनि विक्राळ । झरझरीत झरे लाळ ।
 नेत्र जैसे वडवानळ । शोषूं पाहे जळनिधि । ४
 संहार झाला नागकुळ । भ्याले अष्टहि लोकपाळ ।
 स्वर्गी सुटली खळबळ । अमरावर्ती इंद्रासी । ५
 मग दैत्याते पाचारित । लोह खण्खणा वाजत ।
 हाकीं अंबर गर्जत । तेणे कांपे मेदिनी । ६
 कवटाळुनि चहूं हातीं । विदारिले चपेटघातीं ।
 जैसा रुद्र प्रळयातीं । तैसा हरी दिसतसे । ७
 दैत्य न मरे कवणे परी । मग तो धरिला जान्हूवरी ।
 नखे उदर फाडुनि सत्वरीं । अस्थि चूर्ण केली या । ८
 मौजे नाचती देवता । मुक्ति दिली दैत्यनाथा ।
 नामया स्वामि वरदहस्ता । अभयदाता भक्तांसी । ९

६८९. वर्णविया रूप कांहीं स्फुर्ती देई । नरसिंह तूं होई साहाभूत । १
 मुख तें सिंहाचे शरीर मानवाचें । भयंकर देवाचें रूप असे । २
 अनंत भूषणे जडित बाहूचीं । गळां पदकाची थाटी बहू । ३
 केशर चंदन लावियले अंगा । अखंड श्रीरंगा देवाजीचे । ४
 नवनीत तुळशीचीं सुगंधित फुले । माळा गुंफियले चंपकाने । ५
 कांसे पीतांबर जडित सुंदर । कडदोरा अपार शोभिवंत । ६
 तोडर ब्रीदाचा विराजत भारी । आनंदला हरी नामा म्हणे । ७

६१०. अंबक्रषि रुक्मांगद । नारद महामुनि प्रल्हाद । १ ।
 मिळोनि सनकादिका भासू । पांडुरंगी हरि जागरू । २ ।
 शंख भेरी नादाकार । नादें गर्जत अंबर । ३ ।
 योगनिद्रेसी पहुडला । आदिपुरुष उपवर झाला । ४ ।
 देवी उतरोनी विमार्णी । आली क्षीरसागर भुवर्णी । ५ ।
 सुरवर वोळंगती जगन्निवास । गातो नामा विष्णुदास । ६ ।

 ६११. वैकुंठिहूनि धांवत आला । खांबा आड उभा ठेला । १ ।
 खांब गडगडिला गडगडिला । वीर नरसिंह पावला । २ ।
 पावला नामया स्वामी । जग उद्धरिलें याचे नार्मी । ३ ।

 ६१२. पहाहो कडकडिलें गगर्णी । भेणे कापते मेदिनी । १ ।
 तो देव दैत्यां अंतकु । होय भक्तांसी नायकु । २ ।
 भोजे प्रल्हाद नाचतु । नामया स्वामी रे अनंतु । ३ ।

 ६१३. तडक फुटला अंबरी । आला प्रल्हाद कैवारी । १ ।
 आला आला हांक देतु । सिंहनादें रे गर्जतु । २ ।
 दैत्यां दचकु नरहरी । नामया स्वामी नरकेसरी । ३ ।

 ६१४. निरंतर नाम जपे । पिता प्रल्हादास कोपे ।
 उदरा आला वैरिसूपे । म्हणवुनि धात्री त्रासिला । १ ।
 कोपे कोपला नरहरी । कवण तयारे सांवरी ।
 खटखटा वाजती दांतोरी । दैत्यावरी उठावला । २ ।
 हांक देऊनि अवचिर्णी । आंदोलली त्रिजगती ।
 समुद्रपाणी उसळती । उलथो पाहती गिरिवर । ३ ।
 सिंहवदन प्रगटला । मर्गजू अवचिता उठला ।
 भेणे वासुकी मोवाळला । गजबजिला पाताळी । ४ ।
 जैसा प्रल्यांत काळीचा मेघु । तैसा गडगडिला वेगु ।
 अरे मर्गजाच्या खांबीं सवेगु । क्षणामार्जी प्रगटला । ५ ।

केला भक्तांचा कुडावा। शिक लाविली दानवा।
नामयास्वामी वोळंगावा। नरहरि विसांवा भक्तांचा। ६।

६९५. भक्त प्रलहादाकारणे। वैकुंठींहुनि धांवणे। १।
नरहरी पातला पातला। महा दोषा पळ सुटला। २।
शंख चक्र पद्म गदा। ना भी ना भी रे प्रलहादा। ३।
दैत्य धरी मांडीवरी। नखें विदारी नरहरी। ४।
पावला गरुडध्वज। नामया स्वामी केशवराज। ५।

६९६. कायरे गडगडित दुमदुमीत। ब्रह्मकटाह उलथूं पहात। १।
तो देव आला रे नरहरी। आतां कवण सांवरी। २।
प्रलहादासी दिधलें जैत्य। हर्षे नामा गुढी उभारीत। ३।
वरील अभंग म्हणून पुष्पवृष्टि करावी. 'युगे अड्हावीसे' व
'जन्मता पांडुरंगे' आरती म्हणून उपसंहार करावा.

◆ श्री कुर्म जयंती, वैशाख शुद्ध पौर्णिमा व श्री बौद्ध जयंती ◆

६९७. मत्य कच्छ क्रोड मृग ते खुजट। जेथूनि प्रगट झाली रूपे। १।
तेचि ब्रह्म उभें भीवरेच्या तिरी। हात कटावरी ठेवूनिया। २।
मातृधाती हिंडे वनी जो रडत। चोर जार घात करी दृष्ट। ३।
दिगंबर अश्वारूढ खड्गाधारी। पृथ्वीचा जो करी ग्रास एक। ४।
नामा म्हणे मुंगी आदि ब्रह्मवरी। नाना अवतारी एकलाचि। ५।

६९८. मध्ये झाले मौन देव निजध्यांनी। बौद्ध ते म्हणोनि नांवे रूप। १।
पाखांडे बहुत कलिमाजी झाली। वर्णाश्रम सकळी बुडविले। २।
पापाचिया राशी जळतील नामी। निश्चय हरिनामी नामा म्हणे। ३।
दोन्ही प्रसंगी 'युगे अड्हावीसे' व 'जन्मता पांडुरंगे' म्हणून उपसंहार करावा.

◆ पूर्णब्रह्म अवतार भगवान् श्रीकृष्ण कथामृत ◆

६९९. लंबोदरा तुझा शोभे शुंडांड। करीतसे खंड दुश्चिन्हांचा। १।
चतुर्थ आयुर्धे शोभताती हाती। भक्ताला रक्षिती निरंतर। २।

भव्यरूप तुझे उंदीरवाहना । नमन चरणा करीतसें । ३
 तुझे नाम घेतां दोष जळताती । कळिकाळ कांपती तुझ्या नामें । ४
 चौदा विद्या तुझे कृपेने येतील । मुके बोलतील वेदधोष । ५
 रूणद्युण पार्या वाजताती वाळे । ऐकोनि भुलले मन माझें । ६
 भक्तवत्सला ऐके पार्वतीनंदना । नमन चरणां करितसें । ७
 नामा म्हणे आतां देई स्फूर्ती । वर्णितसें कीर्ति कृष्णजीची । ८

७००. सरस्वती माते द्यावी मज स्फूर्ती । येतों काकुलती तुजलागी । १
 लाडिके लडिवाळ मागतसें तुज । वंदीन हे रज चरणीचे । २
 त्वरे येवोनिया मस्तकीं ठेवीं हात । जाईल ही भ्रांत तेव्हां माझी । ३
 आपुल्या बालासी धरी आतां हातीं । न करी फजिती जनामध्ये । ४
 विश्वात्मा जो हरी त्याची वर्णन कीर्ति । आवडीचा ओर्तीं रस यातें । ५
 ऐकोनियां स्तव इळालीसे प्रसन्न । नामया अभिमान मजलागी । ६

७०१. ग्रल्हाद नारद पराशर पुंडरीक । व्यास आणि वाल्मिक नमीयले । १
 दालभ्य तो भीष्म अंबरीष शौनक । ब्रह्मनिष्ठ शुक नमीयले । २
 रुक्मांगद अर्जुन वसिष्ठ बिभीषण । केलेंसे नमन याजलागी । ३
 टीकाकार श्रीधर बहिरंभट चतुर । करा निरंतर कृपा मज । ४
 साधुसंतसिद्ध शिरीं ठेवा हात । वर्णन समस्त कृष्णलीला । ५
 नामा मर्नी आठवी केशव चरण । तयाच्या कृपेने सिद्धि जावो । ६

७०२. तरी मी गाणु नव्हे जे गाणीव करी । जेणे तुमतें हरी संतोष उपजे । १
 तरी मी जाणु नव्हे जे जाणीव करी । जेणे तुमतें हरी संतोष उपजे । २
 तरी मी दाता नव्हे जें दातृत्व करी । जेणे तुमतें हरी संतोष उपजे । ३
 तरी मी बहुरूपि नव्हे जें अभिनव नट धरी । जेणे तुमतें हरी संतोष उपजे । ४
 तरी मी योगी नव्हे जें मी ध्यान धरी । जेणे तुमतें हरी संतोष उपजे । ५
 यावरी जाणसी तें तूं करीं अनंता । नामा विनवी संता विष्णुदास । ६

७०३. क्षीरसागरांत अससी बैसला । धांवोनि मजला भेटी देई ।
 कैलासी शीव पूजितसे तुजला । धांवोनि मजला भेटी देई ।
 शेषावरी जरी अससी निजला । धांवोनि मजला भेटी देई ।
 योगीयांचे ध्यानी असशी बैसला । धांवोनि मजला भेटी देई ।
 गहिंवरोनि नामा बाहात विठ्ठला । धांवोनि मजला भेटी देई ।

७०४. चक्रवाक पक्षी वियोगं बाहाती । झाले मजप्रती तैसें आतां ।
 चुकलिया माय बाळके रडती । झाले मजप्रती तैसें आतां ।
 वत्स न देखतां गाई हुंबरती । झाले मजप्रती तैसें आतां ।
 जीवनावेगळे मत्स्य तळमळती । झाले मजप्रती तैसें आतां ।
 नामा म्हणे मज ऐसें वाटे चिर्ती । करीतसें खंती फार तुझी ।

७०५. काय माझा आतां पाहातोसी अंत । येई बा धांवत देवराया ।
 माझ्या जीवा होय तुजविण आकांत । येई बा धांवत देवराया ।
 असे जरी काम भेटूनियां जात । येई बा धांवत देवराया ।
 येरे देवा आतां नामा तुज बाहात । येई बा धांवत देवराया ।

७०६. न वर्णवे वाचे जन्ममरणाचे दुःख । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 कुरालिया केश भाळीं शोभे टिळक । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 भोवया व्यंकटा शोभती सुरेख । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 कमलाकार नेत्र सुंदर नासीक । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 कणीचीं कुंडले न वर्णवे हाटक । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 अधर आरक्त दंत इंदुहुनि अधिक । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।
 विष्णुदास नामा तुझेंचि बाळक । दावीं आतां मुख पांडुरंगा ।

७०७. बाहुबळे तुवां काढिले अमृत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी ।
 जननी माझी जेव्हां ज्याकडे बाहात । ठेवीं बा तो हात शिरावरी ।
 देवा बैसवोनि सुधेतें वाढीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी ।

क्षीराचा सागर उपमन्यूशी देत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ४ ।
 घेवोनियां चक्र परिक्षिता रक्षीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ५ ।
 कवटाळुनि धरिले धृवासी वनांत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ६ ।
 विदुराच्या घरी कण्या सांभाळीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ७ ।
 चिरंजीव करुनियां नगरी मुवर्ण देत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ८ ।
 नामा म्हणे युद्धीं रक्षियेला पार्थ । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ९ ।

७०८. रुणझुण पार्यीं वाजताती वाळे । दावीं तीं पाउले दयानिधी । १ ।
 जनक श्रुत घरीं चालुनियां गेले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । २ ।
 गजा थरिले नक्रे तेव्हां जे धांवले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ३ ।
 वस्त्रहरणीं ज्याते द्रौपदीने चिंतिले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ४ ।
 देखोनियां ज्याते कौरव भ्याले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ५ ।
 धर्म आणि भीष्म विदुरादिक धाले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ६ ।
 स्वयंवराशी जातां शीळे उद्धरिले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ७ ।
 नामा म्हणे ज्याते बळीने पूजिले । दावीं तीं पाउले दयानिधी । ८ ।

७०९. अडखळूनि पडसीं घालूं नको जोडा । धांवत दुडदुडां येई आतां । १ ।
 बैसावयासाठीं घेऊं नको घोडा । धांवत दुडदुडां येई आतां । २ ।
 भोजना बैसलासी येथें घेई विडा । धांवत दुडदुडां येई आतां । ३ ।
 बाहुबळे काढिला देवांचा जो खोडा । धांवत दुडदुडां येई आतां । ४ ।
 कृपाळु बहुत लक्ष्मीचा जोडा । त्याला बाहतसे वेडा नामदेव । ५ ।

७१०. येरे येरे देवा तुला देईन मी पेढा । वेगीं बाहे वेडा नामदेव । १ ।
 ज्याचे पार्यीं असे बिरुदाचा तोडा । त्याला बाहे वेडा नामदेव । २ ।
 जरीं पुसे मुखी रखुमाईचा जोडा । त्याला बाहे वेडा नामदेव । ३ ।
 यावयासी येथें आलस तुम्ही सोडा । घेईन इडापिडा नामा म्हणे । ४ ।

७११. युगा ऐसे पल तुजविण जाय। पाहातोसी काय अंत माझा। १।
 कोमळ हृदय तुझें पंढरीच्या राया। कठिण सख्या कैसें झाले। २।
 विचारिले चित्तीं दुर्लभ हरिहरा। जाऊं कैसा घरा रंकाचिया। ३।
 अंगिकारावरी अवहेराची मात। नव्हे हें उचित देवराया। ४।
 मार्गे जे कां आली केली वासुदेवा। उदारा केशवा पुरविली। ५।
 नुपेक्षिसी ऐसा भरंवसा चित्तास। आशेची निरास झाली दिसे। ६।
 वांचोनियां दुःख भोगावें म्यां आतां। प्राणासी मुकता हेंचि भले। ७।
 वर्णितां नामा झाला समाधिस्थ। जहाले विदित पांडुरंगा। ८।
७१२. त्वरे धांबोनियां आलासे गोविंद। सावध सावध नामदेवा। १।
 रूसलासे नामा देवासी न बोले। करे कुर्वाळिले वदन तेव्हां। २।
 समजावूनि देवें धरिला पोटासीं। बोले मजपाशीं नामदेवा। ३।
 नामा म्हणे देवा उशीर कां केला। किंवा माझा आला तुला राग। ४।
७१३. वेळोवेळां तुला बाहे वेढा भक्त। राहो नेदी निवांत क्षण एक। १।
 मार्गे बहुतांनीं केले रे प्रबंध। तुझे पाहुनि छंद वेडावलों। २।
 माथां ठेऊनि हात बोले विश्वाचा जो बाप। वर्णि रे प्रताप नामदेवा। ३।
७१४. करील जो प्रश्न सांगेल जो कथा। श्रवण करितां उद्धरती। १।
 कथा भागिरथी स्नान जे करिती। त्याचे उद्धरती पूर्वज ते। २।
 भागीरथी स्नान श्रम लागे फार। करावें एकाग्र मन येथे। ३।
 नामा म्हणे ऐसे बोले भागवत। शुक सांगतसे परीक्षिती। ४।
७१५. कृष्णाम लीला सर्वे त्या गोपाळां। जन्मासी सांवळा कैसा आला। १।
 विस्तार बोलाया बैस तूं अंतरा। करीं तूं पामरा कृपादान। २।
 म्हणोनि विनवी पायां पैं निगुती। ऐकावें श्रीपती नामा म्हणे। ३।
७१६. भूमि भार झाला चालली उदकांत। धरूनियां रूप गाईचें हो। १।
 विधीपासीं गेली रङ्गूं ते लागली। समग्र वहिली कथा सांगे। २।

नको भिंड म्हणोनि अश्वासिले विधिने । सर्वे तीस घेऊन गेला ठायां । ३ ।
 नामा म्हणे तेचि आधार सर्वासी । रूप नाम त्यासी कांहीं नाहीं । ४ ।
 ७१७. देव क्षिराब्धिसी आले हो सकळ । करूनि निश्चल मनामाजी । १ ।
 प्राणायाम मुद्रा लावुनि अंतरीं । इंद्रादि श्रीहरि चिंतूनियां । २ ।
 विराट जें पाहीं संस्कृतें वर्णियेले । तेंचि चिंतियेले नामा म्हणे । ३ ।

“पूर्णब्रह्म भगवान् श्रीकृष्णांचे जन्मकाळाचे अभंग”

श्रावण वद्य अष्टमी

७१८. पाणी जे अभक्त दैत्य ते माजले । धरणीसीं झालें ओळें त्यांचे । १ ।
 दिधलासे त्रास ऋषि मुनि सर्वा । न पूजिती देवा कोणी एक । २ ।
 राहियेले यज्ञ मोडिलें किर्तन । पळाले ब्राह्मण दैत्यां भेणे । ३ ।
 वत्सरूपी पृथ्वी ब्रह्मायापाशीं जाय । नेत्रीं वाहे तोय सांगतसे । ४ ।
 बुडविला धर्म अर्धर्म झाला फार । सोसवेना भार मज आतां । ५ ।
 ब्रह्मा इंद्र आणि बरोबरी शीव । चालियेले सर्व क्षिराब्धीशीं । ६ ।
 नामा म्हणे आतां करितील स्तुती । सावधान चित्तीं परिसावे । ७ ।
 ७१९. वासुदेवा हृषिकेश माधवा मधुसूदना । करिताती स्तवना पुरुषसूक्ते । १ ।
 पद्मनाभा त्रिलोकेशा वामना शेषशायी । आम्हां कोणी नाहीं तुजवीण । २ ।
 जनार्दना हरि श्रीवत्स गस्लदध्वजा । पाव अधोक्षजा आतां आम्हा । ३ ।
 वराहा पुंडरीका नृसिंह नरांतका । वैकुंठनायका देवराया । ४ ।
 अच्युता शाश्वता अनंता अज अव्यया । कृपेच्या अभया देई आम्हां । ५ ।
 नारायणा देवाध्यक्षा कैठभंजना । कररी मर्दना दुष्टाचिया । ६ ।
 चक्रगदाशंखपाणी नरोत्तमा । पाव पुरुषोत्तमा दासा तुझ्या । ७ ।
 रामा हयग्रीवा भीष्मा रौद्रोदभवा । आश्रय भूतां सर्वा तुझा असे । ८ ।
 श्रीधरा श्रीपति चतुर्बाही मेघःशामा । लेंकुरे आम्ही आम्हां पाव त्वरे । ९ ।
 नामा म्हणे ऐसे करितां स्तवन । तोषला भगवान क्षिराब्धीत । १० ।

संत नामदेवांना पुरुषसूक्त ज्ञात होते.

७२०. आकाशवाणी होय सांगे सकळांसी । तळमळ मानसीं करूं नका । १ ।
 देवकीच्या गर्भा येईल भगवान । रक्षील ब्राह्मण गाई भक्त । २ ।
 उतरील भार मारील दैत्यांसी । आनंद सर्वाशी करील तो । ३ ।
 रोहिणी उदरीं शेष बळिभद्र । यादव समग्र व्हारे तुम्ही । ४ ।
 ऐकोनियां ऐसें आनंद मानसीं । येती स्वस्थळासी नामा म्हणे । ५ ।
७२१. अकस्मात तेथें उठली ते वाणी । नका भिऊं म्हणोनि मेघरूपा । १ ।
 ऐकतांचि कानीं हरूषले मनीं । देवाचिया श्रेणी नामा म्हणे । २ ।
७२२. गौळियाचे घरीं रहिवास गोकुळीं । तेथें तुम्ही सकळीं वास कीजे । १ ।
 वसुदेव देवकी उदरीं जन्मेन । कंसभयें राहीन गोकुळीं हो । २ ।
 तेथें आहे काज कळेल सकळां । आनंद सोहळा पुरवीन । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें देव बोलियेले । आपण ते गेले निजधामा । ४ ।
७२३. तयेकाळीं देव गोकुळीं भरले । अगोचर झाले ठारीं रूप । १ ।
 सकळ संपत्ति भरूनि उरल्या । दिगंतरी गेल्या विपत्ति त्या । २ ।
 नामदेवा तेव्हां आनंद तो झाला । गोकुळीं भरला पांडुरंग । ३ ।
७२४. शेषशायी हरी उठोनि लवकरी । म्हणे सख्या धरीं मनुष्यरूप । १ ।
 तुजविण मज न गमे घटिका । म्हणोनि नेटका रूप धरीं । २ ।
 देवकी उदरा जाऊनि रिधावें । अंतरीं वसावें रोहिणीच्या । ३ ।
 तुझियेचि सवे येतों मी माधारा । नामया दातारा कळों आलें । ४ ।
७२५. शेषाप्रती बोले लक्ष्मीचा वर । चला अवतार घेऊं आतां । १ ।
 पृथ्वीवरी दैत्य मातले ते फार । गान्हाणें सुरवर सांगूं आले । २ ।
 शेष म्हणे मज श्रम झाले फार । यालागीं अवतार मी न घेचि । ३ ।
 रामअवतारीं झालों लक्ष्मण । सेविलें अरण्य तुम्हां सवें । ४ ।
 चौदा वर्षावरी केलें उपोषण । जाणतां आपण प्रत्यक्ष हें । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसें वदे धरणीधर । हांसोनि श्रीधर काय बोले । ६ ।

७२६. पूर्वी तूं अनुज झालासी कनिष्ठ। सोशियेले कष्ट मजसवें । १।
 आतां तू वडील होईंगा सर्वज्ञा। पाळीन मी आज्ञा तुझी वा रे । २।
 देवकीउदरीं राहावें जावोनि। मायेसी मागुनि पाठवितों । ३।
 योगमाया तुज काढील तेथून। घालील नेऊन गोकुलासी । ४।
 लक्ष्मीशीं सांगे तेव्हां हृषिकेशी। कौंडण्यपुराशी जावें तुम्हीं । ५।
 नामा म्हणे ऐसा करूनि विचार। ध्यावया अवतार सिद्ध झाले । ६।

७२७. वसुदेवा देत देवकी बहीण। लग्नामध्यें विघ्न झालें ऐका । १।
 आकाशींची वाणी सांगतसे कंसा। मानी हा भरंवसा बोलण्याचा । २।
 आठवा इचा पुत्र वधील तुजशी। ऐकोनि मानसीं क्रोधावला । ३।
 घेऊनियां खडग माराया धांवला। हात तो धरीला वसुदेवें । ४।
 देईन मी पुत्र सत्य माझें मानीं। ठेवा बंदीखानीं दूता सांगे । ५।
 पुण्य सारावया भेटे देवऋषी। वधी बाळकांशी ठेवूं नको । ६।
 होतांची प्रसूत नेऊनियां देत। साहाही मारीत दुराचारी । ७।
 धन्य त्याचें ज्ञान न करीच शोक। वधितां बालक नामा म्हणे । ८।

७२८. सातवा जो गर्भ योगमाया नेत। आश्चर्य करीत मनामाजी । १।
 रोहिणी उदरीं नेवोनि घातला। न कळे कोणाला देवावीण । २।
 कंसाचिया भेणे यादव पळाले। ब्राह्मण राहिले अरण्यांत । ३।
 नाहीं कोणा सुख तळमळ मानसीं। वधील दुष्टांसी कोण आतां । ४।
 विश्वाचा जो आत्मा कळलें तयाला। दावितसे लीला संभूतींची । ५।
 अहर्निशीं ध्यान भक्तांचे मानसीं। स्थापील धर्मासी नामा म्हणे । ६।

७२९. देवकी कवण वसुदेव कवण। सांगावी हे खूण अंगवळा । १।
 ऐकोनि उत्तर देव मर्नी पाही। बोलतो लवलाही चित्त देई । २।
 सुतपा प्रती ते अनुष्ठानी दोघे। करूनियां तपें वर मागे । ३।
 तया दिला वर पुत्र मी होईन। यालागीं कारण आहे तेथें । ४।

तींचि दोघें झालीं वसुदेव देवकी । म्हणोनि यादवीं जन्म घेणे । ५ ।
तयाचा वृत्तांत आतां कोर्टे आहे । सांगेन लवलाहें नामा म्हणे । ६ ।

७३०. जेथें नाहीं कांहीं नाम रूप गुण । बोलती निर्गुण तयालागीं । १ ।
तोचि गोकुळांत होउनि गोवळ । म्हणवितो बाळ यशोदेचा । २ ।
चिन्मय चिद्रुप अक्षई अपार । परेहूनि पर म्हणती ज्यातें । ३ ।
सर्वा भूताचे फुटकिये खोले । भरलें न गळे आत्मपणे । ४ ।
आनंदी आनंद मातला अपार । वेदालाही पार नाहीं ज्याचा । ५ ।
नामा म्हणे सर्वरूपें जें रूपस । गोकुळीं विलास मांडियेला । ६ ।

७३१. अवतरले हरी नंदाचे मंदिरीं । जाणोनियां सुरी तोषिजेत । १ ।
आतां गेली सर्व आमुची चिंता । भूभार सर्वथा उतरील । २ ।
यज्ञ दान तप होतील अपार । आमुचा आहार आम्हांलागीं । ३ ।
दुष्ट दुराचारी मातले राक्षस । यांचा करील नाश क्षणामाजी । ४ ।
नीति न्याय धर्म वाढेल अपार । भाविकांसी पार उतरील । ५ ।
नामा म्हणे ऐशा आनंदानें सुर । वर्षताती भार सुमनाचे । ६ ।

७३२. देवकीचे तेज दिसे जैसा सूर्य । कंसाचे हृदय जळतसे । १ ।
हरणे पळती देखोनियां व्याघ्र । कांपे थरथर तैशापरी । २ ।
अजासर्पन्याये कीटकभ्रमर । दिसती नारीनर कृष्णरूप । ३ ।
जेवितां बोलतां शेजेसी तो निजे । आला आला मज मारावया । ४ ।
नाशील हा आतां दैत्याचे तें बंड । फाटलीसे गांड तेव्हां त्याची । ५ ।
नामा म्हणे भये लागलेसे ध्यान । चराचरीं कृष्ण दिसतसे । ६ ।

७३३. विमानांची दाढी अंतरिक्षीं देव । करिताती सर्व गर्भस्तुती । १ ।
सत्रा अक्षरांत असे तुझी मूर्ति । यज्ञेशा तुजप्रती नमो नमो । २ ।
साहाजणे भांडती नवजणी स्थापिती । न कळे कोणाप्रती अंत तुझा । ३ ।
अठराजण तुझी वर्णिताती कीर्ति । गुणातीता श्रीपति नमो तुज । ४ ।

चौधां जणां तुझा न कळेचि पार। श्रमसी वारंवार आम्हांसाठीं। ५।
 अन्यांशीं सहस्र वर्णिताती तुज। ब्रह्मांडाचे बीज तुज नमो। ६।
 जन्ममरणाचे नाहीं तया भय। आठविती पाय तुझे जे कां। ७।
 नवजणी तुझ्या पार्यीं लोकताती। परब्रह्म मूर्ति तुज नमो। ८।
 नामा म्हणे ऐशी करिताती स्तुती। पुण्ये वाहुनि जाती स्वस्थलासी। ९।

७३४. मयूरादि पक्षी नृत्य करीताती। नद्या वाहताती दोहीं थङ्ग्या। १।
 भूमीवरी सडे केशर कस्तुरी। आनंद अंतरीं सकलांच्या। २।
 विमानांची दाटी सुरवर येती। गंधर्व गाताती सप्तस्वरे। ३।
 मंदमंद मेघ गर्जना करीती। वार्द्ये वाजताती नानापरी। ४।
 नामा म्हणे स्वर्गीं नगारे वाजती। अप्सरा नाचती आनंदाने। ५।

७३५. दशरथे मारिला तोचि होता मास। वर्षाक्रितु असे कृष्णपक्ष। १।
 वसुनाम तिथी बुधवार असे। शुक सांगतसे परीक्षिती। २।
 रोहिणी नक्षत्र दोन प्रहरारात्र। माया घाली अस्त्र रक्षपाळां। ३।
 नवग्रह अनुकूल सर्वाचें जें मूळ। वसुदेव कपाळ धन्य धन्य। ४।
 जयाचा हा वंश तयासी आनंद। माझे कुळीं गोविंद अवतरला। ५।
 अयोनीसंभव नोहे कांहीं श्रमीं। नामयाचा स्वामी प्रगटला। ६।

जन्माष्टमीला जन्मकाळाचे वरील अभंग म्हणून पुष्पवृष्टी करावी.

कृष्णकृष्णजय राधाकृष्णजय भजन करावे. सुंठवडा वाटावा. पारंपारिक वा युगे
 अष्टाविसे आरती म्हणावी. निदान आपले घरी उत्सव करावा.

७३६. कोटिशा आदित्या गोठे एके गार्यी। तेजें दिशा दाही उजळल्या। १।
 घाबरा होवोनी वसुदेव पाहे। हृदयीं आश्चर्य करीतसे। २।
 मुकुटावरी रत्न नक्षत्रांचा मेळा। भाळीं शोभे टिळा केशराचा। ३।
 व्यंकटा भृकुटी कमलाकार नेत्र। नासीक विचित्र शुकचंचू। ४।
 विद्युल्लते ऐसी झळकती कुंडले। अधर कोंवळे अरुणोदय। ५।
 कंबुग्रीव कंठ हृदयीं वत्सलांच्छन। ब्रह्मयासी सीण न कळे अंत। ६।

चतुर्भुज शंखचक्रगदापद्म । चिमणा मेघःशाम वर्ण ज्याचा । ७ ।
 कौस्तुभ निर्मल वैजयंती माळा । कासे सोनसळा हाटकवर्ण । ८ ।
 रुणझुण रुणझुण वाजताती वाळे । आरक्त वर्तुळे नखीं शोभा । ९ ।
 ध्वजवज्ञांकुश जैसीं रातोत्पळे । नामा म्हणे डोळे दिपताती । १० ।

७३७. अयुत गायी ब्राह्मणासी । सोडी संकल्प मानसी । १ ।
 ओळखिले तुज । आतां कळलासी मज । २ ।
 धर्म स्थापावया । येथें येसी देवराया । ३ ।
 आलिंगितां दोहीं बाहीं । नामा म्हणे डोऱ्ह पायीं । ४ ।

७३८. सोडा सोडा मिठी । लपवा लपवा जगजेठी । १ ।
 झणीं कंसासी कळेल । माझ्या बाळासी मारील । २ ।
 वसुदेव चिंता मनी । तेज न माये गगर्नी । ३ ।
 नामा म्हणे आले हासे । देव तेव्हां सांगतसे । ४ ।

७३९. नंदाच्या घराला । मज नेई गोकुळाला । १ ।
 माया उपजली तेथें । ठेवी मज आणीं येथें । २ ।
 म्हणसी असे रक्षपाळ । ते म्यां मोहिले सकळ । ३ ।
 आच्छादित रूप । नामा म्हणे माझा बाप । ४ ।

७४०. उचलिला कमळापती । पायींची बंधने गळती । १ ।
 त्रैलोक्यांत जो न माय । त्यासी बंधन करील काय । २ ।
 कवाडे उघडती । देखतांची देवाप्रती । ३ ।
 मंद मंद पडे पाऊस । शिरीं छाया करी शेष । ४ ।
 पूर चढला अचाट । त्यासी लाविला अंगुष्ठ । ५ ।
 त्वरे आला नंदाघरीं । निद्रिस्थ त्या नरनारी । ६ ।
 ठेवी तेथें कृष्णजीला । माया घेऊनि निघाला । ७ ।
 रडे माया करी आकांत । नामा म्हणे उठती दूत । ८ ।

७४१. पूर्णद्वाहू मानी कंसाच्या भयासी । वाटेल मानसीं कोणाचिया । १ ।
 इच्छामात्रे करी सृष्टीचा प्रलय । त्यासी असे भय कवणार्चे । २ ।
 नंदाचे सुकृत झाले अगणित । म्हणोनी भगवंत आला तेथे । ३ ।
 सर्वा होय सुख तरतील लोक । नामा म्हणे शुक सांगतसे । ४ ।

७४२. तांतडीने जाती । कंसा सेवक सांगती । १ ।
 उपजला वैरी । त्यासी तूं रे त्वरें मारी । २ ।
 त्वरें धांव घाली । पाहे कन्या उपजली । ३ ।
 ज्याचा धाक तूज । नव्हे कन्या द्यावी मज । ४ ।
 मारायाशी खडग घाली । हातिंची निसटूनियां गेली । ५ ।
 तुजलागीं वधी । उपजला मज आर्धी । ६ ।
 सांगे ब्रह्मज्ञान । देवकीचे समाधान । ७ ।
 नामा म्हणे तयेवेळीं । त्यांचीं बंधने काढिलीं । ८ ।

७४३. गौळण सांगे गौळणीला । पुत्र झाला यशोदेला । १ ।
 एक धांवे एकीपुढे । वाटीताती सुंठवडे । २ ।
 वाण भरोनिया ताटी । यशोदेच्या घरा दाटी । ३ ।
 ऐसी गलबल झाली । दासी जनी हेल घाली । ४ ।

७४४. शुक म्हणे राया एक परीक्षिती । श्रवण करितां तुप्ति नाहीं तुज । १ ।
 माया जातां मथुरा सावध निद्रिस्थ । देखिला भगवंत यशोदेने । २ ।
 अनंत ब्रह्मांडे उदरीं न कळे कोणाला । वाजविती थाळा जन्मकाळीं । ३ ।
 यज्ञभोक्ता कृष्ण त्यासी देती बोला । ध्यानीं ध्याय भोला सदाशिव । ४ ।
 गौळणी बाहाती नंदालागीं तेल्हां । पुत्रमुख पाहा नामा म्हणे । ५ ।

७४५. विश्वाचा जो बाप हातीं ज्याच्या सूत्र । म्हणवितो पुत्र नंदजीचा । १ ।
 तीर्थे ज्याच्या चरणीं करीताती न्हाणीं । यशोदा जननी म्हणताती । २ ।
 वेडावला शेष शिणले वेद चारी । निजे मांडीवरी यशोदेच्या । ३ ।

शरणागता देत क्षीरसिंधु जाण । चोखीतसे स्तन आवडीने । ४ ।
त्रैलोक्याचा राजा वर्ण काय रंक । ऐकावें जातक नामा म्हणे । ५ ।

७४६. नंदे करूनियां स्नान । वस्त्रे घेतलीं नूतन । १ ।
पाचारा ब्राह्मण । शृंगारावें देवसदन । २ ।

बाहा बाहा दशग्रंथी । त्यासी सांगां आणा पोथी । ३ ।
त्वरें बाहारे ज्योतिषी । नंद करी जातकासी । ४ ।

केलें देवतार्चन । द्विज सांगती तर्पण । ५ ।
फार त्याला सुख । पाहे कृष्णजीचे मुख । ६ ।

करी पुण्यहवाचने । नामा म्हणे आनंदाने । ७ ।

७४७. आला जगदीश्वर । त्याचें भरले भांडार । १ ।
मुशोभित दिसे मही । दोन लक्ष दिधल्या गायी । २ ।

तिळ तांदूळ पर्वत । द्रव्यें वांटी अगणित । ३ ।
एक जाती एक येती । ओङ्गे उचलितां कुंथती । ४ ।

भाट वर्णिताती । नामा म्हणे ज्याची कीर्ति । ५ ।

७४८. तुतारे भोवारे वाजंत्रे वाजती । अप्सरा नाचती थैयथैय । १ ।
झण झण झण झांजा गर्जताती । नौबदा वाजती धोधोधोधो । २ ।

सुरवर येती विमानाची दाटी । करिती पुष्पवृष्टि देवावरी । ३ ।
नारद तुंबर किन्नर गंधर्व । व्योमीं गाती सर्व सप्तस्वरीं । ४ ।

कीर्तनाचा घोष नामाचा गजर । मृदंग सुस्वर वाजताती । ५ ।
केशर गंधाचे टिळक लावीती भाला । घाली पुष्पमाळा द्विजांकंठी । ६ ।

घरेघरीं नंद धाडी शर्करेशी । वस्त्रे सुहदांसी नामा म्हणे । ७ ।

७४९. ब्राह्मण आशिर्वाद देती । नंदा पुसोनि निघती । १ ।
चलाचला म्हणती लोक । पाहूं नंदाचें बालक । २ ।

नरनारी अलंकार । शृंगारिले सर्वपूर । ३ ।
दैन्य दारिद्र अपेश । पळती मानूनियां त्रास । ४ ।

आणिताती बाळलेण । स्त्रिया पाहताती कृष्ण । ५ ।
 नामा म्हणे पाहतां मुख । देहभाव जाय सकळीक । ६ ।

७५०. जो जो जो जो रे, मधुसुदना । बाळा जगजीवना ।
 हालवी यशोदा, पाळणा । निज बा नारायणा ।
 बाळा जो जो रे । ७५० ।

प्रथम अवतारी । स्तवन, करितांचि पैं विधि ।
 करूणासागर गुणनिधी । शंखासुर वधोनि । १ ।

द्वितीये संकटी । इंद्रासी, कूर्मरूप होसी ।
 सिंधु मंथूनियां, श्रमलासी । सौख्य समस्तां देसी । २ ।

त्रितीये वराह, हिरण्याक्षी । धरूनी त्याची कुक्षी ।
 पळतां धरियेला, अनुलक्षी । फोडुनी त्याची वक्षी । ३ ।

चतुर्थ नरसिंह, विशाळ । अग्नीचा कल्लोळ ।
 निवटूनि, असुर तेजाळ । काढी अंत्रमाळ । ४ ।

पंचम वामन, सुंदर । क्षिराब्धीचा वर ।
 जेणे भुलविला, दिनकर । हरिला दानासुर । ५ ।

पठम भार्गव, अभिदारी । पिता जमदग्नी ।
 पृथ्वी निःक्षेत्री, त्रिबार्णी । दिधली विप्रा दारी । ६ ।

सप्तम अयोध्या, पुरवासी । राजाराम होसी ।
 पितृवचनाचे, नामासी । राहुनियां वनवासी । ७ ।

अष्टम अवतार, गोकुळी । जन्मला वनमाळी ।
 चाणूर कंसाची, मंडळी । जाळुनी केली होळी । ८ ।

नवम बौद्ध्य, अवतार । पुढे येती युगांतर ।
 दशम कलंकी, होणार । नामा म्हणे संता । ९ ।

७५१. पाटावरी बैसविती । गोपी अक्षवार्णे करिती । १ ।
 ब्रह्मादिक न देखती माथा । त्यासीं लाविती अक्षता । २ ।

नव्हे प्राकृत बाळक | परस्परे म्हणती लोक | ३ |
 ध्वज वज्रांकुश चिन्हा | आला वैकुंठींचा राणा | ४ |
 प्रेती वेळोवेळां | नामा म्हणे पाहाती डोळां | ५ |

१५२. जो भक्तजन करुणाक श्वीरसिंधुचा दानी | तो चोरोनी खाये लोणी नवल देखा | १ |
 तो न माये भूतलीं वेदार्थाहि न कळे | तो बांधिला उखळे नवल देखा | २ |
 इका पादें करूनी आक्रमी मेदिनी | त्यासी चालूं सिकविती गवळणी नवल देखा | ३ |
 खाचे मायेचेनी कुवाडे ब्रह्मादिक वेढे | तो बागुल म्हणतां दडे नवल देखा | ४ |
 शनवांची कोटी हेळाचि निवटी | त्यातें माता भयें दावी सिपटी नवल देखा | ५ |
 नामा म्हणे हरी विश्वीं विश्वंभरी | तो बाळ नंदाघरीं नवल देखा | ६ |

१५३. पहिला बागुल तो ऐसा | त्याचें नांव म्हणती मासा |
 ठंखासुर वधिला कैसा | चारी वेद आणिले | १ |
 कृष्णा राहेरे उगला | नाहीं तर सांगेन त्या बागुला |
 श्रुस्त्वाणाशी उशीर झाला | रवी सोड गोविंदा | धृ० |
 श्रुसरा बागुल बोलती | नाम कांसव म्हणती |
 ठेणे सृष्टि धरली पृष्ठी | पाय पोटी सूदले | कृष्णा० | २ |
 तेसरा बागुल बोलती | नाम वराह म्हणती |
 ठेणे दाढे धरिली क्षिरी | दैत्य थोर मारिले | कृष्णा० | ३ |
 अवथा बागुल नरहरी | थोर खांबांत गुणुरी |
 त्य वधोनि मांडीवरी | भक्त प्रलहाद रक्षिला | कृष्णा० | ४ |
 अंचवा बागुल ब्रह्मचारी | उभा असे बळिचे द्वारीं |
 मेक्षा मागोनि निर्धारी | बळीचे द्वार रक्षिलें | कृष्णा० | ५ |
 अहावा बागुल बोलती | नाम परशुराम म्हणती |
 याने वधिले मातेप्रती | पितृवचन मानुनी | कृष्णा० | ६ |
 अतवा बागुल सत्त्वाचा | राम म्हणती दशरथाचा |
 वण वधोनि दशमुखांचा | जानकीसी आणिले | कृष्णा० | ७ |

आठवा बागुल बोलती | गोकुळीं थोर आहे ख्याती |
 त्यानें वधिले कंसाप्रती | देव सुखी केले | कृष्णा० | ८ |
 नववा बागुल बोलती | नांव बौद्ध म्हणती |
 कोणा न कळे त्याची गती | बौद्धरूपे राहिला | कृष्णा० | ९ |
 होतां कलंकीचा रथू | वेगी येईबा धांवतु |
 नामा म्हणे पंढरिनाथू | बागुल तूं झालासी | कृष्णा० | १० |

७५४. द्रव्य घावयासी | नंद गेला मथुरेसी | १ |
 तेथें भेटे वसुदेव | पुर्से सुखी आहां सर्व | २ |
 कंसाचे मानसीं | घात इच्छी गोकुळासी | ३ |
 जाई जाई त्वरित | होती गोकुळीं आघात | ४ |
 नामा म्हणे ऐसे सांगे | नंद तेथुनिया निघे | ५ |

७५५. पुण्यवंता दावी बाळलीला देव | पालथा केशव पडे तेव्हां | १ |
 नंदे उत्साहासीं केले तेव्हां फार | दिधिले अपार द्रव्य द्विजां | २ |
 यशोदा घेतसे देवाचें चुंबन | तुजला न्हाणीन तान्हा माझ्या | ३ |
 चोंगईचा मुका घेताती गौळणी | हांसे चक्रपाणि आनंदानें | ४ |
 नामयाचा स्वामी मंद मंद हांसे | यशोदा करितसे निंबलोण | ५ |

७५६. क्षीर सागरीचा हरी | तान्हा यशोदेच्या घरी | १ |
 रांगू लागला अंगणी | माथा जाऊळाची वेणी | २ |
 पायी पैंजण वाकी वाळे | हाती नवनीताचे गोळे | ३ |
 नामा मुखाकडे पाहे | धन्य यशोदा वो माय | ४ |

७५७. मांडीवरी घेत यशोदा सुंदरी | आळवी श्रीहरि नाना युक्ती | १ |
 तूंची माझा प्राण तूं माझी माउली | तूं माझी बहिणुली कान्हाबाई | २ |
 गणगोत भाऊ तूंची माझा सखा | संसार लटिका तुजवीण | ३ |
 तूंची माझा धन तूंची माझें जीवन | चुंबीत वदन वेळोवेळा | ४ |
 नामा म्हणे भार घाली मांडीवरी | ठेवी भूमीवरी कृष्णजीला | ५ |

७५८. गर्ग आले गोकुळासर्णि । हर्ष न माये मानसर्णि । १ ।
 नंदे गर्गातें देखिले । पूजा स्तवर्णी तोषविले । २ ।
 भूतभविष्यवर्तमान । तुम्हां कलती हो संपूर्ण । ३ ।
 पाहा सामुद्रिक लक्षण । याचें कांहीं सांगा चिन्ह । ४ ।
 बोले तेव्हां तो नंदाशर्णि । इण्ठीं कलेल कंसासी । ५ ।
 रोहिणीनंदादि बैसती । ऐकावया जातक चित्तीं । ६ ।
 घालूनियां मंगलस्नान । आरंभीं पुण्याहवाचन । ७ ।
 ऐसी वदे शुकवाणी । नामा म्हणे ऐका कानीं । ८ ।

७५९. जन्मजन्मांतरीं झाला तुज श्रम । म्हणोनियां ब्रह्म आले येथें । १ ।
 एखतील गाई मारीतील दुष्ट । न करी बोभाट जनामध्यें । २ ।
 द्रादश गांव अग्नि करील प्राशन । वांचतील प्राण सकळांचे । ३ ।
 वोरोनियां गाई नेईल सौंगडे । लावील हो वेड ब्रह्मायासी । ४ ।
 उचलील पर्वत हरील हा गर्व । तारील हा सर्व नाममात्रे । ५ ।
 प्रमुद्रीं हा नगरी रचील क्षणांत । चरित्र अद्भुत करील हा । ६ ।
 शोळा सहस्र शत अष्ट नायिका । करील बाईका तुझा कृष्ण । ७ ।
 बैलोक्यांत हाची उदाराचा राणा । देईल ब्राह्मणा हेमपुरी । ८ ।
 संगुनिया ऐसें आशीर्वाद देऊनि । नामा म्हणे मुनि जाता झाला । ९ ।

७६०. दोंदील दोंदील टमकत चाले । गोजिरीं पाउले घालूनियां । १ ।
 आर्या रुणद्युषुण रुणद्युषिती वाळे । गोपी पाहतां डोळे मन निवे । २ ।
 गांवले सगुण मानसमोहन । गोपीमनरंजन म्हणे नामा । ३ ।

७६१. बोलावुनी अवधीयातें । कंस पाहे विचारातें । १ ।
 तोणी एक रे बोलती । आम्हां ठावी देववस्ती । २ ।
 येथें पुराण कीर्तन । गाईब्राह्मण करिती यज्ञ । ३ ।
 येथें असे नारायण । वधूं तयासी जाऊन । ४ ।

वैरी सहजची मरेल । ऐसे बोलताती बोल । ५ ।
 कंसा मानवले जाण । करा मजसाठी यत्न । ६ ।
 नामयाचा छंद । नंद करितो आनंद । ७ ।

७६२. कंसा हार्ती विडा पाहे चहूऱकडा । पूतना त्या पुढां काय बोले । १ ।
 जाईन गोकुळा वधीन त्या बाळा । ऐसी त्या चांडाळा बोलतसे । २ ।
 विष भरूनि स्तन निधाली पूतना । तीतें देखुनी कान्हा दूध मागे । ३ ।
 येऊनि द्वारी थोकली तंब यशोदा देखिली । कृष्णा आली माउली राहें उगा । ४ ।
 तंब अधिकचि आळी करी वनमाळी । येरी म्हणे दे जवळी पाजीन दूध । ५ ।
 पुतने वोसंगा दिधलासे कान्हा । घटघट पय पाना करीतसे । ६ ।
 शोषियलें विख न धायची भूक । नामया स्वामी न राखे प्राण तिचा । ७ ।

७६३. कंसें पाठविली मायावी पूतना । देवोनिया स्तना बाळे मारी । १ ।
 दीन दुर्बळांची मारीत बाळके । करीताती शोक मायबाप । २ ।
 गहिंवरोनि तेव्हां पुसे परीक्षिती । भगवंताची मूर्ती बाळरूप । ३ ।
 अभय देतसे बापा नको रँडू । तें काय घुंगुर्दू मारूं शके । ४ ।
 जेथें पुराण कीर्तन होत नामघोष । तेथें यम त्रास घेत असे । ५ ।
 पळती तेथुनि असुरादिक वैरी । तेथें नाहीं थोरी पाप तापा । ६ ।
 नामा म्हणे आली नंदाचिये घरी । स्वरूप सुंदरी देवांगना । ७ ।

७६४. कृष्णा लावितसे स्तनी । तिसी मारी चक्रपाणि । १ ।
 भयाभीत पडे प्रेत । जन विस्मय करीत । २ ।
 रडे तेव्हां माया । वांचलासी बा तान्हया । ३ ।
 मिळोनियां समस्त । भाळी अंगारा लावीत । ४ ।
 वसुदेवे सांगितले । नंद म्हणे तैसें झाले । ५ ।
 कुळाडी आणिती । गांवे निकुरे तोडिती । ६ ।
 नामा म्हणे दिला अग्नी । वास न माये गगर्नी । ७ ।

७६५. श्रीकृष्ण जन्मला वार्ता ही ऐकोनी । चिंता कंसा मर्नी प्रतर्वली । १ ।
 उद्विग्न मानसीं कंस तो बैसला । सन्मुख देखिला महाबळ । २ ।
 गौरवोनि त्यासी सांगे वर्तमान । शत्रुसी जाऊनि कोण मारी । ३ ।
 महाबळ दैत्य प्रतिज्ञा बोलत । शत्रुसी त्वरित मारीन मी । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसा बोलुनि निघाला । वेष थरियेला तेणे कपट । ५ ।

७६६. विप्र वेष तेव्हां घेऊनि निघाला । गोकुलासी आला लागवेगे । १ ।
 पुत्रोत्सव कोठे लोकांला पुसत । भाविक सांगत नंदाधरी । २ ।
 ऐकोनियां ऐसें आला अकस्मात । यशोदा देखत सन्मुख त्या । ३ ।
 श्रीकृष्णासी तेव्हां वोसंगीं घेतले । दंडवत केले ब्राह्मणासी । ४ ।
 सन्मुख बैसोनि वर्तमान पुसे । बाळाचे या कैसें चिन्ह सांगा । ५ ।
 पंचांग त्या वेळी टाकिले कपटासी । मान तुकावोनि पाहातसे । ६ ।
 नामा म्हणे मैंदें पंचांग पाहून । यशोदे लागून बोलतसे । ७ ।

७६७. तुझिया पुत्रासी लागलेसे मूळ । करील निर्मूळ सर्वत्रांचे । १ ।
 बाळकाचे अंगीं अवचिन्हें बहूत । नेऊनि गर्तेंत टाका यासी । २ ।
 लोभ धरूनियां ठेवाल बाळासी । ग्रासील सर्वासी एकदांची । ३ ।
 ऐकोनी यशोदा गहिवरोनी बोले । गर्गानीं कथियेले उत्तम गुण । ४ ।
 अमंगळ वाणी पुनरपि बोलिला । गर्ग तो चुकला गणितासी । ५ ।
 स्तनपान करीत असतां श्रीकृष्ण । मांडिले विंदान नामा म्हणे । ६ ।

७६८. ठांईहुनि जाती उखळें उडताती । मस्तकीं पडताती येवोनियां । १ ।
 गाटे वरवंटे वसुपात्रालागी । जीव त्या प्रसंगीं येता झाला । २ ।
 शावरे दुर्जन पळाया पाहात । आडव्या ठाकत बाजा पुढे । ३ ।
 जानवे तुटले पंचांग फाटले । धोतर गळाले ढुंगणाचे । ४ ।
 गृष्णीवरी होती बदबदां मार । तेथून सत्वर पळता झाला । ५ ।
 भ्रायुष्याची बाकी कांहीं उरली होती । म्हणोनि श्रीपति सोडी त्याते । ६ ।
 गामा म्हणे जीव घेऊनि पळाला । मथुरेसी आला कंसापाशी । ७ ।

७६९. परीक्षिती राया सांगतसे शुक । वैकुंठनायक रांगतसे । १ ।
 दुडुडा पळती मुखीं लावी माती । शेणांत लोळती दोघेजण । २ ।
 नंदाच्या पुढील ओढीताती ताट । मिटक्या मटमट वाजविती । ३ ।
 कटीं कडदोरा वांकी घुंधुरवाळा । पिंपळपान भाळा शोभतसे । ४ ।
 देवातें झाँकिती वर्जिल्या रडती । घडोघडीं येती विदीमार्जीं । ५ ।
 वत्साचिये पुच्छे बळे ओढिताती । खोडी न सोडिती दोघेजण । ६ ।
 विमानांची दाटी येताती सुरवर । नामया दातार पाहावया । ७ ।

७७०. मृगाचिये श्रृंगे धरोनि नाचती । जन हांसताती खदखदां । १ ।
 भोजना बैसती घांस घेती हातीं । मांजरे देखती दुरोनिया । २ ।
 गळां त्यांच्या तेव्हां धरी मेघःश्याम । पुच्छ बळिराम ओढीतसे । ३ ।
 यशोदा धांवत खदखदां हांसत । गौळणी समस्त पाहताती । ४ ।
 पुसतांची मामा चोंगई दाविती । मर्कटाचे धरिती दोन्ही कान । ५ ।
 रोहीणी म्हणे डसतील बाळा । किती म्यां याजला सांभाळावें । ६ ।
 पाणी उडविती प्रतिविंब पाहाती । गोरस सांडिती भूमीवरी । ७ ।
 नामा म्हणे स्वामी सर्वाचा जो साक्षी । धरितसे पक्षी चुकवुनी । ८ ।

७७१. मुतुनिया हातें भूमी सारविती । पोटासी पुसती दोघेजण । १ ।
 घेऊनियां काष्ठ घाशिताती दांत । वाकुल्या दावीत नंदालार्गीं । २ ।
 जेवितां जेवितां बाहेर पळती । श्वानासी बाहाती यू यू करूनी । ३ ।
 तयापुढे दोघे ठेवुनियां वाटी । घालिताती मिठी गळां त्याच्या । ४ ।
 देखोनियां जन खदखदां हांसती । यशोदे सांगती कौतुकानें । ५ ।
 भिंती धरूनियां उभे राहाताती । आधार जगतीं ज्यांचा असे । ६ ।
 उभयतां जाती बिर्दीं खेलावया । कुरवंडी काया नामयाची । ७ ।

७७२. वाढों लागे हरि नंदाचे मंदिरीं । नाना क्रीडा करी नित्य नवी । १ ।
 देखोनियां चोज भुल्ल्या नरनारी । देहभावें वरी वोंवाळिती । २ ।
 सांवळे गोजिरे दिसे नेत्रालार्गीं । म्हणोनि वोसंगी सदा घेती । ३ ।

- नाचे उडे बोले मंजुळ बोबडे । तेणे वेदां पडे मौन्य सदा । ४ ।
 नित्य नवी लीला दाखवी अपार । मन तेथें स्थिर लांचावले । ५ ।
 नामा म्हणे गोप त्यासंगे रतले । प्रेमानें मातले एकसरे । ६ ।
७३. बरवे बरवे बाळ कोटीसवाणे रे । यशोदा म्हणे दृष्टी होईल बा रे । १ ।
 बरवी बरवी डोळस सांवळी । लोण उतरोनि हरीची पाउली । २ ।
 ब्रंदन पाटोळा कांसे सोनसळा । विष्णुदास नामा चरणाजवळा । ३ ।
७४. कृष्णाचे चैतन्य गौळिया गोपाळा । जिर्वीचा जिव्हाळा कृष्ण एक । १ ।
 । गमेचि तया कृष्ण संगाविणे । कृष्ण चरणीं मन सर्वकाळ । २ ।
 कृष्ण सुख जिर्वी कोंदले सर्वासी । उधे कृष्णापाशी मार्गेपुढे । ३ ।
 आमा म्हणे कृष्ण भक्ताचें जीवन । कृष्णीं समाधान भक्तालागी । ४ ।
७५. मल्हार महुडे गगर्नी दाटले । विजु खळे गर्जिन्नले गे माय । १ ।
 ऐविंद पाहाया लौकरी । कैसे वरूषताहे मधु धारी गे माय । २ ।
 आनंदे मयुरे नाचती आपैसे । प्रेमे निळकंठ झाले कैसे । ३ ।
 आमया स्वामी दृष्टी सोज्वल । जीव लागला गोपाळे गे माय । ४ ।
७६. यशोदेचा बाळ अलगाट । रूपे राजस बरवा बरवंट । १ ।
 धीं लावूनि वेधिले येणे मानस । आड घालुनि आपुला प्रकाश । २ ।
 अपणासींच खेळे विनोदे । विश्व निववी तेणे सुखें निजबोधें । ३ ।
 ग्री याची पावे देखणीया । आड रियोनि तेज सांवळे भरिले डोळिया । ४ ।
 न मारोनि आर्त पुरविले । रूप दावूनि चित माझें भुलविले । ५ ।
 मया स्वामी आसर्नी शयर्नी । दुरी नवजे डोळियापासोनि । ६ ।
७७. चंद्रबिंबासर्नी देखूं जरी मुखा । कोटी चंद्रप्रभा देखा कृष्णमूर्ति । १ ।
 इळले चांदिणे रांगतां रंगणी । धन्य वो गौळणी सुखी तुम्ही । २ ।
 नींचीं कुंडले गुरुशुक्र बिंबले । शिरीं तें शोभले पिंपळपान । ३ ।
 ग्री वाघनखें साजिरी ते सरी । कडदोरा वरी राजसासी । ४ ।

सुकुमार दोंदिले किंकणी कटीतर्टी । चरणी नाद उठी नेपुरांचा । ५ ।
 श्रुति समागमें नाद ऐके कार्णी । संतोषोनि मर्नी डुले हरी । ६ ।
 देखोनियां माते होय समाधान । उतरी निंबलोण मुखावरूनी । ७ ।
 सचिदानन्दधन तान्हुले आपण । विष्णुदास नामयाने वोवाळिले । ८ ।

७७८. घाघरिया छंदे चरण घवघवी । अरूणा दाखवी चरणतर्टी । १ ।
 आरुता येई कान्हा देई आलिंगन । उतरी निंबलोण मुखावरूनी । २ ।
 वाधनखें कडदोरा कंठी घालुनि सरी । झणी तुज मुरारी दृष्टी लागे । ३ ।
 अंबुले लोळिया कंठी रिठे गांठी । छंदे जगजेठी हालवी मान । ४ ।
 भाळी चंदन वरी मसीचा टिळकला । झणी तुज गोपाला दृष्टी लागे । ५ ।
 नामयाचा स्वामी हरि माझों चित । छंदे गाऊं गीत नाचूं मी जाणे । ६ ।

७७९. कृष्ण डोलतु रांगतु रंगणी । इडापीडा धांवोनि घेती गौळणी । १ ।
 जीवापरीस हैं वालहें बाळक । शिणलिया विसांवा त्याचें पाहे श्रीमुख । २ ।
 सर्व सुख याचेनी मनोहरे । तेंचि खेळवितां धणी न पुरे । ३ ।
 देह गेह नाठवे सर्वथा । सुत पतीची मावळली वार्ता । ४ ।
 सुख न सांगवे वैखरी कोंदली । रूपी रमतां मर्ने बुडी दिधली । ५ ।
 नामया स्वामी सुखाचा सागरू । कृष्ण खेळवितां सुफळ हा संसारू । ६ ।

७८०. चाल सखिये वेगु करीं वहिला । दिन सरला काळ थोडा उरला । १ ।
 आवडी घेऊं गे निजसुख धनीचें । आरं पुरोनि जें उरलेंसे मर्नीचें । २ ।
 कृष्णमुख पाहे दृष्टी भरोनि । चित्त सांडी कुरवंडी करोनि । ३ ।
 झणी विसरसी हे खूण निसूती । मग अंतरले सर्व सुख पुढती । ४ ।
 हाचि निर्धार करूनियां मानसीं । आंत बाहेरी हरिरूप देखसी । ५ ।
 नामया स्वामी राजीवलोचनु । रमारमणु तो जीवींचा जीवनू । ६ ।

७८१. लडीवाळ लेकर गोजिरवाणे । या देखता पारणे डोळीया । धू. ।
 कान्हो न वचेरे बाहेरा । राजस पाऊले सुकुमारा । १ ।
 दृष्टी पडे चालता कृष्णा तुझीया पाया । झणी तूं नामया वेगळा होसी । २ ।

७८२. लडीवाळ लेकरु लडीवाळ साजिरे । पाऊले गोजिरी कान्होबाची । १ ।
न वजे डोळीया वेगळा । माझ्या जीवीच्या वेल्हाळा कृष्णा तान्हुलीया । २ ।
तनुमनुप्राणाची कुरवंडी करीन । नामया स्वामी सांडीन वोवाळूनि । ३ ।

७८३. सोडी कान्हा रवि दोर मथिल्या देते ।

बया मज तें दे आई मज तें दे डेरां घुमघुमते । १ ।
यशोदा उचलोनि । कडे त्यासी घेउनि । दाविती चित्रशाळेते । २ ।
करीं कर धरूनी । नेउनी अंगणीं । दावी कुप बावीते । ३ ।
दावीत आरशांत । म्हणे पाहे कृष्णनाथ । मुखमुखा चुंविते । ४ ।
चिमण्या ह्या गौळणी । आल्या त्या हो मिळोनि । राधे उरी मज तें दे । ५ ।
राधेसी म्हणे नामा । कृष्णासी तुझा प्रेमा । समजावियासी तें दे । ६ ।

७८४. प्रातःकाळीं प्रहरा रात्रीं उठिल्या गौळणी बाळा ।

घुसळण मांडियेले घरोघरीं सकळां ।

नित्यानंदे परमानंदे गाती गोपाळा ।

सहस्रापरी कैशा गाती मदन सांवळा । १ ।

घुम घुम करिती घुम घुम करिती डेरे घुमती ।

आनंदल्या गौळणी छंदे छंदे डोलती । धू० ।

एक म्हणती साजणी तुम्हीं लपवा गे लोणी ।

नकळे नकळे हो बाई कृष्णाची करणी ।

कोणीकडून हा गे येर्इल सखये चक्रपाणी ।

खास खांदुनि तुम्हीं आतां लपवा दुधाणी । २ ।

बोलतां चालतां इतुक्यामध्ये हरी आला ।

कवणेही नाहीं देव दृष्टी देखिला ।

सूक्ष्म रूप धरूनि डेन्यामध्ये प्रवेशला ।

वरच्यावरी देव लोणी खाऊनियां गेला । ३ ।

उन्हवणी शिळवणी घालिती परी ते लोणी येर्इना ।

काय झाले ढोण सासूबाई कळेना । ४ ।

हा हा गे बायांनो तुमचे जाणते चाळे ।
 यशोदेच्या मुला नेऊनि देतसां गोळे ।
 उर्गेंचि मग पाहतां आतां फिरगे निराळे ।
 मारी ठोसरे दोन्ही गालहोरे घेतले । ५ ।
 डेञ्यामधून मार माझा जगजीवन पाहे ।
 नामा म्हणे धन्य धन्य वर्णू मी काये । ६ ।

७८५. जाऊं पाण्या निसुरवाण्या । आळवीती गोड राण्या । धु० ।
 गोविंद गीर्तीं गाऊं गोविंद गीर्तीं गाऊं । आनंदे जाऊं पाण्या । १ ।
 खाऊं कंदमुळे आम्ही असौं वर्णी । न देखौं श्रीकृष्ण न ऐकौं कार्णी । २ ।
 आम्ही गोड भिलिणी काय ऐसी गोडी । तुझिया नामाची लागली आवडी । ३ ।
 आजीचा दिवस आम्हां झालासे आनंदु । विष्णुदास नामा यांने लावियेला छंदु । ४ ।

७८६. यशोदा घुसळीत । स्तन मागे भगवंत । १ ।
 आड घालोनि पदर । पाजीतसे जगदीश्वर । २ ।
 दुध जातसे उतोन । उठे कृष्णासी टाकून । ३ ।
 मंथन पात्राते फोडीत । पळे तेशुनि त्वरित । ४ ।
 मार्गे धांवली यशोदा । धरावया त्या गोविंदा । ५ ।
 हातीं न लगे जगजेठी । नामा म्हणे होय कष्टी । ६ ।

७८७. कृपा उपजली । उभा राहे वनमाळी । १ ।
 धरूनि आणिला । आजी बांधीन मी तुला । २ ।
 दावे सोडुनियां । बांधितसे देवराया । ३ ।
 फार करितोसी खोड्या । गोपी दाविती वांकुल्या । ४ ।
 दावीं अनंत लावीत । दोन बोटे उणे येत । ५ ।
 करिताती चोज । परी नव्हेचि उमज । ६ ।
 श्रमतसे वारंवार । पुरती करी जगदोद्वार । ७ ।
 विष्णुदास नामा पुढे । आला जेथें उर्भी झाडे । ८ ।

७८८. कुवेराचे पुत्र मदोन्मत्त झाले । म्हणूनि शापिले नारदानें । १ ।
 व्हाल तुम्हीं वृक्ष ऐकोनि सावध । झाला अपराध क्रषिराया । २ ।
 विमलार्जुन वृक्ष व्हाल गोकुळांत । उशशाप वदत कृपाळुवा । ३ ।
 कृष्णाचा चरण लागेल तुम्हांसी । आपुल्या स्थळासीं याल वेर्गी । ४ ।
 मोडितसे वृक्ष लक्ष्मीचा पती । दोघे निघताती दिव्य पुरुषा । ५ ।
 नामा म्हणे तेव्हां करिताती स्तुती । पापें दग्ध होती ऐकतांची । ६ ।
७८९. जोडोनियां हात येती काकुळती । धांव कृपामूर्ति आम्हांलागी । १ ।
 अवतार घेसी दुष्ट वथायासी । येसी गोकुळासी म्हणोनियां । २ ।
 पाहोनियां तुला लक्ष्मी पातली । दरिद्रे पळाली येथोनियां । ३ ।
 सकळांसी सुख घावया आलासी । आम्हीं वनवासी दुःखी होतों । ४ ।
 नामा म्हणे कंठीं धरियेला प्राण । दाखवीं चरण दयानिधी । ५ ।
७९०. दामोदरा केशवा वामना देवा कृष्ण । परंज्योति नारायणा तुज नमो । १ ।
 विश्वव्यापका जनार्दना वासुदेवा निर्गुणा । अव्यया जगजीवना तुज नमो । २ ।
 अनंत अवतार घेसी भक्तांसाठी । कृपाळु जगजेठी तुज नमो । ३ ।
 यज्ञेशा सर्वेशा दयानिधि हृषिकेशा । पुराणपुरुषा तुज नमो । ४ ।
 धन्य तो दिवस देखिले तुझे पाय । कृपादृष्टी पाहें आम्हांकडे । ५ ।
 जोडोनियां हात करिती विनंति । देई तुझी भक्ति जन्मोजन्मी । ६ ।
 करूनि नमस्कार हळूहळू चालती । वेळोवेळां पाहाती कृष्णाकडे । ७ ।
 मोडतांची वृक्ष नाद ऐकुनियां येती । धांवोनि पहाती नामा म्हणे । ८ ।
७९१. समस्तां सांगती लहानालीं मुलें । नवल देखिले आम्हीं आतां । १ ।
 वृक्ष मुळीहूनि दोघे निघताती । पायासीं लागती कान्होबाच्या । २ ।
 यशोदेचे मर्नी झालासे विवेक । वैकुंठनायक येथें आला । ३ ।
 नामा म्हणे तिशीं घालितसे माया । अपवाद तिजला काय असे । ४ ।

७९२. नंदे सोडविले तेव्हां त्या कृष्णासी । नासूं देगे यासी दहीं दूध । १ ।
 मजला लेंकरे नाहींत गे फार । विश्रांतीसी घर एवढेंचि । २ ।
 निवारिले विघ्न देवे हैं केवढे । पडती जरी झाडे याजवरी । ३ ।
 आजपासून यासी बोलसी कठीण । देईन मी प्राण तुजवरी । ४ ।
 स्फुंदस्फुंद रडे तेव्हां नारायण । देई यासी स्तन भुकेलासे । ५ ।
 यशोदा बाहातसे न ये वनमाळी । धांवोनि कुरवाळी वदन त्याचें । ६ ।
 समजावोनि देवा पाजितसे स्तन । घालीत भोजन नामा म्हणे । ७ ।

७९३. मुले सांगताती । माती खातो गे श्रीपती । १ ।
 लांकूड घेऊनि हातांत । माती खातो कां पुसत । २ ।
 भावा भुललासे खरा । कांपतसे थरथरा । ३ ।
 मुख दावीं उघडोनि । पाहें म्हणे चक्रपाणि । ४ ।
 ब्रह्मांडे देखिलीं । नामा म्हणे वेडी झाली । ५ ।

७९४. हातीं घेवूनियां काठी । शिकविते श्रीपती ।
 यमुनेची माती खासी । कां कां कां कां । १ ।
 हरी तूं खोडी नको करूं माझ्या । बा बा बा बा । धू० ।
 धांऊनियां धरिला करीं । बैसविला मांडिवरी ।
 मुख पसरोनि करी । आ आ आ आ । २ ।
 विष्णुदास नामा म्हणे । मरोनियां जन्मा येणे ।
 कृष्ण सनातन पाहूं । या या या या । ३ ।

७९५. कोणी एके दिवशी श्रीकृष्ण अंगर्णी । विलोकी नयनीं प्रतिबिंब । १ ।
 मातेप्रती तेव्हां म्हणतसे हरी । काढोनि झडकरी देई मज । २ ।
 माता म्हणे बाळा नये तें काढितां । आणिक अनंता माग कांहीं । ३ ।
 ऐसे एकोनियां मागतसे हरी । त्यासी नानापरी समजावित । ४ ।
 बहुत खेळणीं पुढे ठेवी माता । परी तो रडतां न राहेची । ५ ।

पालकी नेऊनि हरीसी निजवीत | यशोदा ते जात स्वकार्यासी | ६ |
 तेच समर्यां राधा आलीसे मंदिरीं | देखिले श्रीहरी रडतां तिनें | ७ |
 पालका जवळी जाऊनि सत्वर | घेत कडेवरी हरिलागीं | ८ |
 राधा म्हणे कां तूं रडतोसी चाटा | गोष्टी त्या अचाटा सांगतोसी | ९ |
 ऐसे ऐकोनियां उगाची राहिला | खेळवी हरिला प्रेमें राधा | १० |
 मागुती नेऊनि पालकां घातला | रडाया लागला हरी तेव्हां | ११ |
 राधेसी म्हणत यशोदा सुंदरी | यासी क्षणभरी नेई आतां | १२ |
 आपुले मंदीरा घेऊन जाय यासी | ऐकोनि मानसीं संतोषली | १३ |
 नामा म्हणे राधा घेऊन हरीसी | गेली मंदिरासी आपुलिया | १४ |

७९६. मंदिरा नेवोनि पलंगी बैसविला | म्हणत हरीला तयेवेळीं | १ |
 ऐसिया समर्यां थोर तूं अससी | तरी हृषिकेशी बरें होतें | २ |
 देखोनि तिचा भाव थोर झाला हरी | पाहुनि सुंदरी आनंदली | ३ |
 सुखशयर्नीं राधा एकांतीं असतां | अनया अवचिता आला तेथें | ४ |
 सक्रोध होऊनि बोलला राधेसी | कोणासी बोलसी गुजगोष्टी | ५ |
 भ्रताराचा शब्द ऐकतां श्रवणीं | दचकली मर्नीं राधिका ते | ६ |
 हात जोडोनियां विनवित हरीसी | होई हृषिकेशी सान आतां | ७ |
 ऐकोनि करूणा बाळ झाला हरी | दहिंभात झडकरी ठेवी पुढें | ८ |
 कवाड उघडून बोलत अनयासी | घरांत हृषिकेशी जेवितसे | ९ |
 कावड ठेऊनि घरांत तो आला | जेवितां देखिला कृष्णनाथ | १० |
 नामा म्हणे अनया आनंदला मर्नीं | हृदयीं चक्रपाणि धरियेला | ११ |

७९७. राधेप्रती अनया बोले तयेवेळीं | घरांत एकली अससी तूं | १ |
 एकलें हें तुज कर्मेना मंदिरीं | खेळावया हरी आणित जाईं | २ |
 भ्रतार वचन राधेनें ऐकोनि | आनंद तो मर्नीं थोर तिच्या | ३ |
 स्वामी तुमची आज्ञा मजलागीं प्रमाण | म्हणोनि चरण वंदियेले | ४ |

सुखशयनीं राधा भोगित अनंता । गोकुळांत वार्ता प्रगटली । ५ ।
राधेचिया घरीं थोर होतो हरी । गोकुर्लीच्या नारी गुजगुजती । ६ ।
यशोदे मातेसी सांगती सुंदरी । आवरीं मुरारी आपुला हा । ७ ।
तैसीच जाऊन राधेच्या गृहासी । सांगती सासूसी तिच्या तेव्हां । ८ ।
राधेलागीं वृद्धा म्हणे तयेवेळीं । घरासी वनमाळी आणू नको । ९ ।
नामा म्हणे लोकीं पाडियेली तुटी । तिसी जगजेठी अंतरला । १० ।

७९८. प्रातःकाळीं राधा उठोनियां जाण । नंदसदनावरून पाण्या जात । १ ।
इकडे गोदोहन करीतसे हरी । पाहे उभी द्वारीं राधिका ते । २ ।
विसरे गोदोहन वृषभाखालीं बसत । कृष्णजीचें चित्त वेधियेले । ३ ।
भरणा रिच्वोनी बाहेर आली माता । वृषभ दोहतां हरि देखे । ४ ।
माता म्हणे काय करिसी धननीळा । प्रत्युत्तर त्यावेळां हरि देत । ५ ।
दाराकडे पाहे राधेसी न्याहाळून । मातेसी वचन बोलतसे । ६ ।
भरणा भरला आतां जाईं तूं घेऊन । माता क्रोधायमान झाली तेव्हां । ७ ।
कृष्णासी यशोदा म्हणे खाली पाहे । वृषभ कीं गाय दोहतोसी । ८ ।
कृष्ण खालीं पाहे वृषभ देखिला । म्हणे यशोदेला एक एक । ९ ।
देवाचा नवस चुकलीस बहुतेक । चौ थानांचें एक थान झालें । १० ।
वचन ऐकोनी हांसत यशोदा । द्वारीं उभी राधा देखियेली । ११ ।
कांगे येथें उभी घेऊन घागर । जातसे सत्वर राधा तेव्हां । १२ ।
नामा म्हणे ऐसें झालें गोदोहन । मुख प्रक्षाळून हरि जेवियेले । १३ ।

७९९. मंथना आरंभ करीतसे राधा । आठवीं गोविंदा मनामाजी । १ ।
मेळवोनि मुले खेळे तिचे द्वारीं । देखिला श्रीहरी राधिकेने । २ ।
विसरोनि मंथन रित्या डेरीयांत । रवीं फिरवित गरागरां । ३ ।
डेरा खडबडां वाजतां ऐकोनि । वृद्धा ते धांवोन बाहेर आली । ४ ।
सासू म्हणे काय गेले तुझे नेत्र । देतसे उत्तर राधा तीसी । ५ ।

डेरा धड किंवा फुटका म्हणुनि । रवी घुसलोनि पाहातसें । ६ ।
 वृद्धा म्हणे तुझें चित्त नाहीं स्थीर । द्वारीं हो श्रीधर देखियेला । ७ ।
 रागें भरोनियां बोलत म्हातारी । येथें कां रे हरी खेळसी तूं । ८ ।
 कृष्ण म्हणे आम्हीं खेळतो बिदिशी । तूं कां दटाविसी थेरडिये । ९ ।
 ऐसें बोलोनियां श्रीहरी पळाला । घरासी तो गेला नामा म्हणे । १० ।

१००. मध्याह्नकाळीं मग हरीसी घेऊन । करीतसे भोजन यशोदा तें । १ ।
 भोजन करूनि पलंगीं निजत । श्रीकृष्णासी घेत पुढे तेव्हां । २ ।
 यशोदेसी सुखनिद्रा हो लागली । राधिका ते गेली यमुनेसी । ३ ।
 नेत्रासी पदर लावोनि रडत । अंतरीं अनंत आठवोनि । ४ ।
 करूणा शब्द तिचा ऐकोनि श्रवणीं । उठला चक्रपाणि तेथोनियां । ५ ।
 जावोनियां राधा धरिली पदरीं । तिजलागीं हरि समजावित । ६ ।
 संसारासी माझ्या पडियेले पाणी । ऐसें चक्रपाणि तुवां केले । ७ ।
 इकडे यशोदा ती जागी जवं होत । हरिसी धुंडीत तयेवेळीं । ८ ।
 एखादी हा कळी घेऊन येईल आतां । पाहतसे माता चहङ्कडे । ९ ।
 पाउलांचा माग चालिली काढीत । पावली त्वरित यमुनातीरा । १० ।
 राधा तयेवेळीं म्हणे रे अनंता । पैल तुझी माता येत असे । ११ ।
 मातेसी देरखुनि गडबडां लोळत । यशोदा ते घेत कडेवरी । १२ ।
 मातेसी म्हणत चोरोनि कंदूक । घेऊनियां देख आली येथें । १३ ।
 माता म्हणे कां वो यासी रडविसी । चेंडु तूं हरिसी देई वेगीं । १४ ।
 मामी हा मजवरी घेई गे किटाल । मजपाशीं जाण चेंडु नाहीं । १५ ।
 कृष्ण म्हणे माते झाडा घेई आतां । कंदूक तत्त्वता निघेल पैं । १६ ।
 वस्त्र जंव झाडीत राधा तयेवेळीं । पडिला भूतळीं कंदूक तो । १७ ।
 ऐसें देखोनियां लज्जित जहाली । हांसत वनमाळी नामा म्हणे । १८ ।

८०१. चेंडु देखोनियां यशोदा कोपली । म्हणे तयेवेळीं राधिकेसी । १ ।

महा नष्ट तुम्ही अवधिया गवळणी । माझा चक्रपाणि ब्रह्मचारी । २ ।

इतुके ऐकोनि राधा ते चालिली । स्वगृहासी गेली आपुलिया । ३ ।

राधेचिया मर्नीं समजले पूर्ण । ब्रह्मसनातन श्रीकृष्ण हा । ४ ।

इकडे यशोदा घेऊनि हरीसी । गेली मंदिरासी नामा म्हणे । ५ ।

८०२. मिळवुनि सौंगडे सांगती त्यासी । चला गोरसासी देतों तुम्हां । १ ।

गेली असे एक गौळण जळाला । सांगे तो गोपाळा तेथें जाऊं । २ ।

न पुरेची हात दूध शिंक्यावरी । करावें मुरारी कैसें येथें । ३ ।

पाटावरी पाट रची वनमाळी । पाढीतसे डुळी मोहोरीनें । ४ ।

बडवोनि टिरी नाचतसे पेंदा । भलीले गोविंदा युक्ती केली । ५ ।

उगलाले गड्या कलुं नको गलबला । थांबाली ले गोला लोनियाचा । ६ ।

कोणी पिती दूध कोणी खाती दर्ही । आली लवलाही गौळण ते । ७ ।

अहर्निशीं धराया पहातें मी तुज । जासी कैसा आज चोरटीया । ८ ।

मुखींहुनि पय टाकी तिच्या डोलां । नामा म्हणे पला सांगतसे । ९ ।

८०३. एक म्हणे धरी स्तन । याचे उपटीन कान । १ ।

यशोदे तुला येईल राग । आपुल्या पोरा कांर्हीं सांग । २ ।

अंधारीं लपत । पोरे करिती आकांत । ३ ।

सांगतसों शिकवणा । खोडी नको करूं कृष्णा । ४ ।

तोंड करूनि वांकडे । मला म्हणे तशीच रडे । ५ ।

पोरां शिकवीत । गोरस आणा रे समस्त । ६ ।

आम्ही निजलों समस्त । काजळ मुखासी लावीत । ७ ।

मेले आणुनियां सर्प । माझ्या पोरा दावी दर्प । ८ ।

योगियांचे नये लक्षा । त्यासी लावूं म्हणती शिक्षा । ९ ।

अनंत गान्हाणीं । नामा म्हणे कीर्ति वार्णी । १० ।

८०४. गाञ्छाणे सांगाया । आल्या गोकुळीच्या स्त्रिया । १ ।
 यशोदा ऐकत । पळे बाहेरी भगवंत । २ ।
 एक म्हणे लोणी । माझें भक्षी चक्रपाणि । ३ ।
 फोडितसे भांडे । विर्जिलिया म्हणे रांडे । ४ ।
 गाई वासरे सोडितो । येऊन आम्हांसी सांगतो । ५ ।
 अष्टदल काढिले अंगणी । वरी मुते चक्रपाणि । ६ ।
 घेऊनियां आला अग्न । तुझ्या घरासी लावीन । ७ ।
 देईन मी तोंडावर । तुझ्या बापाचे हें घर । ८ ।
 घेतसे वरखडे । शिव्या देऊनियां रडे । ९ ।
 देखोनिया गरोदर । म्हणे केवढे उदर । १० ।
 सांगती गौळणी । यशोदा तें ऐके कार्णी । ११ ।
 नामा म्हणे न मनी देव । माय म्हणे अवघी वाव । १२ ।

८०५. एकेकाळी मोठा आनंद पैं झाला । नभीं उगवला पूर्ण चंद्र । १ ।
 तेव्हां गोप आले विनविती गोपाळा । आतां जाऊं चला चोरीलागीं । २ ।
 कोरें काय असे तें आम्हां ठाउके । जाऊं एकमेके मिळोनियां । ३ ।
 तुझिये संगती वाढतो आनंद । दाविसी विनोद ब्रह्मांदिका । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसे गोपाळ बोलिले । एकोनियां झालें देवा गोड । ५ ।

८०६. देव सांगे तुम्ही सामोग्री हे करा । सांगेन प्रकारा जाणोनियां । १ ।
 तेणे सर्व काज साधेल तुमचें । ठेविले ठार्याचे ठावे पडे । २ ।
 घ्यारे आतां वरी मृत्तिका गालुनी । सराटे वेचुनी वोंटीं भरा । ३ ।
 डांगा एक आणा वेचुनियां खडे । निघावे रोकडे एकसरा । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसे ऐकता गोपाळ । नाचती सकल कृष्णापुढे । ५ ।

८०७. एक गोप तेव्हां स्त्रियेसी सांगत । सांठवीं समस्त नवनीत । १ ।
 देवाचा नवस आहे पुरवणे । धरावे येथून अनसुट । २ ।
 सांगोनियां ऐसे राहिला तो स्वस्थ । मार्गे स्त्रीने कृत्य काय केले । ३ ।

चोरोनियां घृत भरोनि घागरीं । नेवोनि शेजारीं ठेवियेल्या । ४ ।
गौळियाने तेव्हां संकल्प सोडिला । नवस फेडिला नामा म्हणे । ५ ।

८०८. गोपीने घृतासीं चोरोनि ठेविले । देवासी कळले अंतर्यामीं । १ ।
सेजे घरीं होते ठेविले चोरून । सौंगडे घेऊन गेला तेथें । २ ।
आज्य घेऊनियां गोपाळासी देत । आपण भक्षीत प्रेमानंदे । ३ ।
तुप्त होवोनियां गेला क्रीडायासी । पूर्ण नवसासी केले त्याच्या । ४ ।
नामा म्हणे ऐसा वैकुंठनायक । दावीत कौतुक नानापरी । ५ ।

८०९. कांही दिवस लोटिलयावरी । गोपी तिचे घरीं प्रवेशली । १ ।
म्हणे माझा कुंभ देई वो आणून । येरीने सदन धुंडाळिले । २ ।
म्हणे सये येथें नाहीं तुझें घृत । ऐकोनियां मात क्रोधावली । ३ ।
चोरी नवनीत तुझें नाहीं गेले । माझें काय झाले पुसतसे । ४ ।
नष्टे अभिलाष केला सांग सत्य । बोलोनि निवांत राहिली ते । ५ ।
कलह करावा भ्रतारा कळेल । तो शिक्षा करील यथास्थित । ६ ।
न मिळे जाणोन म्हणे कृष्णार्पण । आलीसे बोलोन मंदिरासीं । ७ ।
नामा म्हणे शुक सांगे परीक्षिती । ऐशा किती ख्याति तुज सांगो । ८ ।

८१०. एकदां श्रीकृष्ण खेळत असतां । प्रवेशे अवचिता गोपीगृहीं । १ ।
दोन्हीं करीं तेव्हां नेत्र चाळीतसे । गोपी पुसतसे काय झाले । २ ।
कृष्ण म्हणे माझे दुखताती डोळे । उपाय न कळे करूं काय । ३ ।
पुत्राची जननी तिचे दूध मिळे । घालितांची डोळे बरे होती । ४ ।
गोपी म्हणे दूध देते मी काढून । तें नेत्री घालून बरें करी । ५ ।
देव म्हणे दूध तूं काढून देसी । कैसा गुण त्यासी येईल सांग । ६ ।
माझिया कराने पिळून देसी स्तन । तरी येईल गुण लवकरी । ७ ।
ऐकतांचि गोपी थांवे मारावया । पळे उठोनियां नामा म्हणे । ८ ।

८११. यशोदे भोवत्या मिळाल्या गौळणी । सांगती गाज्हाणीं नानापरी । १ ।
गोरस भक्षोनि फोडितो भाजन । गोकुळा सोडोनि जाऊं सये । २ ।

एक गोपी म्हणे माझ्या घरां येसी । बांधीन खांबासी तुजलागीं । ३ ।
यशोदेसी ऐसी सांगोनि गान्हार्णी । चालिल्या कामिनी गृहाप्रती । ४ ।
नामा म्हणे गोपी बोलीली बांधीन । तिजवरी विघ्न करी देव । ५ ।

८१२. निशी प्राप्त होतां भ्रताराचे शेजे । गोपिका ती निजे आनंदानें । १ ।
संधी पाहोनियां प्रवेशला देव । करीत लाघव काय तेव्हां । २ ।
भ्रताराचे दाढी कांतेची ते वेणी । एकत्र करोनि ग्रंथी देत । ३ ।
करूनि कौतुक निघोनियां गेला । अरूणोदय झाला तये वेळीं । ४ ।
गोदोहनालागीं गोपी ते उठत । वेणी आंसडीत दाढीसंगे । ५ ।
भ्रतारासी तेव्हां बोले ते कामिनी । न धाय अजूनि मन कैसे । ६ ।
भ्रतारासी दाढी ओढितांचि जाण । सक्रोध होऊन बोलतसे । ७ ।
मस्त होवोनियां माजली धांगडी । करिसी ओढाओढी मजलागीं । ८ ।
नामा म्हणे तेव्हां उठोनि बैसती । आश्र्य करिती मनामाजी । ९ ।

८१३. उभयतं तेव्हां कलह करिताती । आण वाहाताती परस्परे । १ ।
सोङ्गुं जों पाहती सत्वर ग्रंथिका । न सुटे ब्रह्मादिकां कदाकाळीं । २ ।
सोडितां सुटेना जाळितां जळेना । कापितां कापेना कांहीं केल्या । ३ ।
स्त्रियेलागीं तेव्हां भ्रतार बोलत । तुजसंगे मृत्यु मज आला । ४ ।
दोघेंहि रडत विदीमाजी येती । कोलहाळ करीती तयेवेळीं । ५ ।
गोकुळीचे जन डोळां पहाताती । जाऊन सांगती नंदालागीं । ६ ।
नामा म्हणे नंद बैसला चावडी । घेऊन आवडी कृष्णजीला । ७ ।

८१४. गोपीगोप तेथे पातलीं त्वरित । हांसती समस्त देखोनियां । १ ।
कृष्ण म्हणे कैसी बांधिसी मजला । बांधिले तुजला भगवंते । २ ।
पायां ते पडती रडोनि बोलती । सोडवा म्हणती आम्हांलागीं । ३ ।
पाहोनि किंव त्यांची दया आली चित्ता । कृपेने पाहातां मुक्त झालीं । ४ ।
नामा म्हणे तेव्हां वंदोनि देवासी । गेलीं निजधामासी आनंदानें । ५ ।

८१५. नंदाचिये घरीं चंपाषष्ठी नेम। कुळी कुळधर्म मार्तडाचा । १।
 पकवानेंही नाना रोटिया भरीत। केलीं अपरमित यशोदेने । २।
 वाधियामुरली सांगितलीं दोन्हीं। आला चक्रपाणि खेळतांची । ३।
 मातेलागीं म्हणे लागलीसे क्षुधा। थांबरे गोविंदा म्हणे माता । ४।
 घेतलीसे आळी करी लगबग। विस्तारिले सांग नैवेद्यासी । ५।
 नेवोनियां पुढे देवांच्या ठेविले। बोलवा वहिले आमंत्रिकां । ६।
 तोंकरी मागे तो भक्षी नारायण। यशोदा आपण रागावली । ७।
 दुरळ हा देव होय आतां कैसे। मार्तडाचे पिसे लागे तुज । ८।
 करी क्षणामाजी वांकडॉचि मुख। हरी खात वीख कालवले । ९।
 जाणीतला भाव मायेचे अंतर। करूनियां खरें दावी देव । १०।
 वांकडिया हाते ग्रास घाली मुखें। मुखें तेंहि सुखें तैसे दावी । ११।
 पिसाळल्यापरी करी वेडेचार। भय वाटे फार मायेलागीं । १२।
 पूर्वी म्यां सांगतां नायकसी कैसा। पुढे हा बोळसा बोढवला । १३।
 पाचारिले देवऋषि हालविता सुर्पे। त्याचिया न भियें देव निघे । १४।
 वासोनियां डोळे तयाकडे पाहे। कांपे तया भयें थरथरां । १५।
 मंत्रूनियां पाणी आणिला अंगारा। तयाचा मातेरा केला देवे । १६।
 नवसा न पावती गोकुर्ळीच्या देवता। उपाय मागुता राहिलासे । १७।
 चितावली माय मूळ्ठी आली तिसी। झाली पोरपिसी मोहजाले । १८।
 जाणोनि अंतर म्हणे कृष्णार्पण। तेव्हां आले विघ्न दूर होय । १९।
 नामा म्हणे देव पाहे कृपादृष्टी। जाणवले पोटीं हाचि देव । २०।

८१६. गोपिका म्हणती यशोदा सुंदरी। करितो मुरारी खोडी बहु । १।
 यशोदेप्रती त्या गौळणी बोलती। संकष्ट चतुर्थी ब्रत घेई । २।
 गणेश देर्इल यासी उत्तम गुण। वचन प्रमाण मानावे हें । ३।
 गजवदनासी तेव्हां म्हणत यशोदा। माङ्गिया मुकुंदा गुण देर्इ । ४।
 ऐसे हें वचन ऐकुन कृष्णनाथें। सत्य गणेशाते केले तेव्हां । ५।

एक मास खोडी देवें नाहीं केली । प्रचीत ते आली यशोदेसी । ६ ।
धन्य धन्य देव गणपती पाहे । यशोदा ती राहे उपवासी । ७ ।
इंदिराबंधूचा उदय होऊं पाहात । यशोदा करीत पूजनासी । ८ ।
शर्करामिश्रित लाडू येकवीस । आणिक बहुवस मोदक ते । ९ ।
ऐसा नैवेद्याचा हारा तो भरूनी । देव्हारां नेऊनि ठेवी माता । १० ।
मातेसी म्हणत तेव्हां हृषिकेशी । लाडू केव्हां देसी मजलार्णी । ११ ।
यशोदा म्हणत पूजीन गजवदन । नैवेद्य दाऊन देईन तुज । १२ ।
ऐसें म्हणुनियां माता बाहेर गेली । देव्हान्याजवळी हरि होता । १३ ।
एकांत देखोनि हारा उचलिला । सर्व स्वाहा केला एकदांची । १४ ।
घेऊनियां ग्रास उगाची बैसला । भक्तांलार्णी लीला दावीतसे । १५ ।
धूप घेवोनियां आली सदनातें । रिता हारा तेथें देखियेला । १६ ।
विस्मय बहुत मातेसी वाटला । नैवेद्य हरीला पुसतसे । १७ ।
कृष्ण म्हणे सत्यवचन मार्नी माते । एक सहस्र उंदीर आले येथें । १८ ।
त्यांत एक थोर होता तो मूषक । वरी विनायक बैसलासे । १९ ।
सकळीक लाडू सोंडेने उचलीले । सर्व आकर्षिले एकदांची । २० ।
सर्वांगासी त्याने चर्चिला शेंदूर । सोंड भयंकर हालवितसे । २१ ।
उंदिर भ्यासुर भ्यालों मी देखुनि । वळली वदनीं बोबडी ते । २२ ।
न बोलवे कांहीं माझेनी जननी । शुथा मजलागोनी लागलीसे । २३ ।
लाडू मज देई म्हणे जनार्दन । माता क्रोधें करून बोलतसे । २४ ।
माता म्हणे कृष्णा पाहूं तुझें वदन । लाडू त्वांचि पूर्ण भक्षियेले । २५ ।
हरि म्हणे माते लाडू ते बहुत । मावतील मुखांत कैसे माझ्या । २६ ।
गणपती सर्व लाडू गेलासे घेऊन । आलें विहरण मजवरी । २७ ।
हरी म्हणे मज मारूं नको माते । तुज वदनातें दावितों मी । २८ ।
कृष्णनाथें तेव्हां मुख पसरिले । ब्रह्मांडे देखिलीं मुखामाजी । २९ ।
असंख्य गणपती दिसती वदनीं । पाहतसे नयनीं यशोदा ते । ३० ।

मुखांत गणपति मातेसी बोलत | पूजावें त्वरित हरिलागीं | ३१ |

ऐसे देखोनियां समाधिस्थ होत | चहूंकडे पाहात तटस्थ ते | ३२ |

योगमाया तेव्हां हरीने घालून | मातेपुढे जाण उभा असे | ३३ |

यशोदा हरी कडेवरी घेत | मुखाते चुंबित आवडीने | ३४ |

घेऊनियां हरी घरात ती गेली | भोजना बैसली नामा म्हणे | ३५ |

८१७. तळवे तळहात टेकीत | डाव्या गुडध्याने रांगत |

रंगणी रंगनाथ | तो म्यां देखिला सये | १ |

गवळण जसवंती पैं सांगे | आली कृष्णाचेनि मांगे |

येणे येणे वो श्रीरंगे | नवनीत माझें भक्षिले | २ |

एक्या हातीं लोण्याचा कवळु | मुख माखिले अळुमाळु |

चुंबन देतां येतो परिमळु | नवनीताचा गे सये | ३ |

येणे माझें कवाढ उघडिले | येणे शिंके हो तोडिले |

दह्यादुधाते भक्षिले | उलंडिले ताकाते | ४ |

ऐसे जरी मी जाणते | यमुनापाणिया नव जाते |

धरूनि खांबासी बांधिते | शिक्षा लाविते गोविंदा | ५ |

ऐसा पुराण प्रसिद्ध चोर | केशव नाम्याचा दातार |

पंढरपुरी उभा विटेवर | भक्त पुंडलिकासाठी | ६ |

८१८. मार्गशीर्ष मासी कात्यायनी व्रत | कुमारी समस्त आचरती | १ |

अरुणोदयीं येती कालिंदीचे तीरीं | गाती त्या सुंदरी कृष्णलीला | २ |

सिकतेची मूर्ति करूनि देवीची | पूजाअर्चा तिची करिताती | ३ |

जोडोनियां कर करिताती स्तवना | ऐके विज्ञापना आदि माये | ४ |

नंदाचा नंदन देई आम्हां पती | नामा म्हणे येती स्वस्थळासी | ५ |

८१९. कालिंदीचे तीरीं वस्त्रे ठेविताती | जळांत रिघती सकळीक | १ |

गड्यांसमवेत आला तेथें कृष्ण | करावया पूर्ण व्रत त्यांचे | २ |

वस्त्रे घेवोनियां चढे वृक्षावरी । घाबरल्या नारी पाहोनियां । ३ ।
 वस्त्रे देई आतां आमुचीं मुकुंदा । जाऊनियां नंदा सांगो आतां । ४ ।
 अच्युता अनंता कृष्णा गरुडध्वजा । दासी आम्ही तुझ्या सकळिका । ५ ।
 वाजतसे सीत जाऊं पाहे प्राण । यशोदेची आण तुज असे । ६ ।
 ऐकांनियां ऐसे नामा म्हणे हांसे । धर्म सांगतसे तयांलागीं । ७ ।

८२०. नम होवोनियां स्नान जे करिती । त्यांचीं ब्रते होती निरथक । १ ।
 त्वरे करूनियां या गे मजपाशीं । सांगतों तुम्हांसी प्रायश्चित्त । २ ।
 एकी आड एक गुहास्थानीं हात । आनंद बहूत मनामध्ये । ३ ।
 करा नमस्कार सांगे वनमाळी । एक हस्त भाळीं लाविताती । ४ ।
 देवां द्विजां ऐसा करितां नमस्कार । पाप याचें फार धर्मशास्त्रीं । ५ ।
 ऐकोनियां ऐसे लाज सोडोनियां । पडताती पायां आदित्याच्या । ६ ।
 वस्त्रे देत तेव्हां तयां जगजीवन । मनोरथ पूर्ण करीन मी । ७ ।
 नामा म्हणे येती गोकुळासी नारी । चालिला श्रीहरि तेथुनियां । ८ ।

८२१. हरी तुझी ऐसी कैसी हे खोड । धू० ।

घेउनी चिमुटे मुळसी पळसी । गोपी तुज म्हणती हा दोड । १ ।
 सोडुनि वांसरे गाईसी पाजिसी । यांत तुज काय मिळती जोड । २ ।
 आडवा होउनी गोपीसी धरिसी । चुंबितां वदन मज म्हणसी सोड । ३ ।
 अशा हा चेष्टा नामयासी करिसी । हरी तुझी ऐसी कैशी हे खोड । ४ ।

८२२. वारीं वो दसवंती आपुला तूं बाळ । विकटूं हा खेळ खेळतसे । १ ।
 धाकुटिया मुलां घेतो हा चिमोरे । काय करूं धुरे भीत असों । २ ।
 घरींचा म्हातारा हाणितला येणे । काय सांगूं उणे तुजपाशीं । ३ ।
 मी वो लटिकी तरी नामयासी पुसा । तुझा बाळू कैसा आसंदत । ४ ।

८२३. बाळ सगुण गुणाचें तान्हे गे । बाळ दिसते गोजिरवाणे गे ।
 काय सांगतां गान्हाणे गे । गोकुळीच्या नारी । १ ।

श्रीरंग माझा वेडा गे । याला नाहीं दुसरा जोडा गे ।
 तुम्ही याची संगत सोडा गे । गोकुळीच्या नारी । २ ।
 पांच वर्षाचें माझे बाळ गे । अंगणीं माझ्या खेळे गे ।
 कां लटकाच घेतां आळ गे । गोकुळीच्या नारी । ३ ।
 सांवळागे चिमणा माझा । गवळणींत खेळे राजा ।
 तुम्ही मोठ्या ढालगजा गे । गोकुळीच्या नारी । ४ ।
 तुम्ही खाऊन लोण्याचा गोळा । आळ घेतां या गोपाळा ।
 तुम्ही ठाईच्या वोढाळा गे । गोकुळीच्या नारी । ५ ।
 तुम्हीं लपवूनी याची गोटी गे । लागतां गे याचे पाठीं गे ।
 ही एवढीच रीत खोटी गे । गोकुळीच्या नारी । ६ ।
 तुम्ही लपवून याचा भवरा गे । धरूं पाहतां सारंगधरा ।
 तुम्ही बारा घरच्या बारा गे । गोकुळीच्या नारी । ७ ।
 हा ब्रह्मविधीचा जनीता गे । तुम्हीं याला धरूं पाहतां गे ।
 हा कैसा येईल हातां गे । गोकुळीच्या नारी । ८ ।
 नामा म्हणे यशोदेसी गे । हा तुझा हषिकेशी गे ।
 किती छळीतो आम्हासी गे । गोकुळीच्या नारी । ९ ।

८२४. आई मज म्हणसील अवगुणांचे । तरी मी काय करितों कोणाचे ।
 जें जें होणार जयाचे । तें कां मजवरी घालिसी । १ ।
 भट आलासे महाबळ । तेणे वर्णिला जन्मकाळ ।
 तो चुकला ग्रहमूळ । तेणे त्यासी पीडिले । २ ।
 माये तीच मावशी । तिनें मज घेतले वोसंगासी ।
 तिचे अंगीं होती विवशी । तिनें तिसी ग्रासिले । ३ ।
 दर्हीं भात रलताठीं । कालवुनि लाविली माझे ओँठीं ।
 जेवितां काग घाली मिठी । धरूनि मुष्टी रगडिला । ४ ।

कैसी पाठविली रिठागांठी। ती घातली माझे कंठी।
 तेण माझ्या गळां मिठी। मग म्यां दाढे रगडिली। ५।
 खेळत होतो यमुनेटरी। बक लागला माझे पाठी।
 मग मी धरूनि चंचु उपटी। धरणीवरी आपटिला। ६।
 आई म्यां तुझें काय केलें। त्वां मज उखळासी बांधिलें।
 रांगत रांगत अंगणी आलें। तेण वृक्ष उन्मळिले। ७।
 ऐसा नाटकी हृषिकेशी। परब्रह्म दावी यशोदेसी।
 विष्णुदास नामा अहर्निशी। हृदय कमळी पाहातसे। ८।

८२५. यशोदे घराकडे चाल मला जेवूं घाल | धू०।
 साध्या गव्हांची पोळी लाटी। मला पुरण पोळी करून दे मोठी।
 नाहीं अडवीत गुळासाठी। मला जेवूं घाल। १।
 तूप लावून भाकर करी। वांगे भाजून भरीत करी।
 वर कांद्याची कोशिंबिरी। मला जेवूं घाल। २।
 आई गे खडिसाखरेचे खडे। लवकर मला करून दे वडे।
 बाळ स्फुंदस्फुंदोनि रडे। मला जेवूं घाल। ३।
 आई लहानच घे गे उंडा। लवकर भाजुन दे मांडा।
 लांब गेल्या गाईच्या झुंडा। मला जेवूं घाल। ४।
 आई मी खाईन शिळाघांटा। दहाचा करून दे मट्ठा।
 नाहीं माझ्या अंगीं ताठा। मला जेवूं घाल। ५।
 भाकर बरीच गोड झाली। भक्षुनी भूक हारपली।
 यशोदेने कृपा केली। मला जेवूं घाल। ६।
 आई मी तुझा एकुलता एक। गाई राखितो नउ लाख।
 गाई राखून झिजलीं नखं। मला जेवूं घाल। ७।
 नामा विनवी केशवासी। गाई राखितो वनासी।
 जाऊन सांगा यशोदेशी। मला जेवूं घाल। ८।

८२६. धन्य गोकुल महीतळी मंडळ । सुखावले ब्रह्म जेथें झाले सगुण । १ ।
 काय न कळे आवडी त्याचा भाव । सुख नेले रे गोवळी म्हणती देव । २ ।
 आले वैकुंठभवनीं विकृति । ते हे पाहवी गौलियांची विश्रांति । ३ ।
 योगियांचे ध्यानीं उबगले । ते या गौलियांचे अनुरागीं रंगले । ४ ।
 वेद श्रुतीसी पासू न कळे । कोण सुख सर्वाहुनि आगळे । ५ ।
 नामया स्वामी आमुर्चे कुलदैवत । शरण जाऊनि गौलिया मागुं उच्चिष्ट । ६ ।

८२७. उपाधि निर्मळ शोभती चरण । नादबिंदु पूर्ण मध्यभागी । १ ।
 कदंबावरती चढे वनमाळी । शोभती निढळी ऊर्ध्वपुंड्र । २ ।
 श्रवणीं कुंडले शोभती नक्षत्र । श्रीमुख पवित्र दिसों येत । ३ ।
 नामा म्हणे मज ढापवेना डोळे । करूणा कल्लोळे देखोनियां । ४ ।

८२८. चालियेले तेव्हां गडी आणि देव । खेळताती सर्व आनंदानें । १ ।
 वत्साचिया वेषें वत्सासूर आला । माराया कृष्णाला परीक्षिती । २ ।
 पाहोनियां ऐसे तयासी मारिले । झाँकोनियां दिले आकाशातें । ३ ।
 चला आतां जेवूं बसूं एके ठारीं । काढा रे लवलाही शिदोरीया । ४ ।
 गोपाळ मिळोनि आनंदे जेविले । ब्रह्मरसे धाले कृष्णासंगे । ५ ।
 उदक प्राशन करावया आले । बकानें देखिले कृष्णजीला । ६ ।
 दुष्टबुद्धि तेव्हां देवासी गिळीत । हृदय जाळीत उगळीला । ७ ।
 धरूनियां हातें उभाची चिरीला । आनंद देवाला न समाये । ८ ।
 नामा म्हणे आले घरासी सकळ । सांगताती बाळे वर्तमान । ९ ।

८२९. कंसाचिया घरा आला नारदमुनी । एकांतीं बैसोनी सांगतसे । १ ।
 सातवा जो गर्भ जिराला म्हणती । रोहिणी प्रसवती बळीराम । २ ।
 आठवा जो पुत्र देवकीसी झाला । वसुदेवे नेला नंदायरीं । ३ ।
 यशोदेची कन्या घेऊनियां येत । गेली आकाशांत मारीतां जे । ४ ।
 तुझिया मानसीं आशंका येईल । होते रक्षपाळ माझे तेथें । ५ ।

- ईश्वराची माव न कळे कोणाला । कळलें हें मजला त्याच्याकृपें । ६ ।
 घेऊनियां शस्त्र उठला त्वरीत । करितों मी अंत वसुदेवाचा । ७ ।
 तयेवेळीं म्हणे ब्रह्मायाचा सूत । ऐक तुज मात सांगतों मी । ८ ।
 आधीं मारी पुत्र तुझे जे कां वैरी । असे तुझ्याघरीं मग यासी । ९ ।
 सांगोनियां ऐसें शांतविलें त्यासी । गेला गोकुळासी नामा म्हणे । १० ।
१३०. गोकुळा येवोनि भेटे नंदादिकां । वैकुंठनायका सांगतसे । १ ।
 कंसानें मांडिला अर्थम बहुत । मारावें त्वरित तयालार्णी । २ ।
 लावोनियां आग आपण विझविली । तेचि परी केली नारदानें । ३ ।
 सांगोनियां ऐसें विणा सांवरोन । निघाला तेथून नामा म्हणे । ४ ।
१३१. दुःखाची निवृत्ति सुखाचें तें सुख । पाहतां श्रीमुख गोविंदाचें । १ ।
 राणीं रांगत गुलगुला बोलत । असूर रूळत चरणातर्णी । २ ।
 नामा म्हणे हातीं लोणियाचा उंडा । गौलणी त्याच्या तोंडा भुललिया । ३ ।
१३२. वृषभाच्या रूपें आला रिठासूर । इंद्रादि सुरवर भीती त्यासीं । १ ।
 बहू देतो त्रास गोकुळीच्या जना । धांवधांव कृष्णा मारी याला । २ ।
 जगजेठी तेव्हां धरितसे शिंगें । सारितसे मांगे भुजाबळे । ३ ।
 गडोनियां खालीं दिला पाय वर । मारिला असुर नामा म्हणे । ४ ।
१३३. गोकुळीं अनर्थ होताती बहुत । मिळोनी समस्त विचारिती । १ ।
 बृद्ध ते म्हणती येतें आमुच्या मना । जाऊं वृदावना सकळीक । २ ।
 प्रमस्तां मानला तयांचा विचार । निघती नारीनर शीघ्र तेव्हां । ३ ।
 अहिर्निशीं देवा करिती जतन । नामा म्हणे मन गोविंदा पें । ४ ।
१३४. करावया वनभोजन । जाती गोकुळीचे जन । १ ।
 कोणी भोजन करिती । कोणी देवा खेळविती । २ ।
 दोळे झांकीत श्रीपती । दावी निद्रेची आकृती । ३ ।
 बहुत खेळलासे खेळा । आतां निजवा गे बाळा । ४ ।

वस्त्रे घालुनी शकटातळी । निजविती वनमाळी । ५ ।
 क्षणक्षण निजला देव । रडे उठे वासुदेव । ६ ।
 मुलालागीं म्हणे तेव्हां । माझा कान्होबा खेळवा । ७ ।
 रागे रागे झाडी लात । गाडा मोडोनि पाडीत । ८ ।
 नामा म्हणे वाटी धन । नंद वांचला नंदन । ९ ।

८३५. विचारित हो श्रीपती । जे म्यां जावे वनाप्रती । १ ।
 राखावया गायी । भार उत्तरावया मही । २ ।
 एके दिनीं सायंकाळी । नंदा पुसे वनमाळी । ३ ।
 उद्यां जाईन मी राना । घेऊनियां जी गोधना । ४ ।
 बुद्धीचा चालक । नामा म्हणे हाचि एक । ५ ।

८३६. प्रातःकाळी मुले येताती सकळ । उठे गोपाळ म्हणताती । १ ।
 आळस देवोनी उठे देवराणा । बळिराम गोधना सोडीतसे । २ ।
 घालोनिया स्नान काकुळती येत । सांभाळा भगवंत वनामध्ये । ३ ।
 जवळीच खेळा जाऊ नका दूरी । सांभाळा मुरारी प्राण माझा । ४ ।
 होताती उत्पात याजवरी मोठे । मोडतील कांटे सांभाळावे । ५ ।
 आसनीं शयनीं भोजनीं जतन करा । नामया दातारा केशिराजा । ६ ।

८३७. उठोनियां प्रातःकाळी । देवे मुरली वाजविली । १ ।
 गडी मिळोनी समस्त । घ्यारे शिदोन्या सांगात । २ ।
 अलंकार घालिताती । दिसे सुशोभित मूर्ति । ३ ।
 नामा म्हणे स्वामी माझा । आला भक्तांचिये काजा । ४ ।

८३८. माराया कृष्णासी । कंसे पाठविला केशी । १ ।
 असे तो प्रतापी । आला अश्वाचिये रूपी । २ ।
 देवा डसाया धांवला । धरूनि पायीं झुगारिला । ३ ।
 मुखीं देऊनियां हात । श्वास कोंडी जगन्नाथ । ४ ।
 नामा म्हणे पडले प्रेत । हर्ष सुरवरां बहुत । ५ ।

८३९. शेळ्या मेंढियांचा खेळ । आतां खेळूळे रे सकळ । १ ।
 कोणी मेंढ्या होती । कोणी चोर म्हणताती । २ ।
 म्हणती रात्र झाली । आतां जावे वनमाळी । ३ ।
 कोणी श्वान होती । चोरा डसाया धांवती । ४ ।
 तेथें व्योमासुर येत । गोपाळाचा वेष धरित । ५ ।
 करोनियां चोरी । नेऊन ठेकी पर्वतदर्दी । ६ ।
 हें तो देवासि कळले । नामा म्हणे संहारिले । ७ ।

८४०. कंसे पारविला आला तृणावर्त । धुळीने समस्त व्यापियेले । १ ।
 दुष्टबुद्धि तेव्हां उचली देवासी । धरियेले त्यासी कंठीं देवें । २ ।
 यशोदा पाहात न दिसे श्रीकृष्ण । ऊर बडवून शोक करी । ३ ।
 गौळणींचा मेळा मिळाला समस्त । कोणी कृष्णनाथ नेला सयें । ४ ।
 न लगे घरदार बुडाला संसार । दावा गे श्रीधर तान्हें माझें । ५ ।
 ठावे असते ऐसे बांधित्ये पोटासीं । कोरे गुंतलासी बाळा माझ्या । ६ ।
 धांवा गे धांवण्या पाहा गें लेंकरू । शोक अनिवारू करीतसे । ७ ।
 शिणल्या भागल्या येतों तुम्हां घरा । मुख हें उदारा दावीं कृष्णा । ८ ।
 सांडूं पाहे प्राण यशोदा सुंदरी । हंबरडा मारी वत्सालागीं । ९ ।
 चेपोनि नरडे गतप्राण केला । भूमीसीं पाडिला दैत्य तेव्हां । १० ।
 नामा म्हणे वरी खेळत गोविंद । पाहोनि आनंद सकळांसी । ११ ।

८४१. कंस धाडी अधासुर । मारी नंदाचा कुमर । १ ।
 एक ओंठ घाली खालीं । दुजा मेघाच्या मंडळीं । २ ।
 गाई गोपाळ उदरीं । देवा कळले अंतरीं । ३ ।
 आंत प्रवेशला कृष्ण । रूप धरीत वामन । ४ ।
 क्षणार्धेंची मारी । भक्तजनांचा कैवारी । ५ ।
 भेणे गोपाळ पडिले । कृपा दृष्टि उठविले । ६ ।

तेज अद्भुत निघाले । कृष्णमुखीं प्रवेशले । ७ ।
 भक्तासी रक्षीत । नामा म्हणे कृष्णनाथ । ८ ।

८४२. आनंदे खेळत । राम गडी कृष्णनाथ । १ ।
 गडी म्हणती रामा । ताडफले देई आम्हां । २ ।
 सकळ मिळोनि । आले धेनुकांचे वर्णी । ३ ।
 वृक्ष हालवोनि । फळे पाडिली मेदिनी । ४ ।
 येत धांवोनी असुर । करी तयाचा संहार । ५ ।
 भक्तांचा अंकित । नामा म्हणे कृष्णनाथ । ६ ।

८४३. दुष्ट दुराचारी । गोपाळाचा वेष धरी । १ ।
 दैत्य ओळखिला । रामे प्रलंब मारिला । २ ।
 देव करिती जयजयकार । पुष्ये वर्षती अपार । ३ ।
 सूर्य आलासे माध्यान्हा । देवा बाहाती भोजना । ४ ।
 नामा म्हणे पाचारती । गडी एकत्र बैसती । ५ ।

८४४. अहरिंशी कंस बसे चिंताक्रांत । विचार पुसत प्रधानासी । १ ।
 प्रतिज्ञा करूनि शत्रुवधा जाती । ते मार्गे न येती परतोनि । २ ।
 आतां पुरुषार्थी कोण पाठवावा । तो मज सांगावा निवडोनि । ३ ।
 सांगती प्रधान धाडा असुरासुर । तंब तो असूर उभा राहे । ४ ।
 म्हणे मृत्यु नसे मज कोणा हार्ती । द्वापारीं मारूती गुप्त झाला । ५ ।
 ऐकोनियां ऐसें आनंद मानसीं । गौरविले त्यासी नानापरी । ६ ।
 नामा म्हणे काळे बोलविले त्यासी । सत्वर वनासी येता झाला । ७ ।

८४५. आनंदे वनात खेळताती गोप । गार्यांचे कळप चरताती । १ ।
 अकस्मात दैत्य देखती दुरोन । कृष्णा आले विघ्न म्हणताती । २ ।
 लपें तूं कान्होबा म्हणताती गडी । घालितों घोंगडी तुजवरी । ३ ।
 घाबरले तेव्हां समस्त गोपाळ । पाहोनि घननीळ बोलतसे । ४ ।

तुम्ही कांहीं चिंता न करा मानसीं । मारितों मी यासी क्षणामार्जीं । ५ ।
राहोनियां उभा पाहात अंतरीं । यासी मृत्यु करीं कोणाचिया । ६ ।
वातात्मजा हातीं मरण असे यासी । कळले देवासी नामा म्हणे । ७ ।

८४६. गायी गोप तेव्हां लपवोनि क्षणेक । जानकीनायक झाला देव । १ ।
आकर्ण नयन हातीं धनुष्यबाण । करीतसे ध्यान मारुतीचें । २ ।
स्वामीचा तो धांवा ऐकोनियां कार्नी । हडबडिला मर्नी कर्पींद्र तो । ३ ।
निघोनि त्वरित वनामाजी आला । चरणासी लागला प्रेमभावें । ४ ।
म्हणे स्वामी कांहीं सेवकासी आज्ञा । करावी सर्वज्ञा दयानिधी । ५ ।
देव म्हणे बारे काय सांगूं फार । पैल तो असूर येत आहे । ६ ।
तुझ्याहातें आहे तयासी मरण । म्हणोनि स्मरण केले तुझें । ७ ।
तयासी जावोनि मारीं त्वां आतां । चरणीं ठेवूनि माशा निघाला तो । ८ ।
दुर्जनें तेवेळीं मारुती पाहिला । म्हणे काळ आला कोठोनियां । ९ ।
धरूनियां नरडी केला गतप्राण । पुनरपि येऊन वंदीतसे । १० ।
नामा म्हणे दोन्ही जोडोनियां कर । बोलिला उत्तर काय आतां । ११ ।

८४७. त्रेतायुगीं ख्याती करोनियां थोर । वधिले असूर रावणादी । १ ।
कोण्या हेतुस्तव पुन्हा आगमन । संगा कृपा करून दासालागीं । २ ।
ऐकोनियां वचन बोले सर्वेश्वर । द्वापारीं अवतार आठवा हा । ३ ।
तुझे भेटीस्तव रूप हें धरिलें । दावीं तें वहिलें कपी म्हणे । ४ ।
कृष्णलीला पाहूं हेत आहे चित्ता । दावीं सीताकांता दीनालागीं । ५ ।
चतुर्भुज रूप दाविले प्रगट । शिरीं मोरमुगुट शोभतसे । ६ ।
गुंजाहार गळां वैजयंती माळा । कांसेसी पिंवळा पीतांबर । ७ ।
नवलक्ष गाई गोपही तितुके । खेळती कौतुकें करोनियां । ८ ।
नामा म्हणे तेव्हां स्तुति ते करीत । न कळे तुझा अंत ब्रह्मादिकां । ९ ।

८४८. द्वापारींची ठेब संपूर्ण पाहून। विनवी जोडून करालागी । १ ।
 रामरूप धरून मज बोलवावें । तें रूप राहावें हृदयामाजी । २ ।
 मनोरथ त्याचा ऐकोनी श्रवणी । झाला चापपाणी तात्कालीक । ३ ।
 पाहोनियां ध्यान करूनि नमन । निघाला तेथून वायुसुत । ४ ।
 घेवोनियां आज्ञा सेतुबंधा गेला । ध्यानस्थ बैसला नामा म्हणे । ५ ।

८४९. अनेक पुण्यांच्या साजताती माळा । गुंजाहार गळां विलसताती । १ ।
 रक्त पितांबर आरक्त अधर । चरणीं सुंदर चालताती । २ ।
 रक्त चंदनाची घेतलीसे उटी । मधूरपत्रवेठी शोभताहे । ३ ।
 शिंगे रंगविती देऊनियां रंग । चालती श्रीरंग मार्गे मार्गे । ४ ।
 चित्तीं सर्वकाळ राहे ऐसे ध्यान । नामा म्हणे धन्य तोचि एक । ५ ।

“ भगवान श्रीकृष्णांचा गोपाळ काला ”

८५०. शिवादि वंदिती ज्याचे पायवणी । त्यासी पायांवरी न्हाणी यशोदा ते । १ ।
 नंद पुण्य लेखा नकळे आम्हांप्रती । शुक परीक्षिती सांगतसे । २ ।
 सनकादिक ज्याचे ध्यानी झाले पिसे । गायी चारीतसे गोकुळांत । ३ ।
 गडियांसी काला वांटीत श्रीधर । कौतुक सुरवर पाहताती । ४ ।
 नामा म्हणे सुख देईल भक्तांसी । वधील दुष्टांसी स्वामी माझा । ५ ।

८५१. आणा उचित उचित उचिते । भाणा भात आईते । १ ।
 भात सारा भात सारा । हरिहरास्मरणी । २ ।
 गाई गोपाळांपे हरी । आणा तरी शिदोन्या । ३ ।
 नामा म्हणे काल्या मिसें । श्रीनिवास स्मरावा । ४ ।

८५२. एके ठारीं करूनी अन्न । हातें वाढी नारायण । १ ।
 हें पाहोनी सुरवर । चित्तीं करिती विचार । २ ।
 धन्य पुण्य गौलीयांचे । आम्हां अन्न मिळे कैचें । ३ ।
 एक असे युक्ति । हात धुवील श्रीपति । ४ ।

उच्छिष्टाचे मिर्ये । देव जळीं झाले मासे । ५ ।
हें कळले धननीळा । सांगतसे हें गोपाळा । ६ ।
चला वृंदावना जाऊं । नामा म्हणे उदक घेऊं । ७ ।

१५३. गडी आणि रमापती । तेव्हां आनंदे जेविती । १ ।
कोणी मांडिताती पाने । वरी ठेविताती अन्ने । २ ।
कोणी ठेवी मांडीवरी । कोणी जेवी भूमीवरी । ३ ।
कोणी पसरिती चवाळे । कोणी अंथरती काळे । ४ ।
गोळे घेऊनियां हातीं । येरयेराते हाणिती । ५ ।
पाहाताती देव । धन्य धन्य त्यांचा भाव । ६ ।
मिटकीया देती । देवा वांकुल्या दाविती । ७ ।
पाया मोही ब्रह्मादिका । नामा म्हणे तोचि एका । ८ ।

१५४. जन्म गेले याचे राखतां गाई । याचिया बोला विश्वास काई । १ ।
गोधने राखितो आपण पेंढारा । तुझ्यानी मिळती पाणियाचा थारा । २ ।
हातीं डांगा खांदीं कांबळा । तुझ्या गाई आम्ही राखूळे गोपाळा । ३ ।
आठ कोटी नव बहात्री गाई । गोधने बैसलीं आपुले ठारीं । ४ ।
श्राळीं गोधने बैसलीं वाढां । संत पाहों आले तंव झाँपा उघडा । ५ ।
गोधने चरती बाराही राने । माझें मन तुझें वासरूं तान्हें । ६ ।
गोधने चरितां कृष्ण सांगाती । विष्णुदास नामा देतुसे वळती । ७ ।

१५५. ब्रह्मादिकां पाहतां ठक पडियेले । पहाहो कैवल्य गौळिया जोडले । १ ।
फोण्या सेवे क्रणी हा केला नकळे । परब्रह्म आमुऱ्ये आहे सांवळे । २ ।
ग गोकुळाचेनी पाडे पाहतां । सुख वैकुंठी न दिसे सर्वथा । ३ ।
इसा अभिनव आनंदु जाणतो । गोकुळीचे तृण तरूवर तरी होतों । ४ ।
कामक्रोध लावियेला येणे निवे । तेणे सुखें शुद्ध लागलीसे सर्वे । ५ ।
आमया स्वामी हृदयींचा विसांवा । आपुले सर्वस्व देऊनियां जोडावा । ६ ।

८५६. त्रिभुवनींचे जीवन कीं अमरांचे रेवणे । कैसे भाग्य लाहाणे लक्ष्मीचे । १ ।

धन्य गौलियांचे धन्य धन्य जिणे । ज्या घरीं खेवणे परब्रह्म । २ ।

अंगे खेळवणे परब्रह्म गौलीजाणे । लीला सामावणे रोमरंथ्री । ३ ।

नामा म्हणे तें दैवचि कारण । झाले खेळवणे परब्रह्म । ४ ।

८५७. गौलियांची पोरे वांकुल्या दाविती । क्रोधावला चित्तीं ब्रह्मदेव । १ ।

चोरोनियां नेत गोवत्स गोपाळ । पाहूं याचे बळ किती आहे । २ ।

जाणोनियां चित्तीं देव हांसतसे । सामर्थ्य पाहातसे पुत्र माझा । ३ ।

तेथून आणावीं नव्हे हें उचीत । म्हणेल किंचित पराक्रम । ४ ।

नामा म्हणे ऐसे विचारिले चित्तीं । करीतसे श्रीपति काय तेव्हां । ५ ।

८५८. गायीवत्सगोपाळ केलीसे निर्माण । न लागतां क्षण परीक्षिती । १ ।

पूर्ववत सर्व न्यून कांहीं नाहीं । करीता पाही क्षणामाजी । २ ।

इच्छामात्रे करी ब्रह्मांडाच्या कोटी । त्यासी काय गोष्टी अपूर्व हे । ३ ।

सायंकाळीं गेले गोकुलाभीतरीं । आपुलाल्या परी घरीं सर्व । ४ ।

ब्रह्मादिकां ज्याचा नकळेची पार । मानवा विचार न कळे कांहीं । ५ ।

ऐसा हा समर्थ नामयाचा धनी । वंदी पायवणी सदाशीव । ६ ।

८५९. एक संवत्सर झालासे सकळां । पाहावया आला ब्रह्मदेव । १ ।

पूर्ववत गायी गोपाळ देखिले । आश्वर्य वाटले तेव्हां त्यासी । २ ।

ब्रह्मांडांत ब्रह्मा दुजा असे कोण । केलेसे उत्पन्न याजलागीं । ३ ।

घेवोनियां गेलों तेची आहे येथे । जावोनियां तेथें पाहातसे । ४ ।

भ्रांतीनें व्यापीले तयाचें तें मन । देखतों मी स्वप्न किंवा सत्य । ५ ।

नामा म्हणे एके ठारीं उभा राहे । न्याहाळून पाहे सकळांसी । ६ ।

८६०. चतुर्भुज दिसे शंखचक्र हाती । मुकूट शोभती सर्वालागीं । १ ।

कणींचीं कुंडले वैजयंती माळा । देखतसे डोळां ब्रह्मदेव । २ ।

कौस्तुभ हृदयीं श्रीवत्सलांछन । बाहूंचीं भूषणे पाहातसे । ३ ।

चरणीं तोडर पीत पीतांबर । तेजे दिवाकर लोपतसे । ४ ।

आपादपर्यंत तुळसीच्या माळा । मुद्रिका दशांगुळा रलाचिया । ५ ।

केशराचे टिळे नेत्र कमलाकार । दंती इंदुकर बैसलेती । ६ ।

कोटीकृष्ण मूर्ति कोटि ब्रह्मा दिसती । स्तवनीं स्तविताती सुरवर । ७ ।

नामा म्हणे ऐसें दावीत गोविंद । झालासे सावध ब्रह्मा तेव्हां । ८ ।

८६१. ओळखे बापाला । ब्रह्मा धावोनियां आला । १ ।

नेत्रीं अश्रूचिया धारा । कांपतसे थरथरा । २ ।

घाली नमस्कार । म्हणे अपराधी मी थोर । ३ ।

जोडोनियां हात । नामा म्हणे स्तुति गात । ४ ।

८६२. श्रवणमात्रे जळती पापाचे पर्वत । ऐके ब्रह्मगीत शुक म्हणे । १ ।

धरूनि विश्वास करी जो पठण । तरेल तो जाण भवसिंधू । २ ।

आपण तरेल नव्हे हें नवल । कुळे उद्धरील सकळही । ३ ।

एकेक अक्षर निर्दलील महा पाप । करा याचा जप शौनक हो । ४ ।

नाम घेतां धांवे अनवाणी पाय । कोमळ हृदय कृष्णजीचे । ५ ।

न विचारितां याति कुळ अमंगळ । न पाहे काळ वेळ धांव घेई । ६ ।

शरणागता नेदी काळाचिये हातीं । नामा म्हणे चिर्तीं दृढ धरा । ७ ।

८६३. भवसिंधु तराया एकचि उपाय । ध्यावे तुझे पाय वासुदेवा । १ ।

गोविंद गोपाळ वाचेसी निखळ । उद्धरे तात्काळ कलीमाजी । २ ।

अहर्निशी कीर्ति गाती भाविक भोळे । त्यांनीं तुज जिंकिले ब्रह्मा म्हणे । ३ ।

नामा म्हणे ऐसें दाविले सुगम । नलगे तुम्हा नेम नाना कोटी । ४ ।

८६४. कृष्णभक्तीविण तरला आहे कोण । द्यावा निवङ्गुन एक तरी । १ ।

कार्य आणि कारण लटका हा शीण । वर्म न कळोन वांयां गेले । २ ।

नामा म्हणे माझी केशव माउली । कृपेने दाविली वाट मज । ३ ।

८६५. धन्य त्या गोपिका धन्य त्यांच्या गाया । धन्य महीमा या ब्रह्मा म्हणे । १ ।

विश्वात्मा जो हरी क्रीडे या बनांत । तृणादि समस्त धन्य धन्य । २ ।

धन्य गोवर्धन धन्य वृंदावन । वृक्षादि पाषाण धन्य धन्य । ३ ।

थन्यहें गोकूळ धन्य हे गोपाळ । ब्रजवासी सकल धन्य धन्य । ४ ।

धन्य ही यशोदा स्तन दे मुकुंदा । धन्य तूंची नंदा त्रैलोक्यांत । ५ ।

ब्रह्मसनातन वेदासी नकळे । तें गड्यांसवें खेळे अरण्यांत । ६ ।

विश्वाचा जो बाप नंद त्याचा पिता । यशोदेसी माता म्हणतसे । ७ ।

सदगदित कंठ नेत्रीं जळ वाहे । नामा म्हणे काय मागतसे । ८ ।

८६६. इतुके मागतसे तुज । वर्णीं जन्म देई मज । १ ।

सुखें करूनी राहीन । तुझे पाहीन चरण । २ ।

बहुत शीणलों । आतां तुजपाशी आलों । ३ ।

न करीं अव्हेर । दास तुझा मी किंकर । ४ ।

ब्रह्मा येतो काकुळती । नामा म्हणे देवाप्रती । ५ ।

८६७. काय देशील यांजला । ब्रह्मा म्हणे न कळे मला । १ ।

म्हणसी देईन मी मुक्ति । तरी ऐक रमापति । २ ।

मारायासी आले । त्यांसी स्वरूपीं मिळविले । ३ ।

येथोनियां नवजासी । मज कळले मानसीं । ४ ।

आणोनियां देत । गायी गोपाळ समस्त । ५ ।

घाली पोटामध्ये डोई । क्षमा करीं माझे आई । ६ ।

आज्ञा घेवोनियां गेला । नामा म्हणे स्वस्थ झाला । ७ ।

८६८. मेघःशाम वर्ण झालासी सगुण । कार्य आणि कारण तुज नमों । १ ।

युंजाहार गळां मयुरपुच्छे वेंद्री । कृपालु जगजेठी तुज नमों । २ ।

वनपुष्पमाळा आपाद शोभती । लक्षुमीच्या पति तुज नमों । ३ ।

वेणू वाजविसी गायी त्या चारीसी । न कळे कोणासी तुझी लीला । ४ ।

हातीं तुझ्या कवळ शोभे पीतांबर । चरण सुंदर तुज नमों । ५ ।

घेवोनि अवतार दुष्टांसी मारिसी । भक्तांसी रक्षिसी निरंतर । ६ ।

रावण कुंभकर्ण मारीसी आत्मारामा । सोडविले आम्हां बंदीहुनी । ७ ।

तुझें मी बालक वेडे अविचारी । नामा म्हणे करीं कृपा आतां । ८ ।

८६९. यमुने पांबळी देखियेली मूर्ती । तळपती दीप्ति तेजोमय । १ ।
सांबळे सुंदर ओंकार वर्तुळ । मध्ये घननीळ पाचारितो । २ ।
सुरंग ओतिली प्रेमतनु छाया । तेणे तुझी माया काय वाणू । ३ ।
नामा म्हणे विठो चातुर्या सुजाणा । गुणागुणी किरणा प्रभा भासे । ४ ।

८७०. उठेनि प्रातःकाळी गौळणी बोलती । जाईल श्रीपती वना आतां । १ ।
चला जाऊ आतां पाहू गे श्रीमुख । हरेल ही भूक डोळियांची । २ ।
तांतडीने येती नंदाचिया घरा । मुख दावीं उदारा कृष्णराया । ३ ।
कुरळे हे केश सुहास्य वदन । आकर्ण नयन शोभताती । ४ ।
अरुणोदय प्रभा अर्धरीं दिसती । हिरे झाळकती दंत तुझे । ५ ।
भोंवया व्यंकटा सरळ नासिक । पाहोनियां मुख सुख होय । ६ ।
लल्लाटीं शोभत केशराचा टिळा । वर बिंदु रेखिला कस्तुरीचा । ७ ।
वैजयंती माळा किरीट कुंडले । नामयाने केले निंबलोण । ८ ।

८७१. कालिदीचे डोर्हीं कालियाची वस्ती । ऐक परीक्षिती चरित्र हें । १ ।
पक्षीश्वापदांनीं सोडियेलें स्थळा । निघताती ज्वाळा तया डोर्हीं । २ ।
विषाचियायोंगे झाडे जळताती । जीवन न घेती कोणी त्याचें । ३ ।
वैकुंठनायक तया वर्नी आला । गोपाळांचा मेळा बरोबरी । ४ ।
हुतुतु हमामा लपंडाई खेळती । देवासी म्हणती लपें आतां । ५ ।
तृष्णाक्रांत गाई झाले ते गोपाळ । पिती तेव्हां जळ कालिदीचें । ६ ।
लहानाली मुले नाहीं तया ज्ञान । झाले गतप्राण सकळांचे । ७ ।
नामा म्हणे तेव्हां कृपादृष्टी पाहात । उठवी समस्त गायी गडी । ८ ।

८७२. जाजेठी तेव्हां क्रोधावला चिर्ती । करीन मी शांति तुझी आतां । १ ।
माङ्गिया लेंकरा दिधलासे त्रास । करीन मी नाश आतां तुझा । २ ।
त्रैलोक्यांत कोण ऐसा हो समर्थ । माझे शरणागत मारील जो । ३ ।
माङ्गिया भक्तां कोण गांजी निर्दय । करीन प्रलय त्याजवरी । ४ ।

स्फुरताती दंड कांपती अधर। उठला सत्वर जगदीश। ५।
 कळंबाचे वृक्षी देव चढतसे। पीतांबर सोगे खोँवीयले। ६।
 जगद्गुरु तेव्हां पुष्पमाला काढी। टाकितसे उडी जळामध्ये। ७।
 नामा म्हणे शोके व्यापिले समस्त। करूनि एकांत मनें ऐका। ८।

८७३. घालीतसे वेढे दिसतसे जळी। आकांत सकळीं मांडियेला। १।
 गडी रडताती वत्स पळताती। कपाळ पिटिती सकळीक। २।
 तुजवांचोनीयां रक्षी कोण आम्हां। काय सांगूं रामा सकळीक। ३।
 रूसल्या आमुचें करी समाधान। तुजवीण वन ओस वाटे। ४।
 आम्हांसाठीं तुवां दुष्टासी मारिले। कोण आतां लळे पुरवील। ५।
 तुजवांचोनियां आम्ही सर्व दीन। न जाऊ येथून गोकुळासी। ६।
 वियोगानें तेव्हां पक्षी रडताती। आतां कृष्णमूर्ती कैंची आम्हां। ७।
 बोलोनियां ऐसें निस्तेज पडती। नदी वाहत होती स्थीरावली। ८।
 नामा म्हणे होती दुश्चिन्हे बहुत। गोकुळीं समस्त विचारिती। ९।

८७४. यशोदा व्याकूळ जाहालीसे प्राणे। सुखी असो तान्हें वनामाजी। १।
 उठती तिडका स्तरीं माझ्या फार। लवतसे नेत्र वेळोवेळां। २।
 जीव तळमळी दाटे माझा प्राण। केव्हां मी पाहीन पाडसासी। ३।
 गोकुळीचे जन निघाले सकळ। पाहाताती गोपाळ वनामध्ये। ४।
 कलिंदीच्या तीरीं पडिले सकळ। पाहोनि कोलहाळ करीताती। ५।
 कपाळ पिटिती यशोदा रोहिणी। आतां चक्रपणि कैंचा आम्हां। ६।
 धांव धांव कृष्णा दार्वीं रे वदना। पाजूं आतां पान्हा कोणालागीं। ७।
 तुझिया कौतुके कंठीं मी संसार। जळतें अंतर तुजसाठीं। ८।
 कोणावरी आतां घालूं अलंकार। बुडाले हैं घर माझें आतां। ९।
 नामा म्हणे शोके जाऊ पाहे प्राण। सकळाचें जीवन कृष्णनाथ। १०।

८७५. नंद म्हणे माझे बुडाले जहाज । अभाग्यासी मज कृष्ण कैचा । १ ।
 काय माझे तप संपूर्ण सरले । म्हणोनि बुडाले तान्हे माझे । २ ।
 चितेनें व्याकूळ पिटी वक्षस्थळा । दावा रे सांबळा प्राण माझा । ३ ।
 आलिया अतीता त्रासे दवडीले । म्हणोनि बुडाले बाळ माझे । ४ ।
 प्रातःकाळीं पाहुं कोणाचे मी मुख । येथुनियां सुख नाहीं नाहीं । ५ ।
 समस्तांची दृष्टी करी तुज कष्टी । म्हणोनि जगजेठी टाकियले । ६ ।
 गोकुळींचे जन देऊं पाहाती प्राण । वाचाया कारण काय आतां । ७ ।
 अभय देतसे बळिभद्र सर्वासी । मासून दुष्टांसी येईल आतां । ८ ।
 अंतर्यामीं जाणे जन झाले वेडे । नामा म्हणे वेडे काढितसे । ९ ।
८७६. तयाचे मस्तकीं नाचे नारायण । आरंभी गायन जगदीश । १ ।
 त्रैलोक्याचा भार घाली हृषीकेशी । दमीत दुष्टासी स्वामी माझा । २ ।
 होतां एक क्षण झाला तेव्हां क्षीण । जाऊं पाहे प्राण काळीयाचा । ३ ।
 तेव्हां त्याच्या स्त्रिया करिताती स्तुती । लक्ष्मीच्या पती कृपाळूवा । ४ ।
 यज्ञेशा अच्युता गोविंदा माधवा । दयानिधि केशवा कृष्णनाथा । ५ ।
 श्रीधरा वामना अगा वासुदेवा । ऐकावी ही देवा विज्ञापना । ६ ।
 आम्हांलागीं आतां दई चुडेदान । धरिती चरण कृष्णजीचे । ७ ।
 शीनाचा दयाळ दासाचा कैवारी । नामा म्हणे हरि उतरला । ८ ।
८७७. राहूं नका येथे जावे समुद्रासी । सांगे हृषीकेशी सकळिकां । १ ।
 गुळिया मस्तकीं असे माझा चरण । न भक्षी तुज जाण पक्षीराज । २ ।
 देव्य सुमनांच्या घालिताती माळा । पूजिती सांबळा बाप माझा । ३ ।
 अनर्ध्य रत्नांचे देती अलंकार । श्रीमुख सुंदर पहाताती । ४ ।
 नांबुनदातटीं घालिती भोजन । निघती तेथून सकळीक । ५ ।
 प्राला भगवान आनंदले गडी । उभारिती गुढी जन तेव्हां । ६ ।
 जालिया आख्यान स्मरे जो मानसीं । न डंखिती त्यासी सर्पकुळे । ७ ।
 महर्निशीं याचे करी जो पठण । नामा म्हणे विघ्न नाहीं तेथें । ८ ।

८७८. आला वनमाळी । मग भेटती सकळी । १ ।
 यशोदा रोहिणी । पोटीं धरिती चक्रपाणि । २ ।
 गायी धांवताती । कृष्ण अंगाते चाटिती । ३ ।
 उड्या मारिताती । गडी आनंदे नाचती । ४ ।
 न वर्णवे आनंद । नामयाची बुद्धि मंद । ५ ॥

८७९. झाला अस्तमान तेथेंचि रहाती । ऐके परीक्षिती अद्भुत हैं । १ ।
 निद्रेने व्यापिले असे तेव्हां सर्वा । लागला वणवा तया स्थार्नी । २ ।
 गायी पळताती पक्षी उडताती । पिलीं पडताती कृष्णापुढे । ३ ।
 हाहाःकार झाला धांव धांव कृष्णा । वांचवीं रे प्राणा सकळांच्या । ४ ।
 तुझीं आम्ही बाले वाचवीं रे आम्हां । धांव धांव रामा म्हणताती । ५ ।
 आक्रोशे रडती मारिताती हांका । वैकुंठनायका रक्षीं आम्हां । ६ ।
 दीनांचा दयाळ मनाचा कोमळ । घाली अग्निज्वाळ मुखामाजी । ७ ।
 होतां प्रातःकाळ सकळ चालिले । नामा म्हणे आले गोकुळांशी । ८ ।

८८०. डोहामार्जी वास होता बहुत दिवस । आतां कासावीस काय सांगू । १ ।
 विक्राळ होऊनि आला चक्रपाणि । कालिया निर्वाणीं ध्यान करी । २ ।
 नको काढू मज उदका बाहेरी । दंडवत करी कालिया तो । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसा काढिला विखारी । कीर्ति वानूं तरी किती देवा । ४ ।

८८१. हुंबरीच्या मिर्जे हुतुतु खेळती । गड्यांशीं श्रीपति सर्वकाळ । १ ।
 कळंबाचे झाडाखालीं कुंकुमाचे सडे । गोपाळा पवाडे दावीतसे । २ ।
 काय काय सोंग घेत नानापरी । गोपिकांचे घरीं काम सारीं । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसी अगाध जे कीर्ति । भोळ्या भक्तांप्रति दावीतसे । ४ ।

८८२. करिती गायन रामकृष्णहरी । गोकुळींच्या नारी जाती तेथें । १ ।
 शंख नामा तेथें आलासे गुहाक । नाहीं त्या विवेक पापियासी । २ ।
 उपजला काम तयाचिया मना । घालोनि विमाना स्त्रिया नेत । ३ ।

धांव धांव रामा नेतसे हो आम्हां । अगा मेघश्यामा कृष्णनाथा । ४ ।

नेतो स्त्रिया काय न कळेचि देवा । यासी करूं द्यावा अपराध । ५ ।

हातीं वृक्ष दोघे ऐसें पाहोनियां । टाकोनि तो स्त्रिया पळतसे । ६ ।

घालितांचि वृक्ष प्राणासी मुकला । मणी त्याचा दिला बळीभद्रा । ७ ।

भक्तांसाठी मारी दुष्टां जगजेठी । नामा म्हणे तुटी विसरेना । ८ ।

८८३. गोपिकांचा मेळा आला गृहाप्रती । काय त्या म्हणती नंदालागी । १ ।

परब्रह्म साक्षात् क्षीरसागरवासी । त्या कैसा धाडसी बनामध्ये । २ ।

ब्रह्मा आणि इंद्र आले गोकुळासी । वर्णिती कृष्णासी तुम्हीं देखा । ३ ।

तेहेतीस कोटी देव जयांते प्रार्थित । त्यासी अरण्यांत रूपती कांटे । ४ ।

दैत्यांचा हा भार जाहला पृथ्वीसी । कंस वधायासी आला येथें । ५ ।

त्याजसाठीं फार श्रमताती योगी । कैलासाचा योगी ध्यान करी । ६ ।

भ्रांती कारे तुज पडे वेळोवेळां । पाहातोसी डोळां चरित्रास । ७ ।

नामया सुकृत झालें असे फार । म्हणोनि विचार नाठवेची । ८ ।

८८४. त्रिभंगी देहुडे उभे वृंदावर्नी । वेणु चक्रपाणि वाजवितो । १ ।

व्याघ्रावरी गायी टाकिताती माना । बाळे स्तनपाना विसरती । २ ।

सर्प आणी नाग मुंगुसें बैसती । जळेही वाहाती विसरलीं । ३ ।

हस्ती सिंह एके ठायी बैसताती । भ्रमर भुलती वेणुनांदे । ४ ।

विचरिती वेणी तेथें राहे फणी । करितां भोजर्नी ग्रास मुखीं । ५ ।

उदकाचे कुंभ गोपिकांचे शिरीं । यमुनेचे तीरीं वेडावल्या । ६ ।

जाहाले तटस्थ त्रिलोकिंचे जीव । विसरला शीव देहभावा । ७ ।

नामा म्हणे व्योमीं उभ्या देवांगना । पाहोनियां कृष्णा भुलताती । ८ ।

८८५. वेणु वाहुनि चित्त दुहिले । रूप दावुनि मज मोहियले । १ ।

वेधु वेधकु गोपाल लाघवी । जीवा लावियली आवडी नित्य नवी । २ ।

दृष्टिपुढे माझें ध्यान ठेवियेले । वृत्तिसहित मन तेथें माझें गोविले । ३ ।

शुद्ध शामकमळदळ लोचनु । पांवा वाजवितसे देहुडा रुणझुणु । ४ ।
तथा प्रभा दिसती दिशा निर्मळ । कृष्ण पाहतां मन झालें व्याकुळ । ५ ।
नामया स्वामीचें अनुपम्य रूपडें । पाहतां मन फिरलें माघारें । ६ ।

८८६. नको वाजवू श्रीहरी मुरली । तुझ्या मुरलीने तहान भुक हारली । धू० ।
गोपाळ गड्यांचा मेळ । हरी संगे खेळ । कुंजवनी रमली । १ ।
खुंटला वायुचा वेग । वर्षत मेघ । जळी स्थिरावली । २ ।
मुरलीचे नादे देव । ऋषी गण गंधर्व । समाधी गळली । ३ ।
नामा चरणीचा दास । मागतसे आस । आशा नाही पुरली । ४ ।

८८७. तृणाचिया लोभे गायी गेल्या दुरी । पाचारी मुरारी नामें त्यांचीं । १ ।
चंद्रभागे गंगे भागीरथी यमुने । येई ताप्रपर्णे धांवोनियां । २ ।
सरस्वती प्रवरे कालिंदी नर्मदे । येई तुंगभद्रे धांवोनियां । ३ ।
देवाजीचा शब्द ऐकोनियां कार्णी । येताती धांवोनि नामा म्हणे । ४ ।

८८८. प्रातःकाळीं सांगे सकळांसी कृष्ण । नका घेऊं अन्न आज कोणी । १ ।
सोडोनियां गायी चालीले वनासी । गडी हृषीकेशी खेळताती । २ ।
वर्जियलें आम्हां नका घेऊं अन्ना । खावें काय कृष्णा आजी आतां । ३ ।
गडीयांसी सांगे वैकुंठींचा राणा । सांगावें ब्राह्मणा जावोनियां । ४ ।
वर्नीं उपवासी आहे रामकृष्ण । द्यावें त्यासी अन्न कृपा करोने । ५ ।
गोपाळासी तेव्हां धाडी वासुदेव । पाहावया भाव याजिकांचा । ६ ।
जोडोनियां हात वंदिती द्विजांसी । धाडिलें आम्हांसी कृष्णनाथें । ७ ।
नामा म्हणे ऐसें सांगती गोपाळ । याजिकां सबळ अभिमान । ८ ।

८८९. पडे प्रायश्चित्त बोलौं नका कोणी । ऐकूं नये कार्णी शब्द यांचा । १ ।
स्वर्गसुखासाठी करिताति यज्ञ । टाकिती अवदान अग्निमुखीं । २ ।
भोक्ता वर्नी आला न कळेचि त्याला । पूर्ण ब्रह्म कृष्णाला न जाणती । ३ ।
कृपाळु बहुत परीक्षिती राया । उद्वार कराया पाठविलें । ४ ।

इच्छामात्रे पाडी अन्नाचे पर्वत । काकुलती येत अन्नासाठी । ५ ।
गडियांसी कळे तेथील आकार । निघती सत्वर तेथूनियां । ६ ।
येवोनियां कृष्णा सांगितले त्यांनी । हांसे चक्रपाणि नामा म्हणे । ७ ।

८१०. कृष्णा पांच खासा उथल दिसती । लाहानाल्या भिंती त्याजवरी । १ ।
विस्तु घालिताती गवत आंथरती । बडबड करीती अवघेजण । २ ।
घालुनियां तूप हाती घेती चाढू । करीती ३० फट् अक्षवेळ । ३ ।
लांकडाचे पाळे घेउनि बैसला । मिळालासे मेळा त्याजपुढे । ४ ।
एवढेंसे भांडे तांदुल शिजविती । तुजला काय देती त्यातुनियां । ५ ।
घडियडी उठती घडियडी बैसती । तें काय श्रीपति आम्हां सांग । ६ ।
काय चतुराई असे त्या गोवळा । भावासी भुलला नामा म्हणे । ७ ।

८११. गडियांसी तेव्हां सांगितले देवे । स्त्रियांसी सांगावे जाऊनियां । १ ।
नको कृष्णा द्वीज आम्हांसी मारिती । अभय श्रीपती त्यांसी देत । २ ।
त्वरे करोनियां गेले स्त्रियांपाशी । सांगितले त्यांसी वर्तमान । ३ ।
ऐकोनियां ऐसे उठिल्या सत्वर । वर्जिती भ्रतार तेव्हां त्याते । ४ ।
एका ब्राह्मणाने स्त्रियेसी बांधिले । प्राणासी सोडिले परीक्षिती । ५ ।
सुकुमार सांवळा राजीवलोचन । पहाताती कृष्णमुख तेव्हां । ६ ।
आनंदाने नेत्री वाहाते जीवन । पुसे वर्तमान नामा म्हणे । ७ ।

८१२. घरा जावे ऐसे सांगे पुरुषोत्तम । ऐकोनियां श्रम फार होय । १ ।
दयानिधि ऐके अगा मेघश्यामा । धाढून नको आम्हां येथूनियां । २ ।
तुजसाठी आम्ही सोडिले भ्रतारां । चरणी देई थारा देवराया । ३ ।
देव ना संसार आम्हां झाले कृष्ण । सांगावे हैं कोणा दुःख आतां । ४ ।
तुमचे भ्रतार वंदिती आम्हांसी । सांगे हृषीकेशी भिंत नका । ५ ।
सांगतांची ऐसे चालियेल्या सर्व । पाहाती केशव वेळोवेळां । ६ ।
द्विजाचे मानसी होय अनुताप । निंदिती आप आपणातो । ७ ।
भोजन करूनी गडी रामकृष्ण । निघती तेथून नामा म्हणे । ८ ।

८९३. इंद्राचा विभाग भक्षी नारायण। रूप गोवर्धन धरूनियां। १।
 क्रोधावला इंद्र गौळियां निंदीत। दावीन सामर्थ्य तुम्हां आतां। २।
 पोरांच्या बुद्धीनें वर्तताती सर्व। धरूनियां गर्व तेची करी। ३।
 प्रलय मेघाच्या काढिल्या श्रृंखला। वर्षावें गोकुळा जाऊनियां। ४।
 आज्ञा म्हणोनियां वंदियेला इंद्र। कोपे जैसा रुद्र प्रलयीचा। ५।
 मुसळाच्या धारा मेघ वर्षताती। गारा पडताती शिळा ऐशा। ६।
 मरताती पक्षी श्वापदे अपार। हिंवे नारीनर कांपताती। ७।
 नामा म्हणे गायी हंबरडा फोडिती। येऊनी पडती कृष्णापुढे। ८।

८९४. काकुळती येती सकळिक लोक। पाहासी कौतुक काय आतां। १।
 मार्गे बहुतापरी रक्षियले आम्हां। अगा पुरुषोत्तमा दीनबंधु। २।
 कोण तुजविण आम्हांसि रक्षिता। उदारा अनंता जगजेठी। ३।
 शरण शरण अगा वासुदेवा। अच्युता माधवा नारायणा। ४।
 विलंब केलिया जातील रे प्राण। धरिती चरण नामा म्हणे। ५।

८९५. सकळिकां तेव्हां देवे आश्वासिले। इंद्रे हें मांडिले विघ्न येथें। १।
 महेंद्राचा रंक करीन क्षणांत। पाहें पुरुषार्थ दावीन मी। २।
 रक्षिणार यांसी आहें मी गोविंद। उतरीन मद तुझा आतां। ३।
 शरणागता मारी ऐसा कोण थोर। मशक पामर पाहूं आतां। ४।
 यासाठीं करीन सृष्टीचा उभारा। लागों नेदी वारा दुःखाचा मी। ५।
 गोवर्धना तुम्ही चला रे सकळ। दावितों मी बळ इंद्रा आतां। ६।
 उचलिला गिरी प्रथम अंगुळी। नामा म्हणे बळी बाप माझा। ७।

८९६. राहा याचे तर्ळी आनंदे करूनी। मानूं नका मर्नी भय याचें। १।
 पाहूं किती दिवस पडतो पाऊस। धरीन निःशेष प्रलयांत। २।
 सांगतांचि ऐसें राहाती सकळ। वर्णिताती बळ परस्परे। ३।
 सौंगडे म्हणती तेव्हां ते समस्त। लावा की रे हात सकळीक। ४।

उगेची श्रमती बालके अज्ञान । म्हणे नारायण काढा हाता । ५ ।
सप्त दीन होती सांगतो योर्गींद्र । पाहावया इंद्र येता झाला । ६ ।
अद्भुत चरित्र पाहून गेली भ्रांत । मेघासी सांगत पुरे करा । ७ ।
नामा म्हणे इंद्र चिर्तीं चिंतावला । अपराध घडला समर्थाचा । ८ ।

८९७. राहिला पाऊस निघावें बाहेर । सांगे विश्वंभर सकळांसी । १ ।
दीनबंधू तेव्हां ठेवी पर्वतासी । भेटती देवासी सकळीक । २ ।
आयुष्य बहुत तुज होवो कृष्णा । वांचविले प्राणा सकळांच्या । ३ ।
विष्णुदास नामा आँवाळून जाय । येगे माझे माय भेटी देई । ४ ।

८९८. वाहातसे नेत्रीं इंद्राचिये नीर । अपराधी थोर देवराया । १ ।
क्षमा करीं आतां अच्युता अनंता । अगा कृष्णनाथा दीनबंधू । २ ।
तुझिया दासासी दुःख म्यां दिधले । भ्रांतीनें मोहिले मन माझें । ३ ।
दावीं तुज थोरी न करीच सेवा । करा दंड देवा मजलागी । ४ ।
तूंची माझा बाप तूंची माझी आई । क्षमा कृष्णाबाई करीं आतां । ५ ।
दैत्य मारावया भूतळीं आलासी । भक्तांला रक्षिसी निरंतर । ६ ।
जगद्गुरु माझा धनी वनमाळी । जोडोनि आंजुळी उभा असे । ७ ।
चतुर्भुज गळां वैजयंती माळा । पाहातसे डोळां नामा म्हणे । ८ ।

८९९. गोविंदा माधवा केशवा वामना । मायातीता कृष्णा तुज नमों । १ ।
गोवर्द्धनधरा देवा विश्वंभरा । निर्गुण निराकारा तुज नमों । २ ।
जनार्दना हरि कृपाळु हृषिकेशा । पुराणपुरषा तुज नमों । ३ ।
अव्यक्ता क्षेत्रज्ञा अचिंता कुटस्था । भुवनत्रयनाथा तुज नमों । ४ ।
अनंत ब्रह्मांडे तुझिये उदरीं । घनश्यामा हरि तुज नमों । ५ ।
देवराया तुझें कोमळ हृदय । कृपादृष्टी पाहें मजकडे । ६ ।
तुझा मी किंकर आहें वासुदेवा । अभय या जीवा देई आतां । ७ ।
नामा म्हणे घाली चरणासी मिठी । बोले जगजेठी स्वामी माझा । ८ ।

१००. तुझा मोडिला म्यां यज्ज | ऐक तयाचे कारण | १ |
 न करिसी रे स्मरण | सुखारूढ तुझ्ये मन | २ |
 विसरलासी मज | अनुग्रह केला तुज | ३ |
 ऐसे सांगे नारायण | नामा म्हणे सावधान | ४ |

१०१. आणुनि सुरभि करी अभिषेक | येती सकळिक मरुद्रुण | १ |
 सुरवरांची दाटी करिती नमस्कार | होतसे अपार पुष्पबृष्टी | २ |
 वेदमंत्रघोष ऋषि करिताती | अप्सरा नाचती थैयथैय | ३ |
 नारद तुंबर गंधर्व गायन | वर्णिताती गुण कृष्णजीचे | ४ |
 यथाविधि इंद्र पूजी विश्वभरा | जोडोनियां करा उभा राहे | ५ |
 आज्ञा घेऊनियां जाय स्वस्थलासी | येती गोकुळासी सकळीक | ६ |
 चरित्र जो कोणी उच्चारील वाचे | जळती पापाचे पर्वत हे | ७ |
 नामा म्हणे ऐसे सांगतसे शुक | सूत पुराणिक शौनकासी | ८ |

१०२. आकाश गडगडी विद्युलता तलपती | अनिवार मेघ सणसणां वरूषती | १ |
 राखियले येणे देवकीनंदने | गोपाळ म्हणती आमुचे कान्हे | २ |
 गोवर्धनगिरी उचलोनि निजकरीं | राखिले यापरी नामा म्हणे | ३ |

१०३. गौळी म्हणती हृषिकेशी | दावी आपुल्या स्थलासी | १ |
 सखा तूंची कृष्णा | आमुची पुरवावी वासना | २ |
 दावी वैकुंठ सकळां | क्षण एक पाहूं डोळां | ३ |
 नामा तेथील रहिवासी | आला स्थापाया धर्माशीं | ४ |

१०४. लोपतां आदित्य चहे चंद्रप्रभा | वृंदावनीं शोभा सुशोभित | १ |
 देहुडा पाउलीं उभा तये वर्नीं | वेणू चक्रपाणि वाजवितो | २ |
 ऐकतांचि नाद गोकुळीच्या नारी | पाहावया हरि निघताती | ३ |
 भ्रतार सेजेसी टाकुनि उठती | वाढितां पंगती निघताती | ४ |
 स्तन देतां बाळे टाकिलीं भूमीसी | मोकळिया केशीं निघताती | ५ |
 नामा म्हणे ऐशा गेल्या देवापाशीं | आनंद मानसीं न समाये | ६ |

१०५. वनामध्ये कां गे आलांती सकळ । विनोदे गोपाळ म्हणतसे । १ ।
 निशीमार्जी व्याघ्र फिरताती रानी । जावें सकळांनी घरां आतां । २ ।
 ऐकोनिया ऐसे कठीण वचन । चालिले जीवन नेत्रीहूनी । ३ ।
 वेणुनाद दूत धाडिला आम्हांसी । आलिया म्हणसी जावें आतां । ४ ।
 शहाणा चतुर आहेसी नेटका । वैकुंठनायका विचारावें । ५ ।
 कामाग्नीने कृष्ण धरिती सकळ । मांडियेला खेळ मन्मथाचा । ६ ।
 एक एक नारी एक एक कृष्ण । करावया पूर्ण इच्छा त्यांची । ७ ।
 प्रकृतीसी ऐसा भुलला गोविंद । करिती आनंद नामा म्हणे । ८ ।

१०६. झाला अभिमान धत्य आम्ही आतां । लक्ष्मीच्या कांता भोगीतसों । १ ।
 गुप्त झाला तेव्हां वैकुंठनायक । करिताती शोक सकळीक । २ ।
 निघाल्या तेथुनि फिरताती वनें । यशोदेचें तान्हें धुंडावया । ३ ।
 वृक्ष आदि पक्षी पुसती तयांसी । तुम्हीं हृषिकेशी देखियेला । ४ ।
 मृगासी पुसती देखियेला डोळां । सांगा रे सांवळा कोणी तरी । ५ ।
 आम्हांवरी तुम्हीं काय रे कोपतां । सांगा रे भगवंता पुसतसों । ६ ।
 कुरवंडी करू सकळांचे प्राण । देऊं त्या भूषण अंगावरील । ७ ।
 नामा म्हणे जेथें असे अभिमान । तेथें नारायण नाहीं नाहीं । ८ ।

१०७. ऐकावें चरित्र परीक्षितिराया । बरोबरी जाया एक असे । १ ।
 तोडोनियां पुष्ये करी अलंकार । घालीत श्रीधर तिजवरी । २ ।
 नये क्षणभरी योगियांचे ध्यानीं । घालितसे वेणी आवडीनें । ३ ।
 वंदियेली शिवे चरणींची गंगा । करीतसे भांगा नीट तिच्या । ४ ।
 गोपिकांच्या वेषे प्रगटल्या श्रुती । गुहा हैं तुजप्रती सांगितले । ५ ।
 घेवोनियां तिसी गेला कुंजवना । ब्रजांकुश चिन्हा उमटती । ६ ।
 गोपिकांचा मेला येतसे तांतडी । युगा ऐसी घडी झाली तयां । ७ ।
 नलगेची शोथ शीणती सकळा । न जाती गोकुळा नामा म्हणे । ८ ।

१०८. चंद्राच्या प्रभेने चमकती पाउले । दुरोनि देखिले गोपिकांनी । १ ।
 कृपणाचें धन होतें ते चलले । तयांसि लाधले अवचिता । २ ।
 एकीमार्गे एक धांवताती नारी । आहे येथे हरी ऐसे वाटे । ३ ।
 घेवोनियां रज लाविताती भाळा । पाहती सकळा न्याहाळूनि । ४ ।
 बरोबरी नारी कोणी तरी असे । पाउलाचे ठसे उमटले । ५ ।
 पापिणिगे आम्ही तुम्ही सकळिका । पुण्याची अधिका म्हणुन भोगी । ६ ।
 बरोबरी तिसी होय अभिमान । झालासे स्वाधीन माझ्या देव । ७ ।
 कडे घेसी तरी येते बरोबरी । चालवेना हरी मज आतां । ८ ।
 जाणोनि अंतर ठकविले भगवंते । नामा म्हणे तेथे रडतसे । ९ ।
१०९. मागोनियां गोपी आल्या तिजपासी । कोठे हृषिकेशी सांग आम्हां । १ ।
 टाकोनियां गेला मज पूतनारी । येथेंचि मुरारी गुप्त झाला । २ ।
 वैकुंठनायका अगा नारायण । दावी रे वदना एक वेळा । ३ ।
 कृष्णाचें चरित्र सकळ करिती । मन रंजविती नामा म्हणे । ४ ।
११०. सरोवरीं कमळे तैसे तुझे नेत्र । त्याहुनि विचित्र दिसताती । १ ।
 कृपाळुवा ऐके अगा हृषिकेशी । आम्ही तुझ्या दासी मोलाविण । २ ।
 कामरूपदैत्य मारितो आम्हांसी । भक्तांसी रक्षिसी कीर्ति जर्गी । ३ ।
 दीनासी रक्षिसी दुष्टांसी मारिसी । धर्माला स्थापिसी निरंतर । ४ ।
 घेवोनियां शस्त्र मारावे सकळां । आलासे कंटाळा नामा म्हणे । ५ ।
१११. सुकुमार सांवळे जैसी रातोत्पळे । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । १ ।
 ध्वजवज्रांकुश पद्म तें शोभले । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । २ ।
 दमोनियां दुष्टां बाहेर काढिले । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । ३ ।
 रांगतां अंगणी विमलार्जुन मोडिले । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । ४ ।
 अघासुरा हृदयीं उभे जी राहिले । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । ५ ।
 नामा म्हणे ज्यांते वरूणाने पूजिले । दावीं तीं पाऊले कृष्णराया । ६ ।

११२. सकळांचे तुझ्या हातीं असे सूत्र । यशोदेचा पुत्र नवसिया । १ ।
 नंदाचिया ऋणा फेडाया आलासी । कळले आम्हांसी तुझ्याकृपें । २ ।
 तेहेतीस कोटी देव ब्रह्मा सदाशीव । प्रार्थिताती सर्व तुजलागीं । ३ ।
 यादवकुळटिळका वैकुंठनायका । विधीच्या जनका भेट आतां । ४ ।
 नामा म्हणे मुख दार्वी कृष्णनाथा । हरेल ही व्यथा वियोगाची । ५ ।
११३. शरणागता तारी भवसिंधु तरीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । १ ।
 अरण्यांत दुष्ट दैत्यांसी मारीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । २ ।
 वेणू पांवा जया हातांत शोभत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ३ ।
 घेवोनि शिदोन्या गड्यांसी वांटीत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ४ ।
 रक्षावया ब्रजां उचलिला पर्वत । ठेवीं बा तो हात शिरावरी । ५ ।
 सुवर्णांचीं कडीं भूषणे अमूप । ठेविता निष्पाप नामा म्हणे । ६ ।
११४. अभिमाने घाला घातला आम्हांसी । म्हणुनि लपलासी देवराया । १ ।
 तुजवांचोनियां जाऊं पाहे प्राण । दाखवी वदन एक वेळा । २ ।
 मुकुट कुंडले श्रीमुख सांवळे । केशरी लाविले गंध भाळीं । ३ ।
 पाहोनियां जीवीं होय फार सुख । हरेल ही भूक डोळियांची । ४ ।
 तुजवांचोनिया आम्हां नाहीं कोणी । तिहीं त्रिभुवर्नी नामा म्हणे । ५ ।
११५. आम्हावरी कां रे धरियेला राग । काय तुझे सांग आम्हीं केले । १ ।
 रडतसों आम्हीं मारितसों हांका । विश्वाच्या जनका नायिकसी । २ ।
 कामानीने आम्हीं जळतों सकळ । करावे शीतळ अधरामृते । ३ ।
 नामा म्हणे देईं एक वेळ भेटी । तुजसाठीं कष्टी फार होतो । ४ ।
११६. चरणासीं शरण तुझ्या जे येती । तेचि उतरती भवसिंधु । १ ।
 लक्ष्मीने ज्याते असे आराधिले । ठेवीं तीं पाउले स्तनावरी । २ ।
 आवडीने शिवे मस्तकीं वंदिले । ठेवीं तीं पाउले स्तनावरी । ३ ।
 नामा म्हणे ऐशा करिताती स्तुती । शिंपीयेली क्षिती अश्रुपाते । ४ ।

११७. वाज्जवोनी वेणु पसरिले जाळे । आम्हांसी न कळे कपटिया तूं । १ ।
 दुखवोनि सर्वा टाकियेले वर्ना । गेलासी वधुनी पारथिया । २ ।
 धरूनियां धीर न राहावे कृष्णा । देऊं मग प्राणा सकळिकां । ३ ।
 सकळांच्या हत्या येती तुजवरी । नामा म्हणे हरि भेट आतां । ४ ।
११८. त्रिनिविधतापे प्राणी होताती संतप्त । शीतल करीत कथामृते । १ ।
 अमृतापरी-स तुझी कथा अधिक । सांगतसो ऐक देवराया । २ ।
 स्वर्गी जें अमृत प्राशन करिती । पुण्य सरल्या येती मृत्यु लोकां । ३ ।
 तुझी कथा देत अच्युत पदासी । न विचारी मानसीं याति कांहीं । ४ ।
 नाहीं चतुन्दाई बोबडे हे बोल । संतोषे विठ्ठल नामा म्हणे । ५ ।
११९. गायी घेवोनियां जासी जेब्हां राना । आमुचिया मना दुःख वाटे । १ ।
 सुकुमार स्मांवळीं जैसीं रातोत्पळे । त्याहुनि कोंवळे पाय तुझे । २ ।
 खडे कांटे बहु कठिण वृण मुळे । ठेवीसी पाउळे तयावरी । ३ ।
 पावतोसी क्लेश अगा वासुदेवा । म्हणोनियां जीवा दुःख वाटे । ४ ।
 सांगतसो अआम्ही नित्य यशोदेसी । धाढूं नको यासी वनामध्ये । ५ ।
 नामा म्हणे होय सकळांचा उद्धार । म्हणोनि श्रीधर वना जाय । ६ ।
१२०. तुजावांचोनियां वैकुंठनायका । आम्हांसी घटिका युग होय । १ ।
 अस्तमान इहोतां येसी तूं गोकुळी । मुखावरी धुळी गोरजांची । २ ।
 कुरळ हे केंश सुंदर नासिक । पाहोनियां सुख फार होय । ३ ।
 लवती पांपाण्या न सोसवे आम्हां । अहिनिंशी नामा हेंचि गाय । ४ ।
१२१. टाकिकयेले आम्हीं पतिवंधुसूतां । आलोंत अच्युता तुजपाशीं । १ ।
 आमुची ही । इच्छा करिशील पूर्ण । आहेसी कठीण ठावे नाहीं । २ ।
 घालोनियां कूपीं कापियेला दोरा । साधियेले वैरा आपुलिया । ३ ।
 वरोनियां व्टाकी मोठासा पर्वत । म्हणती समस्त नामा म्हणे । ४ ।

१२२. तुझे भेटीविण । जाती सकळांचे प्राण । १ ।
 दया तुझिया मना । कां रे नये नारायणा । २ ।
 बोलवेना आतां । कंठ शोषला अनंता । ३ ।
 ऐसे पाहोनियां । नामा म्हणे आली दया । ४ ।
१२३. देतसे दर्शन । सकळांसी नारायण । १ ।
 झाला सकळा आनंद । हृदयीं धरिला गोविंदा । २ ।
 टाकोनियां आम्हां । कां गेलासी पुरुषोत्तमा । ३ ।
 तुम्हां झाला अभिमान । नामा म्हणे सांगे खूणा । ४ ।
१२४. सकळांची इच्छा करीतसे पूर्ण । भुलला श्रीकृष्ण त्यांच्या भावा । १ ।
 विमानीं वैसोनि सुरवर पाहाती । गंधर्व गाताती सप्तस्वरे । २ ।
 विणे वाजताती मृदंगाचे घोष । वाचे तो उल्हास वर्णवेना । ३ ।
 न जाय चंद्रमा न जाती नक्षत्रे । पाहाती सर्वत्र रासक्रीडा । ४ ।
 जलक्रीडा करी लक्ष्मीचा पती । लाळ घोटीताती देवस्त्रिया । ५ ।
 धन्य त्या गोपिका धन्य त्यांचे पुण्य । भोगिताती कृष्ण पूर्णब्रह्मा । ६ ।
 नामा म्हणे होय कामाची ते पूर्ती । नव्हे वीर्यच्युती गोविंदाची । ७ ।
१२५. होता प्रातःकाळ सांगतसे तया । जावें येथोनियां शीघ्र आतां । १ ।
 क्षणोक्षणा पाहाती देवाजीचे मुख । येती सकळीक गोकुळासी । २ ।
 परिक्षिती ऐके ऐका कौतुकासी । होत्या त्यांजपाशीं त्यांच्या स्त्रिया । ३ ।
 म्हणोनियां कोणी नाहीं विचारिले । अंतरीं न कळे दुजियाला । ४ ।
 यथामती रास वर्णिला देवाचा । संपूर्ण हे वाचा काय करी । ५ ।
 चरित्र श्रवण करील जो कोणी । धन्य तोचि प्राणी नामा म्हणे । ६ ।
१२६. सरस्वती तीरीं अंविकेचें स्थान । गोकुळींचे जन जाती तेथें । १ ।
 करोनि पूजन करिती प्रार्थना । नंदाच्या नंदना सुखी राखी । २ ।
 सरितां भोजन लपाला आदित्य । नामा म्हणे तेथें राहाताती । ३ ।

१२७. निद्रिस्थ सकळ तये वर्णी व्याळ। गिळितसे बळे नंदालार्णी । १।
 कृष्णा धांव वेगीं मज गिळी सर्प । काळावरी दर्प तुझा देवा । २।
 माडिया पाडसा येई रे धांवोन। दाखवीं वदन अंतकाळी । ३।
 आली काय तुज निद्रा रे कान्हया । माडिया तान्हया ऊठ वेगीं । ४।
 ऐकोनियां ऐसें बोलती सकळ । घालिती मुसळ सर्पावरी । ५।
 श्रमले सकळ सोडिना नंदाला । पिटी वृक्षस्थळा नंदपल्णी । ६।
 उठे जगद्गुरु काय झालें माय। लावितसे पाय तयालार्णी । ७।
 टाकियेले तेव्हां सर्पे कलेवर । पुरुष सुंदर दिसतसे । ८।
 नामा म्हणे वाचे स्तवी विश्वंभरा । करूनि नमस्कारा जाता झाला । ९।
१२८. खांद्यावरी पांवा कस्तुरीचा टिळा । चालत गोपाळ गाईमार्गे । १।
 यमुने पाबळीं गोपां पाचारीत । सिदोन्या शोभत पाठीवरी । २।
 भजती पंक्ति करी तया गोपाळांच्या । संगे गोविंद त्यांच्या अखंडित । ३।
 नामा म्हणे बोऱे विटो देऊ नका । वैकुंठनायका सांभाळावे । ४।
१२९. श्रीमुख सुंदर वाटोले । कैसें नीलोत्पल सांबळे । १।
 पैल पेंदा गडी धाकुटा । होय घोंगडे खांदा मोठा । २।
 थिरू वांसरे हाकारी । पुढे वाहती पावे मोहरी । ३।
 हातीं घेऊनि वेताटी । कैसा लागे वासरा पाटीं । ४।
 बाळांगोपाळांसहित मुरारी । खेळ खेळे नानापरी । ५।
 विष्णुदास नामयाचा दातारू । ब्रह्मादिकां त्याचा नकळे पारू । ६।
१३०. गोवळे म्हणती कांहो आम्हां भितो । ब्रह्माहि वंदितो पायधुळी । १।
 गाई तृप्त करी कळंबाच्या तळीं । सोडिल्या शिदोरी दावितसे । २।
 हमामा घालितां नवहती माघारे । नाहीं भीत पोरे येत संगे । ३।
 नामा म्हणे काय भिऊनि राहिले । निवांतचि ठेले ब्रह्मादिक । ४।
१३१. समस्त मिळोनि गोपाळीं । तया यमुनेच्या पाबळीं ।
 कृष्णे मांडिली धुमाळी । कळंबा तळीं आनंद । १।

वळुनि कांबळ्या वेटी। त्याही बांधिल्या मणगटी।
 विवाद मांडिला निकटी। धुर्जटी कान्होसी। २।
 आतां कृष्णा कवणे ठार्यी। जासी तुजवरी आली डाई।
 आमची हमामा हुंबरी देई। उभा राहें पैं कांगा। ३।
 कृष्ण म्हणे मी एकवटू। तुम्ही आम्ही गडी वाढू।
 गोवळी घातलासे हाढू। अति निकटू कान्हुसी। ४।
 म्हणे बळीराम पहागा। बोल नव्हे तुम्हाजोगा।
 तुम्ही समर्थ श्रीरंगा। आम्हां कांगा भेटविसी। ५।
 ऐसा सकळीं मान केला। तेव्हां कृष्ण संतोषला।
 आनंद चित्तासी पावला। म्हणे भला भला नामया। ६।

१३२. मोर पिसा कुंचे ढळताती अपार। येताती कुमर यशोदेचे। १।
 शिंगे पावे मोहन्या वाजती कुसरी। हुंबर आखरी गगन गर्जे। २।
 मोतियांचे घोंस चांदवे झळकती। कनक दंड ढाळिती रामकृष्णा। ३।
 गौरजे डौरला पीतांबर भिजला। स्वेद जो दाटला मुखकमळी। ४।
 रूलती वनमाळा कंठीं गुंजाहार। तरु घोंस अपार खोविले शिरी। ५।
 गजगती पाउले ठेविती भूमीवरी। धन्य ते संसारी डोल देती। ६।
 कुंकुम केशर रंगले रातोतपळ। ध्वज वज्रांकुश कमळ उर्ध्व रेखा। ७।
 विमाने आकाशीं झालीं पै सकळ। धन्य तें गोकुळ म्हणती देव। ८।
 देव पुष्पवृष्टी करिती कृष्णावरी। अंबर जयजयकारी गर्जतसे। ९।
 माडिया गोपुरीं पाहती सुंदरी। यशोदेच्या करीं निंबलोण। १०।
 ओवाळिला नाम्या शिंप्याचा दातार। रखुमादेवीवर श्रीविठ्ठल। ११।

१३३. गड्यानों राजा की रे झाला। कृष्ण सिंहासनीं बैसला। धू०।
 पांवा मोहरी घोंगडी। आम्हीं खेळु यमुने थडी।
 नाचा पाउला देहुडी। कृष्ण आमुचा की रे गडी। १।

खेळुं हुतु हुंबरी । थडक हाणो टीरीवरी ।
आतां चालिला दलभारी । आमुचे यशोदेचा हरी । २ ।
कुस्ती खेळतां कासाविसी । शेंबुड खरकटे नाकासी ।
कडे घेऊं सावकासी । आतां बहु भितो यासी । ३ ।
आम्ही तुम्ही सर्वे जाऊं । गाई ब्रळावया जाऊं ।
त्याचे मानेत बुक्या देऊं । जवळीं जावयासी भिऊं । ४ ।
नामा म्हणे चला जाऊं । हात झोडोनि उभे राहूं ।
पाया पडून मागून घेऊं । जर्नीवर्नी तोचि कृष्णजी ध्याऊं । ५ ।

१३४. कान्होबा निवडी आपुर्णी गोधने । धू० ।
सात पांच पोल्या तीन भाकरी । दीड कानोला एक पुरी ।
आम्हा धाडिले वैल्या दुरी । आमुची ठकवून खाल्ली शिदोरी । कान्हो० । १ ।
परियेसी शारंगधरा । तुझा बैल बुकला मोरा ।
सांगूं गेलों तुझ्या घरा । पाठीं लागला तुझा म्हातारा । कान्हो० । २ ।
परियेसी हृषीकेशी । गाई म्हशीर्च दूध पिशी ।
वासरे प्यालीं म्हणून सांगशी । उद्यां ताक नहीं आम्हासी । कान्हो० । ३ ।
कान्होबा ओढाळ तुझ्या गाई । होत्या नव्हत्या कळंबा ठारीं ।
शिव्या देती तुझी आई । कान्हो० । ४ ।
विष्णुदास नामा साहे । देवा तूंचि बाप माये ।
अखंड माझे हृदयीं राहे । कान्हो० । ५ ।

१३५. अरे अरे कान्हया वेल्हाळा । तूं रे वरविया गोपाळा ।
तुज देखियेले डोळां । रे धेनुवा हुंबरती । १ ।
माते दे वा शिदोरी । ऐसे हणतसे मुरारी ।
मी जाईन वो दुरी । धेनु चारावयालागी । २ ।
अले बेले चिले मेंके । सुरण शिंगोडी पैं तिखें ।
दहावांचोनी नव्हे निकें । शिदोरी ताके कालऊंनि । ३ ।

वडजा वाकुडा पेंदा सुदामा । हेचि पांतिकर आम्हां ।
तेथें विष्णुदास नामा । उच्छिष्ट शितें वेचितसे । ४ ।

१३६. मुक्ताफळ नथ नाकीं । चरणीं ल्याली वाळे वांकी।
पितांबरें अंग झांकी । कृष्णाई माझी । १ ।
खांद्यावरी कांबळी । पायघोळ लांबली ।
पांधरली धाबळी । कृष्णाई माझी । २ ।
गाई पाठी लागली । पळतां नाही भागली ।
मायबहिण चांगली । कृष्णाई माझी । ३ ।
देहुडा पाउली । उभी माझी माउली ।
विश्रांतीची साउली । कृष्णाई माझी । ४ ।
कर ठेवुनी कटावरी । उभी भीवरेचे तिरीं।
नामयाची कैवारी । कृष्णाई माझी । ५ ।

१३७. तळीयाचे पाळी वृक्षावरी वैसुनी । कैसा चातक बोभाईतो रे ।
तहाना फुटे परी उदक नेघे । मेघाची वाट पाहे रे । १ ।
तैसा येई बा कान्हया येई बा कान्हया । जीवीच्या जीवना केशीराजा रे । २० ।
टाळघोळ कल्लोळ नानापरीचीं वाढ्ये वाजती वोजा रे ।
रानीच्या नृत्या पैं नये तुजवीन मेघराजा रे । २ ।
जळेविण जळचरा पक्षीवीण पिलीयासी तैसें झालें नामयासी रे ।
शंख चक्र गदा पद्म पीतांबर धारी अङ्गुनि कां न पवसी रे । ३ ।

१३८. गेलिया वृदावना तेथें देखिला कान्हा । संवंगिड्या माजी उधा ध्यान लागले मना । १ ।
हरिनाम गोड झालें काय सांगों गे माय । गोपाळ वाहती पावे मन कोठे न राहे । २ ।
त्याचें श्रीमुख साजिंरे वो कुंडले चित्त चोरे । सांडुनि अमृतधनी लुध्धर्ली चकोरे । ३ ।
सांडुनी ध्रुवमंडल आली नक्षत्रमाळा । कौसुभा तळवटी वैजयंती शोभे गळां । ४ ।
सांडुनि मेघराजु कटिसूरी तळपे विजू । भुलला चतुरानु तया नव्हे उमजू । ५ ।

सांडुनि लक्ष्मी निज गोपाळासी बोले गुज । अचोज हा चोजवेना ब्रह्मांदिकां सहज । ६ ।
 वांजट धीट मोठी ऐसी कवण आसे खिलू । भेदली हरिचरणी पार्या मुरडीव वांकी सोजवळू । ७ ।
 त्याचें पार्यांची नेपुरे वाजती वो गंभीरे । लुध्यलिया पक्षयाती धेनु पाचारी स्वरे । ८ ।
 आणिक एक नवल कैसे स्वर्णी देव झाले पिसे । ब्रह्मांदिक उच्छिष्ठालांगी देखा जर्ली झाले मासे । ९ ।
 आणिक एक नवल परी करी घेऊनि शिदोरी । सवंगड्या वांटितसे नामया स्वामी मुरारी । १० ।

१३९. येत येत उभा राजबिर्दी । सर्वे चाले गोपाळांची मांदी ।
 नारी पाहती उभया बिर्दी । एकीच्या धरूनि बाहुवा खांदी । १ ।
 हरिहर वंदना सादृश्य लोचना । डोल्यां वेगळा न बा जासी कान्हा ।
 अरे कान्हा मनमोहना । गोपी भुलल्या तुझिया गुणा । २० ।
 चतुर्वेद भाट सांगाते । साही वर्णिती रामकृष्णाते ।
 श्रुति स्मृति विद्यावंते । जय जय म्हणती कृपानिधिते । २ ।
 येत येत उभा रहात । सुदाम्याच्या खांद्यावरी हात ।
 समदृष्टी गोपिका न्याहाळीत । चैतन्य चोरोनि आनंदे डुल्लत । ३ ।
 ऐसा कृष्ण सौभाग्यसुंदर । लावण्य गुण रत्नाकर ।
 विष्णुदास नामयाचा दातार । भक्तिभावे वोळंगा सारंगधर । ४ ।

१४०. रात्र काळी घागर काळी । यमुनेजळे ही काळी वो माय । १ ।
 बुंथ काळी बिलवर काळी । गळां मोर्ती एकावळी काळी वो माय । २ ।
 मी काळी कांचोळी काळी । कांस कांसिली ते काळी वो माय । ३ ।
 एकली पाणिया नवजाय साजणी । सर्वे पाठवा मूर्ति सांवळी वो माय । ४ ।
 विष्णुदास नाम्याची स्वामिणी काळी । कृष्णमूर्ति बहु काळी वो माय । ५ ।

१४१. गौळणी ठकविल्या । गौळणी ठकविल्या । एक एक संगतीने । मराठी कानडीया ।
 एक मुसलमानी । कोंकणी गुजरणी । अशा पांचीजणी गौळणी ठकविल्या । २० ।
 गौळणी सुंदरी । गौळणी सुंदरी । गेल्या यमुनेतीरी । वस्त्र फैनियां सान कांती नारी ।
 गोविंदाने वस्त्रे नेलीं कलंबावरी । स्नान करोनियां त्या आल्या बाहेरी । १ ।

लडोबा गोविंदा । लडोबा गोविंदा । निवारणी आज । आडचाल्लो पडचाल्लो ।
 शीर फोड्या न कोडो । मारी कन्हया पानी खेल्या न खेळो । २ ।
 देखे रे कन्हया । देखे रे कन्हया । मै इज्यतकी बडी । कदम पकडुंगी ।
 मैयां कूटोजुडी । मेरी चुनरी दे मेरी ले दुल्लडी । ३ ।
 देवकी नंदा देवकी नंदा । तू एक श्रीपती । उधडी हिंवाची तुज विनवुं किती ।
 पायां पडत्यें बा । मी येत्यें काकुळती । माझी साडी दे । घे नाकाचें मोर्ती । ४ ।
 पावगा दाताला । पावगा दाताला । तू नंदाचा झिलो । माकां फडको दी ।
 मी हिंवान मेलो । घे माझो कोयतो । देवा पायां पडलो । ५ ।
 ज्योरे माधवजी । ज्योरे माधवजी । मै शरण थई । तनका काकैपी ।
 बाप दयाळ तूंही । मारी साडी आपो । हातणी ले कंकणी । ६ ।
 इतुके ऐकुनी । इतुके ऐकुनी । देव बोले हांसोनि ।

सूर्या दंडवत करा कर जोडुनी ।

नामा विनवितो । म्हणे सारंगपाणी । गौळिया ऐक तूं । धन्य तुझी करणी । ७ ।

१४२. कान्हां तूं आजि कां झालासि बेभान । धू० ।
 तूं तो आमुची गडी । म्हणोनि मी केली खोडी । घालूं हुंबर यमुनेची मोडूं मान । १ ।
 होसी तूं आमुचा बळी । म्हणोनि म्यां केली कळी । तेशें कशाचा काय गुमान । २ ।
 जरी तूं होसी सखा । होऊं दे जाला वाखा । चल रूपवती घरी घेऊं मान । ३ ।
 समजूनियां देव । येक नामा नामदेव । झाले ते हरपले या द्वृत भान । ४ ।

१४३. भला तूं हरी कळलासी रडीवाला । धू० ।
 विधीचें अक्षर खरें हें असतां । अजासुताचे कां झाले हाल । १ ।
 पाराशरसुत वरचढ झाला । म्हणून कां त्वां फुगविले गाल । २ ।
 बळीनें तुज पाहे खरीद केलें । खर्चून तो धनमाल । ३ ।
 नामा मर्नी निर्भय गुरुं कृपे । तुजलागीं देतो हे प्रतिख्याल । ४ ।

१४४. तुम्ही थोलल्या पातलाचे लेक । तुम्हा मंदील ले गलीब आहे एक ।
 कलंबा तली ले खेलाय सकलीक । आम्हा म्हंतो ले जाय गायी लाख ।

किती धाऊले काता मोलला पाई। १। कान्होबा संभाल आपुल्या गायी। धू०।
 आम्ही आपुलाल्या घलाला जातो भाई। इथं ल्हायाचा लाग आमुचा नाही।
 तुझी संगत ले संगत कलली भाई। २। कान्होबा संभाल आपुल्या गायी। धू०।
 काली पिवली ले गाय आहे सोनेली। या गवल्याची धवली गाय पलाली।
 आम्हां देखतले कलतील मालामाली। हिलोनी नेतीलले काठी आणि कांबली। ३।
 काल बलाच ले बलाच खलूच खालला। गुल बील घालून ले बलाच गोल केला।
 आम्ही निबलक ले म्हणोनि थोला दिला। तुला वातलं ले याला काय कलतच नाही। ४।
 यमुनातीली ले नित्य कलीता अंधोली। आम्हा म्हणती ले जाय आण शिदोली।
 कशी आणू ले बलण आणि भाकली। माझा लवला ले काम कलीतो भाई। ५।
 किण्णा भला ले भला होसी खेलिया। माझ्याच जिकुनि ले साल्या नेल्या कवल्या।
 आम्हा महंतो ले मिळून खेल गड्या। घलला जातो ले गायी निवडुनी देई। ६।
 कृष्ण म्हणे रे उभा राहे बोबड्या। तुझ्या गायी रे मीच राखिन गड्या।
 नाही थाडित रे गोपाळांच्या जोड्या। विष्णुदास नामा म्हणे रे गोष्टी रोकड्या पाही। ७।

१४५. ध्यान सांवळे गोकुळीचें। धांव पाव वेणी हरी सांवळिया। धू०।
 सांवळीसी आंगी उटी। सांवळी कस्तुरी लल्लाटी।
 सांवळीसी कांसे कसियला कर्टी। गोवळिया | १।
 सांवळीसी तनु बरवी। सांवळे वृद्दावन मिरवी।
 सांवळ्याशा तुळसी कानीं। मंजुरिया कोवळिया | २।
 सांवळीसी कंठीं माळा। सांवळे हृदयीं पदक विशाळा।
 सांवळ्याशा गोपी केल्या। ओंवळ्या गोंवळिया | ३।
 सांवळीसी हातीं काठी। सांवळासा कांबळा पाठी।
 नामयाचा स्वामी गायी राखी। धवळ्या आणि पिंवळ्या | ४।

१४६. देहुडा चरण वाहातसे वेणु। गोपिकारमणु स्वामी माझा | १।
 देखिला गे माय यमुनेचे तीरीं। हात खांद्यावरी राधिकेच्या। २।
 गुंजावर्ण डोळे माथा बाबर झोटी। मयूर पिच्छ वेष्टी शोभतसे। ३।
 सगुण मेघःश्याम लावण्य सुंदर। नामया दातार केशवराज। ४।

१४७. कोकिळेचिकळा रत्नाची ते कीळा । माणकीं सोज्ज्वला वर्णु हरीचा । १ ।
 वृद्धावनीं वेणु वाजे रुणुझुणु । वेद तनुमनु गोपाळांचा । २ ।
 देहुडा पाउलीं हरि गोपाळा गोजिरी । वाहाती ते लालोरी हरी छंदे । ३ ।
 वेधलीं वनचरे गोधने अपारे । पक्षीकुळे साचारे तल्लिन झालीं । ४ ।
 यमुनेचें उदक जळचरे सम्यक । पाताळीं पत्रग ऐको ठेली । ५ ।
 ऐसे कृष्ण वेदें तल्लिन झाले बोधे । नामा म्हणे वेणुछंदे स्थीर झाली । ६ ।
१४८. अधरींचे अमृत सेविसी एकला रे । काय पुण्य केले नेणों पावया तूं । १ ।
 तुळशीच्या माळा शोभति गोपाळा । तयाहूनि आगळा पावया तूं । २ ।
 सोळासहस्र गोपी बोलतील प्रौढी । अधरींची गोडी नेली पावया तुवां । ३ ।
 विष्णुदास नामा केशवीं सौरस । उद्धरिला वंश पावया तुवां । ४ ।
१४९. चिदानंद दोंदिल बाळ डोळस । कृष्ण खेळवीता निवे मानस । १ ।
 सये आन कांहीं या जीवा नावडे । चित्त गुंतले तया सुखा न निवडे । २ ।
 देहा गेहा आठव नाहीं सर्वथा । स्थिति बाणली सहज रूप पाहतां । ३ ।
 तेज सांवळे दृष्टीत कोंदले । तेण प्रकाशे सबाहा मन माझे वेधले । ४ ।
 वृत्तिसहित इंद्रिये परतलीं । कृष्णरूपी मिळोनियां गेलीं । ५ ।
 नामया स्वामी आदि परंपरा । आवडता आहे तो माझा सोयरा । ६ ।
१५०. चिदानंद दोंदिल बाळ सांवळे । कृष्ण पाहतां नयर्नी मन मावळे । १ ।
 तें सुख कवणे वाचे बोलिजे । चित्त चैतन्य समरसे भोगिजे । २ ।
 परा परतली पश्यंति तन्मया । मध्यमा वैखरी पावली हो लया । ३ ।
 आलिंगना लागुनि बाह्या स्फुरती । देह न दिसे पाहतां कृष्णमूर्ति । ४ ।
 तेथें आर्तीचा आनंदू गोठला । तो हा कृष्णरूपे अंकुर उठिला । ५ ।
 नामया स्वामी सबाहाभ्यंतरीं । गेले रसरंग गोकुळाभीतरीं । ६ ।
१५१. चिदानंद चिद्रूप चित्त चिन्मय । बाळ यशोदेचें आनंद अद्वय । १ ।
 सत्य अभिनव सुख याच्या दर्शनीं । मिठी पडली पाहतां रूप नयर्नी । २ ।

दृष्टी या डोळियां आड रिघोनि। तनु मनासी केली भुलवणी । ३ ।
 आंत बाहेरी निज सुख वावरे । नित्य नूतन जीवलगा विसरे । ४ ।
 आपरूपीं रूप सकळां केलें । गोपी गोपाळां थेनु वत्सां भुलविलें । ५ ।
 नामया स्वामी आनंद उदधि । माजी बुडोनियां गेली देहबुद्धि । ६ ।

१५२. चिदानंदघन चिन्मय बाळकृष्ण । खेळवितां मन होय उन्मन । १ ।
 सुख अनुभवी अनुवाद खुंटला । विश्वंभरीं तोचि अनुवाद गोठला । २ ।
 दुजें न दिसे उपमेसी ध्यावया । मन न मिळे आन सुख ध्यावया । ३ ।
 ज्ञाता ज्ञान हेचि अद्वय । ध्याता ध्यान ध्येय हेचि निरामय । ४ ।
 जन्मोजन्मर्मांचे पुण्य संचित । झाले गौळियांचे काय मूर्तिमंत । ५ ।
 नामया स्वामीची अनुपम्य आवडी । चित्ते दिधली प्रेमरसीं बुडी । ६ ।

१५३. मस्तकीं ठेवुनियां डेरा । करूं निघाली विकरा ।
 साच करितसे पुकारा । म्हणे गोविंद ध्या वो । १ ।
 बोल बोलती आबळा । तंब त्या हांसती सकळा ।
 मुखीं पडियेला चाळा । या गोपाळाचा । २ ।
 दहीं म्हणावासे ठेले । वाचे गोविंद पैं आलें ।
 चित्त चैतन्य रंगलें । कान्हु चरणीं बाई वो । ३ ।
 उन्नतीये बोलती नेती । चालता गजगती ।
 कान्हु वांचुनी चितीं । आणीक नेणे बाई वो । ४ ।
 जाऊनियां बळीच्या द्वारां । त्रिपांड केली वसुंधरा ।
 कैसा सामावला तुमच्या डेरा । दाखवी बाई वो । ५ ।
 वृद्धा गौळणी पाचारिती । आणी वो असूता श्रीपती ।
 कोठे गोविंदु विकिती । नाहीं देखियला बाई वो । ६ ।
 श्रीरंगी रंगला जीवु । म्हणे ध्यावो हा माधवु ।
 बरवा रमापती गौरवु । साच आणियला कैसा । ७ ।

बाळा भरूनियां डोळा । देखे श्रीरंगु सावळा ।
 बेधीं वेधल्या सकळां । गोपी स्मरण करा साचे । ८ ।
 गोविंद गोविंद महणा वाचे । गोविंद स्मरण करा साचे ।
 दोष हरती जन्माचे । छंद लागला तयाचा । ९ ।
 नामया स्वामी हो मुरारी । मज पाहतां अभ्यंतरीं ।
 शेखी व्यापिले निर्धारीं । मनुष्यपण । १० ।

१५४. कृष्णाचें कीर्तन नावडे ज्या नरा । जन्मोनि अघोरा पडे नरकीं । १ ।
 कृष्णश्रवण नाइके जो कार्णीं । तयासि मेदिनीं ठाव केंचा । २ ।
 कृष्णविष्णुकथा नावडे पैं नित्य । तयासी पैं सत्य गृहबाधी । ३ ।
 रामकृष्ण हरी न पाहे पैं जो मूर्ति । तया यम नेती अंतीं जाणा । ४ ।
 नामा म्हणे हे नर कलियुर्गी उंदंड । घरोघरीं पाखांड करिताती । ५ ।

१५५. धांवधांव कृष्णा नारायणा हरी । केशवा मुरारी पांडुरंगा । १ ।
 धांव कृष्णा पाहे दीनबंधु । लौकरी गोविंदु धाव आतां । २ ।
 धांव कृष्णा प्रेम देई अखंडित । नेणे तप तीर्थ ब्रतदान । ३ ।
 धांव धांव माझा पाहू नको अंत । नामा म्हणे मात येके बापा । ४ ।

१५६. धेनुसुराने कोवळी । चरोनी बैसल्या पाबळा ।
 घडीया घालून कांबळी । वरी वनमाळी बैसला । १ ।
 तेही केला संप्रधारू । म्हणती क्षीरभोजन करू ।
 पैल होडीकरेसी पाचारू । सरळ स्वरूप घातला । २ ।
 आता होडीकर येई वो । आम्हां तू दूध देई वो ।
 कृपाळू लवलाही वो । प्रेमपान्हा आई मज देई । ३ ।
 गौतमी भागीरथी । गंगा यमुना सरस्वती ।
 रेवा संधु भीमरथी । कृष्णा भद्रा वेदवती वैतरणी । ४ ।
 ऐसे नामे आळविती । गोपाळ धेनु पाचारिती ।
 पेंधा सांगे तयाप्रती । सखेनो प्रीती परियेसा । ५ ।

१५७. घोंगडीचिमणी गोपाळाच्या मेळी। काला वनमाळी खेळतसे। १।
गाईसमागमे हाती पावा काठी। माथाबीन मोठी शोभा ते। २।
एकाएकी बोले ऐक नारायण। पहिले खेवणा आमुचे। ३।
उभा राहे आता उशीर झाले। नामा म्हणे केले समाधान। ४।

१५८. कृष्ण म्हणे आवध्या गोपाळा। चला जाऊ यमुनेपातळा।
पेंदा म्हणे बा घननीळा। त्वा चोरिला आमुचा कांबळा। १।
कान्होबा निवडी आपुल्या गाई। आम्ही राखतू नाही रे भाई। धू।
वाकड्या म्हणे बा शारंगधरा। तुझा बैल चुकला मोरा।
सांगो गेलो तुझा घरा। पाठी लागला तुझा म्हातारा। ३।
बैसोनिया खडकावरी। कृष्णे खादली शिदोरी।
विष्णुदासनामा होता जवळी। तेणे प्रसाद मागितला। ४।

१५९. गोपाळ गौळणी मिळोनिया जसवंती। आवलोकिली ती कृष्णमूर्ती।
म्हणती काळी झाली अंगकांती। कवण हेतु विचारा। धू।
तव प्रथम सखी म्हणे मज गमले। यासी कृष्णपक्षी जन्म झाले।
म्हणोनी शरीर पालटले। काली तनु पै झाली। १।
कृष्ण बहु काळा सांपे दिसतसे नीला। बळ त्या देते वेळोवेळा।
तातकवळे शिणला। २।

दुसरी सांगे यशोदेसी।

प्रत्यक्षासी प्रमाण काय गे आमुचा डोळा चुकविसी।
मागे गाई दुहोनी पिसी। उद्या ताक नाही आम्हासी। ३।
सुदामा म्हणे यदुकुलटिळका। मज मागावया थजिले टाका।
मागे मोहोरी पावा वेदिका। त्वा चोरीली माझी शिदोरी का। ४।
यांच पोळीया तीन भाकरी। दीड कानवला एकची पुरी।
आम्हा वळतीया थाडीसी दुरी। त्वा ठकवोनी खादली शिदोरी। ५।

नामयाचा स्वामी खेळे । आवधे गोपाळ बोलावीले ।
 प्रेम सप्रेमे आलिंगीले । मग आनंदे चालियेले । ६ ।

१६०. आवधे गोपाळ मिळोनी सकळी । गेले यमुने पातळी ।
 कृष्ण मांडिली धुमाळी । कळंबातळी खेळतसे । ? ।
 हमामा हुंबरी घालू कान्हो गोवळीया । धू ।
 वळू नका बळीच्या वेठी । वोढोनी बांधिल्या मनगटी ।
 वाट चालू हटाहटी । तुजसी कान्हो गोवळीया । २ ।
 कृष्ण म्हणे मी येकटु । आम्ही तुम्ही गडी वाटु ।
 मग पाहु लाग पाढू । मजसी हट मांडियेला । ३ ।
 नामा म्हणे हुंबरीच्या मिसे । कृष्ण लावियेले पिसे ।
 कायावाचा मानसे । तयासी कैसे विसरावे । ४ ।

१६१. उदयाचे उषःकाळी । गोधने सोडिली गोपाळी ।
 प्रेऊनी मातेजवळी । हरी शिदोरी मागतसे । ? ।
 गाये घातली शिदोरी । पत्रशाखा प्रभावळी ।
 याची न वर्णवे कुसरी । ब्रह्मादिका वेदासी । २ ।
 गोधने सोडिली तयेवळी । सवे गोपाळाचे मेळी ।
 हणे विष्णुदास नामया । विष्णुमूर्तीचे प्रेम आम्हा ।
 गयोज्य निजधामा । या समस्ता गौळीया । ३ ।

१६२. अगे सखीयानो तुम्ही माझा कृष्ण नाही देखिला ।

अगे हा कोठे हरवला सुखठेवा । धू ।
 गविण फुटे कंठ जीवा नाही उरी । आणा गे झडकरी बाळ माझे । १ ।
 ई रे कान्होबा वाट पाहे तुझी । सोय तू का माझी सांडीयेली । २ ।
 गे मी अभागिणी कृष्णस्तपाची नेंद्रे धर्णी । अगे या गाई वृदावणी राखियेल्या । ३ ।
 से जरी जाणते दुरी जावो नेदी ते । क्षण न विसंबीते बाळ माझा । ४ ।

परतोनी नयनी वाट पाहे अवघे वेळे । दृष्टी देखेन डोळे निवती माझे । ५ ।
माज्या कृष्णाच सवंगडे सकाळी उठोनिया येती ।

चाल म्हणती वेगी सांगाविया । ६ ।

आता मी कवणा वो धाढुं त्यासांगाते । कृष्णावीण अनाथे दिसताती । ७ ।
माझीया कृष्णाचे सवे गाई आणि वासुरे । न विसंबे गे क्षणभरी । ८ ।
आता त्याचा कोण करील प्रतिपाळ । सांडुनी गोपाळ गेला यासी । ९ ।
कृष्ण वेणुनादे गाजे । निवकी गोकुळ तान्हे माझे । १० ।
त्रिभुवनीचा प्रकाश मावळला । पडजला दाहीदिशा अंथकारू । ११ ।
नामयाचा स्वामी मेळवागे तुम्ही । माझा चिंतामणी यादवराव ।

१६३. निरस तरु आले पालया रे । वांझा गाई त्या झाल्या कामधेनु रे । १ ।
तुझेनी साजिरे वृज गान्हा रे । आम्हा गौळीया घरी तूं बाल तान्हा रे । श्व. ।
घरोघरी मोतीयांच्या रंगमाळा रे । चहुकडे अवतरली सिंधुबाळा रे । २ ।
भूमी मर्यादा सांडोनी पिकली की रे । जाला सुकाळ आमुचे गोरस विकेरे । ३ ।
धन इच्छेची सुवर्णवृष्टी करी रे । जाला सुकाळ राशी धान्याच्या घरोघरी रे । ४ ।
नामयाचा स्वामी केशवराज रे । आकळ कळा न कळे महिमा तुझा रे । ५ ।

१६४. द्वारे अडकोनी गौळणी । कसे गे या सांजवणी ।
मागे कृष्णाची करणी । काय करीता झाला । १ ।
सादोनी चारी मुले । त्यासी हल्हुहल्हु बोले ।
लोणी खाल तरी या रे मज सांगाते । २ ।

ऐसे विचारुनी हरी । प्रवेशला तयेचे घरी ।
नेणो कवणे कुसरी । संचरला तेथे । ३ ।
बाहेर तैसीच कवाडे । आपण भीतरीलकडे ।
धांडोळीतसे नीवाडे । सत्त्व गोरसाचे । ४ ।
चांग चोर श्रीपती । तो न कळे वेदश्रुती ।
तो म्यां लोणी खाता निगुती । देखियेला सये । ५ ।

१६५. धावोनिया येती मात कंसापुढे । येणे बाळे ख्याती थोर केली । १ ।
 अहो यमुनेजळीची कमळे आती भ्यासूर । ती कंसासुरे आणविली । २ ।
 कमळे झाडे कोण सांगणे अभय । को मी आणीन कंसालागी । ३ ।
 तू अज्ञान बाळे खेळु जाय कान्हा । अणिक कामना तुज काय कळो । ४ ।
 आमचे मी जाईन गोधना गे पाठी । कांबळी गे काठी देई मज । ५ ।

१६६. दैत्य दानव वधुनिया हरी । आपण राज्य करी मथुरेचे । १ ।
 कृष्ण केशीराजा स्वामी नामयाचा । प्रताप तयाचा वर्णितसे । २ ।
 वैराग्य बहुतापरी आदलसी । प्रपंच स्वार्थासी बुडविला । ३ ।
 अनुतापी नित्य नाहीं कदाकाळी । संचिताची होळी केली तेणे । ४ ।
 पवित्रता वाचा व्यर्थगमाविसी । शेवटी तुजसी यमपंथ । ५ ।
 नामा म्हणे जीव कासया ठेवावे । नाही जरी जावे जन्म वाया । ६ ।

१६७. गोधनाचे	पाठी ।	पैल	गोपाळ	शेवटी ।
रुणुझुणु	रुणुझुणु ।	रुणुझुणु	वाहे	वेणु ।
नामया	दातारु ।	कान्होब्रा		पेंढारू ।

१६८. नाचो नेणसी आज काय रे मांडीरे । सांग कवण सवीले रुसलासी । १ ।
 तुज देईन लोणी म्हणतात गौळणी । नाच शारंगपाणी क्षणभरी । २ ।
 भावाच्या लोभा हालवी बाहुली । आनंदे माऊली स्फुंदतसे । ३ ।

१६९. घागरीया छंदे मागे पुढा काठी । पाऊले प्रौढी हालवीतु । १ ।
 नाचे रंगणी शारंगपाणी । देव विमानी आनंदसी । २ ।
 तेणे दुमदुमले दिग्पाल शेषाचा मस्तक । नवल हे बालक म्हणे नामा । ३ ।

१७०. धीरु नाच रे बाला मी सांगेन नंदा । घेतलीया धंदा नेणसी सांडु । १ ।
 नाचोनिया सुख दाविसी मज । जीवुती तुज राखु तान्हुलीया । २ ।
 बहुसाल धीरु नाचसी हृषीकेशी । अवसरु नामयासी देई बापा । ३ ।

१७१. गौळीया घरी विचरुतु । बाळके बाळे उठवीतु ।
नवनीत भांडी उघडीतु । हल्लुहल्लु कान्हा । १ ।
भक्षी घृत कवळ । घ्या घ्या म्हणती गोपी सकळ ।
हासती गदारोळ । करी गौळी आणि गौळणी । धू ।
आलगटू आलगटू कान्हा । आलगटू आलगटू कान्हा ।
आलगटु आलगटु कान्हा । नवी कैसा बाईये । २ ।
येईलीया उपरी पुसती गौळणी । हा कवणू विचरती आमुच्या सदनी ।
येरु म्हणे मी श्रीहरी । यशोदानंदनु वो । ३ ।
तरी का एवढा वेळ येथे । मंदिर चुकलो म्हणते ।
तरी घागरी का उघडीत । नवनीताच्या । ४ ।
काढीतो मुंगीयाच्या हारी । तव ते हासिन्नले गौळी ।
तरी लेकुरे का चाळविली । आमुची तूं बारे । ५ ।
उद्या कवण्या रानात हो नेतो । म्हणोनी शब्दे पुसतो ।
नामा म्हणे प्रेम कैसे देतो । निरोपितो संता । ६ ।

१७२. कंसासुर सारे करोनि विचार । धाडती अक्रुर गोकुळासी । १ ।
अक्रुरा आनंद झाला असे फार । पाहीन श्रीधर डोळेभरी । २ ।
आजी होईल माझ्या जन्माचें सार्थक । वैकुंठनायक पाहीन मी । ३ ।
उजवे जाती काग वाम जाती मृग । पाहीन श्रीरंग स्वामी माझा । ४ ।
शुभ हे शकुन मार्गी हे होताती । पाहीन भूपती वैकुंर्ठीचा । ५ ।
येथुनियां माझी सरली येरझार । कंसानें उपकार केला मोठा । ६ ।
आजी माझे पितर उद्धरती सकळ । पाहीन गोपाळ कृपासिंधु । ७ ।
नामा म्हणे आला गोकुळासन्निधि । हृदर्यी आनंद न समाये । ८ ।

१७३. चौदाजणी ज्याच्या चरणांते पूजिती । त्याची घेईन माती आपुल्या शिरी । १ ।
एकांतीं अर्चन करिती धूर्जटी । त्यांसी बोलेन गोष्टी आवडीनें । २ ।

सप्तऋषि ज्याचे वर्णिताती गुण । करीतसे ध्यान ब्रह्मा ज्याचें । ३ ।
 वारी वेद ज्याची वर्णिताती कीर्ति । करिताती स्तुति साहीजण । ४ ।
 तेहेतीस कोटि देव जयातें पूजिती । श्रुति वर्णिताती गुण ज्याचे । ५ ।
 लक्ष्मीचा पति ध्याती सनकादिक । पाहीन श्रीमुख एकवेळां । ६ ।
 गृथ्वीचा हा भार करावया दूर । म्हणोनि अवतार घेत असे । ७ ।
 गामा म्हणे आला यमुनेजवळी । उतरला खालीं रथाचिया । ८ ।

१७४. धन्य ही यमुना धन्य हैं गोकुळ । वृक्षादि सकल धन्य धन्य । १ ।
 धन्य हा गोपिका धन्य हे गोपाळ । पक्षादि सकल धन्य धन्य । २ ।
 धन्य गोवर्धन धन्य वृंदावन । नंदाचा नंदन क्रीडतसे । ३ ।
 धन्य ती यशोदा धन्य तिचा पति । अखंड पाहाती मुख ज्याचें । ४ ।
 आयी घेवोनियां देव गेला राना । ध्वजवज्रांकुश चिन्हां उमटती । ५ ।
 त्रीं अश्रुपात उतरे रथाखाले । गडबडा लोळे तयावरी । ६ ।
 राहादिकां दुर्लभ येथील ही माती । घेवोनियां हातीं मुखी घाली । ७ ।
 गामा म्हणे पुढे चालिला त्वरित । देखे गडियांत परब्रह्म । ८ ।

१७५. तनु हैं आकाश चंद्रमा तें मुख । असे निष्कलंक परीक्षिती । १ ।
 पृष्ठिमेचा चंद्र त्याहुनि अधिक । शोभत श्रीमुख कृष्णजीर्णे । २ ।
 गोंवता हा शोभे नक्षत्रांचा मेला । खेळत सांवळा जगद्गुरु । ३ ।
 जयंती माळा किरीट कुंडले । अक्रूरे देखिले दोघेजण । ४ ।
 गोडोनिया हात घाली नमस्कार । वाहतसे नीर क्षणोक्षणीं । ५ ।
 गामा म्हणे त्वरे धांवे हृषिकेशी । धरीत पोटाशीं अक्रुरातें । ६ ।

१७६. भेट देई मज म्हणे बळीराम । न वर्णवे ग्रेम अक्रुराचें । १ ।
 द्यासी पुसती अवघे गडी तेव्हां । कोण रे हा बाबा आला येथें । २ ।
 आपुल्या कान्होबाच्या पायां कां पडतो । काय हा मागतो सांग आम्हां । ३ ।
 क्रूर बळिराम घरीं आले गोपाळ । नंदादि सकल भेटीयेले । ४ ।

मधुपर्कविधि करीती पूजन। म्हणे धन्य दीन आजीचा हा। ५।
अकूराबरोबरी करिती भोजन। पुसे वर्तमान मग त्यासी। ६।
भक्त माझें दैवत जगा दावी मात। कृपाळु बहुत नामा म्हणे। ७।

१७७. प्रातःकाळी मात झाली गोकुलां। जातो भगवंत मथुरेसी। १।
गौलर्णीचा मेळा मिळाला सकळ। पिटिती कपाळ आपुले हातें। २।
एकी त्या घालीती केंसामध्ये माती। एक त्या लोळती भूमीवर। ३।
आम्हां सोडूनियां तू रे कैसी जासी। तुजविण पिशीं आम्ही सर्व। ४।
कोणीं रथापुढे जाऊनि पडती। आक्रोशें रडती सकळीक। ५।
अकूर नव्हे बाई मोठा असे कूर। नामीं निरंतर क्रीया वसे। ६।
अकूरा आम्ही सर्व पसरीतों पदर। नेऊं नको श्रीधर मथुरेसी। ७।
नामा म्हणे शोक न वर्णवे आतां। झाला तो हाकिता रथ त्वरें। ८।

१७८. रडे मोकलुनि धाय। देवा आतां करुं काय। १।
राहूं कोणाचा आधारा। सांग आतां विश्वंभरा। २।
तुजवांचुनि दाही दिशा। वोस वाटे जगदीशा। ३।
नंद म्हणे देवा। टाकुनि गेलासी यादवा। ४।
गडी म्हणे हरी। खेळुं कोणा बरोंबरी। ५।
ऐसे अक्रोशे रडती। नामा म्हणे धन्य भक्ति। ६।

१७९. ब्रह्मनिष्ठ तेळां स्थिरावला चिर्तीं। अकूराचे गळती दोन्ही नेत्र। १।
दर्हींदूधतूप भरिल्या कावडी। चालती तांतडी सकळीक। २।
चिंतेनें व्यापिले अकूराचें मन। काय वर्तमान होईल नेणें। ३।
नरनारी शोक करिती सकळ। दुराचारी खळ कंस आहे। ४।
मारगीं स्नानासी उतरे अकूर। रथावरी किशोर नंदजीचे। ५।
सोडोनियां घोडीं चालिला तांतडी। दिली असे बुडी जळांमध्ये। ६।
दावोनि कौतुक निसी त्याचा धाक। सांगतसे शुक परिक्षिती। ७।
जुंपोनियां घोडीं चालिला सत्वर। लोपे दिनकर नामा म्हणे। ८।

९८०. जोडोनियां कर विनवी विश्वंभरा । चलावें मंदिरा सकळिकीं । १ ।
 अनाथावरी कृपा करा कृष्णनाथा । ठेवीतसे माथा पायांवरी । २ ।
 मारूनियां कंस येईन तुझ्या घरा । आग्रह अक्रूरा करूं नको । ३ ।
 सकळ समुदाय मथुरेचे वर्नी । सहीत चक्रपाणि म्हणे नामा । ४ ।

९८१. प्रातःकाळी गडी उठे कृष्णराम । पाहावया ग्राम चालियेले । १ ।
 मागती रजका देईना तो वस्त्रे । वधी नख शस्त्रे पापियासी । २ ।
 ती ठार्यी वांकडी नीट केली तिसी । तिने चंदनासी लावियेले । ३ ।
 जोडोनियां हात विनवी सुदामा । चला मेघःशामा घरा माझ्या । ४ ।
 वस्त्रे देती तेव्हां मथुरेचे लोक । नरनारी मुख पाहाताती । ५ ।
 मोडितां धनुष्य येती रक्षपाल । नामा म्हणे खळ वधियेले । ६ ।

९८२. इच्छामात्रे मोडी ब्रह्मांडाच्या कोटी । चालिला जगजेठी कंसद्वारा । १ ।
 मदोन्मत्त हस्ती देखोनियां हांसे । पीतांबर कांसे खोवियेला । २ ।
 सांवरोनी हात केंसा देत गांठ । खोंवितसे नीट वैजयंती । ३ ।
 खंब ठोकोनियां राहे पुढे उभा । सांवळी सुप्रभा अंगकांती । ४ ।
 पाहोनियां शुक झाला समाधिस्थ । ऋषिमुनी समस्त वेडावले । ५ ।
 दुष्ट पाही हत्ती घाली अंगावरी । क्षणार्थीचि मारी गजालागीं । ६ ।
 उपडोनि दांत घेतसे श्रीधर । जाहला उद्धार कुवलयाचा । ७ ।
 नामा म्हणे पुढे चालिला गोविंद । शुक बोले सावध परिक्षिती । ८ ।

९८३. चौदा भुवने वसे ज्याचे पोटी । त्यासी आणी जेठी मारावया । १ ।
 इंद्रादि सुरवर जयाचे किंकर । त्यासी आणी पामर झोंबीसार्टी । २ ।
 अतुर्बळी तेव्हां दिसे नारायण । जळताती मने वैसियांची । ३ ।
 कंसाचे अंगणीं उभा असे देव । जैसा ज्याचा भाव तैसा भासे । ४ ।
 कृष्णाते देखोनि वल्गाना करिती । चोळिताती माती दंडालागीं । ५ ।

बलिभद्रा खूण दावियेली तेब्हां । उशीर न लावा मारायासी । ६ ।
नामा म्हणे एक उरला असे कंस । वधती सकळांस दोघेजण । ७ ।

१८४. रमेच्या वल्लभे देखियेले कंसा । धरोनि आवेशा वैसलासे । १ ।
त्वरें जाऊनियां धरीयेला केशीं । पाडियेला भूमिसी दुष्टबुद्धी । २ ।
वज्जप्राय मुष्टी वोपी नारायण । सांडियेला प्राण कंसें तेब्हां । ३ ।
देव वर्षताती सुमनाचे भार । भक्त जयजयकार गर्जताती । ४ ।
गाञ्छाणीं सांगती क्रषिमुनी सर्व । गाताती गंधर्व सप्तस्वरे । ५ ।
नामा म्हणे पुढे अप्सरा नाचती । वर्णिताती कीर्ति वेद ज्याची । ६ ।

१८५. राज्यी स्थापियेला उग्रसेन तेब्हां । देवकी वसुदेवा सोडविले । १ ।
देवकीच्या स्तर्नीं फुटलासे पान्हा । वसुदेव दर्शना करीतसे । २ ।
वासुदेवे केले त्याचें समाधान । गायी दिल्या दान ब्राह्मणांसी । ३ ।
समस्तांचि क्रिया करी उग्रसेन । झालासे दिवाण देव त्याचा । ४ ।
पळोनियां गेले होते जे यादव । आणियेले सर्व रामकृष्णे । ५ ।
आनंद न माये सकळ लोकांला । मथुरेत राहिला नामा म्हणे । ६ ।

१८६. नंदालार्णी तेब्हां म्हणे चक्रपाणि । जावे सकळांनीं गोकुळासी । १ ।
अहर्निशीं माझीं करावे चिंतना । दुःख सांडी मना नंदराया । २ ।
ऐसे ऐकोनियां निराश वचन । जाईल माझा प्राण तुजविण । ३ ।
गडी म्हणती देवा आम्हांसी टाकिले । काय आमुचें सरले पुण्य देवा । ४ ।
कोणासवे आम्ही खेळू यमुनेंत । रक्षील आम्हांते कोण आतां । ५ ।
ब्रह्मादिक तुझ्या वंदिताती पायां । दिल्या आम्ही शिव्या क्षमा करीं । ६ ।
यशोदेसी सांगा माझा नमस्कार । देर्डन सत्वर भेटी सर्वा । ७ ।
कंठ सद्गदीत नेत्रीं अश्रुपात । निघती समस्त नामा म्हणे । ८ ।

१८७. चारी वेदां ज्याचा नयेचि उमज । करीतसे मुंज वसुदेव । १ ।
कर्दळीचे स्तंभे वाडे शृंगारिले । गरासी धाडिले आणावया । २ ।

देशोदेशी चिक्या लिहिल्या वसुदेवे । मुंजीसाठीं यावें कृष्णजीच्या । ३ ।
मथुरेचे लोक आणिती आहेर । होतसे गजर वाजंव्यांचा । ४ ।
उग्रसेने तेव्हां फोडिले भांडार । द्विजांसी अपार द्रव्य दिले । ५ ।
विष्णुदास नामा वांटितो सुपारी । झाले ब्रह्मचारी रामकृष्ण । ६ ।

१८८. अक्रूराच्या घरा आले रामकृष्ण । संतोषले मन फार त्याचें । १ ।
घालोनि आसन प्रक्षाळी चरण । म्हणे धन्य दिन आजीचा हा । २ ।
जोडोनियां हात घाली नमस्कार । जाहला उद्धार पूर्वजांचा । ३ ।
हस्तनापुरासि अक्रूरा त्वां जावें । सांगितले देवें नामा म्हणे । ४ ।

१८९. अवश्य म्हणोनि चालिला अक्रूर । पाहियेले पूर कौरवांचें । १ ।
धृतराष्ट्रा सांगे विवेकाच्या गोष्टी । फार तुझ्या पोटीं दुष्टबुद्धी । २ ।
बंधुचिया पुत्रा धरितोसी दूर । होसी लोभापर पुत्रांवरी । ३ ।
करितोसी द्वेष पंडुच्या पुत्रांचा । होशील नरकाचा अधिकारी । ४ ।
स्वर्गांचे पूर्वज हांसतील तुज । धरावा उमज येथोनियां । ५ ।
सांगोनियां ऐसे तेथुनि उठला । कुंतीसी भेटला नामा म्हणे । ६ ।

१९०. देवकी रोहिणी बलीराम वसुदेव । सख्यासुखी सर्व आहेत की । १ ।
पाहोनि तुज झाले समाधान । सुखी आहे कृष्ण मथुरेत । २ ।
आमुची एक कुंती आहे हस्तनापुरी । स्मरे तो अंतरी किंवा नाहीं । ३ ।
बहुता दिवसां तुज धाडिले अक्रूरा । म्हणोनि अंतरा सुख वाटे । ४ ।
माङ्गिया बाळासी फार देती दुःख । नाहीं मज सुख क्षणभरी । ५ ।
गाजा पंडु आम्हां टाकुनियां गेला । रक्षी बाळकाला कोण आतां । ६ ।
गामा म्हणे ऐसे सांगतसे कुंती । शिंपियेली क्षिती आश्रुपातें । ७ ।

१९१. निरोप हा माझा सांग रे कृष्णाला । भरंवसा मजला आहे तुझा । १ ।
मच्युता अनंता श्रीधरा वामना । अगा नारायणा शरण तुज । २ ।
तनार्दन हरि त्रिविक्रमा केशवा । अगा वासुदेवा शरण तुज । ३ ।

गोविंदा माधवा अगा मेघःशामा । अगा पुरुषोत्तमा शरण तुज । ४ ।
 चक्रपाणि अगा वैकुंठनायका । रक्षीं या बाळका दासा तुझ्या । ५ ।
 त्रिविधतापें माझी जळतसे काया । दावीं मज पायां एक वेळां । ६ ।
 विदुर अक्रूर करिती समाधान । करावें श्रवण नामा म्हणे । ७ ।

११२. परद्रह्य पूर्ण तुझा आहे सखा । मानिसी कां दुःखा जननीये । १ ।
 इंद्राचा अवतार आहे हा अर्जुन । घेईल हा प्राण कौरवांचा । २ ।
 करील गे युद्ध धरोनियां धीर । न देखें मी वीर त्रैलोक्यांत । ३ ।
 सांगुनियां ऐसें पुसोनि सर्वासी । आला मथुरेसी नामा म्हणे । ४ ।

११३. घालितसे पंथ तरावया जना । गेले सांदीपना घरीं दोघे । १ ।
 गुरुसेवा करिती वंदिती चरण । जाहली संपूर्ण विद्या तेव्हां । २ ।
 जोडोनियां हात करिती प्रार्थना । मागावी दक्षणा गुरुराया । ३ ।
 नामा म्हणे द्विज म्हणत स्त्रियेसी । असे जें मानसीं इच्छा तुझ्या । ४ ।

११४. समुद्रांत पुत्र बुडाला रे माझा । पराक्रम तुझा ठावा असे । १ ।
 अवश्य म्हणोनि तेथोनि निघाले । समुद्रांत आले रामकृष्ण । २ ।
 करोनियां पूजा पुसे वर्तमान । देईं रे आणून गुरुपुत्र । ३ ।
 पांचजन्य दैत्य येथें बळी राहे । बंधु तेथें पाहे कृष्णनाथा । ४ ।
 टाकोनियां उडी वधिले तयासी । पाहे हृषिकेशी उदरांत । ५ ।
 नाही ऐसें कळों आले तें ईश्वरा । घेवोनि शरीरा आला वरी । ६ ।
 परीक्षिती काय न कळे तयाला । दावितसे लीला नामा म्हणे । ७ ।

११५. यमाचिया नगरीं दोघेजण गेले । शंखातें स्फुरलें कृष्णनाथें । १ ।
 ऐकोनियां नाद कांपतसे काळ । उठिले सकळ पाहावया । २ ।
 जोडोनियां हात आणी अधोक्षजा । करोनियां पूजा पुसतसे । ३ ।
 सांदीपनपुत्र आहे तुजपाशीं । आणीं रे तयासी शीघ्र आतां । ४ ।
 तुमचा मी किंकर निरोप हो द्यावा । रामा वासुदेवा पुसतसे । ५ ।
 घेवोनियां पुत्र तेथोनि चालिले । नाम म्हणे आले गुरुगृहीं । ६ ।

१९६. काढीतसे दृष्टी सांदीपनपली। न वर्णवे वाणी हर्ष तिचा। १।
 असे कांहीं इच्छा मागावें आणीक। दिले हें बाळक म्हणती दोघे। २।
 अहर्निशीं तुम्हा असावें कल्याण। आले रामकृष्ण मथुरेसी। ३।
 कृतांतासी धाक नामा म्हणे त्याचा। आहें मी तयाचा शरणागत। ४।
१९७. युगांबरोबरी जाताती घटिका। गोकुळीच्या लोकां तैसें झालें। १।
 उदास दिसती वर्ने दाही दिशा। काय रे जगदीशा आम्हां केलें। २।
 वेडावल्या गायी करिताती खंती। वत्स न करिती स्तनपान। ३।
 अन्नपाणी तेव्हां वर्जिती गौळणी। आतां चक्रपाणि कैंचा आम्हां। ४।
 यमुनेचे तीरीं वृक्ष ते सुकले। पाषाण उलले तया दुःखें। ५।
 प्रातःकाळीं गडी अवधेचि बोलती। मास्तुनि श्रीपती गेला नाहीं। ६।
 जीवनाविण मत्स्य जैसे तळमळती। नामा म्हणे चित्तीं धन्य प्रेमा। ७।
१९८. अंतर्यामीं जाणे सर्वांचा जो साक्षी। रडताती पक्षी मजसाठीं। १।
 गाहुनियां प्रेम भुलला गोविंद। रडतसे मंदमंद तेव्हां। २।
 उच्चारितां नामें तरताती पापी। न विसरती गोपी कांहीं केल्या। ३।
 वेश्वाचा तो आत्मा शोक तया नाहीं। भुललासे तोहि भक्तीप्रियें। ४।
 चेंतेनें व्यापिला तेव्हां हषिकेशी। पाठवूं कोणासी गोकुळांत। ५।
 त्येवेळीं पुढे देखिले उद्धवा। बाहातसे तेव्हां तयालागीं। ६।
 आमा म्हणे आतां करिल एकांत। सावधान चित्त अवधारा। ७।
१९९. शुकादिक ज्याची वर्णिताती कीर्ति। तो ये काकुळती उद्धवासीं। १।
 येचा सागर बोले तयेवेळां। मजसाठी गोकुळा तुवां जावें। २।
 जवरी त्यांनीं ठेवियेला प्राण। संसाराचें भान नाहीं कोणा। ३।
 शोदा आणि नंद झालेती तटस्थ। गडी माझे समस्त पिसे झाले। ४।
 आई मजविण न घेती तुण। बाळे स्तनपान विसरलीं। ५।
 आलतांना पंथ चुकती नारीनर। पक्षांनीं आहार सांडियेला। ६।

शाहाणा चतूर आहेशी नेटका । बोधाव्या गोपिका ब्रह्मज्ञाने । ७ ।
नामा म्हणे ठेवी चरणांवरी माथा । जुंपुनियां रथा निघतसे । ८ ।

१०००. सारथ्यासीं सांगे हांकीं रहंवर । पाहियेले तीर यमुनेचें । १ ।
उभा राहोनियां पाहे चहूंकडे । बोलताती कोडे पक्षीराज । २ ।
व्याघ्र आणि गायी एकत्र बैसती । कोकिला बोलती कृष्ण कृष्ण । ३ ।
सर्प आणि नाग निस्तेज पडती । चिमण्या बोलती कृष्ण कृष्ण । ४ ।
वियोगानें तेव्हां मयूरे रडती । शुक डोलताती कृष्ण कृष्ण । ५ ।
कृष्णाच्या कृपेने कल्ले उद्धवासी । धन्य धन्य त्यांसी म्हणे तेव्हां । ६ ।
ब्रह्मज्ञान सांगों देवे पाठविला । तो रडूं लागला तयेवेळी । ७ ।
नामा म्हणे आला नंदाचिया घरा । पुढील अवधारा निरोपण । ८ ।

१००१. धांवोनियां नंदे धरिले चरण । घालुनि आसन बैसविला । १ ।
सुकुमार सांवळा राजीवलोचन । सुखी आहे कृष्ण मथुरेत । २ ।
रोहिणीचा पुत्र सुखी आहे राम । स्मरे पुरुषोत्तम कर्धीं आम्हां । ३ ।
गोकुळांत गौळी आहे एक नंद । आठवी गोविंद कर्धीं तरी । ४ ।
काय माझें पुण्य उद्धवा सरले । म्हणोनि टाकिले कृष्णनाथें । ५ ।
परब्रह्म पूर्ण धाडी मी वनासी । म्हणोनी हृषिकेशी कोपलासे । ६ ।
मेघःश्याम मूर्ति सुकुमार पाउले । न देखती डोळे आतां माझे । ७ ।
ऊठ नंदा जेऊं कोण म्हणे आतां । दुःख माझ्या चित्ता फार वाटे । ८ ।
नेव्रीं अश्रुधारा कंठ सद्गदीत । पडीला मूर्छित नामा म्हणे । ९ ।

१००२. पडियेली जेव्हां यशोदेसी भ्रांती । ऐके परीक्षिती प्रेम तिचें । १ ।
खोडी नको करूं म्हणे दटाविले । म्हणोनि रूसलें तान्हें माझें । २ ।
नंदासी म्हणत पाहूं कोठें कृष्णा । दाटलासे पान्हा स्तर्नीं माझ्या । ३ ।
उद्धव चित्तांत करीतसे खेद । यशोदे सावध होई माते । ४ ।
निर्दय पापीण बांधीं मी उखलासी । म्हणोनि रूसलासी देवराया । ५ ।

माती खातां वेळे तुज मी मारिले । म्हणोनि टाकिले मजलागी । ६ ।
नामा म्हणे त्यांचें करीं समाधान । सांगे ब्रह्मज्ञान दोधांजणा । ७ ।

१००३. प्रातःकाळीं उद्धव सानासी चालिला । मिळालासे मेळा गोपिकांचा । १ ।
परस्परे म्हणती कोण आतां आला । न्यावया नंदाला पाठविले । २ ।
सकलांच्या प्राणा घेऊनियां येई । म्हणोनियां पाहीं थाडी यासी । ३ ।
थावून उद्धवाचे धरीती चरण । आमुचें स्मरण करितसे । ४ ।
स्वरूपहीन आम्ही सुंदर कंसदासी । म्हणोनि तुजसी पुसतसो । ५ ।
आम्हांसाठीं तेथें जाऊनियां म्हणे । एकदां चरण दावी सर्वा । ६ ।
मेल्या त्या गोपिका त्यांची राख झाली । वाजवी मुरली तया जागी । ७ ।
नामा म्हणे त्यांसीं सांगे ब्रह्मज्ञान । श्रीकृष्ण कृपेने स्थिरावल्या । ८ ।

१००४. समस्तांचे त्यांने केले समाधान । सारिले भोजन सकलिकीं । १ ।
यशोदा आणि नंद देती अलंकार । कृपा दीनावर असोंद्यावी । २ ।
गोपाळ गौळणी पुसती उद्धव । मिळोनियां सर्व बोलविती । ३ ।
पक्षी श्वापदांसी सांगत उद्धव । असों द्यावा भाव कृष्णापार्यी । ४ ।
आला मथुरेसी सांगे वर्तमान । नामा म्हणे धन्य श्रोते वक्ते । ५ ।

१००५. गोपाळाशीं खेळती । आनंदे डोलती ।
कृष्ण आमुचा सांगाती । डो डो डो डो । १ ।
कान्होबाची संगती । ब्रह्मादिक इच्छिती ।
धन्य आम्हां म्हणविती । अ ल ल ल ल । २ ।
कृष्णाप्रती गोपाळ । म्हणताती सकळ ।
अकळशी नाकळ । हा त त त त । ३ ।
मामा मारूं गेलासी । आपटिले गजाशी ।
मल्लयुद्ध खेळलासी । हु तु तु तु । ४ ।

अजगर	मारिला। वडवानल	गिलिला।
गोवर्धन	उचलिला। अ ब ब ब ब	। ५।
पूतनेसी	शोषिलें। नारदासी	मोहिलें।
गणिकेसी	उद्भरिलें। अ रे रे रे रे	। ६।
गौलियांचे	घरां जाशी। दहीं दुध लोणी खाशी।	
त्यांच्या सुना	भोगिसी। छि छि छि छि छि	। ७।
सोळा सहस्र	भोगिशी। ब्रह्मचारी	म्हणविशी।
लटिकेचि	ठकविशी। कु लु लु लु लु	। ८।
ब्रह्मा सांडी	मीपण। चरणी घाली लोटांगण।	
परब्रह्म	नारायण। आ हा हा हा हा	। ९।
ऐसे तुझे	पवाडे। वर्णिताती	वाडेंकोडे।
विष्णुदास	नामा म्हणे। यु यु यु यु यु	। १०।

१००६. गोकुळी गोपिका गोपाळ सकळ। मध्यें घननीळ क्रीडा करी। १।
 करी खेळ मोठा स्थापिलें निशाण। स्वयें नारायण हाका मारी। २।
 मारियेला कंस दुर्घट दुर्जन। पुरवी वासना पांडवांची। ३।
 पांडवांचे ध्यान धरूनि अंतरीं। नामा म्हणे हरि साहा करीं। ४।

१००७. लांचावले ब्रह्म भक्तिचेनि सुखें। गोकुळी गोपाळवेशें गाई राखे। १।
 विभुवर्नीं न समाये ब्रह्मादिकं लक्षा नये। तो दास्यत्व करिताहे गौलियांचें। २।
 नवलाव गे माये देखियेला। तें सुख काय सांगों तुला। ३।
 कैसे गोवळेणाची बुंथी घेऊनियां साजिरे। परब्रह्म झालेंसे पिसें गे माये। ४।
 मिगमा निर्धारितां अमरा दर्शनाची आस। मुनिजनां ध्यानीं आभास तोही नाहीं। ५।
 तें हें नित्य पूर्ण खेळविती गौलणी। चुंबन देऊनि गौलणी हृदर्थी आर्लिंगीती। ६।
 क्षीरसागरींचे सुख सांडुनि अशेष। रुक्मिणी सेजेचे विलास तेहि नावडती। ७।

तें हे गोधना गोठणी लोळे शुद्ध चैतन्य सांवळे । तें सुखही न कळे सार्चे चतुरानना । ८ ।
 भक्ती प्रेम भाव देखे आहे जेथें । हरि वोरसला जाये तेथें कैचे नैश्वरत्व । ९ ।
 न विचारी जातीकूळ शुची अथवा चांडाळ । हृदय देखुनि निर्मळ प्रीती धरी तेथें । १० ।
 ऐसे त्रिभुवन सुखाचें सार कीं अनाथाचें माहेर । अव्यक्त परि साकार झालें असे तें । ११ ।
 भक्ताचेनि विद्योर्गं प्रेमले म्हणोनि गोकुळासी आले । तेणे प्रेम सुख दिधलें नामयासी । १२ ।

* विरहिणी *

१००८. रूपे शामसुंदर निलोत्पल गाभा । सखये स्वप्नी शोभा देखियेला । १ ।
 नेत्र विशाळ भाळ दंत हिरया ज्योती । सखये मदनमूर्ती देखियेला । २ ।
 शंख चक्र गदा पद्म शोभती चहूं करी । सकये गरुडावरी देखियेला । ३ ।
 शयन शेषापृष्ठी नाभीं परसेष्ठी । गंगा वामांगुष्ठी देखियेला । ४ ।
 पीतांबर कटीतर्टीं दिव्य चंदन उटी । सखये जगजेठी देखियेला । ५ ।
 विचारितां मानसीं नये जो व्यक्तीसी । नामा केशवेसी लुब्धोनि ठेला । ६ ।

१००९. अव्यक्त परब्रह्म कैसे आले वो व्यक्तीं । अकल्यु न कळे तो हा अमुर्त मूर्ती ।
 पुंडलिकाचे भक्ती येऊनि वाळवंटी । उभा विटेवरी कर ठेऊनि कटीं । १ ।
 जिवीचा जिवनु वो मज भेटवा हरी । लागले प्रेम पिसे होईन दासी कामारी । धु० ।
 कासे कसिला पितांबर तयावरी मेखला । अंगी उटी चंदनाची वरी शोभती वनमाळा ।
 सखोल वक्षस्थल पदक झळके अवलिला । बाहु बाहुवटे तें रूप खुंटले ढोळां । २ ।
 अथर जें पौवळियाचे दंत हिज्याची ज्योती । विशाल नयन वो भोवया व्यंकटा अति ।
 टिळक जो रेखिला मृगनार्भी लल्लाटीं । उपमा नये व्यक्ती चंद्रा पडियली तुटी । ३ ।
 माथां मुगुट जो रत्ने जडियली वरी । त्याखालीं मयूरपत्रीं वेटी साजे मुरासी ।
 माथां विरगुंठी पुष्ये तुरंबिलीं वरी । तया मी भाळलिये भेटवावो झाडकरी । ४ ।
 इंद्रनीळ कीळ गाभा घनश्यामे दिसे । पाहाता एक दुर्दी चकित केले वो हासे ।
 चित्ती कामबाण जिवा लागले पिसे । नामया विष्णुदासा वेधियेले हृषिकेशे । ५ ।

१०१०. कृष्ण अनुरागे रंगली कामिनी । कामधार्मे गेलीं घरा विसरोनि । १ ।
 होती बहुत जन्मे वियोगे शिणली । आप नाठवे पर सुखें मिनली । २ ।
 मने कस्तुरियां जाये विषयांचे संकल्प । तंव ते अवघे होय कृष्णरूप । ३ ।
 दृष्टीं देखणे जें जें आवडे । वेणू बाहे तेथें उभे देहुडे । ४ ।
 सुखशयनीं स्वप्नीं देखे सांवळा । कंठीं कौस्तुभ रूळे वरी वनमाळा । ५ ।
 जीवें धांवुनि आलिंगीं प्रीति । तंव ते आर्ती होय कृष्णमूर्ती । ६ ।
 देह परतोनी मागुते सांभाळी । तंव स्वयें सिद्ध आपण वनमाळी । ७ ।
 नामया स्वामी जीविचा जिवलगू । कृष्णसुखाचा सुखबोध अंतरंगु । ८ ।

१०११. भिन्न माध्यान्ही वो । सेजे सुदली नारी ।
 आपपर विसरुनियां । सुशोभित अंधारी ।
 त्यामाजी चारी भुजा । शंख चक्र वो करी ।
 पद्म गदा हातीं शोभती । दिसे सर्व शृंगारी ।
 येऊनि हंस तुळीके । कैसे धरियले करी ।
 देऊनि आलिंगन । वोसरला वो दुरी ।
 पालव धरितां धरितां । निघाला बाहेरी ।
 त्यालागीं प्राण जातो । भेटवां वो झडकरी । १ ।
 कवण ते प्राण सखी । भेटी करील विठोसी ।
 सांडुनि वीरगुंटी । चरण झाडीन केशी । थृ ।
 कवण मी कैचा नेणे । जाती कुळ तयाचे ।
 कवणा पासाव झाला । तें मी नेणे वो साचे ।
 इंद्र नीळ कीळ गाभा । घन नभ रूप तयाचे ।
 चरणीं तोडर रूळे । वरी नेपूरे साचे ।
 नख चंद्रमंडीत वो । जन्मस्थान गंगेचे ।
 जानु जधन नीट । पीतांबर वो कासे ।

त्यावरी नाग मुरडी । रत्न मेखला साजे ।
 माजू जो मुष्टी माय । त्या मन वेघले माझे । २ ।
 नार्भी सरोवरी वो । दिसे ब्रह्मकमळ ।
 अनुपम्य उदर ज्याचे । विशाल वक्षस्थळ ।
 कौस्तुभ वरी शोभे । करितसे इळपळ ।
 कुंडलांचेनि रत्ने । कैसी फांकली कीळ ।
 वदन मी काय वानू । प्रसिद्ध निर्मल ।
 भाळी तो अर्थ चन्द्र । मृगनार्भींचा टिळ ।
 लोपला दिनमणी । महातेज प्रबळ ।
 ते रूप देखावया । जीव करी तळमळ । ३ ।
 सरळ ज्या अंगोळिका । नवरत्ने जडीता ।
 कंकणे मनगटी । बाहुवटी सुशोभिता ।
 त्यावरी कीर्ति मुख । भुजादंड मिरवता ।
 वैजयंती पदक हिरे । मुगुटी इळकता ।
 मयूरपत्रे शिरीं । शोभा दिसे अमिता ।
 चंद्र मंडळ लोपले वो । महा तेज अद्भुत ।
 व्यापिले वनमाळीये । लावण्य अमित ।
 तें रूप देखावया । जीव माझा उल्हासत । ४ ।
 ऐसी तापली विरहज्वरे । थोर होतो उबारा ।
 चंदन पोळतसे । न घाला विंजण वारा ।
 चंद्रमा दाहतसे । उष्ण तो खडतरा ।
 तंव येरी जाणितला । वेधु नंदकुमरा ।
 येईल केशीराजा । नेईल द्वारकापुरा ।
 भक्ति ही विरह माता । तिने आणिला घरा ।
 नामया विष्णुदासा । भेटी शारंगधरा ।
 तनु मनु प्राण माझा । सुख झाले अंतरा । ५ ।

१०१२. विटेवरी नीट उभा कर्टी ठेवुनी कर । तो पुंडलिकाचे द्वारी देखियेला । १ ।
 बहूली बहुली देहुडा पाउली । गुंजाहार गळां देखियेला । २ ।
 पुष्पवतीच्या संगर्मी गोपाळ आश्रमी । काला करितां आर्ही देखियेला । ३ ।
 वेणु पाहतां चहंकरी नाद उठला अंबरी । वासुरें तटस्थ हुंबरी होऊनि देखियला । ४ ।
 अंगीं चंदनाची उटी मयुर पत्रांची दाटी । चेंडू खेळतां यमुनेतरीं देखियेला । ५ ।
 नामा म्हणे केशवा देखियेले हृदर्यी । जन्मवरी राहीं हेंचि मागों । ६ ।

• भक्त सुदाम देवकथानक •

१०१३. सुदामा ब्राह्मण होता तो दुर्बळ । परि चिर्तीं गोपाळ दृढ धरिला । १ ।
 तयाचें चरित्र ऐका सावधान । तेणे जन्ममरण दूर होती । २ ।
 सत्वाचा सागर धैर्याचा मांदार । भक्तीचा निर्धार तयापाशी । ३ ।
 हालेना चालेना चलेना ढळेना । आणिक कल्पीना इच्छा कांहीं । ४ ।
 सदा सर्वकाळ समाधी लागला । प्रपंच सांडिला छेदुनियां । ५ ।
 नामा म्हणे तोचि योगियांचा राजा । ज्ञान्याचिया पूजा पुजतसे । ६ ।

१०१४. प्रारब्धाच्या बळे देहाचें वर्तने । काळचक्र भोवने जैसें कांहीं । १ ।
 तैसाची तो साधु जाणावा प्रसिद्धु । देहाचा संबंधु नेणे कांहीं । २ ।
 वारे वाजुनियां जातां वृक्ष डोले । मर्यादेवेगळे होत जाय । ३ ।
 नामा म्हणे होणे जाणे नाहीं तयां । संचिता साराया लागोनियां । ४ ।

१०१५. ऐसा तो ब्राह्मण दरिंदे पीडिला । सदा स्वरूपी झाला अखंडीत । १ ।
 न करीच खंती कांहीं तो अंतरी । वाचे तो उच्चारी रामकृष्ण । २ ।
 नाहीं धड घर केवळ जर्जर । चंद्र प्रभाकर उगवती । ३ ।
 बाळे पांच सात बाहाती झांबती । भुक्ते तळमळिती सर्वकाळ । ४ ।
 उर्णे पोळे वारा येतसे भरारा । मेघाचिया धारा घरामाजी । ५ ।
 नामा म्हणे त्याने प्रपंच सांडिला । परमार्थ मांडिला अखंडीत । ६ ।

१०१६. तयाची सुंदरा शांतीची बाहुली । आणीक जीभली बोलों नेणे । १ ।
 सेवेसी सादर होऊनियां राहे । भुक्ती ते खाये भुकेलिया । २ ।

- नित्य नैमित्तिक कांहीं न म्हणे । अंतरींची खूण जाणोनियां । ३ ।
 नामा म्हणे न्यून पूर्ण सर्व हरि । आणिका विचारीं गुंतेचिना । ४ ।
१०१७. एके दिनीं भार्या भावें तें मानवी । भ्रतारा विनवी नम्रतेने । १ ।
 तुमचा सोडरा आहे नारायण । अखंडित ध्यान करितां त्याचें । २ ।
 तयाचिये भेटी जावें लवकरी । तो आहे कैवारी दीनालागीं । ३ ।
 भेटांचि नासे अज्ञान दरिद्र । सुखाचा समुद्र पांडुरंग । ४ ।
 नामा म्हणे देव भक्ता साहाकारी । सर्व सिद्धि घरीं वोळगाती । ५ ।
१०१८. ऐकतां वचन मानले तयासी । पुढे कल्पनेसी ठाव नाहीं । १ ।
 तेथें म्यां मागावें हें कांहीं न कळे । निवतील डोळे दर्शनानें । २ ।
 परी तया भेटी न्यावें कांहीबाहीं । परंतु तें नाहीं लेश घरीं । ३ ।
 नामा म्हणे द्विज वांच्छी दस्तपण । रिकाम्या हातानें जातां लाजे । ४ ।
१०१९. जाणवला भाव तया सुंदरीसी । म्हणते पतीसी नम्रतेने । १ ।
 जावें आतां तुम्हीं देवाचे भेटीसी । उठली वेगेसी सन्मानानें । २ ।
 आणितें मागुनी भक्तीचे भातुके । जेणे यदुनायक तोष पावे । ३ ।
 नामा म्हणे घरीं पदार्थ तो नाहीं । प्रेमाच तो पाहीं उगवला । ४ ।
१०२०. पाहे चहूंकडे धुंडोनि सुंदरी । देखे मुष्टी चारी तंदुळिका । १ ।
 तोचि शुद्धभाव उगवला पुढे । सर्वही तें कोडे देवालागीं । २ ।
 अहं सोहं वृत्ति तेथें एक झाली । दृष्टीनें देखिली पोहांकडे । ३ ।
 नामा म्हणे सर्वस्तरीं नारायण । बोलाया कारण नाहीं तेथें । ४ ।
१०२१. तेचि भक्तिभावें पतीपुढे ठेवी । पाहोनी गौरवी ब्रह्मनिष्ठा । १ ।
 तया योग्य नव्हेचि गे हा पदार्थ । आमुचिया आर्त तुळसीदळ । २ ।
 द्रौपदीच्यासाठीं भाजीपान खाये । तेणे त्याची काय भूक गेली । ३ ।
 नामा म्हणे हें तो कोड कौतुक । थोडेहि अधिक देव करी । ४ ।

१०२२. शुद्ध भावार्थाचे पाहोनियां पाहे । आनंदला भाव योगियाचा । १ ।
म्हणे आतां भेटूं बाळमित्र हरि । भक्ताचा कैवारी कृष्णनाथ । २ ।
बांधावया वस्त्र केवळ जर्जर । त्यामाझी न थरे गुंडाळितां । ३ ।
नामा म्हणे द्विज आनंद पावला । मुहूर्त नेमियेला प्रयाणासी । ४ ।

१०२३. वाचे नाम गात चालिला तो द्विज । एकाचें तें चोज शुद्ध भावें । १ ।
जीवशिव एकाकार झाली वृत्ति । नाहीं कांहीं चिर्तीं शमदम । २ ।
हात पाय नल्या वळती फेंगड्या । भावार्थाच्या गुढ्या उभारीत । ३ ।
नामा म्हणे वाट चालता समाधि । सोहं स्वरूपीं बुद्धि ठसावली । ४ ।

१०२४. शुभसुचिन्हे होताती शकुन । तेणे तो ब्राह्मण आनंदला । १ ।
म्हणे थोर लाभ आजिचा दिसतो । आनंद वाटतो मनामाझी । २ ।
उडती उजवे काग ते जोड्यानें । भरल्या कुंभानें नारी देखें । ३ ।
तास भारद्वाज वामभार्गी जाती । मयूर नाचती उत्साहानें । ४ ।
नामा म्हणे सर्व प्रश्नांचाही प्रश्न । वाचे नारायण नाम गातो । ५ ।

१०२५. द्विज म्हणे जातां मर्नी । कैसा भेटे चक्रपाणी । १ ।
काय होईल न कळे । म्हणोनि हृदयीं कळवळे । २ ।
येवढा ज्याचा राज्यभार । मी तो केवळ फकीर । ३ ।
कोठें तयाला आठव । बाळपणीचें माझें नांव । ४ ।
तीं तो होता गौळ्याघरी । आतां त्रैलोक्याधिकारी । ५ ।
नामा म्हणे ऐसे । करितचि निजध्यास । ६ ।

१०२६. दुरोनि देखिलें द्वारकानगर । अवधें कनकाकार वोतियेले । १ ।
जेथें देवराणा नांदतो तो ठाव । काय म्यां वणावें मंदमति । २ ।
हिरे चिरे रत्न झागमग दिसती । घोंस ते लोंबती मोतियांचे । ३ ।
वैकुंठींचे सर्व वैभव आणिले । शोभेसी शोभले आपेआप । ४ ।
गुढीया गोपुरे झळकती पताका । वाजताहे डंका चौवेदांचा । ५ ।

साहाजण भाट उभे महाद्वारीं । अठरा वारकरी मोकाशांचे । ६ ।
 नामा म्हणे रिद्धिसिद्धीचे भांडार । देखिले नगर ब्राह्मणानें । ७ ।

१०२७. झांकावले ढोळे शंका करी मर्नी । दिवस कीं यामिनी हें न कळे । १ ।
 महा तेजःपुंज फांकती सकळ । सिंधूचा झळाळ भोवताला । २ ।
 गोमती ते नदी निर्मळ वाहात । बहु घुमघुमीत सुमनें भार । ३ ।
 जाईजुई आणि कमळ कलहारी । भ्रमर झुंकारी गुंजारव । ४ ।
 नामा म्हणे मुनि पातला पूर्वद्वारा । पुढिल्या विचारा चित्त द्यावें । ५ ।

१०२८. चहूंकडे स्वर गाताती गायनें । आणिक पुराणे ठाईठाई । १ ।
 गीतनृत्य नाना करिती तनाना । होतसे झणाणा टाळघोळ । २ ।
 श्रवणाचे सुख घेतसे ब्राह्मण । नामाही गर्जना करीतसे । ३ ।

१०२९. नारायण नाम तारक सर्वासी । तें मुनी मानसीं धरिले असे । १ ।
 कापुरुची राशी अग्नीचाहो कण । तैसें नाम जाण पातकासी । २ ।
 अंतरीं ते क्षुधा लागली द्विजासी । पाहात नगरीसी सावचीत । ३ ।
 नामा म्हणे द्विज उभा महाद्वारीं । केवळ भिकारी राजयोगी । ४ ।

१०३०. नाहीं देवाचिये द्वारीं आडकाठी । हे तो आहे गोष्टी सिद्धांताची । १ ।
 भावाविरहित मार्गाची न फुटे । फुटल्या न सुटे मागुता तो । २ ।
 नामा म्हणे ऐसा लौकिक वेब्हार । तेथें तों निर्धार कांहीं नाहीं । ३ ।

१०३१. चालिला देवाचे भेटीला सन्मुख । ब्राह्मणाचा हरिख न समाये । १ ।
 पाहातां लोचर्नीं राजीवलोचन । भावाचे मोचन तेचि काळीं । २ ।
 सभा ते साजिरी रत्न सिंहासनीं । देव चुडामणी शोभतसे । ३ ।
 राहीरखुमाई चामरे ढाळिती । राथा उभीं हातीं घेउनी छत्र । ४ ।
 समारंभे पुढे गरूड तो उभा । शोभतसे शोभा दिव्य कांहीं । ५ ।
 यादवांची सभा दाटलीसे भारी । नाना उपचारी रिद्धी सिद्धी । ६ ।
 उद्धव अक्षूर उभे पायांपासीं । देवादिदेवासी विडे देत । ७ ।
 नामदेव तेथें उभा होता निका । घेऊनि पादुका दोन्ही हातीं । ८ ।

१०३२. पुढे तो भिकारी जाता झाल वेंगे । आपुलिया रंगे रंगूनियां । १ ।
 येकाकार करी चित आणि वृत्ति । पाहे लक्ष्मीपति दुरोनियां । २ ।
 तटस्थ जाहाला चालला त्वरित । मुखीं नाम गात गोविंदाचें । ३ ।
 नामा म्हणे नीर पाड़रे लोचर्नीं । समाधी लागुनि मुनी ठेला । ४ ।
१०३३. देखिला सांवळा राजा द्वारकेचा । सर्वही सुखाचा ठेवा दिसे । १ ।
 माथां तो मुगुट कुंडले श्रवणीं । प्रभा दिनमणी तुच्छ जेथें । २ ।
 कोटी मन्मथांची झाडणी करावी । ऐसी ते बरवी अंगकांती । ३ ।
 श्रीमुख शोभले पूर्णचंद्रा ऐसे । देखतांचि दोष सर्व जाती । ४ ।
 केशराची उटी कस्तुरी मळवटी । माळ रूळे कंठीं वैजयंती । ५ ।
 श्रीवच्छलांछन मुद्रिका भूषण । झळकती आन भुजादंड । ६ ।
 नामा म्हणे ऐसा देखियेला देव । तयाचा अनुभव काय वानूं । ७ ।
१०३४. देखिला सुदामा आपुल्या नवीं । मग चक्रपाणि उठे त्वरें । १ ।
 सिंहासना खालीं टाकोनियां उडी । कर द्वय जोडी नमनालागीं । २ ।
 भेदुनियां तेव्हां धरिला हस्तकीं । बैसवी मंचकीं वैदुर्याच्या । ३ ।
 म्हणे रुक्मिणीसी आणी उदकाला । पुजूं या द्विजाला सन्मानेसी । ४ ।
 नामा म्हणे देवे चरण प्रक्षाळिले । आंचलीं पुसिले आपुलिया । ५ ।
१०३५. सानालार्णी उठा म्हणे नारायण । आणविले उष्ण पाणी तेव्हां । १ ।
 सोळा सहस्र स्त्रिया उटणीं लाविती । अक्षवाण आरती करिताती । २ ।
 करविले स्नान पीतांबर परिधान । अलंकार भूषणे दिलीं त्यासीं । ३ ।
 स्वइच्छा भोजन वाढिले तयासी । नामाही पंक्तिसी बैसविला । ४ ।
१०३६. सोळा सहस्र तारें द्विजालार्णी आलीं । अमृताची गेली चवी तेव्हां । १ ।
 पक्कानाचा तरी वाढवूं विस्तार । होईल उशीर कथेलागीं । २ ।
 हरिरूचि जेवण सुदामा जेविला । वेगीं आंचवला संसारासी । ३ ।
 नामा म्हणे त्यासी देवे दिला विडा । रंगला तो जोडा वैराग्याचा । ४ ।

१०३७. काय वहिनीने दिधले आम्हांसी । दाखवा वेगेसी कृष्ण म्हणे । १ ।

सोडियेली तेव्हां मुष्टी तंदुळिका । रुक्मिणीनायका पुढे ठेवी । २ ।

घेऊनि ते पोहे मुखामाजी टाकी । मागे ते भीमकी घरोनि हात । ३ ।

ब्रह्मादिक देव उधे पोहांसाठी । नाहीं त्या लल्लाटी नामा म्हणे । ४ ।

१०३८. भक्षुनियां पोहे संतुष्ट जाहला । मग आनंदला नारायण । १ ।

विश्वकर्मालागीं तेव्हां आज्ञा केली । क्षणांत रचिली सुदामपुरी । २ ।

सर्व सुवर्णाची द्वारकेप्रमाणे । ब्राह्मणासी दान गुप्त दिले । ३ ।

नामा म्हणे दुजा नाहीं देवावीण । देतांघेतां जाण पांडुरंग । ४ ।

१०३९. सुदामा म्हणे अनंता । आम्हा आज्ञा द्यावी आतां । १ ।

जाऊ घरासीं सत्वर । येऊनि दिवस झाले फार । २ ।

सर्व ठेउनी जातां बरे । वाटे मारिती तस्कर । ३ ।

ऐसी ऐकोनि वचने । सर्व काढिलीं भूषणे । ४ ।

आज्ञा घेऊनि चालिला । देव बोळवीत आला । ५ ।

नामा म्हणे चोर । याचा उफराटा व्यापार । ६ ।

१०४०. नाहीं आमुचे दैवी त्याने कोठेनि शावे । व्यर्थ कां रुसावें देवावरी । १ ।

न करितां खेद पुढे वाट चाले । गौरक्षक भेटले तयालागीं । २ ।

पुसतसे त्यासी कोणाचें नगर । ते म्हणती घर सुदाम्याचें । ३ ।

सुदाम्याची तुम्ही हेळणा करितां । तयाच्या संचिता प्राप्त कैचें । ४ ।

मानुनि असार नगरद्वारा गेला । प्रचिती तयाला नयेचि ते । ५ ।

जेव्हां छत्रधारी मुजरा करिती । चरणासी लागती सुदाम्याच्या । ६ ।

सुदामदेव तेव्हां मंदिरासी गेला । मग औंवाळिला सुंदरीने । ७ ।

समाधानी झाला सुदामा ब्राह्मण । करा रे कीर्तन नामा म्हणे । ८ ।

“ श्रीवराह अवतार (भाद्रपद शुद्ध तृतीया) ”

१०४१. उदकी बुडतां क्षिति तारियेली । भूते सारियेली दाढेवरी । १ ।
अद्यापि तूं होसी ऐसा हृषिकेशी । धरूनि मारिसी बळिवंत । २ ।
नामा म्हणे थन्य अघटित करणी । दाढेसी धरूनि वराह तूं । ३ ।

‘युगे अड्डावीसे’ व ‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती व उपसंहार करावा.

श्री वामन जयंती, भाद्रपद शुद्ध द्वादशी, प्रातःकाळ

१०४२. बळीराजा दैत्य बहुत मातला । संपत्ति हरिल्या देवांचिया । १ ।
तयाकाळीं जे जे देव आठविती । प्रार्थना करिती देवदेवा । २ ।
तयाकाळीं तुवां अदिति उदरी । अवतारधारी बटु झाला । ३ ।
छळुनियां बळी पाताळी घातला । आपण राहिला तया द्वारी । ४ ।
देव देवपदी बैसऊनि सारे । राखितसे द्वार नामा म्हणे । ५ ।

‘युगे अड्डावीसे’ व ‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती म्हणाव्या व उपसंहार करावा

“ दसरा अभंग ”

१०४३. आजिचा दिवस आम्हां सोनियाचा । गोवळू भेटला कान्हो नंदाचा । १ ।
कान्होबा पेंढारी येईल यमुने । तयावीण मज घडी न गमे । २ ।
सोळासहस्र गोपी म्हणती अगा जगज्जीवना । एके वेळी भेटी देई नंदनंदना । ३ ।
उजळुनी आरती करूं कुरवंडिया । शेष भरूं नामया स्वामी वनमालिया । ४ ।

‘युगे अड्डावीसे’ व ‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती म्हणाव्या व उपसंहार करावा.

१०४४. आदि महामाया निरुण गुणाची । समचरणीं उभी विटे ।
कोटी जन्माचें संचित प्रारब्ध । देखिलिया क्रियमाण फिटे ।
स्वरूपरूपें रूपत्व पावली । राहिलि पंढरि पेठे ।
भीवरींच्या तीरीं कृपाळु माऊली । भक्तासी सप्रेम भेटे । १ ।
माये सुंदरे ओ माये सुंदरे । गोकुळीं पवाडे केले बहुत ।

गोवर्धनीं जाहला ठसा। वृंदावनीं वेणु वाहनियां।
 गोपिकांसी वेधु जैसा। पुंडलिका कारणे।
 पंढरी आलासी विसावा। होसी कोंवसा भक्ताचा।
 सनकादिक तुझ्या गोंधळासी येती। मनोरथ पुरविसी त्यांचा। २।
 दक्षिण चरणीं तोडर गर्जे। वाम चरणीं वाजे वांकी।
 सकळ हीं तीर्थे राहिलीं तेर्थे। विश्रांती तये विषयीं।
 जानु जंघेवरी पितांबरे मालगंठी। पहातां भक्त जाहले सुखी।
 हें रूप देखोनि मदन आला पोटी। नामा म्हणे लागो दृष्टी। ३।

१०४५. वाजविली डांक चौक ठेवियला वो।
 ठार्यीं पंढरीचे विठ्ठले तुज हाकारा केला वो। १।
 रंगा येईवो खेचरे विठाई सुंदरी वो।
 तुझीं पाउले गोजिरीं कैं मी दृष्टी देखेन वो। २।
 पाजळला दीपु फिटला अंथकासू वो।
 न लावा उशीरू पांडुरंगे माउलीये वो। ३।
 तमोगुणाचा रज जाळूनि धूप केला वो।
 उशीरू कां लाविला पांडुरंगे माउलीये वो। ४।
 तनुमनाची मूद टाकीन ओवाळुनि तुजवरोनि वो।
 वैकुंठवासिनी पांडुरंगे माउलिये वो। ५।
 अहंकार दैवते झडपिले नामयासी वो।
 येऊनियां रंगासी रंग राखीं आपुला वो। ६।

१०४६. देह मंदिराभीतरीं। शेजे सूदला श्रीहरी।
 निद्रा उन्मनीचे भरी। तें म्यां स्वप्न देखिलें। १।
 स्वप्नीं भुलले बाई। मागील नाठवेचि कांहीं।
 हा जीव परवस्तूच्या ठार्यीं। तनुमने आटला। २।

स्वप्न सांगूं कोणासी। विवेक करिती तयासी।
हे कोडे अज्ञानासी। संतावांचुनी नुगवे। ३।
ध्यानी पहूडला सांवळा। जवळी नारी बारा सोळा।
विजणे वारिती सकळां। सोहं शब्द जागरणी। ४।
धि धि तुरे वाजती। अनुहात ध्वनि गर्जती।
तेथे निद्रा ना सुषुप्ति। चंद्र सूर्य मावळले। ५।
मना पवना नाहीं भेद। तया ठायीं हा गोविंद।
तेथे खुंटला अनुवाद। वेदश्रुति आटल्या। ६।
म्हणे विष्णुदास नामा। जन्ममरण नाहीं आम्हां।
कृपा केली मेघःश्यामा। संतसंगे तारिलो। ७।

१०४७. प्रथम अवतारी आई थोर ख्याति केलीवो।
ब्रह्मायाच्या कैवारा आपण मत्स्यरूप झाली वो।
धुंडाळिला सागर आई शंखासुरा मिठी घाली वो।
आणिले चारी वेद ब्रह्मपुरीं त्वां स्थापिले वो। १।
ऐसी बहु लोकां माझारी आई खेळतसे गोंधळी वो।
भूलोकां माझारी अंबा नाचतसे वो।
तेहतीस कोटि देवता सर्वे मेळवुनी मेळीवो।
त्रासिले राक्षस भक्त जनां प्रतिपाळीवो। २।
कूर्म वेष धरूनी धरणी पाठीवरी धरिली वो।
समुद्र मंथन मेळी अंबा वेगीसी पावली वो।
समुद्रमंथन करितां आई बरवा गोंधळ घाली वो।
नारायण विश्वरूप देवा जैं त्वांच दिधले वो। ३।
वराह रूप धरूनी आई थोर पवाडा केला वो।
पृथ्वीच्या कैवारा घालिसी गोंधळ गाढा वो।
विधिला हिरण्याक्ष त्याचा केला त्वां रगडावो।
खेचर देवता धरणी धरियली दाढा वो। ४।

विक्राल रूप धरुनी स्तंभ फोडुनी निघाली वो ।
 सिहनादें गर्जतां हाक त्रिभुवनीं गाजली वो ।
 त्रिलोक मोजितां बळीस पाताळीं घातले वो ।
 मागुता येईल म्हणवुनी त्याचें द्वार त्वां रक्षिले वो । ५ ।
 जमदग्नि रेणुके कुशीं धरियेला अवतार वो ।
 हातीं परशु घेउनी केला दैत्यांचा संहार वो ।
 एकविस वेळ मेदिनी निःक्षत्रिय करुनी फेडिला भूमिभार वो ।
 वधिला सहस्रार्जुन कामधेनुच्या कैवारा वो । ६ ।
 पितृवचनाकारणे आई वनवासा गेली वो ।
 अठरापद्मे वानर मेळवुनी गोंधळ घाली वो ।
 वधिला दशशिर लंका शरणागता दिधली वो ।
 कौसल्या माउलि देवा बंदी सोडी केली वो । ७ ।
 वसुदेवकुलटिळके तरी तूं कंसासुर मारिके वो ।
 कुलांतकुल तारिके तरी तूं कौरव संहारिके वो ।
 पांडव प्रतिपाळके भक्तजनाशी तारके वो ।
 तुझा गोंधळ गाता अंबे कोण वर्णू शके वो । ८ ।
 वेदमार्ग सांडुनि असुरे देवा गांजियले वो ।
 त्याचिया कैवारा आई त्वां सौम्यरूप धरिले वो ।
 बौद्धरूप धरुनी भक्तालागीं मोहिले वो ।
 कौसल्या देवता जे रूपे त्वां दिधले वो । ९ ।
 कलियुगाच्या अंतीं थोर होईल अन्नान्न वो ।
 एके ठायीं होउनि खातील चारी वर्ण वो ।
 तेव्हां पृथ्वी भारे तुजला येईल शरण वो ।
 तेव्हां तूं पावसी कलंकी अवतार धरुनी वो । १० ।

पुंडलिकाकारणे पंढरपुरी केला वास वो।
 तुझा गोंधळ गातां थोर जिवा उल्हास वो।
 तू माय माउली तुझा मज बहु विश्वास वो।
 विनवी विष्णुदास नामा तुझा दासाचा मी दास वो। ११।

१०४८. विठाई सांवळे | डोळसे रंगा येई हो। ४०।
 कानीं कुंडलांची प्रभा | जैसे चंद्रसूर्य नभा हो। १।
 गळां वैजयंती माळा | कासे पीतांबर पिवळा हो। २।
 नामा म्हणे कृपावंता | झडकरी यावें पंढरीनाथा हो। ३।

१०४९. अगे तू माउली संताची साउली | आठवितां घाली प्रेमपान्हा। १।
 प्रेमपान्हा पार्जी अगे माझे आई | विठाई गे मायी वोरसोनी। २।
 येतों काकुळती प्रेमपान्हासाठीं | उभा तो धुर्जटी मार्गे पुढें। ३।
 नामा म्हणे जीवें करीन लिंबलोण। औंवाळीण चरण विटेसहित। ४।

*** आश्विन वद्य १२ वसुबारस सवत्स गोमाता पूजन ***

१०५०. योगानें जोडिली सायासें। ते मज वोळली वोरसें। १।
 बरवी कामधेनु गाय | विठाबाई माझी माय। २।
 नसतां चारा सांठवण। तृप्त केले त्रिभुवन। ३।
 कोटि कुळे वोरसर्लीं। पुरोनि अवर्धीच उरलीं। ४।
 न साहे अहंकाराचा वारा। आली दीनाचिया घरा। ५।
 नामा म्हणे हें दुभतें। जोडुनि दिधलें असे आइते। ६।

१०५१. सर्व सुखरासी भिंवरेचे तीरीं। आमुची पंढरी कामधेनू। १।
 प्रेमामृतें दुभे सदा संतजनां। वोसंडतो पान्हा नित्य नवा। २।
 धर्म अर्थ काम मोक्ष चान्ही थानें। दोहोणार धन्य पुंडलीक। ३।
 जयाचें दुभतें नित्य नवें वाढतें। बहु पंढरीतें पूर्वपुण्य। ४।
 भक्तिचेनि बळे भावाचेंनि मेळें। देखोनियां वोळे अधिकाधिक। ५।
 भाग्यवंत नामा तें क्षीर लाधला। प्रेमे वोसंडला गर्जे नाम। ६।

१०५२. केशव नाम गाय केशव नाम गाय | केशव नाम गाय कामधेनु | १ |

वेणुनार्दीं चरे पाणी पी भीवरे | ती गाय हंबरे भक्तांलागीं | २ |

भक्तीमुखें धाय प्रेमें ते पान्हाय | भुकेलिया खाय पातकासी | ३ |

नामा म्हणे गाय पंढरीस आहे | पापिया न साहे पाठीलागे | ४ |

१०५३. वेणुनार्दीं चरे पाणी पी भीवरे | ते धेनु हुंबरे वत्सांलागीं | १ |

वाणे ते सांवळी नामे ते श्रीधरा | चरे वसुंधरा चवदा भुवने | २ |

केशव नामे गाय माधव नामे गाय | विठ्ठल नामे गाय कामधेनु | ३ |

प्रेमें ते पान्हावे भक्ता घरीं जाय | भुकेलिया खाय पातकासी | ४ |

नामा म्हणे गाय भाग्यवंता घरीं | पाप्या जन्मवरी पाठीलागे | ५ |

१०५४. परा पश्यंति मध्यमा वैखरी | ते गाय दुभे वैष्णवा घरीं | १ |

ते एके विठ्ठले पंढरी राखिली | दुभावया दिधली पुंडलिका | २ |

चान्ही वेद मुखीं धरूनियां राहे | विठ्ठलाचे द्वारीं नामा गाये | ३ |

१०५५. आहां घरी एक गाय दुभती आहे | पान्हा न समाये त्रिभुवनी | १ |

वाण ते सांवळी नामे ते श्रीधरा | चरे वसुंधरा चवदा भुवने | २ |

वत्स नाही माय भलत्यासवे जाय | कुरवाळितां लाहे भाव भरणा | ३ |

चहूं धाराक्षीर वोळली अमूप | धाले सनकादिक सिद्धमुनि | ४ |

नामा म्हणे माझी भूक पैं ते गाय | जोगाविते माय तिन्हीं लोका | ५ |

*** दिवाळीचे भजन, आश्विन वद्य चतुर्दशी (नरक चतुर्दशी) ***

१०५६. नित्य हे दिवाळी असे पंढरपुरीं | ओँवाळिती नारी विठ्ठलासी | १ |

पांवां वाहे वेणु बरविया नादें | नामधोष आनंदें नाचतसे | २ |

नामा म्हणे आम्हीं पंढरीये जावें | कवतुके पहावें विठ्ठलासी | ३ |

१०५७. कोटी दिवाळ्या दसरे | आम्हां हेंचि झालें पुरे | १ |

घरोघरीं ओँवाळणी | विठ्ठल देखिला नयरीं | २ |

झाला सुखाचा शेजार | करा नामाचा गजर | ३ |

नामयाचा स्वामी आला | ब्रह्मादिकां आनंद झाला | ४ |

१०५८. येतिया पुरे जातिया धाढी निरोप । पंढरपुरी आहे आमुचा मायबाप । १ ।

येईवो येईवो येईवो विटाबाई माऊली ये । निढळावरी कर ठेऊनि वाट पाहे । २ ।

पितांबराची कांस शेला गगनी झळकला । गरुडावरी वैसोनि आमुचा कैवारी आला । ३ ।

विठोबाचे राज्य आम्हां नित्य दिवाळी । विष्णुदास नामा जीवे भावे ओवाळी । ४ ।

१०५९. सण दिवाळीचा आला । नामा राउळासी गेला । १ ।

हाती धरोनि देवासी । चला आमुच्या घरासी । २ ।

देव घराशी आणिले । चंदनपाटी बैसविले । ३ ।

गोणाईने उटणे केले । दामाशेटीने न्हाणिले । ४ ।

पदर काढिला माथ्याचा । बाळ पुशिला नंदाचा । ५ ।

हाती घेउनी पंचारती । चक्रपाणि ओँवाळती । ६ ।

देव जेऊनि तृप्त झाले । दासी जनीने विडे दिले । ७ ।

१०६०. नामाचेनी बळे न खिये सर्वथा । कळी काळाचे माथा सोटे मारूं । १ ।

वैकुंठीचा देव आणू या कीर्तनी । विठ्ठल गावुनी गिती नाचूं । २ ।

सुखाचे सोहळे करू नित्य दिवाळी । प्रेमे वनमाळी जिवी घरूं । ३ ।

नामा म्हणे ऐसा भक्तिभाव धरा । सदा मुक्ति द्वारा वोळंगती । ४ ।

१०६१. कस्तुरी कुंकुम रेखे लाल टिळा । केशराची उटि सर्वांगासी । १ ।

पाहिला पाहिला माझा पांडुरंग । जिर्वी जिवलग डोळे भरी । २ ।

हार शोभे गळां मंजरीचा तुरा । कर्ण रत्न फळा झळाळित । ३ ।

विटेवरी नीट गोमटीं पाउले । त्यांवरी ठेविले मस्तक म्यां । ४ ।

नामयाची थणी भुकेली ते धाली । आनंद दिवाळी आजि झाली । ५ ।

*** दिवाळी पाडवा जीवनांत आढावा वाढावा भजन ***

१०६२. अवधे सावधान होऊनि विचारा । सोडवण करा संसाराची । १ ।

अवधा काळ वाचे म्हणा नारायण । वांयां एक क्षण जाऊ नेदा । २ ।

अवघा प्रपंच जाचोनि लटिका । शरण रिघा एका पंढरीराया । ४ ।
अवघे मायामोहे गुंतलेति पहा । अवघे सहज आहां जीवन्मुक्त । ५ ।
नामा म्हणे अवघे सुखाचेचि व्हाल । जरी मन ठेवाल विट्ठलपायीं । ६ ।

१०६३. अवघे निरंतर करा हा विचार । भवाब्धीचा पार होय कैसा । १ ।
जन्म गेलें वांयां विषयाचे संगें । भुलले वाउगे माया मोहें । २ ।
अवघा करितां संसाराचा धंदा । वाचे वदा सदा हरिनाम । ३ ।
सर्वभावें एका विठोबातें भजा । आर्ते करा पूजा हरिभक्त । ४ ।
सर्व सुख होई तुम्हांला आपैतें । न याल मागुते गर्भवासा । ५ ।
नामा म्हणे तुम्हीं विचारूनि पहा । सर्वकाळ रहा संतसंगें । ६ ।

१०६४. आलेनो संसारा उगा वेंगे घला । जिवलग विट्ठला भेटीलागीं । १ ।
दुर्लभ मनुष्य जन्म न लधे रे मागुता । लाहो घ्या सर्वथा पंढरीचा । २ ।
भावें लोटांगण घाला महाद्वारीं । होईल बोहरी त्रिविध तापा । ३ ।
श्रीमुखाची वास पहा धणीवरी । आठवीं अंतरीं घडिये घडिये । ४ ।
शुद्ध सुमने कंरीं घाला तुळशीमाळा । तनमन ओवाळा चरणांवरूनि । ५ ।
नामा म्हणे विठो अनाथा कोवसा । पुढती गर्भवासा येऊं नेदी । ६ ।

१०६५. आंता पांडुरंग स्मरा । जन्ममृत्यु चुकवा फेरा । १ ।
ऐसा कांही करा नेम । मुखीं स्मरा रामनाम । २ ।
चिंता ऐसे ध्यान । तेणे असा समाधान । ३ ।
नामा म्हणे हरिदास । त्यासि असावा अभ्यास । ४ ।

१०६६. नाम गाऊं नाम ध्याऊं । नामे विठोबासी पाहूं । १ ।
आम्ही दैवाचे दैवाचे । दास पंढरीरायाचे । २ ।
टाळ दिंडी घेऊनि हातीं । केशवराज गाऊं प्रीती । ३ ।
नामा म्हणे लाखोली सदा । अनंत नामे वाहूं गोविंदा । ४ ।